

Kesengele: Bible for 2 Corinthians, Acts, Galatians, Hebrews, James, Matthew, Philemon

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

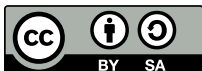
Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Matthew

Chapter 1

¹Bolenda bo ibotwa lika Yesu Masiya, wana Dawidi, le wana oka Abalayama.² Abalayama abote Yisaka. Yisaka abote Yakobo. Yakobo abote Yuda ndia bankune ba nde.³Yuda abote Tamala, Pelese la Zela.⁴Pelese abote Eselone. Eselone Lama. Lama abote Aminadaba. Aminadaba abote Nasona.⁵Nasona abote Salamona. Salamona abote Laba ndia Boaza. Boaza abote Luta la Obede.⁶Obede Yisai. Yisai abote Dawidi le nkumu.⁷Dawidi abote Uliya ndia Solomo. Solomo abote Labama.⁸Labama abote Abiya. Abiya abote Asa. Asa abote Yosapata.⁹Yosapata abote Yolama. Yolama abote Uziya. Uziya abote Yotama.¹⁰Yotama abote Aza. Aza abote Izikiya. Izikiya abote Manase.¹¹Manase abote Amona. Amona abote Yosiya. Yosiya abote Yekonya ndia bankune ba nde oko lokendo oko Babela.¹²Oko mbisa le bakendelo oko Babela, Yekonya abote Salatiele.¹³Salatiele abote Zwlubabela. Zelubabela abote Abiuda. Abiuda abote Eleyakima.¹⁴Eleyakima abote Azula. Azula abote Sadoka.¹⁵Sadoka abote Aima. Aima abote Eleyuda. Eleyuda abote Eleazala.¹⁶Eleazala abote Matana. Matana abote Yakobo. Yakobo abote Yosepa le ilaka lika Malia nyangho eka Yesu letolwa Masiya.¹⁷Ngako babotwa bankuma yim'oko Abalayama kuu ok'ole Dawidi, bale babotwa diomu la banei; yim'oko bakendelo oko Babela kuu ok'ole Masiya, bale botwa diomu la banei.¹⁸Ebotwelo eka Yesu Masiya eliki nghane: Oki Malia le nyango le nde asia naimbwe la Yosepa, lelo ntapomali ye, alomwe ndee aya ibale la Elimo le Tee.¹⁹Yosepa le ilaka li nde aliki bokolami; ibango ntaliki la mposa le nkombe nde oko polee ye. Aakane ndee aokombe oko nkuku.²⁰Yaaka oki nde aseye nsembele biko, bolenda! Ntomwa eka Yawe aobondele oko nzoli la ntepele ndee "Yosepa wana oka Dawidi, ntoyokake bomo la mpose Malia ilaka li wu, ibango kio lesoyonwa oko ibale li nde ele yim'ok'ole Elimo le tee."²¹Angobota wana lo wele. Oopaka lina li nde Yesu; ibango Nde angobikia ewumo le nde yim'oko bobo boobo".²²Lonkuma lone lokelwa l'itana ndee lobakwe lokotefwa ola Yawe ntepela la bobambi ndee,²³" Bosolenda! Lo ipoku li nzemba angosa ibale, angobota wana lo wele; Bangopa lina li nde pe Imanwele" LOle kalomo loe " Wangi ndiemo la so".²⁴Yosepa oko isilo yumo, akele nkonga oki ntomwa eka Wangi aosikesele, afwa pe ilaka li nde.²⁵Nde ntaoyeba kuu nko oki nde abote wana lo wele; aopa lina li nde pe Yesu.

Chapter 2

¹Oki Yesu asia mbotwa oko Beteleme le Yuda, oko nsio bika Elode le nkumu, bolenda! Bamangi bayimake oko Esete, bayia oko Yelusaleme le Yuda la ntepela boe: ²"Lobotwa Nkumu eka Ba-Yuda ale nkoni? Ibango toyenili booto bo nde oko Esete, tosoya pe la nsangola nde. ³Elode le nkumu yoka ngako, asasomwe bienge, nde pe ndia yelusaleme enkuma. ⁴Akosie bankuma ba bankanga ba sangaa la bosoneli ewumo. Alobote ok'ole bo ndie l'ebotwa lo Masiya. ⁵Baotepela boe: " OKo Beteleme le Yuda, ibango losakosonwa ngako la bobambi ndee: ⁶Awu pe Beteleme oko nse le Yuda ntonge bokeke bosonda oko eteyi le nzangi bi Yuda nkia nio ye; ibango yim'ok'ole wu engopaswa nzangi fwee, Omo lokenge ewumo le Mi Ba Yisalaele". ⁷OKo mbis'eko, Elode abesie Bamangi la nkuku, alobote ok'ole bo nta kii ngengo eki booto boyeneleke. ⁸Aatome kuu oko Beteleme nde ndee: "Bolekaka, bosipoloke l'itina lika loteyi nko nsipolo nsipolo, onga nyo bootane, boontepelaka, ngako mi pe nse nsangola nde". ⁹Oki bo basia nzoka bika nkumu, bakendeke; bolenda pe! Booto boki bo bayeneke oko Esete boayambola kuu oki bo bayemala yemaa songaa la ndie eki Loteyi aliki. ¹⁰OKi bo bayene booto, bayoke nyinga lesonda. ¹¹Oko lowulu swe, bayene Loteyi ndia Malia nyango le nde. Bkukama kumbe ngako, baosangola. Bawumbolake pe bembaye bebo be bibonza. Baoseliake pe bakapo: Wolo, la libano la mola. ¹²Banywetiamе oko nzoli boe bayale nkoyitia oko mboka eka Elode. Bayime yeli la nse oko ese lebo oko mboka enkina. ¹³OKi bo baseye nyimayima, bolendaka! ntomwa eka Yawe apaswe ok'ole Yesepa oko nzoli la ntepela ndee: "Yumwakam fwaka Loteyi la nyango le nde, lotaka kuu oko Ezipeto; yalak'oko kuu la ngeng'enga mi nkotepele. Ibango Elode ale mpika la nyomo Loteyi la ndiake nde". ¹⁴Ako Yosepa yumo, afwa LOteyi la nyango le nde la botio, ayime yeli na la nse oko Ezipeto; ¹⁵ayalak' oko kuu la iwa lika Elode, l'itina ndee lokotfwa la Yawe ntepela la bobambi ndee: " Mbesie Wana lo mi oko Ezipeto fwee". ¹⁶Yaaka Elode oki nde ayene ndee Bamangi basolimba, ayoke iyulu wuke, atoma basoda la ndiake bana bankuma ba bele bokoliki oko Beteleme la pe oko bise binkuma bi dioso la Beteleme, bene bampatosondili betia bepele kweli la ngeng'eki nde asipoloke Bamangi. ¹⁷Ako lobo lokotefwa la Yelemaya le bobambi lobakwe loe: ¹⁸"Iyoyi liyokana oko Lama. Bilelo la isei baa, Laele alelake bana ba nde kee-kee Aboye mbondwa ibango bo ntaakokoyala". ¹⁹Oki Elode asowa, bolendaka! Ntomwa eka Yawe abele Yosepa oko nzoli oko Ezipeto la ntepela ²⁰ndee: "Yumwaka, fwaka Loteyi ndia nyango le nde, yitiaka oko nse le Yisalaele, ibango bamo bamoyome la ndiaka Loteyi basowa". ²¹Yosepa yumo afwa Loteyi la nyango le nde, ayotwe swe oko nse le Yisalaele. ²²Yaaka oki nde ayoke ndee Alukelao ayanga Yuda oko ndie eka ise li nde, ayoke bomo la nse oko; anywetiamе oko nzoli. Ngaku qse oko ese le Galilaya. ²³Asolamba oko bokolo botolwa lina Nzeleta; l'itina ndee lobo lokofwa la babambi lobakwe loe: "Angolotwa bosu Nazalwta".

Chapter 3

¹Oko nsio biku eya Yeane le Boyini. Alakake oko boleki bo ²Yuda la ntepela ndee "Bokalomolaka bebonda ibango bonkumu bo liko ³boya mpika". One ele loki Yesaya le bobambi atepele munya tee, ndendee, Iyoyi li bopami oko boleki, Bolondaka mboka eka Yawe, Boseniaka benkili be mboka le nde senaa⁴Yoane nde bondwa alatake esenda lekopomwa la bioso be ngamala, la pe wele bo nkopo le nyama dioo oko ikongo li nde; ile li nde liliki babambampasi la bowue bo lia. ⁵Aku Yelusaleme, oekendele, la pe Yuda enkuma, la bise⁶ binkuma bile dioo la Yaladenem bayimwake, la nde oko nzale le Yaladene, bayoboloke bobo boobo fwe fwe.⁷Yaaka, oki nde ayene wuke bo Basadoke bakoyaka oko boyini bo nde, aatepele nde ndee: "Ibotwa li mbengo, loelakie ndee bolote longa longoya nani? ⁸Aku bobotaka mbolo bibongo la bokalomoli bo bebonda; ntabotangelake la ntepele nyoe ⁹"Tole la Abalayama nko papa, ibango metepela mie Wangi ayosono nyumola bana ok'ole Abalayama yim'oko bawe bane yumo.¹⁰Nk'ako-nk'ako iswa lisotikwa sampaa oko batina ba bete, ngako bote bompatobotili mbolo bi dilo, bobekwa, bobokwa pe kuu oko twe. ¹¹Nko sosolo, mi meyina oko losi kuu oko bokalomoli bo bebonda; yaaka nde l'oyaka oko mbisa lemi ansonda mi nguya, basampata ba nde, ntibongo mbela bo. Nde angoe yina oko Elimo le tee la pe oko twe.¹² Itoko li nde bomfumpoli lil'oko lobo lo nde; angotendolo epaswelo le nde ku-ku; angowungisa basangu ba nde oko ekolielo, yaaka angotumba mposo wutu-wutu oko twe lompatolime.¹³Aku Yesu yim'oko Galilaya abelele Yoane oko Yaladene nyinwa la nde. ¹⁴Yaaka Yoane aopekela la ntepela ndee: Mi nsamba yinwa la wu, Awu pe oyak'oni ole mi? ¹⁵Yesu aokalole ndee: "Paaka ngengo nkak'ene, ibango nko nghane ekolama la so tobake binkuma biyeleme. ngako taa-taa Yoane anyiminye.¹⁶Oki Yesu aseye nyinwa, asafwe oko losi sapoo, ako ndieko, bolenda! Liko lilifwe, lo Elimo eka Wangi ayenele. ¹⁷Etulwake nkonga bonkonkoko, eyake songaa la nde oko liko botu. Bolenda! Iyoyi litepele yim'oko liko dioe: "One ale Wana lo mi lo lolango, la nde nzoka nyingha wuke".

Chapter 4

¹Aku Yesu abelwa la Elimo oko boleki nkekwa na Satana. ²Akinake ile nsio bonei biane biane, betio betio; la mbisa ayoke nzala. ³Lo bolengoli aye nghane, aotepele ndee, "La pe Wu oka Wangi, tepelake l'itina wue bawe bane bakalomole bifula". ⁴Yesu aokalole ndee, "Lososonwa loe: Boto ntangoyala la lobiko panaa la efula ntonto ye, yaaka panna la lobo la lobo loyima oko munya boka Wangi". ⁵Aku Satan aobela oko nza le sampaa (Yelusalema); aoyimia sangaa oko enengenenge le lowulu lo bowangi, aotepele ndee, ⁶"La pe wu ole wana oka Wangi, bokaka bienge kuu, ibangho lososonwa loe: Angosikelela ntomwa bi nde l'itina li wu, Tandaa pe oko ba bo, bangokobela, Nkanga ngeng'emo awu ntosobolia ekata le wu pao oko iwe". ⁷Yesu aotepele ndee, "Losoyitia nsonwa loe: Oyalaka nkoeka Yawe Wangi bo wu nkekakeka". ⁸Satan ayitia mbela nde kuu oko engenza le nkomba wuke, aolakia bikopo binkuma bi bolongo la bankembo ba bio, aotepele pe ndee, ⁹Ngokopa bine binkuma la osonsangola kukaa". ¹⁰Yaaka Yesu aotepele nde, "Yimaka, Satana, ibango lososonwa loe, "Osangolaka Yawe Wangi bo wu; ooteliaka pe nko nde nkika". ¹¹Aku Satana aotwenya; bolenda pe! Ntomwa bi liko baye, baolondelake pe. ¹²Oki Yesu ayoke ndee Yoane le Boyini asowutwa, ayime, ase kuu oko Galilaya. ¹³Atwenye Nazaleta, ase nzal'oko kapalanauma l'ele mpika la nzale, oko belelo be Zebulona la. ¹⁴Nafatali, l'itina ndee lobo lokotefwa la Yesaya le bobambi lobakwe loe, ¹⁵nde munya tee ndee, "Nse le Zebulona la nse le nafatali, oko mboka le nzale, oko ns'eni le Yaladene, ¹⁶Galilaya le badio, Bamo bakoliki oko mpitamo, la Ok,ole bo bakoyalak'oko ndie le ilingilingi li iwa, tee esoapetele". ¹⁷Yima nk'oko, Yesu abange ndakalaka, atepelake ndee, "Bokalomolaka bebonda, ibango bonkumu bo liko boya mpika". ¹⁸Oki Yesu akenghalake oko mbongo le Galilaya, ayene bele bepele be ibotwa limo; Simona l'etolwa petelo, ndia Andelela le wankune lo nde. Bo babokake beteyi oko nzale, ibango baliki basaki. ¹⁹Atepele ndee, "Boyakaka loselele la MI, ngoeyalia basaki ba bato". ²⁰Batwenya beteyi nk'ako ndieko, baobengake pe. ²¹Nde oko wii, ayene bele benkina bepele be ibotwa limo; Yakobo le wan'oka Zebedayo ndia Yoane le wankune lo nde, oko wato boa Zebedaya ise li bo, babambake beteyi bebo, aabesie. ²²Batwenye wato la ise li bo nko taataa, baobengake pe. ²³Yesu akenghalake oko Galileya enkuma oko mbulu bi bo bi bikinda ndakalaka, Nsango dilo bi bonkumu nkendia; awuake nzeli binkuma bi biale oko eteteyi eka bato. ²⁴Lumu lo nde lopanghanyale kuu oko Sulia enkuma, baobelele bakonu bankuma, bamo bakokonoko bawulola oko bienge aawuake. ²⁵Bisuku wuke baobenge; bakoyim'oko Galilaya, la Dekapoli, la Yelusalema, la Yuda, lape oko ns'eni le Yaladene.

Chapter 5

¹Oki Yesu ayene bisuku, ayilela kuu ek'engenza. OKi nde aseya nzal'anse, bayeki ba nde boabelele. ²Alipole munya, aalakake pe ndee: ³Bandwa nyingha ele ba mbolo ek'elimo; ibango boobo ele bonkumu bo liko. ⁴Bandwa nyingha ele bo baa yok'ibombi, ibango bo bangobondwa. ⁵Bandwa nyingha ele ba mpombi, ibango bo bangokonga nse. ⁶Bandwa nyingha ele bo baa yoka bokolami, nzala la mposa le mina mina, ibango bo bangonyota. ⁷Bandwa nyingha ele bo baa isei, ibango bo bangoyamba isei. ⁸Bandwa nyingha ele ba piepie oko bebonda, ibango bangoyene Wangi. ⁹Bandwa nyingha ele bakeli ba iyangi, ibango bo bangotolwa bana baka Wangi. ¹⁰Bandwa nyingha ele baa nyokwa l'itina lika bokolami, ibango boobo elle bonkumu bo liko. ¹¹Nyo bole bandwa nyingha, ngeng'enkeni enga bo baesenolo, laape baenyokolo, laape baeyemal'esengi, batepela pe bobo la bobo nko ndimbisa l'itina limi. ¹²Boyoka nyingha, bokela bosango, ibango ikonda linyo lile linene oko liko; ibango nko ngako banyokoloke babambi oko ntondo le nyo. ¹³Nyo bole bokwa bo nse; yaaka la bokwa bososawua (bosokamba mpoto), bongoyitia bokwa oko mpoke nghamoni? Ntabongoyitia mbongobongo ye, soo nko bobokwe oko bosale pe bosofwe la bato. ¹⁴Nyo bole tee le bolongo. Bokolo bosobokwa sangaa ok'engenza, ntangobongo moseme ye. ¹⁵Ntaakatie pe ilangi la ntik'oko ns'eboko pe ye, yaaka, la ntik'oko liko li enanghielo. Akope lingopelele bankuma bal'oko lowulu. ¹⁶Nko ngako bopaka tee le nyo ekese oko beso baka bato, l'itina boe bayene bikelelo bi booti bi nyo, bakangie pe papa le nyo el'oko liko. ¹⁷Ntabotangelake nyoe nzili nsikomole bekengo laape babambi ye, ntiyili nsikomola ye, ¹⁸yaaka mbakabaka. Ibango nko solo metepela mie, "Kuu nko onga liko la nse biyimi wuoo, nkia i semo nkia nsoli le letelo ntingoyima oko bobeko ye, kuu nko onga binkuma bibakwe. ¹⁹Aku one onkeni lowumbola bomo bo besikiselo bene besonda bokeke la ndaka bato ngaku, angotolwa bokeke bosonda oko bonkumu bo liko. Yaaka one l'obaka pe alaka bio, angotolwa bonene ²⁰oko bonkumu bo liko. Ibango metepela mie bokolami bo nyo la ntaboyalili nsonda boka basoneli la Bapalosi ye, nyo oko bonkumu bo liko la nzotwa nghoo. ²¹Boyokoli nywe losakotefwa ok'ole ba ntondo loe oyalaka nkodiaka la yomi, yaaka onkeni lodiaka la ²²yomi, angoba lobo oko botendi. Yaaka mi metepela mie, "Boto la boto l'okaswa ok'ole mbale le nde angoba lobo oko boloi; nde onkeni l'otepela ndee, "Awu boyengisi", angoba lobo kuu oko gena le twe. ²³Ako laa pe oselia ikapo li wu oko dio li ntumbatumba, ako pe oyepola wue mbale le wu alia lobo ²⁴esengi la wu; twenyaka ikapo li wu songaa la dio li ntumbatumba, lekaka pe osokundule boboto ntondo wua mbale le wu, la mbis'eko oyaka nselie ikapo li wu. ²⁵Otololaka bobonda ok'ole bosambie bo wu nk'itite ngeng'ele wu wua nde oko mboka, nkanga ngeng'emo lo bosambie ntasokosembol'ok'ole lo botendeli, lo botendeli pe ntasokosembolo'oke lo ²⁶botii, ako awu otikwa oko lowulu lo ikamba. Nko solo nkotepela mie awu la mpasw'oko nko nghoo kuu onga wu okete yemb'ikota lisotikala kusee. ²⁷Boyoke nyoe, losakotefwa loe, "Oyalaka nkolela lolemba". ²⁸Yaaka mi metepela mie, "Boto la boto l'olenda weto kuu la nzokele nde lopuku, nk'akoboko asokela lolemba ndia nde oko bobonda bo nde. ²⁹La liso li wu li ndeli likokwelia ibaku, simolaka dio, oiboke lamoo la wu, ibango engoyala ntolo ok'ole wu la eteni emo le wu le bienge esosilela, bienge bi wu binkuma libia biyale nkobokwa oko. ³⁰Gena laa pe ikanzo li wu li ndeli likokwelia ibaku, bekeke lio, oiboke lamoo la wu, ibango engoyala ntolo ok'ole wu la elam.e;o le wu esosilela, bienge bi wu binkuma bilia biuyale nkoyima la nse oko gena. ³¹Lotefwa pe loe, "Onkeni loyimia ilaka li nde paaka oapa bokanda bo bodiakwe bo ibala" ³²Yaaka mi metepelamie, "Boto la boto oyimia ilaka li nde soo nko la lolemba, angoyalwa bokeli ba lolemba", nde pe onkeni l'obala l'osa boyimia, asokela lolemba. ³³Boyitia nzokayoka nyoe, losakotefwa la ba ntondo loe, "Oyalaka nkosimba nyimi le bongala", yaaka obakaka nyimi bi wu ok'ole Wangi. ³⁴Yaaka mi metepela mie, "Ntabosimbake nkia nyimi emo, nkia nyimi le liko ye, ibango ele mata le ³⁵bonkumu eka Wangi, nkia nyimi le nse, ibango ele esukelo le bakolo ba nde; nkia nyimi le ³⁶Yelusalema ye, ibango ele ntanda eka nkumu lenene. Ntosimbake nyimi le botu bo wu, ibango ³⁷ntoyosone nkele nkia boosi bomo bo libo li wu boyale wee la pe tuu ye; yaaka bopaka etepelo le nyo eyale nko "O!, O!, la pé ye! ye! nsangia le bine, eyima ok'ole lo bobo. ³⁸Boyokili nyoe, losakotefwa loe, "Liso momalo la liso, linyo momalo la linyo". ³⁹Yaaka mi metepela mie, Ntaboyemalake esengi la boto lo bobo, yaaka oko l'okobola lopeyi ⁴⁰Oko itana li wu li ndeli, kalomolaka nde limo. Ok'ole nde l'okana nsambie wu ikambo, la pe mfwe bonkoto bo wu, twenyelaka nde la bombuli bo wu. ⁴¹OKo lokokelilia nde ose wua nde kilometa emo, osaka loselele wua nde bakilometa bipele. ⁴²Ok'ole onkeni l'okana la nsombosombo ok'ole wu, ntoboyake. ⁴³Boyokili, losakofwa loe, "Olangaka mbale le wu, oyinaka pe bo;pendo bo wu". ⁴⁴Yaaka mi metepela mie, "Bolangaka bempendo be nyo". ⁴⁵Bobotitia bamo benyokolo, ibango la ngako, boyale bana baka Papa le nyo eloko liko; ibango ⁴⁶Nde abaliela la baabe la ba dilo wane bo nde; aloisela pe bakolami la bayeseni mbula. Ibango, ⁴⁷la nyo bolanga nko bane baelanga, ngako bolia ikomba be? Te mbali balingoli ba ndingo bakelake ngako? La pe bobeka nko mbotiolo ba nyo ntonto, ngako lokela nyo sangaa ok'ole bamo ele ⁴⁸be? Te mbali ba dio bakelake ngako? Ako boyalaka babongi nkonga ole Papa le nyo l'el'oko liko bobongi.

Chapter 6

¹Bokekeke bienge, boyayalaka nkokela bokolami bo nyo oko beso bato kuu la nyenele labo. La bokela ngako, ntabongia ikonda ok'ole Papa le nyo l'el'oko liko. ²Ako ngengo enkeni l'ekapela wu ikapo li isei, ntobokake ;beki oko ntondo le wu lumba nga okela bingala oko mbulu bi bikinda la pe oko mboka, l'itina boe bato baasekise. Nko solo metepela mie³baasia nzambe ikonda li bo pie. Yaaka onga wu okapa ikapo li isei, paaka lobo lo wu lo nkoso ⁴loyale nkolimbetela lookela lobo wu lo ndeli, l'itina wue ikapo li wu liyale ok'imoyo; Papa le wu pe l'oyene imonyo angokokonda. ⁵Ngeng'enkeni l'enga nyo bobotitiaka, ntaboyalake nga bingala, ibango banono mbotitia yema-yema oko mbulu bi bikinda la pe oko bayabo ba mboka bi nza l'itina boe bayenele la bato. ⁶Nko solo metepela mie basoseya mbae ikonda li bo pie. Yaaka wu, ngeng'enkeni l'ebotitia wu, yotwa oko eteyi le wulu lo wu swe, osa wu oseya ndipe ekuke le lowulu lo wu, botitiaka ok'ole lo Papa le wu l'elok'imonyo, lo Papa le wu pe l'oyene imonyo angokokapela. ⁷Ngeng'enkeni l'ebotitia nyo, ntabotepelake bitepela-tepela ng'okela ba dio; ibango batangela boe mbo bi bo bingoyokana la wuke bo ntepela. ⁸Ako ntabonyanemake la bo, ibango lo Papa le nyo ayeba bikamba nyo ntondo lelo nyo ntabobotiti'ok'ole nde. ⁹Ako nyo bobotitiaka nghane: ¹⁰Papa le so l'eloko liko, LIna li wu linyaneme la bokolami, Bonkumu bo wu boye, Waango bo wu bokelwe ngong'oko liko pe oni nse, ¹¹Otokapelake lene efula le so l'eyeleme, ¹²otosambake so bitimo bilia so, nkonga osa so tosamba bamo balia botimo bi so, ¹³ntototombake sub'oko nkeka-keka, Yaaka otolamolake lamoo la lo bobe. Ibango ok'ole wu ele bonkumu, binkembwa, la nguya, bokolo edie l'edie, nko ngako. ¹⁴Ibango la bosamba bato bayese ba bo, Papa le nyo l'eloko liko angoesamba pe nyo. ¹⁵Yaaka la nyo bosoyala nkosamba bato bayese ba bo, Papa le nyo ntongosaboya bayese ba nyo. ¹⁶Ngeng'enkeni l'ekina nyo ile, ntoboyalake ng'ole bingala bi beso bendakanu; ibango bapita beso ba bo l'itina boe bayenele la bato boe bakina ile. Nko solo metepela mie basoseya nzambe ikonda li bo ¹⁷piee. Yaaka nyo la bokina ile, boliisaka betube nyo, bososaka pe beso be nyo, l'itina ¹⁸nyo boyale nkoyenele la bato nyoe bokina ile. Ngako lo Papa le nyo l'el'ok'imonyo, loyene pe ok'imonyo angokonda. ¹⁹Ntabokanyotiake nyoandwa la bingondi oni nse, ndie l'epita nselelela nyakanda, ndie l'epandola beebi la nsukasuka. ²⁰Yaaka bokanyotiaka nyoandwa la bingondi oko liko, ndie l'e;pa nselee la nyankanda ntapite; ndie pe l'empa beebi ntapandole la nsukasuka. ²¹Ibango oko ndie l'ele bingondi binyo, oko pe ele ndie l'eyale bebonda be nyo. ²²Ilangi li bienge lile liso. Aku la liso li wu liyene tee, bienge bi wu binkuma bingoyala senzele. ²³Yaaka la liso li wu ntaliyene ye, bienge bi wu binkuma pe bingoyala oko mpitamo. Aku la tee l'el'ok'ibale li wu engoyala nko mpitamo. ²⁴Ntembia boto l'oyosono ntotie nkolo bipele ye; ibango angolang'emo, angoyina p'enkina; laape asoyelele emo, angokina pe lemo eko. Nyo ntaboyosone ntotie Wangi la pe bsensongo mbal'emo ye. ²⁵Ibango la lobo lone metepela mie ntaboyalake l'ekani la boboto bo nyo la yemba le ndekeleke ye, laa pe le mina-mina ye, laa pe yemba le ndat'oko bienge ye. ²⁶Te mbali boboto bole sangaa l'ile? Bienge pe sangaa le ndata? Bosolenda mfulu bi liko, ntabimiakele biopo ye, ntabipembole la mbungis'oko bikolielo pe ye, yaaka Papa le nyo l'el'oko liko aibongola. Te nyo mbali bosonda mfulu fwee? ²⁷Onkeni lo nyo nani, lama la lokeketi nzoka-yoka, l'obongo la nangie eteni le nsio bi nde bi ²⁸boyalelo? Ako pe bokenzebele la yemba le ndata nghamoni? Bosimamalaka la ndende fulele bi ²⁹bosobe dweli nga oto bio, ntabiwute bisali, ntabipome pe bisenda, ako pe nkia Solomo la ³⁰bankembo ba nde bankuma ntakembe nga emo le bio pe ye. Biwusu bi bosobe ke lene biyala, lobi bibokwa dia ok'ibebe. La Wangi ailatia nko die, te mbali asonda l'itina li nyo nta fwee, nyo ba boyambi nio? ³¹Ako ntabokenzebeleke la ntepele nyoe, "Tongole be, laa pe tongomina be, laa pe ntongolata be?" ³²Ibango binkuma bine ba dio ba bolongo baiyenga wembu-wembu. Ibango Papa le nyo ³³l'el'oko liko ayeba ndee bokamba biko binkumela. Yaaka boyengaka ntondo bonkumu la bokolami ³⁴bo nde, ngako biko binkuma bingoesangemela. Ako ntobokenzebeleke l'itina li losio lo lobi, ibango lo lobi lokolimia bi lo nkika. Bobe bo losio lomo lokolama la lo nkika.

Chapter 7

¹Ntabotendeke, l'itina nyoe nyo nkika boyale nkotendwa, ibango la botendi botende nyo, ²bongotendwa, la pe la longolo loyeluia nyo bankika, nkika bongoyelwama. ³Olenda bosolele oko liso lika mbale le wu, awu pe ntosimamale la nsimole epala oko liso liwu nkika ⁴ebobe? Laa pe otepela mbale le wu wue, "Paaka nkosimole bosolele oko liso li wu", nghamoni? Solenda epala oko liso li wu nkika ntondo! ⁵Awu engala, simolaka epala oko liso li wu nkika ntondo fwee, la mbisa oyene nta tee la nsimole bosolele oko liso lika mbale le wu. ⁶Ntabopaake yemba le engondi ok'ole mbwa ye, ntabobokake pe bawe ba tee oko baka nsombo; nkanga ngeng'emo ntasoasopo la bikata bi bo, la mbisa bakalomoa pe la ndoise nyo. ⁷Bobondelaka, engoepawuela pe, boyomo, bongoba, bopomela, engoelifwela. Ibango botola boto ⁸l'obondela, eongoopawuela, boyomi pe angoba, engolifwa pe ok'ole bopomeli. ⁹Boto nani ok'eteteyi le nyo, la wana asobondel'efula, ngako nde aopa iwe wukutuu, nani? ¹⁰Laa pe asobondela nsi, ngako aopa nzo wukutuu? Ako laa nyo baabe nzalayala ke boyeba ¹¹mpae bana ba nyo bakapo ba dilo; te Papa le nyo l'el'oko liko mbali asonda mpae bamo babotitia ¹²ok'ole nde biemba bi dilo? Ako binkuma biyoka nyo mposa nyoe bato baekelale, nko ngako pe nyo boakelelake, ibango lone lootefwa la bekengo. ¹³Boyotwaka, boleka oko ekuke le kokoto, ibango pongoloo ele ekuke, yanaa pe ele mboka l'esa ¹⁴kuu oko bosilela, bato wuke pe bayotwa la ndek'oko kio. Ibango ele ekuke, nzikitia ele mboka l'esa kuu oko bokolo; nko nio pe ele babai ba kio. ¹⁵Bobokaka nzebi, bokekeke bienge ok'ole babambi ba bingala, bo baebalelele oko nkopo bi mbata, yooka oko bebonda be bo bale mbolo bi bekwa. ¹⁶La mbolo bibo, bongoalimbetela soo. Balokoyimbe mbolo bi beseseli oko basalanga ba nsende ¹⁷ndo? La pe mbolo bi beteko oko bimpeye ndo? Nko ngako vete be dilo, bomo la bomo bebota mbolo bi booyi; yaaka bote bo bobe bobota mbolo biibe. ¹⁸Bote bo dilo ntaboyosone mbote mbolo biite; bote boobe ntaboyosone mbote mbolo bi booti ye. ¹⁹Bote la bote bompatobote mbolo bi booti, bobekwa pe bokwa kuu oko ibebe li twe. ²⁰Ako ngako, la mbolo biibo, bongoalimbetela soo. ²¹Ntembe boto lomboka mbela, Nkumu nkumu l'ongoyotw'oko bonkumu bo liko fwe; yaaka ²²bobaki bobaka wango boka Papa le mi l'el'oko liko. Bato wuke bangontepela oko losio loku boe Nkumu, nkumu, temie la lina li wu tokendeke la ndakalaka; la lina li wu pe topasolake bilimo biibe, la lina li wu pe tokelili bi nguya wuke? ²³Aku pe ngoakalola mie "Ntimbia ngengo l'eelimbetela mi nko nghoo", bonamwelaka lamo, nyo bati ba bowungwa. ²⁴Ako boto la boto l'oyoka mbo bi mi bine, aibaka pe, anyanema ndia boto lo itangeli, l'okobota lowulu lo nde oko liko li iwe; mbula biloo yawu-yawu, bekeli beyekwe yiko-yiko, nkuli bifumpe ²⁵fuu-fuu, bibole lowulu'eko, yaaka ntalowundwa ye. ibango lobokwe oko liko li iwe. ²⁶Yaaka boto la boto l'oyoka mbo bi mi bine, ntabake pe ye, anyanema ndia boto lo bonfunda, ²⁷l'okoboka lowulu lo nde oko esenge, mbula bilo yawu-yawu, bekeli beyikwe boo-boo, nzoyi bikele poo-poo, bibole lowulu'eko, ako pe lowundwe; ewundwelo le lo eliki lenene. ²⁸Oki Yesu ayene ntepele mbo biko, yiinda bakabake la balako ba nde, ibango ²⁹aalakake la isende lilia nde, ntembe nga basoneli baabo ye.

Chapter 8

¹Oki Yesu atulwa yim'ok'engenza; yinda wuke eobenge. ²Bolenda pe!, Lo mbala aobelele, aosangola pe ndee, "Nkumu, laape oliamposa oyosono ntendolo ³mi" Asembola lobo, aota pe la ntendolo nde, "Ndia mposa, ntendwaka" Nk'aku ndieku mbala le nde esia. ⁴Yesu aotepele ndee, "Lendaka, ;ie oyale nkotepela nkia bot'omo ye; yaaka lekaka oyeniake nkanga bienge bi wu, opaaka pe ikapo liki ;ose asikesele l'itina li botato ok'ole bo"⁵Oki yesu aseye nzotw'oko Kapalanauma, engambi le basoda aobelele, aobotitie pe ndee, ⁶"Nkumu, elenge le mi ale sampa la bawulola oko bienge, anyokwa la bonyoko bo wuke". ⁷Aotepele ndee, Ngooya, pe ngoowua". ⁸Engambi le baloi aokalole nkalo ndee, "Nkumu, ntibonge mie oyotw'oko lowulu lo mi yw, yaaka tepela nko lobo ntepela ntonto, elenge le mi pe angowiwua. Ibango mi pe ke nde boto lo bobe, ⁹la isende nzalayala la basoda bobe la miondwa; ntepela omo mie, "Lekaka", aleka pe; o'okle onkina mie, "Yaaka", ayaka pe; ok;ole bontamba bo mi mie, "Kelaka lone", aekela pe. ¹⁰Yesu yoka ngako, asime, atepela bakoobokake ndee, "Nko solo metepela mie, Mi lelo ntitanili bonene bo boyambi nghane nkia oko Yisalalele¹¹Mi pe metepela mie, "Bato wuke bangoyima oko Esete la wesete bangokengama ndekeleke lama ¹²boa Abalayama la Yisaka la yakobo oko bonkumu bo liko, yaaka bana ba bonkumu bangopaswa kuu oko mpitamo le bosale la bosale; oko engoyala bilelo pe la nkwti bi benyo". ¹³Yesu atepela engambi le basoda ndee, "Lekaka, nkonga osa wu oyamba, lokelwe ok'ole eu". Elenge pe abike nk'oko kio ngeng'eko. ¹⁴Yesu swe oko lowulu loka Petelo, ayane nyangho eka ilaka li nde sampaa, nsakatana la isakema. ¹⁵Aote la ikanzo li nde, isakema pe liotwenye. Ayumwe aolondelake pe. ¹⁶Bato wuke bakotewuaka la bilimo biibe baobelele; ayimiake bilimo biibe oko bienge bi bo nko ¹⁷ntepela, abikiake pe bkonu bankuma, l'itina ndee lobo lokotefwa la Yesaya le bobambi lobakwe ndee, Ndondwa apose biolu be so, abele pe biale be so". ¹⁸Oki Yesu ayene yinda wuke dio la nde, asikesele nde apende oko ns'eni. ¹⁹Bosoneli bo;o aobelele, aotepele pe ndee, "Bolaki, ngokabaka okondie binkeni binga wu osa". ²⁰Yesu aotepele ndee, Bebange balia bibeto, mfulu bi likope balia bekotamelo, yaaka wana oka bobato ntangia ndie etamia botu bo nde ye", ²¹Omo lo bayeki aotepela ndee, "Nkumu, ondangela ntondo yime nkunde papa lemi" ²²Yaaka Yesu aotepele ndee, " Ombakake, paaka bawi bakunde bawi ba boandwa. ²³Oki nde aseye nkondel'oko wato, bayeki ba nde baobake. ²⁴Bolendaka! Nzoi lenene efump'oko nzale, ngako wato bolipamake la boketi; yaaka ndeondwa²⁵ aliki nko isilo. Bayeki baoyu;ole, bqotepela pe boe, "Nkumu, otobikiake, so tosilela". ²⁶Aatepela ndee, Nyo bolia bomo itina be, nyo ba boyambi nio? Yaaka, nde yemaa , ²⁷amase beembo la nzale enkuma, bolenge bonene boye. Yaaka bo bayeki basime wuke la ntepela boe, "Bot'one ale dweli lonkeni? Nkia beembo la nzale biototia". ²⁸Oki Yesu asia ndia oko ns'eni, oko ese eka Ba-Gadale, opomala ndia bato batepe bakotewuaka la bilimo biibe, bayim'oko balengi; bo la iyulu fwefwe, ngaku eliki boto ye lokoyosonoko ²⁹ndekaleka oko mbok'eku. pe bolendaka! Bo bapamwe boe, Awu oka Wangi, so swa wu tolemema la lobo lonkeni? Osoy'ane ntondo le ngengo la nyokolo so?³⁰Eliki lamo la bo, botonga bo nsombo wuke ndekeleke. ³¹Bilimo biibe baobotitie boe, "Laa otapasola, ototomake wuo, kuu oko botonga bo nsombo. Aakalole ndee, "Bolekaka". ³²Bo fwe, bayime wuo, base kuu oko nsombo, bolenda pe, botongo bonkuma bokutumwe poo, bokaboke oko ndie le bonkolombongo kuu oko nzale, biwe pe oko losi totolo. ³³Babongoli balote boankuma pe base uo kuu oko bokolo, batepele pe mbo binkuma, la bikokelwa³⁴ ok'ole bato ba bilimo biibe. Bolenda pe! Bokolo bonkuma bapaswa mpomala boa Yesu. bo boa nde kwuo, baobotitie boe ase mbise mbongo lamo la belelo be bo.

Chapter 9

¹Oko wato kokoso, ase mbise mbongo, ayie kuu oko nza le ndeondwa.² Bolendaka! Baobelele bokonu bo bawulola oko bienge (Bokakatali) sampaa oko ntange. Oki Yesu ayene boyambi boobo, atepete lo bawulola ndee, "Kandaka lomo wana, bobe bo wu bosokosawuela".³ Bolenda pe bamo basoneli batepelake oko babale boe, "One ayengisa"
⁴Yesu pe ayebe batangeli ba bo, atepete ndee, "Bokanela bobe oko bebonda be nyo itina be?"⁵ Ibango losonda nkonyo lole lonkeni? La ntepele mie, "Bobe bo wu bosokosawuela", laape la⁶ ntepele mie, Yumwaka, kendeke"? Nko l'itina mie boyebe nyoe wana oka bobato alia isende oni nse li nsabole bobe". Ako atepete lo bawulola ndee, Yumwaka, tongholo ntange le wu, lekaka kuu oko nza le wu".⁷ Yumo, ayime wou kuu nza le nde.⁸ Yinda yene ngako, boyoke bomo; bateliake Wangi bokopaka isende li dweli loko ok'ole bato. ⁹Yesu ayakolek'oko, ayene boto l'otolwa lina ;atayo anse oko elingwelo le ndingo, aotepele pe ndee, "Ombake" nde pe yumo, aobake.¹⁰ Oki Yesu alekeke nkengama oko lowulu, bolendaka wuke bo balingola ba ndingo la bato baabe, bayake labo nkengama boa Yesu la bayeki ba nde. ¹¹Bapalosi yene ngako, batepele bayeki ba nde boe, "Bolaki bo nyo ale ndiemo ndia balingoli ba ndingo la pe bato baabe nghanoni?"¹² Oki Yesu ayoke ngako, atepete ndee, "Bato balia wembu ntaakane nkanga le belo, yaaka bakonu". ¹³Bolekaka, boyeke itina lika lone mie, ndia mposa l'isei, yaaka bodiakelo bo mbeka ye. Ibango ntiyili mbesie bakolami ye, yaaka bato baabe.¹⁴ Aku bayeki baka Yoane baobelele, boe, "So pe soa Bapalosi tokina wuke, yaaka bayeki ba Wu ntaakine ile ibango be?" ¹⁵Yesu aakalola ndee, Bambale baka bondwa ibala bayosono ndelalela ngengo eyaka bondwa ibala ndiemo la bo ndo?" Yaaka, nsio bingoya biinga bondwa ibala akumwe ok'ole bo, aku ngeng'eku pe bangokina ile. Ntembia boto obambaesenda le bonzola la etetele le bosaba ye, ibango lwenga loyolola esenda wuo, ikusu pe lingosonda bonene. Ntaayangole pe baana ba bosaba oko nkopo bisoyal'edie, la ngako nkopo biyatwa fwaa, baana pe bafundwa fuu, nkopo pe bisilela. Yaaka, bayangola baana ba bosaba oko nkopo bi bosaba, binkuma pe bikengwa soo.¹⁸ Oki nde atepelake biko, bolenda! Nzangi emo aobelele, aobotitie ndee, "Wana lo mi weto asowa nk'ako boko, nko yakaka oosangie ikanzo li wu, angoyitia nkenankena". ¹⁹Yesu yemaa, aobake, nde ndia bayeki ba nde.²⁰ Bolenda pe! weto omo okokonoko bosololo bo balongo betia diomu la bepele, aye oko mbis'eka Yesu, abendole ²¹lofwa lo bombuli bo nde; ibango atangelake ok'ibale ndee, "Laa mi nsobendola lofwa lo bombuli bo nde nkia ntataa, ngobika". ²²Nde Yesu akolomo, aoyene, atepete ndee, "Kandaka lomo wana, boyambi bo wu bosokobikia. Lo weto pe abike yima nk'oko kio ngeng'eko." ²³Yesu swe oko lowulu loka nzangi, ayene bapomi ba ntonti la pe yinda etokasana le boyoko, ²⁴atepele pe ndee, "Bolamwaka lamo, ibango elenge le weto ntambe bowi ye, yaaka ale isilo" Bayoki baoyole la nkele nde esengi. ²⁵Yaaka oki yinda epaswa fwe, nde pe swe, awute elenge le weto oko lobo, nde pe ayumwe pe. ²⁶Lumu loka lobo'eko lopanzakane tia-tia kuu oko nse eko enkumela. ²⁷Oki Yesu ayakolek'oko; ba beso mpitamo bapele baobengaka nko mpamwa boe, "Otoyokelak'isei, wana oka Dawidi". ²⁸ Oki nde aseye nzotwa oko lowulu, ba beso mpitamo baobelele, Yesu aatepele ndee, "Boyamba nyoe nzosono nkele lone? Baokalole boe, "Oo, Nkumu"²⁹ Aku ataa beso ba bo ntepela ndee, "Nkonga ole boyambi bo nyo, lokelu'ok'ole nyo". ³⁰Beso ba bo balifwe. Yesu aakilole bosikeselo ndee, "Bokengeke nkanga boto ntasoyeba." ³¹Yaaka bo bapaswe pe bapanzole lumu lo nde oko nse enkuma tia-tia. ³²Oki bo bapasw'oko lowulu, bolenda!, baoyebe ewuwu lokoliki la elimo le mbe. ³³Oki elimo le mbe esie mpaswa, lo ewuwu atepete. Bato basime boe, "Lelo ntatoyenili nghane oni Yisalaele". ³⁴Yaaka Bapalosi batepele boe "La nguya eka nzangi le belimo biibe, apasola bilimo biibe". ³⁵Yesu akenghalak'oko nza binkuma, la pe oko bekolo, oko mbulu biibo bi bikinda ndakalaka, nsango dilo bi bonkumu mpanghinya, nzeli binkuma bi bakonu la pe bi biale mbikia. ³⁶Oki Yesu ayene bisuku wuke bi bato, ayoke bobonda isei wuke, ibango baliki nyingho-nyingho, tia-tia pe nkonga mbata bimpa lokengi. ³⁷Aku atepela bayebi ba ndee, Bisali solo bile wuke, yaaka bati bale nio. ³⁸Aku bobotitiaka ok'ole nkolo le bisali l'itina ndee atome batii siki kuu oko bisali bi nde.

Chapter 10

¹Yesu abesie bayeki ba nde diomu la bapele ok'ole ndeondwa, aapa isende esengi la bilimo bi bonzumba li mposola bio, li mbikia nzeli binkuma bi biolu la bi biale.²Bena baka ntomwa diomu la bapele bale bane: Ntondo Simona l'etolwa Petelo, la Andalea le ³wankuna londe; Yakobo eka Zebedayo la Yoane le wankune lo nde; Pilipo la Balutolomayo, Toma la Matayo le bolingoli bo ndingo; Yakobo eka Alupayo, la Tadayo; Simona le bosi ⁴Kanana, la Yuda le bosi Keliota le bosekisi bo nde.⁵Bako diomu la bapele, aatome wuo, aasikesele pe ndee, "Ntabosake ok'ole ba dio; ntaboyotwake oko ⁶'boloko bomo boka Ba-Somolono' yaaaka bokendeke ok'ole mbata bikowunghala bi bonza ⁷'boka Yesalaele. Bokendeke, bolakaka, botepelaka nyoe, "Bonkumu bo liko bosobeleme".⁸Bowuaka ba bolu, bokundolaka bawi, botendoloko ba mbala, bopasolaka bilimo biibe. Nko die ⁹'bosopawuela, nko die pe bopaaka. ntabobelake wolo la palata, la mbengi oko nkopo bi nyo, la ¹⁰'mbango le lokendo ye, la benkoto bepele ye, la basampata ye, la mpango pe ye, ibango botii abongo la ile li nde wutuku.¹¹Yaaka oko nza enkeni, laape oko bokolo bonkeni bonga nyo boyotwa, boyomoko boto l'obongo oko¹² bo; boyalak'oko pe edie kuu la ngeng'enga nyo boyime. Onga nyo boyotwa oko lowulu, boabekaka. ¹³La nko solo lowulu'eko nko yala lo mbongobongo, bolaliaka yee, le nyo oko lo; yaaka laa ntalombe mbongobongo, bopaaka yee le nyo eyitie ok'ole nyo.¹⁴Yaaka onkeni lompatosanghala la nyo, mbo bi nyo pe ntalanga nzokayoka, onga nyo bopaswa oko bosale bo lowulu laa pe bokolo,¹⁵ bofumpolaka wuti bo bikata bi nyo fumpo-fumpo. Nko solo metepela mie, "Engoyala lobo'emo losonda konyo ok'ole bato ba Sodom la Amola oko batendelo la nsonde lobo loka kio nza eko.¹⁶Bolenda! Mi metoma wuo nkonga mbata ok'etetei eka ngombolo, ako boyalaka la nkepo nkonga nzo, basembwe pe nkonga bimpompo.¹⁷Bokekeke bienge ok'ole bato ibango bangoesembola kuu oko beloyi, oko mbuilu bi bo bi bikinda ¹⁸'bangoekela ndii, bongokambwa ok'ole bankumu l'itina li Mi kuu botato ok'ole bo la pe ok'ole ba dio.¹⁹Yaaka onga bo baesembola, ntabopekake l'ekani dweli longa nyo botepera laape mbo binga nyo bptepela, ibango engopawua ok'ole nyo nk'oko kio ngeng'eku mbo binga nyo botepera;²⁰ ibango ntembe nyo batepera, yaaka lo Elimo eka Papa le nyo l'otepela ok'eteyi le nyo.²¹L'osangi angosembola lo ibotwa limo la nde kuu ok'iwa, ise pe angosembola wana, bana pe bangoyemala esengi ok'ole baboti baadiaka pe, ²²'bongoyala pe bayinwe la bankumu l'itin'a lina li Mi Yaaka l'okanda lomo kuu bokuma, aku angobika. ²³Yaaka nko, laa basoenyokolo oko nza'eku, bolotaka kuu oko lemo. Ibango nko solo metepela mie "Nyo la nseye nza binkuma bika Yisalaele nkenghala nko nghoo, kuu la ngengo enga wana oka bobato aye.²⁴Boyeki ntange sangaa la bolaki bo nde ye, Bontamba pe ntange sangaa la nko le nde ye. ²⁵Ebongo ok'ole boyeki ndee ayale nkonga bolaki bo nde, bontamba pe nkonga nkolo le nde. Laa pe basobesia bondwa lowulu ke lina Balazabula, temie basonda ntolo pe la balambianza?²⁶Aku ntaboayokelaka bomo. Ibango ntengia yemba esa balipa esa l'empatolifwe, yemba pe le nkuku ye ²⁷'l'empa bo ntaalomole. Loko loetepela mi oko mpitamo, boetepelak'oko wane, loko pe l'oyoka nyo oko ntungu le itoi, boelakaka oko liko li mbulu²⁸Yaaka ntaboyokake bomo ok'ole bamo badiaka bienge, nko ntaayosone ndiake boboto, nko bolotaka one l'oyosono nseye la boboto la bienge oko Gena. ²⁹Temie nsundi bipele bitekwa la bosio bo ikota limo? Yaaka nkia lomo lo bio ye l'okita oko nse, soo nko Papa le nyo ayebe.³⁰Nkia diibo linkuma li betu be nyo disekwa nko bosio.³¹Ako ntaboyokake bomo, nyo bosonda nsudi wuke pendo.³²Ako boto la boto l'ombakema polele oko beso baka bato, mi pe ngoobakema polele oko beso baka ³³Papa le mi l'eloko liko; yaaka bot'onkeni loontona oko beso baka bato, mi pe ngootona oko beso baka Papa le mi l'eloko liko.³⁴Ntabongangelake nyoe nzili mpae totolo oni nse, ntiyili mpae totolo ye, yaaka mpalo le ndokoloko. ³⁵Ibango nzili sengitia boto esngi l'ise li nde, wana lo weto esngi la nyango le nde, ilaka pe ³⁶'esengi la nyango eka lo wele; bempendo beka boto bengoyala balambianza ba nde.³⁷L'ononeli ise laa pe nyango sangaa la mi, ntabonge lo mi; l'ononele wana laa pe lo weto sangaa la mi, ntabonge lo mi. ³⁸Nde pe l'ompatowute ingengola li nde loselele la mi pe ntaambake ye, ntabonge lo mi. ³⁹Onkeni l'obaa boboto bo nde angooowungia; l'owungia boboto bo nde l'itina li mi angoooba.⁴⁰L'osanghala na nyo, asanghala pe la mi, l'osanghala la mi, asanghala pe la Botomi bo mi. ⁴¹L'osanghala la bobambi ibango ale bobambi, abaa ikonda lika bobambi; l'osanghala la bokolami⁴²ibango ale bokolami, abaa ikonda lika bokolami; yaaka onkeni pe ominia omo lo bane ba nio-nio nko ikopo li losi lo mpio ntonto ibango ale boyeki, nko solo metepela mie, "Nde la mbwa ikonda li nde nkwa nko nghoo"

Chapter 11

¹Ngeng'esa Yesu aseya mpapala bayeki ba nde diomu la bapele bekengo beko, ayime ako itin'akoke nsakola pe nteya-teya oko nza bi mpika-mpika. ²Yoani Boyinoli aliki oko lowulu lo ikamba pe ayoka ngako atome bayeki ba nde bankina, ³l'itina li mpomala la nde; l'ale boto one obongo nzaka-yaka, la pe tolendela onkina? ⁴Yesu ayisena bo nghane: boleka ntepele Yoani mbo bine bisa nyo boyoke pe boyene; ⁵bato basako wa beso beyene lonkina, bikinda batoyi bayoke, la bikoko bakendeke, pe balia wale babikake la pe bato ba isei bayokake nsango dilo. ⁶Nyinga la boto one lom pantoliki la biango oko mi. ⁷Eki bayeki baka Yoani abayitie, Yesu abanga nziwola bato l'itina lika Yoani: bosake ndenda-lenda be oko bosobe? Wano bote bone wembo bofukisa? Ye! ⁸Ngako bosake oko la be? Itina lika ndenda-lenda bot'omolo l'olatii bisenda bi dilo? Ye! Ibango bato bane balokolate bisenda bi dilo bayalake oko lowulu loka ba nkumu. ⁹Ngako bosake ndenda-lenda be? Bobembi? Ee! Bosake ndenda-lenda Bobembi ntasosolo, mi metepela nde apenda la bobembi. ¹⁰Ntoo-nto ye Yoani ale Bot'one osakoyala nghane: Wangi atepela: lenda, ntoma Ntomwa lemi oko ntongo lewu, itina lika ndonda londa mboka. ¹¹Nko solo metepela mie, ntembiq boto l'osobotwa la beto l'osonanghwa la nsonde yoane le Boyini ¹²bonene, yaaka l'osonda bokeke oko bonkumu bo liko ale bosondi bo nde. Yima ngeng'eki Yoane alakake nsango le nde kuu la wane bo lene, Bonkumu bo liko bosonyokwa wuke, ¹³pe banyokoli baoyalola nkumola. Ibango babambi bankuma la bobeko boka Mose babembe kuu nko ¹⁴Yoane l'itina lika Bonkumu bo liko; laape nyo bolia mposa le nzambayamba, nd'ondwa ale Eliya l'ekoyalaka mpika-mpika la nzakayaka. ¹⁵Todia batoi ba nzokayoka paaka ayoka. ¹⁶Te mbongo nkolomie ibotwa line li booko nga be? Lile kweli nkonga bilenge anse-anse oko badio babesia bambale la ntepele boe, ¹⁷Toepomeli ntonti bi dilo bi ibala, yaaka nyo ntabokanyili, Toyembili nzemba bi iwa, yaaka nyo ntabolelili. ¹⁸Oki Yoane aye, aliki ndekeleke ye baana minamina pe ye, ngako bato bankuma boboe alia elimo le ¹⁹mbe! Ngeng'eki wana oka boto aye, aleke, aminake, ngako bato bankuma boboe, "Bolenda bot'one! Alia mpos'ile la imini, ngila eka balingoli ba ndingo la bato baabe", itangeli lika Wangi liyenele la nkolama la bi kela lio. ²⁰Aku abanga nsenolo bekolo bekelwa bilimbetelo bi nguya bi nde wuke, ibango ntaakalomola ²¹bebonda, nde ndee, "Nkwa ok'ole wu kolazi, nkwa ok'ole wu Betesaida! Ibango laa wue mbo bine bi nguya biekelwela, bikanokelwa oko Tula la Sidona ntumbe bakalomolaka bebonda kala-kala ²²subaa oko ngoto la betoko. Nko nta sosolo metepela mie, oko losio lo batendelo, Wangi angosonda nzokela bato ba Tula la Sidona isei wuke mpenda nyo. ²³Dweli lomo la wu Kapalanauma, ongosangema sangaa kuu oko liko ndo? Ongobokwa kuu oko ²⁴longa. Ibango laa mbo biekelwela bikanokelwa oko Sodomo ntumbe ekanoyal'edie kuu la nsio lo lene. Oyepolaka sosolo wue oko losio lo botendi Wangi angoyokela Sodomo isei nsonda wu! ²⁵Oko ngeng'eko Yesu atepela ndee, "Nkosekisa Papa, Nkumu le liko la nse ibango osoyisa bine ²⁶ok'ole ba itangeli la ba wanya kwo-kwo, osoikusola ok'ole bimfunda la bana ba nio-nio kuso-kuso. Nko ngako Papa, ibango eyeneli kweli ngako oko beso ba wu.." ²⁷binkuma bisosembwa ok'ole mi mia Papa le mi. Ntembia pe boto l'olimbetela lo wana so-soo nko lo Papa, ntembia pe boto lolimbetela lo so-soo nko lo wana la pe one lokana lo wana nkoswela. ²⁸Boyak'oni ole mi nywankuma basokondo la bisali pe la mbele belito ngako mi ngoeyolia. ²⁹Bosangia ok'ole nyo bokando bo esali le mi, boyekaka la mi, ibango mi nde bompombi mpe ³⁰inemia oko bobonda, bongobalela beboto be nyo iyolia. ibango bokando bo mi bo esali bole konyo, botete bo mi pe bo esali bole wasala.

Chapter 12

¹Oko ngeng'eko Yesu ayakokende ndekalenka oko batia ba basangu l'Eyenga, bayeki ba nde bayoke² nzala, babange pe nduke bituka la ndekeleke. Bapolosi yene ngako baotepela boe, "Solenda bayeki ba wu bakela loku lompatokelama oko Eyenga nkelekela."³Yesu aakalole ndee, "Loki Dawidi akele ke ngeng'eki nde ayoke nzala ndia bakoliki la nde, ⁴nyo lelo ntabootolili? Nde ayotuoko lowulu loka Wangi, ale bifula bikotandemaka; ntaikolamake ok'ole nde ndia bakoliki la nde ndekeleke, soo nko k'ole ba nkanga bo nkika.⁵Loko pe lol'oko bobeko loe oko Eyenga ba nkanga ke oko lowulu lo bowangi bayalia Eyenga ⁶nkonga batia, bale pe balia eswa, yaaka mi metepela mie, "Lomo l'osonda lowulu loka Wangi bonene al'ane.⁷Yaaka nyo bokanoyeba itina lika lone lokosonwa loe, "Ndia mposa l'isei, yaaka le bodiakelo bo mbeka ye, ntumbe ntabokanoyimba bane balia eswa.⁸Ibango wana oka bobato ale nkumu l'Eyenga."⁹Ayim'oko, ayotu'oko lowulu lo bo lo ekinda swe. Bolenda! Boto l'okoliki la lobo batatalu aliki ¹⁰oko; baoyubole pe boe, "Laape ekolama oko Eyenga la mbikia? L'itina boe baosa;bise lobo.¹¹Yaaka nde aakalole ndee, "L'onyo onkeni loyalala lolia mbata emo ke, kio l'esokitia oko ipoku l'Eyenga angoyala nkokewuta la nsapole kio?¹²Te mbali boto asonda mbata pe ndo? Ngako ekolama oko Eyenga la nkele dilo."¹³Atepela bot'oko nde ndee, "Senolaka lobo lo wu." Aesenole, loyitie nzala nke-nkee nkonga lomo. ¹⁴Yaaka Bapalosi bapaswe pe bayange wango bo nzenge dweli lo ndiake nde.¹⁵Yesu alimbetela, ayim'oko yeli.Bamo wuke baobaka, aabikia boankuma; ¹⁶aasikesela siki-siki nde ndee, bayala nko nzeba polee ¹⁷itina ndee lobo lokotefwa la Yesaya le bobambi lobakwa ndee,¹⁸"Bolenda! Lo botii bo mi boki mi nsolo, lo mi lo lolango l'oyokeli boboto bo mi nyinga. ngosangia Elimo le mi ok'ole nde, pe angolaka botendi bo mi ok'ole babotwa bankina.

¹⁹Ntangosungemele, ntangopama pe ye, ntembia boto l'ongoyoka iyoyi li nde oko bayoya ba bekolo;

²⁰Ntangosukona losongosongo losakoyitama, ntaangolimbia lolemi loopete bali-bali lo ilangi. Antotema nko ngako kuu la onga nde asondie botendi pendo; ²¹pe oko lina li nde babotwa bankuma bangotikela bebonda. ²²Ako baoyele boto l'okoliki la elimo le be, lo beso mpitamo pe ewuwu. Aobikie pe, ngako lo ²³ewuwu ayosone ntepela, la pe nyeneyene. Esuku enkuma basimake, batepele pe boe, "Te one mbali ale wana oka Dawidi?²⁴Oki Bapalosi bayoke lobo'eko; batepele boe, "One apasola bilimo biibe la nguya eka Balazebula nkumu le bilimo biibe boto loopaa nguy'eko. ²⁵Yesu ayebaka batangeli baabo, ngaku aatepela ndee, "Bonkumu bonkeni bookakapola oko biteni la biteni biikalaisa la bonketo, bobongutwa, "bokolo la bokolo, nza la nza nkokakapola kio esengi la kio²⁶nkika, ntengosukama ye. Laape Satana apasola Satana, akakpola esengi la nde nkika. Aku bonkumu ²⁷bo nde bongosukama nghanoni? Nyo botepela nyoe mi mpasola bilimo biibe la nguya eka Balazebula l'ompaa nguy'eko, ngako boto l'opaa bayeki ba nyo nguya le mpasole bilimo nani? Ibango la lone bo bangoyala ntendi bi nyo.²⁸Ye ntembe Balazebula ye, yaaka Elimo eka Wangi l'ompaa nguya le mpasole biimo biibe, lone lolakia loe bonkumu boka Wangi bosoyia oni etetei le nyo. ²⁹Boto abongo nzutu'oko lowulu loka bondwa nkanka la mpose biemba bi nde, soo nko akande ³⁰bondwa nkanka ntondo, ngako ayosono mpanghiye biemba bi nde.Boto l'ompatolameme la mi ale esengi la mi, l'ompatokosie nsangitia la mi, atiatikia.³¹Ibango lone metepela mie, "Mpiito la mpiito la pe bayengisa la mbo biibe bingosawua ok'ole bato, ³²yaaka iyengisa la lopito esengi la Elimo le tee ntingosawua ye. Onkeni l'otepela lobo enengi la wana oka boto longoosawuela. Yaaka nde onkeni l'otepela lobo esengi la Elimo le tee, ntalongosawuela yima nk'oni ngeng'ene kuu oko ngengo engoya.³³Boto abongo mbae bi dilo nk'oko bote bo dilo; la olia bote boobe obongo mbae nko bolobiibe. Ibango la mbolo biibo, bote bongolimbwa. ³⁴Ibotwa li mbengo, nyo babe nzalayala, boyosono ntepele dilo nghanoni? Ibango yim'oko bofundwe³⁵ bo bobonda, munya botepela. Boto lo dilo apasola bi dilo yim'oko nkobe le bibonza bi dilo; boto lo³⁶bobe apasola biibe yim'oko nkobe le bibonza biibe. Yaaka metepela mie, "Lobo la ensensu lonkeni lotepela bato longopawua nkalo oko losio lo botendi. ³⁷Ibango yim'oko bi wu ongoswa, yim'oko mbo bi wu pe ongokonzo. ³⁸Aku bamo ba Bapalosi la bobasoneli baakalola boe, "Bolaki, totia mposa le nyene bilimbetelo bi kela ³⁹wu". Aakalola ndee, "Ibotwa li bobe la lolemba linyukana la nzenga elimbetelo; elimbetelo pe ntengoepawula ye, soo nko elimbetelo eka Yona le bobambi.

⁴⁰Ibango nkonga oki Yona aliki oko ibale lika ekukutu le nsi nsio bisato, biane-biane, betio-betio.Oko losio lo botendi, bato ba Niniwe bangoyemala yemaa ndiemo pe! L'osonda Yona sangaa al'ane.⁴²Nkumu le weto le Seba angoyemala oko botendi ndiemo ndia ibotwa line, angokonzia pe, ibango ayeyim'oko belelo ne nse la nzoke itangeli lika Solomo; bolenda pe! L'osonda Solomo sangaa al'ane.⁴³Ngengo eyima elimo le bonzumba ok'ole boto, aleka ndekaleka oko ndie bimpaa losi nzalole ndie le⁴⁴iyalia, ntakebae pe ye. Ako atepela nde ndee nzitia oko lowulu lo mi, ndie eki mi mpaswake. Nko yaka nde nghane, aketana yomboo, esoyombwa pie-pie. ⁴⁵Aku akende, abela ndiemo la ndeondwa bilimo binkina bisambiale bi sonda bobe bo nde nkina; bo pe swe bakatika nko anse-anse oko. bi mbisa bika bot'oku bingoyala biibe bi sonda bi ntondo. Engoyala dweli lomo ok'ole ibotwa line li bobe.⁴⁶Lelo oki nde atepak'ok'ole esuku le bato, nyango le nde ndia bankune ba nde bayemala oko bosale, bayengaka ngengo le ntepela boa nde. ⁴⁷Boto omo etepele ndee, "Solenda! Nyango le wu ndia bankune ba wu

bayemi oko bosale, bakana nzoke la wu" Yaaka Yesu akalole bot'oko nde ndee, "L'ole ngo le mi nani? Bankune ba mi nani? Bankune ba mi pe banani?"⁴⁸ Asembole lobo lo nde ok'ole bayeki ba nde, atepele pe ndee, "Bolenda ngo le mi la bankune ba ⁴⁹Mi; ibango boto onkeni l'okela waango boka Papa le mi l'eloko liko, nde ale wankune lo mi, la mpaka le mi, la ngo le mi.

Chapter 13

¹Oko losio loku, Yesu apaswa oko lowulu fwe; ayal'anse beli-beli la nzale; esuku le bato wuke ²ekosama ok'ole nde. Ngako nd'ondwa kokoso oko wato akatikanse; esuku enkumela pe eyemala tungungu oko mbongo.³Aatepela mbo wuke la nkoma fwa-fwa ndee, "Bomiangeli bo biopo apaswa la miangela⁴ biopo. Oki nde amiangelaka; bemo bekita oko bonkili bo mboka, mfulu biya, pe biele benkumela pie. ⁵Bemo bekita oko mbotu bi bawe, ndie l'empatoliki la mbotu wuke; nko taa-taa beto ibango ntaeliki la ⁶ndinda le mbotu, yaaka oki botio bonangwa nangoo, benkuma belengele, ibango ntaeliki la belala ako pe benyitana.⁷Bemo bekita oko biwusu bilia nsende pe biyikitia yikee. ⁸Bemo bekita oko mbotu bi dilo, bebota mbolo pe, boomo bonkama, boku bosamalo, bonkina bosato. ⁹L'olia batoyi ba nzokayoka paaka oyoka".¹⁰Bayeki ba nde baobelele, baatepela pe boe, Te aopela mbo la nkoma ebobe?¹¹ Yesu aakalola ndee, ok'ole nyo epawua la ndimbetela bi lombomba bi bonkumu bo liko, ¹²yaaka ok'ole bo ntepaswua ye. Ibango oko oku l'okobaa engopaswua, angoyala la wuke; yaaka oko¹³ oku l'ompatobaa, kio l'ebaa nde ekumwok'ole nde wuoo. l'ebo ene, mi matepela la nkoma; ibango¹⁴ bo nkia balenda ntaayene, bo pe nkia bayoka ntaalimbetela ye, ntaayeba pe itina ye. Bobambi boka Yesaya bobakwa la bo soo. Looki nde atepela ndee: "Nzokayoka oko batoi bongoyoka, yaaka nyo la mbuta itina nko nghoo. La beso bongolenda, nyo la nyeneyene nko nghoo.¹⁵Ibango bebonda beka ewumo ene besonyoto nyototolu. Basoyoka la batoi poti-poti, Basolipa pe beso ba bo; Nkanga ngeng'emo bo ntaasoyene la beso, ntaasoyoka pe la batoi, la nzebo oko bebonda pe la nkalomwa, mi pe la mbikia bo".¹⁶Yaaka bandwa nyingha ele beso ba nyo ibango bayene; batoi ba nyo pe ibango bayoka. ¹⁷Ibango nko solo metepela mie, "Babambi la bakolami wuke bayokake mposa le nyene biyene nyo, ntabaiyene ye, mposa le nzoke pe biyoka nyo, ntabaiyoka pe ye.¹⁸Ako nyo boyokaka ndimbo eka nkoma le bomiakeli bo biopo. ¹⁹Nkoyoka boto ilaka li Bonkumu bo liko, la ntaiwute itina ye, ngeng'eyaka lo bobe, aokumola ilako limiakwe oko bobonda bo nde, oko ele bopo bomiakwe oko bonkili bo mboka.²⁰Lomiakwe oko mbotu bi bawe, oko ale l'oyoka ilako, nko taa-taa la nyingha aiyamba; yaaka ntangia ²¹belala ok'ole nde nkika, ayal'edie wano ngengo; nkoyaka ebalakasa la pe bonyoko l'itina lika ilako nk'ako boko akwele ibaku.²²Bopo bomiakwe oko etetei le biwusu bi nsende, oko ale boto l'oyoka ilako, yaaka eneni le boyalelo la mbo bi bolongo, mposa le besolo la lolimbo lo mbaba biyikitia ilako ikakalu, ngako aya la bokamba bo mbolo bi boyambi. ²³Bopo bomiakwe oko mbotu bi dilo, oko ale boto l'oyoka ilako, aiye b'itina pe abota mbolo sosolo, mbolo wuke nga bonkama, bimo bosamalo, bimo bosato.²⁴Yesu aaatepela la nkoma enkina ndee, "Banyano ele bonkumu bo liko la boto l'okomiakela biopo be dilo be basangu oko itina li nde. ²⁵Ngeng'eki botio bosoyila, bato basotama basilo baoo, lo bompando bo nde aya, amiakela pe²⁶ belenge oko etetei le basangu, ayime wuoo. Ngeng'eki basongi basopaswa, babota pe la mbolo; aku eyenele la belenge.²⁷Batii baka bondwa itia baobelele, baatepela pe boe, te mbali omiakelaka biopo be dilo oko itia, te aku pe esoyenele la belenge beyima nkoni?²⁸ Aakalola ndee, "Boto lo bompando akelili loku" Batii baatepela boe, "Aku olia mposa wue tosoekosia?"²⁹Yaaka nde atepela ndee, "Ye nkanga ngeng'emo l'ekosia nyo belenge ntaososumola basangu ³⁰belala ndiemo la bio. Bopaaka beto nzeli binkuma bipela ndiemo kuu oko bapembwelo; oko ngengo le bapembwelo ngotepela bapemboli mie, bokosiaka ntondo belenge, bokandaka bio bibimba la ntumba bio wululu oko tue, yaaka basangu boakosia kuu oko emoyelo le mi".³¹Aatepele la nkoma enkina nde ndee, "Binyano ele bonkumu bo liko la bopo bo sinapi boki boto ³²afwe la nyone ok'itia li nde; nko solo bole bokeke bosonda oko biopo benkuma, yaaka ngengo l'eto bo bosonda bi yua-yua binkumela fwe, boya bote, ngako mfulu bi liko biyaka pe bikotama oko mpandi bi bo. Aatepele la nkoma enkina ndee, "Binyano ele bonkumu bo liko la mfulu bi bompanda (bo mampa) boki weto afwe, aokolie oko basata basato kuu oki boyame bonkuma".³⁴Mbo biko binkuma Yesu aitepelake ok'ole bisuku la nkoma, ntakanoatepela nkia lobo lomo ye ³⁵yimia nkoma; l'itina ndee lobo lokotefwa la bobambi lobakwe loe, "Ngolipola munya bo mi nkomaNgokusola bisakoyisama yima nko babangelo ba bolongo"³⁶ Ako Yesu atwenye esku, ayotwe oko lowulu, bayeki ba nde baobelele la ntepele boe, "Otolimbolake itina li belenge ok'itina".³⁷Aakalole ndee, "LO bomiakeli bo biopo be dilo ale wana oka bobato; ³⁸itina lile bolongo, biopo be dilo bele bana ba bonkumu; ³⁹belenge bele bana baka lo bobe; lo loemiakeli ale Satana, bapembwelo ele bonkumu bo⁴⁰ boyalelo, bapemboli bale ntomwa bi liko. Ako nkonga oki belenge besomwe, betumbwe pe oko twe wululu, engoyala nko ngako oko bonkumu bo boyalelo. ⁴¹Lo wana oka bobato angotoma ntomwa bi nde wuo-wuo, bangosimola balengwe la pe ba baka ⁴²bayese fwe fwe bangoaboka pe dia kuu oko ibebe di twe; oko engoyala bilelo la pe nkwati bi ⁴³benyo. Ako bakolami bakosa nkonga weli oko bonkumu boka ise li bo. L'odia batoyi ayoke.⁴⁴Binyano ele bonkumu bo liko la nkobe le bibonza oko itia kwo-kwo, oki boto aketonghole, akemonye pe, yim'oko bosango bo nde ayime, ase nza pe ateke binkuma bikoliki la nde wuoo, asombe pe itia liko. ⁴⁵Nzitia nyanie bonkumu bo liko la boto l'okela benkita be bawe ba tee ba dilo nzengayenga; oki nde ⁴⁶abae iwe limo lisonda bosio, ase nza wuoo, pe ateke binkuma bikoliki la taa-taa wuo-wuo, ngako aisombe pe.⁴⁷Nzitia nyanie Bonkumu bo liko la boteyi boki basaki baboke oko nzale, boyele nsi

bi nzeli la ⁴⁸nzeli, oki bo bonyote, baosume oko mbongo; anse-anse pe bakosie nsi bi dilo oko bisaka baa-baa, nsi biibe baiboke dia botale lamo. ⁴⁹Engoyala nko ngako oko bonkumu bo boyalelo. Ntomwa bi liko bangopaswa, bangolamola baabe lamo oko eteti eka bakolami, bangoaboka kuu oko ibebe li twe; oko engoyala bilelo la nkwati bi benyo. ⁵⁰Bosoyeba itina lika mbo bine binkuma? Baotepele boe, Oo! ⁵¹Aayitie ntepela ndee, "Ibango boseneli la boseneli longoyalwa boyambi oko Bonkumu bo liko ⁵²akolama soo la bondwa nza l'opasola oko nkobe le bibonza le nde, bibonza bi bosaba la pe bibonza bi kala-kala fwee. ⁵³OKi Yesu aseye nkoma binkuma biko ayim'oko; oki nde ayie oko ese le nde le bose; aalake ⁵⁴balako oko lowulu lobo lo Ekinda, ngako bo bakabe, batepele pe boe, "La one itangeli line la ⁵⁵nguya bine binkuma nkoni? Te one mbali ale wana oka botii bo babaya? Te nyangho le ⁵⁶nde mbali Malia? Bankune ba nde Yakobo, la Yosepa, la Simona la pe Yuda? Te ba mpaka ba nde bankuma mbali balia so ane? Ako abali bine binkuma yima nkoni? ⁵⁷Bakwele ibaku lama la nde; Yesu aatepele ndee, "Bobambi botelie, soo nk'oko ese le nde le bose, la pe oko nza le nde nkika". ⁵⁸Oko ndieko ntakela bi nguya wuke ibango la bosenga boobo bo boyambi.

Chapter 14

¹OKo ngengo eku Elode le nkumu l'ekokongaka Galilaya ayoka lumo loka Yesu, atepela batii ba nde ²ndee; One ale Yoane le boyini, nde asokundwa ok'iwa, oko ele itina lilia nde nguwa le nkela bimwenge. ³Ibango Elode awute Yoane, aokande pe aoyotie oko lowulu lo nkoli. Akele ngako l'itina lika Elodia ⁴ilaka lika Pilipo le obotwa limo la nde. Ibango Yoane aotepela ndee, "Ntekolame la wu nzale wua Elodia. ⁵Akanaka ndiaka nde, yaaka amangaka bato, ibango aliki ok'ole bo nko bobambi. ⁶Yaaka oko ngengo le bayepwelo ba babotwelo baka Elode, wana oka Elodia akanye oko ⁷etetei eka bato bankuma, ayokie Elode nyingha. Ako, la nyimi nsimbasingha aopa ileno li; pae nde yemb'enkeni enga nde akana. ⁸Nde pe alakame la nyangho le nde, atepela ndee, Ompake oni ebengel'ene botu boka Yoane le Boyini. ⁹Nkumu Elode ayok'isei wuke, yaaka ibango la nyimi eki nde asimbe, la pe beso baka bato bakoliki ¹⁰boa nde oko ilambo; asikesele ndee botu boka Yoane bopawue. ¹¹Atome bato babeke Yoane botu oko lowulu lo nkoli; baoyele bo oko ebengele, bopawue pe ok'ole elenge le weto, aobele pe ok'ole nyangho le nde. ¹²Bayeki baka Yoane baye, babele ebembe, bakekunde, la mbisa base ntepele Yesu. ¹³Oki Yesu ayoka, ayim'oko yeli la wato kuu oko ndie le boleki lamo nko nde nkika, bato yoka ¹⁴ngaku baobenga nse-nse yim'oko bekolo. Apaswa, ayene esuku le bato wuke; aayokela bobonda isei, awua pe biale be bo benkumela. ¹⁵Eliki ikolo, bayeki baobelele boe, Ndie ele boleki, ngengo pe akoboko esoleka, yimiaka esuku l'itina wue base kuu oko bekolo nsombe bienge bi ndekeleke. ¹⁶Nde Yesu aatepele ndee, Ntaangia ngengo l'eyima bo. Nyo boapaaka ile. ¹⁷Baotepele boe, ntatongia yemba ane, nko la bifula bitano la nsi bipele. ¹⁸Aatepele ndee, Boyaka la bio oni'ole mi. ¹⁹Asikesele bato bayal'anse oko bosobe; bifula bitano la nsi bipele kai, nde beso oko liko nanghoo atelie Papa Wangi, aiyatole pe; apa bifula ok'ole bayeki, bayeki pe ok'ole bato. ²⁰Bankuma bale, banyote pe, batongholo bibe bi mfusa bisaka diomu la bipele baa-baa. ²¹balei baliki bele nkonga nkoto bitano yimia beto la bana. ²²Aku ndieku akelilia bayeki ba nde ba kondela oko wato, balondolo oko mbis'e mbongo lelo oki nde ayimiaka esuku le bato. ²³Oki nde aseye nyimie bato wuo-wuo, ayilele kuu oko engenza la mbotitia lamo nko nde nkika. ²⁴Yaaka oko ngeng'eku wato boliki oko etetei le nzale mbolana la boketi poo-poo, ibango wembo bomfumpaka wembo wuke. ²⁵Mpika-mpika la beyekelo, aabelele oko nzale nkendekende oko liko li losi. ²⁶Oki bayeki baoyen'oko liko li nzale nkendekende, baoakime, batepele boe, Ele bokale. Bapame pe la bomo. ²⁷Yaaka nk'aku ndieku Yesu aatepela ndee, Bokandaka lomo, ele mi enda mi, ntaboyokaka bomo. ²⁸Petelo akalole ndee, Nkumu, laa ele nko wu sosolo, onsikesele nkobebele oko liko li losi. ²⁹Yesu aatepele ndee, Yakaka. ³⁰Petelo atulwe yim'oko wato, akendeke oko liko li losi la nkendele Yesu; yaaka oki nde ayoke lopeli loka wembo apakime oko bienge, abange pe ndinda-linda, apame ndee, Nkumu ombikiake. ³¹Aku ndieku Yesu asembola lobo lo nde aolubola, aotepela pe ndee, Awu boyambi nio, oyokili ekani ebobe? ³²Oki bo baseya nkondel'oko wato wembo pe bayala bio. ³³Bakoliki oko wato baosangola boe, nko solo ole wana oka Wangi. ³⁴Pendo-pendo bayie oko mbongo kuu oko Genesaleta; ³⁵eki bele be kio ndi'eko baolimbetele batome ntomo wuoo kuu oko ese enkumela dloo, ³⁶baobelele bakonu bankuma, baobotie ngengo le ntae nsalu bi bombuli bo nde nko ntata ntonto; bankuma bankeni bakoota, babike komoso.

Chapter 15

¹Aku Bapalosi la Basoneli bayim'oko Yelusalema, babelele Yesu la ntepela boe, Bayeki ba wu ²baboya ilako lika bingambi itina be? Ibango ngengo enkeni l'ele bo, ntaasosa bakanzo ye. ³Yesu aakalola ndee, Nyo pe boboya bosikeselo boka Wangi ibango la ilako li nyo ebobe? ⁴Ibango Wangi atepele ndee, Totiaka papa la ngo, Onkeni l'otwa ise la nyangho, paaka ⁵awake nko mbwaka-waka. Yaaka nyo botepele nyoe, Onkeni l'otepela ise laape nyangho ⁶ndee, Enkeni l'eba wu ntolo la mi, ele ikapo ok'ole Wangi, nde ntange kelalalu la ntotie ise li nde ⁷ye; bosonzola bosikeselo boka Wangi ibango la ilako li nyo. Nyo bingala, Yesaya abembake dilo ⁸l'itina li nyo ndee, Ewumo ene entotia mi la bilele bi munya. ⁹Yaaka bebonda bebo benamola botale lamoo, Bansangola bisangola-sangola Balaka balako nko besikeselo beka bato. ¹⁰Yesu abesie esuku ok'ole nde nkika, aatepele pe ndee, Boyokaka, boyebaka itina pe; l'eyotwa ¹¹oko munya swe, nteyalie boto lumba lobe, yaaka l'epaswa oko munya fwe, eko eyalia boto lumba lobe. ¹²Aku bayeki baobebele, baotepela pe boe, Oyeba wue Bapalosi batoli bebonda wale oki bo bayoke lobo'eko? ¹³Yesu akalole ndee, bote la bote bompatoyomwa la Papa le mi l'eloko liko, bongo simwa belala. ¹⁴Botika bo bio, bale balakie ba mboka beso mpitamo; la boto lo beso mpitamo alakia onkina lo beso mpitamo mboka, boanswapele bangokita ok'ipoku subaa. ¹⁵Petelo aakalole ndee, otobolelake itina lika kio nkom'eko. ¹⁶Yesu atepele ndee, Nyo lelo bokili nko binzenze kuu l'akoboko? ¹⁷Ntaboyebe nyoe enki l'eyotwa oko munya swe, eleka kuu oko ibale, epaswa pe kuu oko bosobe? ¹⁸Yaaka bine bipaswa oko munya fwe biyim'oko bobonda, biko bayalia boto lumba lobe. ¹⁹Ibango yim'oko bobonda epaswa bibokelo bi mbo biibe, bidiakelo bi yomi, ndemba, bayenga, ²⁰nziba, betato be ndimbo, bayengisia, bine biyalia boto lumba lobe, yaaka nde biemba la bakanzo bampatososwe ntaayalie boto lumba lobe. ²¹Yesu oko wuo, ase yeli kuu oko bise bi Tula la Sidona; bolendaka! weto bosi Kanana apswa fwe ²²oko ndi'eku, apamwa pe la ntepela ndee, Onzokel'isei, Nkumu, Wan'oka Dawidi, wana lo mi lo weto atewua la elimo le mbe tebo-tebo. ²³Yesu ntaokalola nkia lobo ye Bayeki ba nde baye, baobotitie pe boe, Ooyimiak'ane, ibango apamwa oni mbisa le so. ²⁴Akalole ndee, Ntomwe nk'ok'ole mbata bi bonza boka Yisalaele bikowunghalaka. ²⁵Lo weto aye, aosangole, atepele ndee, O! Nkumu onsungake. ²⁶Yesu akalole ndee, Mpose bifula bika bana la mboke bio ok'ole batumbe ba mbwa ntebonge. ²⁷Yaaka weto atepele ndee, nko ngako Nkumu, ibango nkia batumbe ba mbwa bale mfusa bi yima oko etanda eka nkolo biibo bio-bio. ²⁸Aku Yesu aotepela ndee, O, maa bonene ele boyambi bo wu; paaka lokelwa ok'ole wu nkonga ole mposa le wu, Wana lo nde pe abika nk'oko kio ngeng'eku. ²⁹Yesu oko wii, ase beli-beli la nzale le Galilaya, ayilela kuu ok'engenza, ayal'anse le bato ³⁰eobebele, ok'etetei le bo eliki la batengumi, la ba beso mpitamo, la biwuwu, la balemeli, la pe bamo ³¹wuke, baatwenye bio-bio mpika la bakolo ba nde. Boankuma pe aabikia; ngaku bisuku bi bato basima pe bakaba wuke oki bo bayene biwuwu batepela, balemeli bayitia nkendekende batengumi bakende, ba beso mpitamo pe bayitia nyeneyene; basekisakaWangi boka Yisalaele. ³²Yesu abesie bayeki ba nde, aatepele pe nde, nzokela esuku ene bobonda isei wuke, ibango nak'ene basoyala la mi edie le nsio bisato, ntaangia pe yemba le ndekeleke; ntimbua pe mposa le nyimie bo ane ile nsengasenga, nkanga ngeng'emo bo ntaasoselwa oko mboka selo-selo. ³³Bayeki baotepela boe, So ntongoba wuke bo bifula bi nyotia so esuku ene le nene yima nkoni? ³⁴Yaaka yesu aatepele ndee, Bolia bifula kwe? Batepele boe, Bifula bisambiale la pe wano nsi. ³⁵Asikesele bato bayal'anse oko nse; afwe bifula bisambiale na nsi emo, atelie Papa Wangi, ³⁶aiyatole, aipa ok'ole bayeki, bayeki pe ok'ole bato bankumu. Ngako boankumela bale, banyote pe; ³⁷bakosie hibe bi mfusa bisaka bisambiale nko nyota ba-baa. ³⁸Balei baliki bele nkoto binei yimia beto la bana. ³⁹Oki nde aseye nyimie esuku le bato, akondele oko wato, ayie pe oko belelo be Magadala.

Chapter 16

¹Bapalosi la Basadoke baobele la nkeka nde, baobotitia boe aalakia elimbetelo l'eyim'oko liko. ²Yesu aakalole ndee, Osisela elumbe botepele nyoe losio kengelee, ibango liko liya belele. ³La mpendu pe nyoe, lelo lo wembo, ibango liko liya wee. boyeba nta solo ndimbelele etando le liko, nkane bilimbetelo bi ngengo ntaboiosone ye. ⁴Ibotwa libe li lolemba liyubola elimbetelo, yaaka elimbetelo ntengoapawuela; soo nko elimbetelo eka Yona. Aatwenye bio, ayime wuoo. ⁵Oki bayeki basak'oko ns'eni bawunga mbela bifula. ⁶Yesu aatepele ndee, Bolenda! Bokengeke bienge lama la bompanda boka Bapalosi la boka Elode. ⁷Batundake mbo, bakatepeleke pe boe, Ntatobelili bifula. ⁸Yaaka Yesu alimbetele, atepele ndee, Nyo ba bayambi nio, nyoe ntabongia⁹bifula? Nyo lelo ntaboyebili itina. Ntaboyepole bifula bitano ok'ole bato nkoto bitano la pe ¹⁰bosio bo bisaka boki nyo botongholoke? La pe bifula bisambiale ok'ole bato nkoto bine la bosio bo bisaka biki nyo botongholoke?¹¹taboyebili itina, mie ntietepeli l'itina lika bifula, ebobe? Yaaka bokekeke bienge lama la bompanda boka Bapalosi la Basadoke. ¹²Yakaka, bayeki bayoyebak'itina boe, ntatepeli ndee bokekeke bienge lama la bompanda bo bifula yaaka la ilako lika Bapalosi la Basadoke. ¹³OKi Yesu ayie oko belelo be Kaisaliya le Pilipo, ayibole bayeki ba nde ndee, lo wana oka bobato, bato baotolo boe ale nani? ¹⁴Bateoele boe: Bamo boe Yelemaya, la pe omo lo babambi. ¹⁵Atepele ndee, Yaaka nyo bontolo mi nyoe mi nde nani? ¹⁶Simona Petelo akalole ndee, Awu ole Masiya, Wana oka Wangi bo bokolo. ¹⁷Yesu aakalole ndee, Bondwa nyingha ele wu, Simona wana oka Yona, ibango boto ntalokusoli ¹⁸ok'ole wu kuso, yaaka Papa le mi l'el'oko liko. Mi pe nkotepela mie, OLe Petelo, oni iwe line pe ngoboka ekinda le mi, nguya eka longa ntengoyosono. ¹⁹Ngokopa isulu li Bonkumu boliko, enkeni l'ekanda wu oni nse, engoyala nkandema oko liko, enkeni l'ekandola wu oni nse, engoyala nkandwa oko liko. ²⁰Ako asikesele bayeki siki siki ndee, bayale nkotepela boto boe nde ale lo Masiya. ²¹Yim'aku Yesu abanga ndakalaka bayeki ba nde ndee, soo nko nde ayima, la nsa oko Yelusalema, ato mbo wuke la bingambi bi bankanga ba sanga la basoneli, adiakwa bongoloo, oko losio lo bisato pe angokundwa. ²²Yaaka Petelo aobele wana lamo, abange mase nde ndee, Lobo lone lolamwe ok'ole wu Nkumu, lone la nzalele wu nko nghoo. ²³Yaaka Yesu akalomwe, akalole Petelo ndee, Lekaka oko mbisa le mi, Satana, ole ibaku oni ole mi, ibango ntokanele bika Wangi, yaaka bika bato. ²⁴Aku Yesu atepela bayeki nde ndee, Laa boto alia mposa le nza loselele la mi, asabola bienge ²⁵saboo, abela ingengola li nde, ambaka pe. Ibango onkeni l'olia mposa le mbikia boboto bo nde, ²⁶angoowungia, yaaka onkeni l'owungia boboto bo nde ibango la mi angooaba. Ibango boto abongo mbae ntolo be la nde asoba bolongo nzou pe awe boboto bo nde ibomi? Ngako ye! Ntembia yemba l'ebongo nde mpae momalo la mbae boboto bo nde. ²⁷Ibango lo wana oka bobato ale mpika la nzakayaka oko bakembo baka ise li nde ndiemo ndia ntomwa bi nde, ako angosembola ok'ole boto la boto nkonga etielo le nde. ²⁸Nko solo metepela mie, Bamo bal'oni wema ntaangoyene iwa nko nghoo, kuu la ngengo enga bo bayene wana oka bobato ayaka subaa oko Bonkumu bo nde.

Chapter 17

¹Oki mbise nsio bisamalo, Yesu abele loselele la nde Petelo, Yakobo la Yoane le wankune lo nde; ²ayilele ndia bo oko engenza le nkomba nko bo nkika nto-nto. Oko pe akalomwe lolenge oko beso ba bo; bosu bo nde bokosake nkonga okosa wane, bisenda bi nde biliki ngeli-ngeli la lokeso losonda nta tee. ³Bolenda pe! Eyenele ok'ole bo Mose ndia Eliya, bayemalake pe basimolake boa nde. ⁴Petelo atepele Yesu ndee, Bolaki, ele dilo la so nzal'oni; la olia mposa, ngoyemia basongo basato ok'ole wu limo, ok'ole Mose limo, ok'ole Eliya pe limo. ⁵Oki nde atepelaka, elenge le liko le sekeseke wee ealipa potii; bolenda pe! Iyoyi litepela oko etei le kio elenge eku lioe, One ale wana lo mi lo lolango, la nde nzoka nyinga wuke; boyokaka bi nde. ⁶Bayeki yoka ngako, bakite sampaa oko ba bo, bayoke bomu wuke. ⁷Yaaka Yesu aye aatae, atepele pe ndee, Boyemalaka, ntaboyokake bomu. ⁸Bananghole beso ba bo, yaaka ntabayitia nyene boto onkina, nko Yesu nde nkika. ⁹Oki bo batulwe yim'ok'engenza, Yesu aasikesele ndee, Ntabotepelake nkia boto mbo bi boyenelo bi yenili nyo; kuu la ngengo enga wana oka bobato akundwe yim'oko bawi. ¹⁰Bayeki ba nde baoyibola boe, Aku Basoneli batepela boe, soo nko Eliya aya ntondo, nghamoni? ¹¹Akalola ndee, Eliya solo angoya, angobongia binkuma mbongia. Yaaka metepela mie, Eliya ¹²asoya; ntaboalimbeteli soo, bakele la nde binkuma bi kanili bo. Ngako pe lo wana oka bobato ale lende la ntoe wale la bo. ¹³Aku bayeki bayeba boe atepele l'itina lika Yoane le Boyini. ¹⁴Oki bo bayitia mbelebele oko esuku le bato, boto aobelele, nkukama, aotepela ndee, Nkumu ¹⁵yokaka isei ok'ole wana lo mi lo wele; ibango awa la bonsinga, ato wale nta wuke, ibango akita oko ¹⁶twe nkita wuke fuu-fuu, oko losi pe nkita wuke poboo-poboo. Mobelili ok'ole bayeki ba wu ntaayosoni mbikie nde. ¹⁷Yesu akalole ndee, o, ibotwa li boyambi ndenga-senga, liipengwa pe, ngoyala ;ia nyo kuu la ngengo enkeni? Ngoekandela pe lomo kuu ngengo la ngengo enkeni? Yaka la nde oni'ole mi. ¹⁸Yesu aomase, elimo le mbe pe eyim'ok'ole nde wuoo, elenge abike nk'oko kio ngeng'eko. ¹⁹Aku bayeki babelele Yesu nko bo nkika ntonto, bo boe, so ntatoyosoni mpasola kio bokobo be? ²⁰Akalole ndee, Ibango la boyambi bo nyo, ibango nko solo metepela mie, Laa nyo bolia ²¹boyambi wuke nga bopo bo sinapi, boyosono ntepele engenga ene nyoe, yimak'ane, lekaka ako, engoyima la nsakasaka ako; boyosono pe la nkele mbo binkumela. Yaaka ene le dweli lone epaswa nko la mbotitia la pe nkine ile. ²²Oki baliki oko Galilaya, Yesu atepele ndee, lo wana oka bobato ale mpika la nsembbwe oko babo ²³baka bato; bangoliaka boo, oko losio lo bisato angokundwa. Bayeki bayoke isei wuke. ²⁴Oki bo basia nzi nziaya oko Kapalanauma, balingoli ba ndingo ba lowulu lo bo wangi babelele Petelo, baotepela boe, lo bolaki bo nyo alingola ndingo le lowulu lo bo wangi? ²⁵Aatepele ndee, O!. Oki nde ayotwe oko lowulu swe, Yesu atepele ntondo ndee, Simona ayenele la wu be? Nkumu bi nse balingola ndingo bi biemba la pe bi bienge ok'ole banani? Ok'ole bana baoandwa laape ok'ole ngendia? ²⁶Akalole ndee, Ok'ole ngendia. ²⁷Yesu aatepele ndee, Ako bana bale tungo; yaaka l'itina mie toyale nkoatosia ibaku, lekaka oko nzale, oboke ilopo, nsi l'engosafwa ntondo, okewutaka, onga wu olipola munya bo kio, ongoba mpata, okefwaka, oapaaka l'itina li mi la wu.

Chapter 18

¹Oko ngeng'eku bayeki babelele Yesu la ntepela boe, Aku l'osonda bonene oko bonkumu bo liko nani? ²Ako Yesu abesie wana lo nio, aoyemie ok'etetei le bo, atepela pe ndee, Nko solo metepela mie, ³Soo nko nyo bokalomoe la nzale nga bana ba nio-nio, laa ngako ye, nyo la nzotw'oko bonkumu bo⁴liko nko nghoo. Ako onkeni l'obobia bienge bi nde bobe nga wana one lo nio, nde angosonda bonene oko bonkumu bo liko. ⁵Yaaka onkeni l'osanghala la wana lo nio omo lo dweli lone ibango la lina li mi; asanghala la mi. ⁶Yaaka onkeni l'otoisa omo lo bane ba nio banzambela ibaku la nde, iwe linene li enyukelo lisubame oko nkingo le nde subaa pe abokwe oko ndinda le nzale wululu. ⁷Ibio ok'ole bolongo ibango la babaku, ibango soo nko babaku baye, nkane ibio lile ok'ole boto loya ibaku nzayaka la nde. ⁸Yaaka la ikanzo li wu laa pe ekata le lokolo ekokwelia ibaku, okeboke lamo la wu, ele dilo ok'ole wu nzotw' oko bokolo ikanzo ekulu laa pe ekata le lokolo ekulu oko ngengo le mbokwe oko twe⁹lo edie l'edie nzalayala la bakonzo bapele laa pe bikata bi bakolo bipele. Laa pe liso li wu likokweisa ibaku, simolaka dio, oibo ke lamo la wu, ele dilo ok'ole wu la nzotwe oko bokolo la liso limo oko ngengo le mbokw'oko Gena le twe nzalayala la beso bapele. ¹⁰Bolendaka, nkanga nyo ntoososemolo omo lo bane ba nio, ibango metepela mie, Ntomwa bi bo ¹¹balenda boso boka Papa le mi l'el'oko liko ngengo binkumale. Ibango wana oka bobato ayili mbikie kio l'esakowunghala. ¹²Eyenele ok'ole nyo be? Laa pe boto omo alia mbata bonkuma, emo le bioelamwa lamo, mbali ¹³atwenya bowua bioo, aleka oko bingenza la nzalole kio l'esowunghala? La nzale ndee asokeba, nko solo metepela mie angoyala la nyingha la kio nsonde bowua la liwua bimpatowunghali. ¹⁴Nko ngako ntembe wango boka Papa le nyo l'el'oko liko ndee omo lo bane ba nio alamwe ye. ¹⁵Laa pe mbale le wu asokokela bobe, lekaka oolimbole iyese li nde, nko awu wua nde nyoapele, laa nde asoyoka bi wu, ako osoba mbale le wu. ¹⁶Yaaka la nde asoyala nko yoka, obele loselele la wu omo laa bapele, l'itina wue la ¹⁷minya beka batepeli bapele laa pe basato, lobo la lobo lokembe. Laa asokela lokindatoi, asoyala nkoyoka bi bo, oyaaka ntepele ekinda, laa asokela nko lokindatoi ok'ole ekinda, ayalak'ok'ole wu nkonga ngendia, pe nkonga bolingoli bo ndingo. ¹⁸Nko solo metepela mi mie, binkeni bi kanda nyo oni nse, biyala nkqndemq oko liko. Binkeni bi tungola nyo oni nse, biyala ntungoama tungo oko liko. ¹⁹Nzitia ntepela nyo mie, la pe bapele ba nyo banyiminye oni nse l'itina li lobo lonkeni, lo botitia ²⁰nyo longoepawuela la Papa le mi l'el'oko liko; ibango ndie l'ele bapele laa pe basato nkosama oko lina li mi, oko mi nde suba ok'etetei le bo. ²¹Aku petelo aobelele, aotepela pe nde, laa mbale boto asonkela bobe, nzosono nsamba nde kuu oko mpita kwe? Bisambiale? ²²Yesu aotepela ndee, mi ntikotepele mie kuu oko mpita bisambiale, yaaka kuu oko mpita besambile mbala bisambiale. ²³Ibango Bonkumu bo liko bole nyanema la boto lo nkumu l'okoliki la mposa le nkolimia mbo ndia ²⁴bantamba ba nde. OKi nde abanga nkolimia, ebelwa ok'ole nde omo l'okiliki la mbata le batalanto ²⁵kiasi. Oki nde aliki la yemba le nkete mbata ye, lo nkimu le nde asikesele ndee atekwe ndia ilaka li nde la bana ba nde, la pe biemba binkeni bikoliki la nde, ngako mbata eketwe. ²⁶Aku lo bontamba akukama kukaa, aobotitia pe ndee, nkumu onkandelaka lomo yembe ngengo, ngokete bi wu binkuma. ²⁷Nkumu eka bontamba ayoke bobonda isei, aolebole besinga pe aosambe nsombi. ²⁸Yaaka bontamba boku fwe, atana omo lo bambale bantamba ngai nde l'okoyotwa ok'ole nde mbata le bafalanga bonkama; aowuta, aopioto nkingo la ntepela ndee, Keteke mbata le mi enkuma. ²⁹Lo mbale bontamba ansapeme, aobotitie, atepela pe ndee, Onkandela lomo wano ngengo ngokete bi wu. ³⁰Yaaka ntaliki la mposa le nsambe nde ye. Ase la nde, aoyotie oko lowulu lo nkoli kuu la ngengo enga nde akete mbata. ³¹ngengo eki bankina bantamba bayene lobo losokelwa, bayoke isei nguya, base ok'ole lo nkumu le bo, baotepela pe binkumela bikokelwa la mbale le bo pole-pole. ³²Aku lo nkumu aobesia oko nza le nde, aotepela pe ndee, Awu bontamba bo bokasano; mbata le wu ³³enkumela nkosambili kio ibango ombotitie; te mbali emobongo dilo la wu nzokela mbale bontamba isei nkonga eki mi nkoyokelaka wu isei? ³⁴Lo nkumu ayokela iyulu, aosembole ok'ole bakambie kuu la ngengo enga nde akete mbata enkuma. ³⁵Ngako Yesu akumie l'ilako ndee, Nko ngako Papa le mi l'el'oko liko angokelela nyo boto la boto longoyala nkosamba mbale boto yim'oko bobonda bo nde.

Chapter 19

¹Eki Yesu eseya mbo biku, ayima oko Galilaya la nsa oko belelo beka Yuda oko ns'eni le Yaladene; ²esuku le nene le bato eobeng'oko pe abikia bato wuke. ³Bpalosi pe babele nkenka nde, baotepela boe, Bobeko boso bolangia boto yimia ilaka li nde nko la lobo la lobo losa nde alanga? ⁴Yesu akalole ndee, Nyo lelo ntabotangili nyoe nde lokoalaka yima ok'ibangelo aakelake wele la⁵weto; atepete pe ndee, la ngako wele atwenya ise la nyangho bio, abakemela ilaka li nde baka, ⁶boapele bayale omo? Ntaayitie nzale bapele ye, yaaka omo. Ako, loko loki Wangi asenge lama, paaka boto ayale nkokepapola. ⁷Baotepete boe akope Mose asikisele mpae lokasi lo bodiakwe bo ibala, laa nyimie nde itina be? ⁸Aatepete ndee, Mose l'ibango li bokasoli bo nyo bo bebonda, apae ngengo le nyimie balaka ba nyo, ⁹yaaka yima oko babangelo nteliki ngako ye, Mi metepela mie onkeni l'oyimia ilaka linde yimia ibango la lolembe; akela lolembe nde nkika laa asobala weto onkina. ¹⁰Bayeki ba nde baotepete pe boe, Laa lobo loka weto la wele lole ngako, ako la mbalabala nteyisene ntolo. ¹¹Yesu aatepete ndee, ntembe bankuma bayosono nzambe ilako line ye, yaaka nko ok'ole bamo basa ¹²lio lipawuela ibango ele bibolo, bo bakobotwa nko ngako la banyangho, ele pe biboyo bo bakoyalwa biboyo la bato, ele pe biboyo bo bakokayalia boandwa biboyo ibango la bonkumu bo liko. L'oyosono nzambe ilako line paaka aiyambe. ¹³Aku baobelega bana ba nio-nio l'itina boe aasangia bakanzo ba nde, aabotitia pe. Yaaka bayeki ba nde baamasa. ¹⁴Yesu aatepete ndee, bopaaka bana ba nio-nio baye oni ole mi, ntaboapekelake ye ibango bo ba dweli lone ele bonkumu bo liko. ¹⁵Asangie bakanzo ok'ole bo, pe ayim'ako. ¹⁶Bolenda! boto omo aobelega, aotepete pe ndee, bolaki nkele lobo lo dilo lonkeni, l'itina mie nzale la bokolo bo edie? ¹⁷Yesu aotepete ndee, onzubola mi mbo bi dilo itina be? Ele nko omo lo dilo; yaaka la olia mposa le nzotw'oko bokolo, kengeke besikeselo. ¹⁸Aokale ndee, benkeni? Yesu aotepete ndee, bene: oyalaka nkodiaka la yomi! Oyalaka nkosuka! ¹⁹Oyalaka nkotatola mbo bi bongala! Ototiaka Papa le wu la ngo le wu! Olangaka mbale boto le wu nkonga bienge bi wu nkika. ²⁰Lo bolangala aotepete ndee, binkuma biko nsakoikosia, nkamba lonkina be? ²¹Yesu aotepete ndee, laa olia mposa le mbongobongo, lekaka, otekeke biwutelo bi wu, oikapake ok'ole ba mbolo, ongoyala la bibonza oko liko; la mbisa yakaka ombakake bakaa. ²²Oki bolangala ayoka lobo loku, ayimwa la isei kolu, ibango aliki la biwutelo wuke. ²³Yesu aotepete bayeki ba ndee, nko solo metepela mie, ele lobo lo bonyuku wuke la bokwaki nzotw'oko bonkumu bo liko. ²⁴Metepela pe mie esonda nko nyo ok'ole ngamala mpole oko bolo boka ndongo, nsonde bokwaki la nzotw'oko bonkumu boka Wangi. ²⁵Oki bayeki bayoke ngako, bakabe nko nkabakaba, batepete pe boe, Ako boto nani l'ongoyosono mbikabika, nani? ²⁶Yesu aalende pe ndee, la bato, lone ntaloyosonwe, yaaka la Wangi, binkuma biyosonwa. ²⁷Aku Petelo aokalola ndee, Solenda, so tosotwenya binkuma, tosokobaka pe aku engoyala oni ole so be? ²⁸Yesu aotepete ndee, nko solo metepela mie, oko babeswelo, oko ngengo enkeni enga lo wana oka bobato ayal'anse oko mata le nde le bankembo le bonkumu bo nde, nyo baambakili mi bongoyala anse oko mata bi bonkumu diomu la bipete bi badio ba Yisalaele diomu labapele ntendele. ²⁹Boto la boto l'osotwenya lowulu, laa pe bambotiolo ba bele, laa pe bambotiolo ba beto, laa pe ise la nyangho, laa pe bana, laa pe batia, l'itina li lina li mi, angoyamba bonkama bonkama, angoba pe ³⁰bokolo bo edie l'edie; yaaka wuke ba bentondo bangoyala bembisa, bembisa pe bentondo.

Chapter 20

¹Ibango binyano ele bonkumu bo liko la boto bondwa nza, oku l'okopaswa la beyekelo be mpendu la ²nsombo batii batia oko itia li nde li beseliseli, oki nde anyiminyanya la batii la mpaa bo losio lomo falanga emo, aatoma oko itia li nde beseliseli. ³Apaswa mpika-mpika la loseki, ayene pe bamo yema oko lio la esali ye, baku aatepela ndee, ⁴bolekaka la nyo pe oko itia li beseliseli, enkeni l'ekolama, ngoepa. Bo pe base wuoo. ⁵Ayitia mpaswa mpika-mpika oko botio yema, la pe ngengo eki botio bookekwa, akela dweli nko lo ⁶mpika-mpika la loseki apaswe, atane bamo yema, aatepele ndee, boyemi ane wane bonkuma la esali ye itina be? ⁷Baokalole boe, ibango boto ye otosombili so. Aatepele ndee, boleleka la nyo oko itina li beseliseli. ⁸Oki ikolo lisoyia, bondwa itia li beseliseli aatepele bolendi bo nde ndee, besiaka batii, oasembole weli bangaka la bembisa kuu ok'ole bentondo. ⁹Bakobangaka la losio loseki baye, baayambi falanga emo-emo. ¹⁰Bentondo pe baye, batangelake boe bangoyamba sangaa, yaaka la bo pe bayambe nko falanga emo ¹¹Oki bo bafwa batabanake ok'ole bondwa itia, batepele boe, bane bembisa batili nko lopoma ¹²lomo ntonto, osoakapela dweli lomo la nkamb'esali wane-wane oko ngongoli ¹³Akalole omo lo bo nde-nde, ngila, ntikoyesinyeli, te mbali tonyiminyake mia wu falanga emo? ¹⁴Fwaka le wu, pe lekaka mi nsokolimia mpae ok'ole bombisa bone nkonga ok'ole wu pe ¹⁵ntekolame oni'ole mi la nkele lo kana mi la bimi'ondwa? Nghamoni, oyoka ikeke ibango mi nkela dilo? ¹⁶Nko ngako bembisa bangoyala bentondo, bentondo pe bembisa. ¹⁷Yesu ayilele oko Yelusalema, apose bayeki ba nde diomu la bapele nko bo nkika, oko mboka ¹⁸aatepele ndee, bolenda! Tosoyilele kuu oko Yelusalema; lo wana oka bobato pe angosembwa ¹⁹ok'ole bankanga ba sangaa la pe ok'ole Basoneli; bangoyimba kuu ok'iwa, bangosembola ok'ole ngendia l'itina boe baoyole, baopioke, pe baodiake ok'ingengola; oko losio lo mbisa angokundwa. ²⁰Aku nyango eka bana baka Zebedayo aobelele lama la bana ba nde, aokukamela pe abotitia lobo ok'ole nde. ²¹Yesu aatepela ndee, OLia mposa le be? Aokalola ndee, tepelaka wue ba mi bane bapele bayale anse, omo oko lobo lo wu lo ndeli, omo pe oko lo wu lo nkoso subaa oko bonkumu bo wu. ²²Yaaka Yesu aokalole nde, ntaboyebe lobo lo botitia nyo ye; boyosono mime ikopo line lile mi mpika la mina-mina? baatepele boe, Toyosono. ²³Yesu aatepele ndee, solo ikopo li mi bongoinima, yaaka la nzale oni lobo lo mi lo ndeli, laa pe lo nkoso, ntalombe lo mi lo paa mi ye, yaaka ok'ole bamo basaka lo lolondwa la Papa le mi. ²⁴Oki bamo diomu bayoke lobo'eko, bakaswe wuke la bambale bako bapele. ²⁵Yaaka Yesu aakosie ok'ole nde'ondwa, aatepele pe ndee, boyeba nyoe nzangi bika badio badia bonkumu bonkumela, bato ba sangaa pe ba yalia bobele la basende. Ntengoyala ngako oko etetei le nyo. ²⁶Yaaka onkeni l'odia mposa le nzale bonene oko etetei le nyo paaka ayale bolondeli bo nyo; ²⁷onkeni pe l'odia mposa le nzale bontondo oko etetei le nyo paaka ayale bontamba bo nyo; nkonga ²⁸ompa lo wana oka bobato ntaya oni bolongo la ndondwela ye, yaaka la ndondela la pe mpae boboto bo nde boyale botungoli boka bato bankumela. ²⁹Oki bo bapaswake la nyim'oko Yeleo (Yeliko), esuku lenene le bato eobenge; bolenda pe! Ba beso mpitamo bapele anse-anse oko bonkili bo mboka. ³⁰Bo bayoke Yesu ayoleke, ngako bapame boe, O! nkumu, wana oka Dawidi, otoyokelake isei! ³¹ESuku le bato baamese l'itina boe bayale bio. Yaaka bo bapame nta wembu ndekana, boe, Nkumu, Wana oka Dawidi, otoyokelak'isei. ³²Yesu yemaa, aabesie, aatepele ndee, Bolia mposa mekelele be? ³³Baatepele boe, nkumu, soe beso ba so balifwe. ³⁴Yesu bobonda kololu l'isei, atae beso ba bo; nk'ako ndieko pe beso ba bo batetie la nyeneyene.

Chapter 21

¹Oki bo babele mpika la Yelusalema, bayie pe betepage oko engenza le Bilaya; ako Yesu atome ²bayeki bapele wuoo, aatepele pe ndee, Bolekaka oko bokolo bo nio songaa la nyo, oko ndieko bongotana kwekwe, la itumbe kuka la kio; bokotungolaka, la mbisa boyaka la kio oni'ole ³mi. Laa boto asoetepela lobo, bookalolaka nyoe, lo nkumu aikana; nko taa-taa pe angoitoma.⁴Loko lokelwe l'itina ndee lokotefwa la bobambi lobakwe ndee; ⁵Botepelaka lo wana lo Siona lo weto, Solenda! lo nkumu le wu angokobebele bompombi nsangema oko liko li mfunda, nkia itumbe li mfunda le mbelabela.⁶Bayeki pe base, bakele nkonga oki Yesu aasikesele, bakole mfunda la pe itumbe li nde, basangie⁷ pe bisenda bi bo oko mbisa bi bio; Yesu ayalake nsangema oko bio. ⁸Esuku lenene le bato bio-bio batandole bisenda bi bo mboka. Bamo babeke mpandi bi bete la⁹bangu ba baba, baitondole oko mboka. Esuku emo ntondo le nde, lemo pe mbisa le nde, bapamwake boe: Lobiko ok'ole wana oka Dawidi, Basoi ok'ole l'oyaka la lina lika Yawe, Lobiko oko ndie bibonda sangaa.¹⁰ Oki nde aseye nzotwa oko Yelusalema; ese enkuma bakayumole la ntepele boe, one ale nani? ¹¹Esuku le bato batepele boe, one ale Yesu le Bobambi, lo yima oko Nazaleta le Galilaya.¹²Yesu ayotwa oko lowulu lo bo wangi, apasola pe bateki la basombi bankuma oko lowulu lo bo wangi, awumbie pe bitanda bika bakolomoli ba bensongo, la pe mbata bika bateki ba bimbenga, ¹³aatepele pe ndee, losonwa loe, lowulu lomi lotolwa lowulu lo lobotitia, yaaka nyo bosokela mpokolo eka bileku. ¹⁴Ba beso mpitamolo la pe batengumi baobebele oko lowulu lo bo wangi, aabikie pe.¹⁵Yaaka bankanga ba sangaa la Basoneli oki bo bayene mbo bi tekoo biki nde akele, la pe bilenge mpamapama oko lowulu lo bo wangi, ntepele boe, lobiko ok'ole lo Dawidi bakaswe, baatepele pe boe, oyaka lootepela bane?¹⁶ Yesu aakalole ndee, O! Nyo lelo ntabotangili nyoe yim'oko minya beka mbeye la ntei osobongia besango benkuma? ¹⁷Aatwenye nko bio, apaswe pe oko bosale bo ese fwee kuu oko Betania, atamake oko.¹⁸La mpendu ayitiake oko ese, ayoke nzala. Ayene botoko (bote nkonga bosaku) oko mboka, ase kuu ¹⁹oko bo, yaaka ntaba yemba ye nko nkasi nto-nto, atepele ok'ole bote nde ndee, Ite ntongoyitia mbote mbolo ye kuu edie l'edie. Nk'oko kio ngeng'eko, botoko bonyitane pe bolengele.²⁰Oki bayeki bayene ngako, basime pe batepele boe, botoko bosonyitana nko taa-taa ibango be?²¹ Yesu aakalole ndee, nko solo metepela mie, laa nyo bolia boyambi pe ntaboyebili biango ye, ntabongokela lo ensaka nko lo nga botoko ye; laa botepela ok'ole engenza ene nyoe, Yima ane ²²obokwe oko nzale, longokelwa binkuma pe bibotitia nyo la boyambi nko nzambayamba, bongoiba²³ Oki nde asia nzotw'oko lowulu lo bo wangi, bankanga ba sangaa la bingambi bi ewumo baobebele ngeng'eki nde alakaka la ntepela boe, okela bine l'isende linkeni? Lookopali wu isende line nani? ²⁴Yesu aakalole ndee, mi pe meyubola lomo; laa bosonkalola mi metepela nyo²⁵ isende likela mi bine. Boyini boka Yoane boyimake nkoni? Oki liko laa pe ok'ole bato? ²⁶Bakatundelake, bakatepele boe; laa tosotepela soe Ok'ole bato, tolia bomo ok'ole esuku le bato; ibango bankuma bayamba boe Yoane aliki nko bobambi. ²⁷Bakalole Yesu boe, ntatoyebe ye. Nde pe aakalole ndee, mi pe ntietepele isende likela mi bine. ²⁸Yaaka, eyenele la nyo be? Boto aliki la bana bapele, aye ok'ole lo ntondo aotepele nde ndee, wana lokotie lelo ok'itia li beseliseli. ²⁹Wana akalole ndee, mi mboyi. La mbisa akalomole mpoas, ase. ³⁰Ayene ok'ole wana lo bapele, aotepele dweli nko lo wana akalole ndee, ndeka Papa yaaka ntasa. ³¹Ok'ole boapele, lokelili wango boka ise li bo nani? Batepele boe, lo ntondo Yesu aatepele ndee, nko solo metepela mie, bolongoli bo ndingo la ba ndemba bangoesonda oko bonkumu boka Wangi. ³²Ibango Yoane aebelele oko mboka le bokolami, ntobooyambeli ye. Yaaka balingoli ba ndingo la ba ndemba baoyambeli. Yaaka nyo, nkia boyenili ntabokalomoli bebonda la nzambe nde nkia la mbisa ye. ³³Boyokaka nkoma enkina: Eliko boto l'okoliki bondwa mbotu, l'okoyona itia li beseliseli; ailingele ikumba, atime pe ipoku li nyame mbolobi beseliseli oko lio; aboke pe lowulu; aisebole ok'ole batii ³⁴ba nde, ayim'oko nza muoo. Oki ngengo le nduke mbolo eya mpika, atome bantamba ba nde ok'ole batii ba itina ndee bapose mbole bi nde. ³⁵Yaaka batioi ba nde bawute bantamba ba nde; oko omo baokune lodii, lomo baodiake bongolo, lomo baobole bawe. ³⁶Ayitie ntome bantamba bankina basonda ba ntondo wuke, baakele pe dweli nko lo ³⁷la mbisa aatomie wana lo nde nkika lo wele, nde ndee, bangototia wana lo mi. ³⁸Yaaka batii ba nde oki bo bayene wana, bakatepele boe, One ale l'ongosuka bowa, boyaka toodiake, tongotikala la bowa bo nde. ³⁹Baowute, baopasole pe oko bosale bo itia li beseliseli, baodiake bongolo. ⁴⁰Aku ngengo enga nkolo le itia li beseliseli aya, angokelela batii ba nde baku be? ⁴¹Baakalole boe, Angodiaka batii bako bankuma baabe, angosembola pe itia li beseliseli ok'ole batii bankina; bako bangooysisena mbolo oko ngengo le bio. ⁴²Yesu aatepele ndee, Nyo lelo ntabontangili oko basono nyoe, iweliki baboki ba lowulu baboye, Liya oko botu bo ikono, LObo loko lomak'ole Yawe, Lole pe lo nkaba kaba oni beso ba so. ⁴³Kio kiekio metepela mie, bonkumu boka Wangi bongoyima ok'ole nyo wuoo, bongopawua ok'ole⁴⁴ ibotwa lingooobotela mbolo. Boto l'ongokita oko l'iwe liko, angonsensekene. Boto onkeni onga l'iwe likitele, angomiekene. ⁴⁵Oki Bankanga ba sangaa la papalosi bayoke nkoma bi nde, balimbetele boe atepela itina li bo. ⁴⁶Nk'ako, bayome mbuta nde, yaaka bayokelake esuku le bato bomo ibango baliki boa nde nko bobambi.

Chapter 22

¹Yesu ayitia ntepela la nkoma ndee, Binyano ele bonkumu bo liko la nkumu emo l'okolambelaka² wana lo nde lo wele ilambo li ibala. ³Atoma bantamba ba nde wuoo babesia babeswe oko ilambo li ibala; yaaka babeswe ntaaliki la mposa le nzakayaka. ⁴Ayitie ntome bantamba bankina wuoo, nde ndee, Botepelaka babeswe nyoe Bolenda ile li mi lisolondwa kosanu, nyate la nyama bilia beta bisodiaka boo, binkuma pe bile nta kosanu, boyakaka oni ilambo li ibala. ⁵Yaaka bo pe bako bayime wuoo; omo ase ok'itia li nde nkika, onkina pe ase oko li nde itia. ⁶Bakotikala, bawute bantamba ba nde, baapite bienge pe baadiake bongolo. ⁷Ako lo nkumu ayoke iyulu atome pe baloi ba nde nseye badiaki bako ba yomi, ntumbe pe nza le bo enkuma la twe. ⁸Yaaka atepete bantamba ba nde ndee, nko solo ilambo li ibala lile kosanu, yaaka babeswe⁹ ntaalangili. Ako nyo boleka oko bayabo ba mboka, bankeni banga nyo botana, boabesiaka baye oni ilambo li ibala. ¹⁰Bantamba bako bapaswe kuu oko mboka, bakosie bankeni bankuma baki bo batane, la baabe la ba dilo; ilambo li ibala pe linyote la balei baa. ¹¹Lo nkumu swe la nde ndee balei, ayene ok'etei boto lompatoliki la esenda le ibala; aotepele pe ndee, ¹²Ngila, oyotwe oni esenda le ibala ndata ye nghamoni? Yaaka nde aliki nko bio, nkalo ye. ¹³Aku lo nkumu atepela balondi ndee, bokandaka nde babo la bakolo, boopasolaka kuu oko mpitamo¹⁴ le bosale. Oko engoyala bilelo la nkwati bi benyo. Ibango wuke ele babeswe, yaaka nio ele basolwe. ¹⁵Aku Bapalosi basa nzenga waango, dweli lo ntungia nde oko ntepela. Baotomia bayeki ba bo¹⁶ ndiemo la baka Elode la ntepela boe, Bolaki, toyeba soe ole boto lo sosolo, mboka eka Wangi pe okelaka la bososolo, ntoyosono pe manga nkia boto omo ye, ibango awu ntolenda boyenelo boka boto. ¹⁷Ngako ototepelake eyenele ok'ole wu nghamoni? Ekolama la ndingole Kaisala ndingo la pe ye? ¹⁸Yaaka Yesu alimbetele bobe boobo, atepete ndee, nyo bonkeka mi itina be, bingala? ¹⁹Bondakiake bosolo bo ndingo soo ane baoyele falanga. ²⁰Aatepela ndee, ilingilingi line la pe isono line dioso bile bika nani? ²¹Baotepele boe, Bika Kaisala. Ako aatepele ndee, ngako boyisenaka bika Kaisala ok'ole Kaisala, bika Wangi ok'ole Wangi. ²²Oki bo bayoka biku, basima wuke, baotwenya, bayima la lobo wuoo²³ Oko losio loku, Basadoke baobebele la ntepela boe, ntengia bankundwelo; baoyibola pe boe, ²⁴balaki, Mose atepete ndee, la boto l'ompa bana asowa, wankune lo nde abalak'ilaka li nde; ²⁵ngako ayimole pe ibotwa ok'ole bola. So tomloliki la bele be ibotwa limo bele besambiale. Lo ²⁶ntondo awe, pe ntalalia bana ye; atikela lo wankune ilaka li nde; ngako la lo bapele, la lo basato, ²⁷kuu nk'ok'ole lo basambiale; oko mbis'eka bankuma, lo weto pe awe. ²⁸Ako oko bakundwelo, angoyala ilaka lika nani? Ibango boankumela bayale boa nde. ²⁹Yaaka Yesu aakalole ndee, Boyesene ibango ntaboyebe nkia basono ye; nkia pe nguya eka Wangi ye Ibango oko bakundwelo ntaabale, ntaabalwe pe ³⁰ye. Yaaka, bale nkonga ntomwa oko liko. ³¹Yaaka l'itina lika bokundwelo, nyo lelo ntabotangili lokotefwa la Wangi ndee, ³²mi nde Wangi boka Abalayama, la pe Wangi boka Yisaka, Wangi pe boka Yakobo. Wangi ntange Wangi boka bawi ye, yaaka ale Wangi boka baakena. ³³Oki bo bayoka bakabaka la ilako li nde nko bekabo. ³⁴Bapalosi bayoke boe Yesu asoyalia Basadoke bio, bakakosie, ³⁵omo lo bo lo bolaki bo bekengo; Yesu nkekakeka, aoyubole ndee, ³⁶Bolaki, bosikeselo bosonda bonene bole bonkeni? ³⁷Yesu aakalole ndee: olangaka Yawe Wangi bo wu la bobonda bo wu bonkuma, la boboto bo wu bonkuma, pe subaa oko itangeli li wu linkuma. ³⁸Bone bole bosikeselo bonene pe bo ntondo. ³⁹Bo bipele bole bone; olangaka mbale boto le wu nkonga bienge bi wu nkika. ⁴⁰Oko besikeselo bene bepele; bekengo benkuma la pe babambi bapanema. ⁴¹Oki Bapalosi baliki lelo kosanu, Yesu aayubole ndee; ⁴²botangela l'itina lika Masiya nyoe be? Ale wana oka nani? Baakalole boe, Ale wana oka Dawidi. ⁴³Yesu aatepele ndee, akope Dawidi subaa oko Elimo aotolo nkumu bokobo be? Oko ngengo eki nde Dawidi atatolake ndee; ⁴⁴Yawe atepeli ok'ole nkumu le mi nde ndee, yalak'oko lobo lo mi ndeli anse, kuu la ngengo enkeni enga mi ntike bempendo be wu bobe oko nde le bikata bi wu bi bakolo. ⁴⁵Ngako laa Dawidi aotolo nkumu, akolama la nzale wana lo nde nghamoni? ⁴⁶Nteliki nkia la boto l'okoyosono nkalole nde lobo; yim'oko losio loko, boto ntakasanghala la nzitie nzubole nde lobo.

Chapter 23

¹Ako Yesu atepetele esuku le bato la pe bayeki ba nde ndee, Bafalisayi la Basoneli bale anse anse oko ²mata (ebonga) eka Mose; ngako binkumela binkeni bietepele bo boikelaka, boikengele pe; yaaka ³ng'ole bikelelo bi bo ntabokelake, ibango batepela yaaka ntabakele ye.⁴Bakanda betete be bolito, la pe be wembu bo mbelabela, baesangia pe oko bapeke baka bato, yaaka ⁵boandwa ntaangia mposa le nanghole nkia la boseyi bo bo ye. Yaaka bikelelo bi bo binkuma baikela nko la nyinie bato.⁶Ibango bafulia bapulakatelio ba bo (bana nkopo biki bato bakandak'oko babo bikoliki la basono ba bekengo beka Mose), bafulia pe nsoli bi bisenda bi bo, banono pe ndie bi sangaa oko ⁷balambo la pe biyalelo bi sangaa oko mbulu bi bikinda, la pe beseso ok'olke badio, la pe ntolwe la⁸bato Labi yaaka nyo ntabotolwake Labi ibango omo ale Bolaki bo nyo, nyoankuma pe bole ⁹ba ibotwa limo. Ntabotoloke boto Papa le nyo oni nse, ibango omo ale Papa le nyo l'el'oko liko. ¹⁰Ntabotolwake Balaki, ibango omo ale Bolaki bo nyo lo masiya.¹¹Yaaka one l'osonda bonene ok'etetele le nyo, ayale bolondeli (bosungi). Ngako, onkeni l'osangia ¹²bienge bi nde, abobeme oko l'obobia bienge bi nde angoyala sangaa.¹³Nkwa ok'ole nyo Basoneli la Bapalosi, bingala; ibango bolipa bonkumu bo liko oko beso baka ¹⁴bato; nyoandwa ntaboyotwe ye; ntabopae pe bayotwe ngengo le nzotwa ye. ¹⁵Nkwa ok'ole nyo Basoneli la Bapalosi, bingala, ibango bokenghala oko nzale la bekonde l'itina li nzalie bokalomoli bo bobonda nko bomo ntonto ngengo enkeni esa nde akalomwa, booyalia pe wana le Gena la bobo bosonda bo nyo mbala bipele.¹⁶Nkwa ok'ole nyo balaki ba beso mpitamo, baatepela boe, onkeni l'osimba nyimi le lowulu lo bowangi ntabae lobo ye, yaaka onkeni l'osimba nyimi le wolo l'el'oko lowulu lo bowangi, aba lobo. ¹⁷Nyo bimfunda pe beso mpitamo; ibango l'esonda ele be? Wolo? Laa pe ndie l'esampi wolo? ¹⁸Nyo pe nyoe; onkeni l'osimba nyimi le dio li bodiakelo ntabae lobo ye, yaaka onkeni l'osimba ¹⁹nyimi le ikapo lil'oko liko li dio aba lobo. Nyo ba beso mpitamo ibango l'esonda ele be?²⁰IKapo? Laa pe dio li bodiakelo ndie l'esampi ikapo? Ako bosimbi bo nyimi le dio li bodiakelo ²¹asimba nyimi le dio ntonto laa pe binkuma bil'oko liko li dio? Bosimbi bo nyimi le lowulu ²²lo bowangi, asimba nyimi le lowulu ntonto laa pe namia la nde l'oyala oko lo bosimbi bo nyimi le liko asimpanyimi le mata (ebonga) eka Wangi laa pe le Boyali bo kio anse?²³Nkwa ok'ole nyo Basoneli la bapalosi, bingala, ibango bopa wiko bo diomu, l'ani la kumini, bootwenya pe bi bokengo bi sonda mpipa, botendi, la isei, la pe boyambi. ²⁴Bine bikokolamaka dilo la nkelakela, bimo biko pe ntabibonge la ntwenya ye. Balakie ba mboka ba beso mpitamo bayimia lobembeke ok'okopo yaaka bamana ngamala mio.²⁵Nkwa ok'ole nyo Basoneli la Bapalosi, bingala, ibango botendolo bosale bo ikopo la pe bo saani, ²⁶yaaka ok'etei binyota la ekoso pe la bongala. Bapalosi ba beso mpitamo, tendoloko ntonto etei le ikopo laa pe le saani l'itina nyoe la bosale la etei bi bio pe biyala tendo wee.²⁷Nkwa ok'ole nyo Basoneli la Bapalosi, bingala, ibango bonyanemankonga balengi basolifwa wee; bako bayenele oni bosale solo nko nta dilo, nkane ok'etei basonyota la nkwa bika bawi la nyoti baa. ²⁸Nko ngako la nyo pe oni bosale boyenele la bato nko bakolami, nkane oko babale bonyota la bongala la pe bayese.²⁹Nkwa ok'ole nyo Basoneli la Bapalosi, bingala ibango boboka balengi baka babambi, bokembia pe ³⁰balengi baka bakolami, botepele pe nyoe, so tokanoyala oko nsio bika ba Papa ba so, ntumbe ntatokanolamema soa bo oko balongo baka babambi ye. ³¹Ngako botatola bienge bi nyo nyoe bole bana baka bamo bakodiakaka babambi la yomi.³²Ako bonyotiaka bikelelo biki ba Papa ba nyo balaliake. Nyo nzo, ibotwa li mbengo, ³³dweli lonkeni lobongo nyo nsonswa oko botendi bo Gena?³⁴La lone, mi metepela mie, mi ngoetomia babambi, la bato ba lianya, la balaki. Bamo ba bo pe bongoadiaka, bongoasenola oko bangengola, bamo ba bo pe bongopioka oko mbulu bi nyo bikinda, ³⁵bongoanyokolo pe swe oko nza la nza l'itina nyoe balongo baka bakolami baayitomwa oni nse, basengeme ok'ole nyo, yim'oko balongo baka Ebele le bokolami kuu oko balongo baka Zekalaya lo ³⁶wana oka Belekaya, l'oki nyo bodiake oko etetele le ndie le sampaa la dio li bodiakelo; nko solo metepela mie, bine binkuma bingosangema ok'ole ibotwa line.³⁷Yelusalema, Yelusalema! Awu odiaka babambi, obola pe bawe ok'ole batomwe baa toma Wangi ok'ole wu. Oo! mbala wuke biyokili mi mposa le nkosie bato la wu kuke-kuke nkonga okukemela nkoko botonga bo nde bo bana ok'etei le bapafu ba nde, yaaka ntabomoyale la mposa ye. ³⁸Bolenda! Lowulu lo nyo longotikala ok'ole nyo lie, ibango metepela mie, nyo la nyene mi ³⁹nko nghoo yima bo lene kuu la ngengo enga nyo botepele nyoe, Basoi ele l'oyaka la lina lika Yawe.

Chapter 24

¹Yesu apaswe oko lowulu lo bowangi pe asakokende, bayeki ba nde baobelele le ndakie nde bibokelo bi lowulu lo bowangi. ²Aakalole ndee, mbali boyene binkuma bine? nko solo metepela mie ntengotikwa nkia iwe oko liko li iwe ane ye; bankuma bangoyinzwa. ³Oki nde aliki anse oko engenza le Bilya, bayeki ba nde baobelele nko bo nkika la ntepele boe, ototepelake biko bingoyala enkeni? Laa pe elimbetelo le babelelo ba wu, laa pe le baseyelo ba ngengo ele be? ⁴Yesu aakalole ndee, Bokengeke bienge nkonga boto ntasoepengola. ⁵Ibango wuke bangoya la lina li mi pe bangotepela boe, mi nde lo Masiya, bangopengola bato wuke. ⁶Bole mpika la nzoke l'itina lika bitumba la nyumu bika bitumba, ntabolingatanake, ibango soo nko eyale ngako yaaka bokuma ntabonge lelo ako ye. ⁷Ibango dio (ewumo) lingoyemala bompando la dio (ewumo) bonkumu esengi la bonkumu engoyala ⁸belaka, la pe nse nsukasana ani l'ani, yaaka binkuma biko bile nko bangelo ba bensongo be ibota. ⁹Ngako bangoewuta, bangoesembola kuu oko ebalakasa, bangoediaka pe, bongoyala bayinwe ¹⁰la badio (bawumo) bankumela ibango la lina li mi; yaaka wuke bangokwele babaku, bangokaseke, ¹¹bangokayina pe babambi wuke ba bongala bangoyala, bangopengola bato wuke, ibongo bayese ¹²bangofula, lolango loka wuke bo bato longokitela; yaaka onkeni l'okanda lomo kuu bokuma, ¹³angobika. Nsango dilo bine bi bonkumu bo liko bingolakama oni bolongo nzuo kuu botato ¹⁴ok'ole badio (biwumo) bankumela, la mbis'eko bokuma bongoya. ¹⁵Aku ngengo enkeni l'eyene nyo mbindo la lopito bikotefwa la Danyele le bobambi, yemaa oko ndie ¹⁶le sampaa (l'otanga l'isime yee paaka awut'itina), aku bamo bal'oko Yuda balota oko engenza, ¹⁷one l'ol'oko liko li lowulu ntatulwa nyimia biemba bil'oko lowulu lo nde pe l'ol'oko itina ntayita ¹⁸mbisa ye la mfwesenda le nde. Yaaka nkwa ok'ole bamo balia babale la pe baminie ba bana ¹⁹oko nsio biko. Bobotitiaka l'itina nyoe boloti bo nyo boyala nkoyala oko ngengo ekele mpio, ²⁰la pe oko eyenga; ibango aku engoyala ebalakasa le nene dweli lompatoyalili yima ibangelo li ²¹bolongo kuu la bo lene, kio pe la nzalayala nko nghoo; soo nsio biku bibekwa, la ye ntumbe nkia ²²boto omo la mbikabika nko nghoo; l'itina lika basolwe, nsio biku bingobekwa. ²³Ako laa boto asoetepela ndee, boyaka, Masiya al'ane, laape ndee al'ani, ntaboyambake. ²⁴Ibango ba Masiya ba bingala la pe babambi ba bingala bangoyala, bangolakia bilimbetelo binene, la pe binsaka la mpengole basolwe; laa pe bangoyosono. ²⁵Bolenda! Nsoetepela ntondo. Ako laa bo basoetepela boe, bolenda! Al'oko boleki, ntabopaswake; ²⁶laa pe boe, bolenda! Al'oko etei le lowulu ntaboyambake. ²⁷Ibango nkonga opaswa bokalikali fwee yima oko Esete, boyenele pe kuu oko Wesete, nko ngako ²⁸engoyala babelelo boka wana oka bobato. Oki ndie enkeni l'eyala ebembe, oko mponghonyoli bikosama ²⁹Nk'ako oko mbis'ebalakasa le nsio biko, botio bongopinda, bonzali pe ntabongokosa, bioto pe bengosimwa oko liko lomo lomo, nguya bi liko pe bingosukasana. ³⁰Ako pe engoyenele elimbetelo eka wana bobato oko liko, ako pe badio bankuma ba nse bangonsansa babo; bangoyene lo wana oka bobato ayaka oko bilenge bi liko lama la nguya la pe bankembo wuke. ³¹Angotoma pe ntomwa bi nde wuoo la boyoko wuke bo mpongi, bangokosia basolwe ba nde kokekoke yim'oko nzoko binkuma, yim'oko nzoko binkuma, bo liko kuu la binkuma lioo. ³²Boyekaka nkoma le botoko; nk'akoboko la ngengo enkeni l'eyala mpandi bolu bendolu besongwa ako bolembetelaka nyoe ekeyi le bayeelo eya mpika. ³³Nkonga, ako, nyo pe ngengo enkeni l'eyene nyo bine, bolimbeteleka nyo ayobeleme la bikuke; ³⁴nko solo metepela mie, ibotwa line la nyimayima nko nghoo, kuu la ngengo anga bine binkuma bikelwe. ³⁵Liko la nse bingoyima wuoo, yaaka mbo bi mi la nyimayima nko nghoo. ³⁶Yaaka l'itina lika losio loko la pe ngengo eko; ntengia boto l'oyeba ye, nkia ntomwa bi liko pe ye, nkia lo wana pe ye, soo nko lo Papa nde nkika. ³⁷Nkonga oki nsio bika Noa biliki, nko ngako engoyala babelelo baka wana oka bobato. ³⁸Ibango nkonga oki bo baliki oko nsio biko bi ntondo le boyanzakano bo losi, baleke, baminake babalake, babaliake pe kuu nko losio lokiNoa ayotwake oko wato bo lobiko, ntaalimbetelake pe ye ³⁹kuu la ngengo eki boyanzakano bo losi boyie pe boyimie bankuma; nko ngako engoyala oko babelelo baka wana oka bobato. ⁴⁰Aku bele bepele bangoyal'oko itia, omo angoposwa kai, omo pe angotwenywa; ⁴¹beto bapele bangonyuka oko enyukelo, omo angoposwakai, omo pe angotwenywa bioo. ⁴²Aku bobokaka beso ibango ntaboyeba losio longa lo wana oka bobato aebelele. ⁴³Ako bolimbetelaka lone nyoe bondwa nza akanoyeba ngengo eyaka wubi la botio, ntumbe akanoboka nzebi, akanoyala pe nkotika lowulu lo nde lopandwe. ⁴⁴Nko ngako ebongo la nyo boyale kosanu, ibango, la ngengo empa nyo ntabokanele, lo wana oka bobato angoya. ⁴⁵Ako lo botii bo bobaki la boyebi, pe loosangie lo nkumu le nde sangaa la baa lowulu lo nde, aakapele ile oko ekeke, nde ale nani? ⁴⁶Bondwa nyingha ele botii boko bonga nkumu le ndee atane oko babelelo ba nde nko dilo ngako nkelakela. ⁴⁷Nko solo metepela mie, Angoosangia sangaa la biwutelo bi nde binkuma. ⁴⁸Yaaka laa lo botii boko boobe aatepela oko bobonda bo nde ndee, lo nkumu le mi aayipa, ⁴⁹ntangoyitia nzakayaka ye, abanga nko bitumba ndia bambale ba nde ba batii, ale, amina ndia ntombi ⁵⁰bi imina, lo nkumu eka botii boko angoya oko losio lompanda ⁵¹ntangokonga, la pe ngengo empa nde ⁵¹ntangoyeba, angoopioka pe pio-pio-pio, angooa ndiendiemo ndia bingala; oko engoyala bilelo la pe nkwati bi benyo.

Chapter 25

¹Aku bonkumu bo liko bonyanema la bapoku ba nzemba diomu, bafwa balangi ba bo, bapaswa pe la nzolola bondwa ibala. ²Batano ba bo baliki bimfunda, batano pe baliki bayeli. ³Ibango bimfunda oki bo bafwa balangi ba bo, ntaabela belawu; ⁴yaaka bayeli babela belawu oko belangi ndiemo la balangi ba bo. ⁵Oki wele bondwa ibala ayipa nzakayaka, bankuma bayinga la basilo pe batama baoo. ⁶La etetei le botio eliki bopamo boe, bolenda! lo bondwa ibala, bapaswaka la nzalola nde. ⁷Aku bapoku baku bankuma bayumwa, balonda balangi ba bo, ⁸bimfunda batepele bayeli boe, botokapelake bemo belawu be nyo, ibango balangi ba so balima. ⁹Yaaka bayeli bakalole boe, Ye nkanga ntaesoyala nkokoka la nyo la so; owutaka nga bose ok'ole bamo ba teke bokasombe bienge bi nyo. ¹⁰Yaaka oki bo base la nsombasomba, lo bondwa ibala abele, baakoliki kosanu bayotwe boa nde oko ilambo li ibala swe, ekuke pe elipame. ¹¹La mbisa bapoku bako bankina baye, batepele boe, nkumu, nkumu, otolipolake. ¹²Yaaka nkumu aakalole nde ndee: nko solo metepela mie ntieyebe nyo ye. ¹³Ako bo baaka nkopo, ibango ntaboyebe losio laa pe ngengo ye. ¹⁴Ako bonkumu bo liko bole nkonga boto lokoliki mpika la lokendo, lokobesia pe batii ba nde nde ndee asemble biwutelo bi nde. ¹⁵Ok'ole omo aopa ba talanto (falanga) batano, ok'ole onkina bapele, ok'ole lo bonkuma aopa talanto (falanga) emo; ok'ole boto la boto nkonga ole nguya le nde nkika; ngako alamwe pe la nza lamo. ¹⁶Aku ndieku, lokoyamba balanto (falanga) batano kende ngane, akela bonkita la bo, abaa batalanto bankina batana. ¹⁷Ngako lokoyamba bapele ayitie mbe bankina bapele ntolo. ¹⁸Yaaka lokoyambaemo, wuoo, atime ipoku oko mbotu, akunde bosolo boka nkolo le nde. ¹⁹Oko mbise ngengo lenene, nkolo le batii bako fwaa, asekeke mbo bi nde ndia bo. ²⁰Lokoyamba batalanto (falanga) batano yaka nghane, aoselie batalano bankina batano, la ntepele ndee, nkumu, onsemble batalanto batano. Solenda! Mbali ntolo le batalanto bankina batano. ²¹Nkolo le nde aotepele ndee, dilo, botii bo dilo, bobaki pe; omoliki bobaki bo nio, ngokosangia wu sangaa oko biemba wuke, sangelaka nyingha eka nkolo le wu. ²²Lokoyamba batalanto (falanga) bapele ndee, nkumu, onsemble batalanto bapele. Solenda mbali ntolo le batalanto bankina bapele. ²³Nkolo le nde aokalole ndee, dilo, botii bo dilo, bobaki pe; oliko bobaki bo nio, ngokasangia wu sangaa oko biemba wuke, sangelaka nyingha eka nkolo le wu. ²⁴Lokoyambaka talanto emo yaka nghane, atepele ndee, nkumu, ndimbeteli mie ole boto lo bolingatano, l'opembola oko ndie l'empa wu ntomiangela, l'okosia oko ndie l'empa wu ntotiatikia, ²⁵ngako nzokili bomo, nsili monye talanto le wu oko nse mbotu, sokelenda kio kiene. ²⁶Nkumu le nde aokalole ndee, botii boobe bokonzo pe, oyebili wue mi mpembola oko ndie l'empa ²⁷mi ntimiangela, nkosia pe oko ndie lempa mi ntitiakikia, ako nkane okanosembola bosolo bo mi ok'ole bakeli ba benkita, oko babelelo bane nkanoba bonsongo bo mi ntolo. ²⁸Aku bokumolaka nde kio talanto, bopeka ok'ole one l'odia batalanto diomu, ibango ok'ole boto la ²⁹boto l'obaa, engopawua, angofula pe wuke; yaaka ok'ole one l'ompatoba, nkia eku l'eku l'esa nde abaa, engoyimela. ³⁰Bopasolaka ensensu le botii fwe kuu oko mpitamo le bosale, oko engoyala bilelo la pe nkwati bi benyo. ³¹Ngengo enga wana oka bobato aye subaa oko binkembwa bi nde, ntomwa pe bi liko binkuma ³²ndiemo boa nde, ako angoyala oko mata le nde le binkembwa le bonkumu anse, bolongo bonkuma pe bongokosama oko beso ba nde, angoalamola pe lamo nkonga olamola lokengi mbata lamo la ³³ntaba, angoyemia mbata oko lobo lo nde lo ndeli, ntaba pe oko lobo lo nkoso. ³⁴Aku nkumu angotepela bakolami oko lobo lo ndeli nde ndee, boayaka, nyo basoswakolama la ³⁵Papa le mi, bokongaka bonkumu bosakoelondwela yima nko babangelo ba bolongo, ibango nzokili ³⁶nzala bompali pe bi ndekeleke; nzokili mposa le mina-mina, bomonie pe; ndiki ngendia bonsangoli pe; ndiki bonsele bondatie bisenda; ndekwe lekoo, boyili nkembia mi; ndiki oko lowulu lo nkoli, bombeleli pe. ³⁷Aku bakolami bangotepela boe, nkumu, tokoyenili wu oyoka nzala pe tokoleisi, laa pe mposa le ³⁸mina-mina nzokayoka pe tokominie pe ngengo enkeni? Tokoyenili wu ngendia pe tokosangoli, ³⁹laa pe bonsele pe tokolatie bisenda ngengo enkeni? Tokoyenili olekwa, laa pe oko lowulu lo nkoli pe tokobeleli ngengo enkeni? ⁴⁰Lo nkumu angoakalola ndee, Nko solo me tepela mie nkonga oki nyo bokelelake omo lo bambale bane basonda bokeke, ngako boikelake oni ole mi. ⁴¹Ako angotepela bane bal'oko lobo lo nkoso nde ndee, bayimaka mpika la mi, bayambwe, boleka kuu oko twe lo edie l'edie losakolondwa l'itina lika Satana ndia ntomwa bi nde. ⁴²Ibango ndiki la nzala, ntabompali bi ndekeleke, nzokili mposa le mina-mina, ntabominie pe ye, ndili ⁴³ngendia, ntabondondeli ye; bonsele, ntabondatie bisenda, ndekwe lekoo, la pe lowulu lonkoli ntaboyili nde nde mi ye. ⁴⁴Ako, bo pe bangookalola boe, nkumu, tokoyenili wu nzala nzokayoka, laa pe mposa le mina-mina nzokayoka, laa pe bonsele, laa pe ndekwa, laa pe oko lowulu lo nkoli ntatokolondili ngengo enkeni? ⁴⁵Nkumu angotepela ndee, nko solo metepela mie, nkonga ompa nyo ntabokelili ok'ole omo lo bane basonda bokeke, ntabokelili pe ok'ole mi. ⁴⁶Bane bangoyima wuoo, kuu ok'ikamba li edie l'edie; yaaka bakolami bangosa kuu oko bokolo bo edie l'edie.

Chapter 26

¹Oki Yesu aseye mbo biko binkuma, atepela bayeki ba nde ndee, boyeba nyo oko mbise nsio ²bipele engoyala ilambo li Losonda, lo wana oka bobato pe angosembwa kuu la ndiakwa oko ingengola. ³Oko kio ngeng'eku, bankanga ba sangaa la bingambi bi ewumo bakosama oko ipana lika engambi le ⁴bankanga l'ekotolwaka lina Kayapa, bayanga pe boe bawuta Yesu la nkepo baodiaka pe. ⁵Yaaka batepela boe, Oki ngengo le ilambo ye nkanga ekokele ntesotumwa oko etetei le ewumo. ⁶Oki Yesu aliki oko Betania, oko lowulu loka Simona le mbala, weto omo aobebele la wana ekole le ⁷losole lo bosio bo mpipa ; aoyitomole oko botu bo nde eki nde akangamake. ⁸Oki bayeki bayene ngako, bakaswe, batepele boe, Nkwa ene ele itina be? ⁹Ibango eko ekanotekwa la bosio bo besongo wuke, bepamwe pe ok'ole ba mbolo. ¹⁰Yesu nk'ako nkane asombetela, atepela pe ndee, Nyo botoisa wet'one wale itina be? Ibango ¹¹asotia etielo le dilo oni ole mi; nyo bole nyoa ba mbolo ndiemo ngengo binkumela, yaaka mi ntimbe mia nyo ngengo binkuma ye. ¹²Ane oyitomoli nde losole lone oni bienge bi mi; alokelili la ndondele mi bi nkundakunda. ¹³Nko solo metepela mie, oko ndie enkeni enga nsango bine bilakame oni bolongo nzou; lone losa nde akela pe longotefwa l'itina li nzepole nde. ¹⁴Aku omo lo diomu la bapele l'otolwa lina Yuda le bosi Keliota asa ok'ole bankanga ba sangaa, ¹⁵atepela ndee, Bonyiminy mpaa mi be, laa nsosembela Yesu ok'ole nyo? ¹⁶Baokolimia mpata bisato. Yim'aku, ayengaka ngengo le dilo l'itina ndee baowuta. ¹⁷Oko losio lo ntongo lo bifuala - himpa-bompenda, bayeki babebele Yesu la ntepele boe, Olia mposa wue tokolendele ole ilambo li Losonda ndie enkeni? ¹⁸Aatepela ndee, Bolekaka oko epola, ok'ole kesongolo, botepelaka pe nde nyoe, lo Bolaki atepeli ndee, bokomo bo mi boya mpika, nzakobaka losonda mia bayeki ba mi ok'ole wu. ¹⁹Bayeki bakele nkonga oki Yesu aasikesele, balondo losonda pe. ²⁰Eliki ikolo, akengamake ndiemo ndia bayeki ba nde diomu la bapele. Oki bo baleke, atepela ndee, ²¹Nko solo metepela mie, Omo le nyo angonseke. ²²Bayok'isei nguya, babange pe ntepela boto omo l'omo boe, Ele mi ndo Bolaki? ²³Akalole ndee, l'osubele la mi besei nsangitia oko ebengele ele nde l'ongonseke mi. ²⁴Nko solo, lo wana oka bobato angowa nkonga lo losonwa l'itina li nde, nkane nkwa ok'ole longoseke wana oka bobato! Ekanoyala dilo ok'ole bot'oko akanoyalaka nkobotwa. ²⁵Yuda le boseki atepela ndee, Ele mi ndo Labi? Aokalole ndee, nkonga osa wu otepela. ²⁶Oki bo baleke, Yesu apose mampa, ateliake, akeyatole pe akekape ok'ole bayeki, mpapa atepela ndee, bofwaka, boleke, ene eyale bienge bi mi. ²⁷Apose pe ikopo, ateliake, mpapa ok'ole bayeki atepela ndee, bominaka nyoankuma oni lio; ²⁸ibango ene eyale balongo ba mi ba bokomo bo bosaba bangoloo l'itina lika bato wuke oko ²⁹nsabole bobe. Yaaka mi metepela mie, yima lene, mi la nzitie mine losi lombolo bine bi beseliseli nghoo, kuu oko losio loko longa mi mine lo bosaba ndiemo mia nyo subaa oko bonkumu boka Papa le mi. ³⁰Oki bo baseye lwembo nzembayemba bapaswe kuu ok'engenza le biyala. ³¹Aku Yesu atepela ndee, nyo nyoankuma bongokwele ibaku la mi oni ikolo li lene, ibango lososonwa loe, ngobola lokengi pe mbata bi botonga bingopanzakana tia-tia. ³²Yaaka la mbisa le bakundwelo ba mi, ngoeyambola kuu oko Galilaya. ³³Yaaka Petelo akalole ndee, Nkia bankuma basokwele ibaku la wu, mi la nkwele ibaku nko nghoo. ³⁴Yesu aotepele ndee, nko solo nkotepela mie, Oni botio bone, nkoko lelo ntebekili, ongontona ntona bisato. ³⁵Petelo ayitie ntepela ndee, Nkia ele kelalalu la mi mbwakawaka l'itina li wu, mi la ntone wu nko nghoo. Bayeki bankuma pe batepela nko ngako ³⁶Aku Yesu asa ndia bo kuu oko le nse l'etolwa Getesemane, atepela pe bayeki ba nde ndee, boyalak'anse ane, lelo mi ndeka mbotitia oko. ³⁷Abela Petelo ndia bana baka Zebedayo bapele, abanga nzoka isei pe bienge bolito dii. ³⁸Aku atepela ndee, Boboto bo mi bolia isei nguya kuu oki iwa boyalaka edie ane, bobokaka pe beso l'itina le mi. ³⁹Awute wano ntongo, akite oko mbotu sampaa la boso bo nde, mbotitia, atepela ndee, O Papa le mi, laa loyosononwa, paaka ikopo line liyeme ok'ole mi wuoo; yaaka nkonga oyoka mi mposa ye, yaaka nkonga ole mposa le wu. ⁴⁰Abelele bayeki, aatane isilo bao, atepela Petelo ndee, Ele ngako nyoe ntaboyosone mboke beso l'itina li mi nkia lopoma lomo ye? ⁴¹Bobokaka beso, bobotitiaka pe, l'itina nyoe boyale nkoyotwa oko nkekakeka, solo elimo elia mposa nkane bienge bilia bolu. ⁴²Ayitie nyimayima loyima lo bipele, atepela ndee, O Papa le mi, laa pe line ntalibonge nyimayima, soo nko mine lio, paaka wango bo wu bokelwe. ⁴³Ayitie nzakayaka, aatane lonkina nk'isilo bao, ibango beso ba bo baliki yoi-yoi. ⁴⁴Ayitie nyimwa ok'ole bo, abotitie lobotitia lo bisato, mbo nko bio ntepela. ⁴⁵Ako abelele bayeki, aatepela ndee, Boyalak'isilo, nk'ako ene boyoliaka pe. Bolenda! Ekeke ⁴⁶esokolama, lo wana oka bobato angosembwa oko babo baka bato baabe. Boyimwaka, tokende bolenda l'onseke aya mpika. ⁴⁷Lelo ngeng'eki nde atepelake, bolenda, Yuda omo lo ba diomu la bapele aye, ndiemo la nde esuku le bato lenene la mpalo la mboto bi ndokoloko yim'ok'ole bankanga ba sangaa la pe ok'ole bingambi bi ewumo. ⁴⁸Yuda lo boseki aatikele elimbetelo nde ndee, onkeni longa mi mfwete, nde nd'oko boowutaka. ⁴⁹Aku ndieku taa-taa Yuda abelele Yesu, aotepela pe ndee, dilo ok'ole wu Labi, aofwete wuke wuke. ⁵⁰Yesu aotepela ndee, ngila, kelaka l'isali lobo losa wu oya. Aku bayaaka taa-taa nsangia nde bakanzo, baowuta pe. ⁵¹Bolendaka! Omo lo bo baokoliki la Yesu asemble lobo, ayongole mpalo le nde le ndokoloko pe aboke botii boka engambi le bankanga aobeke itoi. ⁵²Aku Yesu atepela ndee, Yisenaka mpalo le wu oko ndie le kio; ibango bankuma baawuta mpalo le ⁵³ndokoloko, la

mpalo ndokoloko pe bangosilela. Laa pe otangela wue ntiyosone mbotitie lo Papa ⁵⁴le mi antomie nk'akoboko wuke bosonda bisuku diomu la bapele bi ntomwa bi liko? Yaaka, oni lobo'ene basono bayenele kweli boe soo nko ekelwe ngako nghanoni?⁵⁵Oko ngeng'eku Yesu atepela esuku nde ndee, nkonga ok'ole eleku bosoya la mpalo bi ndokoloko la mboto mbuta mi? Biane biane ndiki oko lowulu lo bowangi anse-anse ndakalaka, ntabombutaka. ⁵⁶Yaaka bine binkuma bikelwa l'itina ndee ebekwa basono basono baka babambi. Aku bayeki bankuma baotwenya, balota. ⁵⁷Bamo bakowuta Yesu, baokele kuu ok'ole Kayapa le engambi le bankanga, oko ndie eki basoneli la bingambi bakosamake. ⁵⁸Petelo asakobenge yemb'ilamo kuu ok'ikumba li ipana lika engambi le bankanga, swe, akatik'anse ndiemo ndia batii l'itina ndee ayene bokuma boka lobo. ⁵⁹Engambi le bankanga ndia boloi bonkuma, bayomoke bobato bo bongala esengi la Yesu l'itina boe baodiake. ⁶⁰Yaaka nkia laa oki batatoli ba ndimbo baye, ntaaba bo pe ye. ⁶¹La mbisa bamo bapele baye, batepele boe, one atepili ndee: Nzosono nzimbe lowulu loka Wangi lo sampaa, meytia nyinola oko nsio bisato. ⁶²Lo engambi le bankanga yemaa, atepele Yesu ndee, ntokalole nkalo ye? Bane batatola esengi la wu lobo lina be? ⁶³Yaaka Yesu aliki nko bio. Engambi le bankanga aotepele pe ndee, nkosimbela nyimi le Wangi bokena mie ototepele laa pe wu ole lo Masiya wana oka Wangi. ⁶⁴Yesu aotepele ndee, Nkonga osa wu otepela. Nko metepela mie la mbisa bongoyene wana oka bobato oko lobo lo ndeli loka bondwa nguya anse ayaka oko bilenge bi liko. ⁶⁵Aku engambi le bankanga ayatola bisenda bi nde fwa-fwa la ntepela ndee, Asoyengisa Wangi tokamba batatoli bankina ndo? ⁶⁶Bolenda! Nk'akoboko tosoyoka iyengisa; eyenele ok'ole nyo be? Bakalole boe, Alia ekonzo le iwa. ⁶⁷Ako, batwe oko boso bo nde, baobole pe binsuli; bamo baobole mpakata la ntepele boe, ⁶⁸otolimbole, Masiya; boto l'okobolili ale nani?⁶⁹Yaaka Petelo aliki oko bosale, anse ok'ipana; elenge le weto aobelele la ntepele ndee, Awu pe oyalake ndiemo wua Yesu le Galilaya. ⁷⁰Yaaka Petelo atone oko beso ba bo bankuma la ntepele ndee, ntiyebe lootepela wu ye. ⁷¹Apaswe ok'ekuke, weto onkina aoyene, atepele pe ok'ole bamo bakoliki oko, nde ndee, One pe ayalake ndiemo ndia Yesu le bosu Nazaleta. ⁷²Ayitie ntona-tona la nyimi ndee, ntiyebe bot'oko ye. ⁷³Oko mbise wano ngengo, bankina bakoyemalaka oko baye, batepela Petelo boe, nko solo, awu pe ole omo lo bo, ibango lolaka lo wu lokolimbola. ⁷⁴Ako abange nkele biambo oko lina lika Wangi, la pe nsimbe nyimi ndee, ntiyebe bot'oko ye. ⁷⁵Nk'ako kio ngeng'eko, nkoko ebeke. Petelo pe ayepole lobo loki Yesu aotepelake ndee, "Lelo nkoko ntebekili, ongontona ntona bisato" Apaswe oko bosale, pe alele kee-kee-kee.

Chapter 27

¹Eliki beyekelo be mpendu; bankanga ba sangaa la bingambi bi ewumo binkuma bayange wango esengi la Yesu ndiake nde. ²Baowute, baokuye, baosembole ok'ole Pilato le nzangi (Nkumu). ³Aku Yuda le boseki bo nde, oki nde ayene ndee aaakonzo, ayene bobo bo nde pe akalaka, ayisena ⁴mpata bosato ok'ole bankanga ba sangaa la bingambi bi ewumo la ntepela ndee, Nsokela bobo, ibango nsoseke balongo balia eswa. Bo bakalola boe, Lobo loole oni ole so nga be? Loku lole lo wu'ondwa. ⁵Aboke mpata oko ndie le sampaa, ayime pe wuoo, akoma nkingo le nde nkika. ⁶Bankanga ba sangaa bafwe mpata, batepele boe, ntekolame la nkolie oko bombaye bo bakapo ibango ele bosio bo balongo. ⁷Oki bo baseye nzange wango, basombe la bio itina lika bobombi bo mpoke l'itina li nkunde ngendia. ⁸Kio kiekio, itina liko litolwa lina "Itia li balongo" kuu la wane bo lene. ⁹Ako lookotefwa la Yelemaya le bobambi lobakwe loe, Bawute mpata bosato, bosio boki bana ba ¹⁰Yisalaele bayokane l'itina li nde, ngako baipa l'itina li itia lika bobombi bo mpoke nkonga oki Yawe ansikesese. ¹¹Yesu ayemala oko beso baka Pilato; lo nzangi aoyibola ndee, Awu ole nkumu eka ba Yuda? Yesu aotepela ndee, nkonga osa wu otepela. ¹²Ngeng'eki bankanga ba sangaa la bingambi bi ewumo baosambiake bakambo, Yesu ntakalola nkia nkalo emo ye. ¹³Ako Pilato aotepele ndee, Ntoyoke wuke bo mbo bitatola bo esengi la wu ye? ¹⁴Yesu ntakalola nkia lobo lomo ye, ngako lo nzangi asime losima lo wuke. ¹⁵Oko ngengo bi balambo baka ba-Yuda, lo nzangi amoyekasanake la ntungole nkoli emo l'edia ba-Yuda mposa le ntungola. ¹⁶Baliki aku la bowutwe bomo bo lumu lina Balaba. Aku oki bo basia nkosama; Pilato aatepela ndee, ¹⁷Bolia mposa nyoe ntungola nani? Balaba? Laa pe Yesu l'otolwa Masiya? ¹⁸Ibango ayebake ndee, basosembola ok'ole nde ibango la ikeke. ¹⁹Oki nde aliki anse oko enkoto le botendi, ilaka li nde aotomie munya nde ndee, Awu ntokelake lobo ok'ole bokolami boko, ibango toli wale wuke lene oko nzoli l'itina nde, ²⁰Yaaka bankanga ba sangaa la bingambi bi ewumo bakelilie bisuku bi bato l'itina boe babondele Balaba, badiake Yesu. ²¹Lo nzangi akalole ndee, "Onkeni lo bana bapele loolia nyo mposa nyoe ntungole, ele nani? Batepele boe, Balaba. ²²Pilato le nzangi aatepele ndee, Ako nkele ok'ole Yesu l'otolwa Masiya lobo lina be? Esuku enkuma batepele boe, Senola nde ok'ingengola. ²³Nde pe ndee, te bobo bokelili nde be? Yaaka bo bapamwe nko ndekana boe, Senola nde ok'ingengola. ²⁴Oki Pilato ayene ndee ntayosone nkele ye, pe nkanga ekokele ntesobotwa, afwe losi pe aose babo ba nde oko beso baka esuku, atepele ndee, Nsoswa oni balongo baka bokolami bone lobo lo nyoandwa. ²⁵Esuku enkuma bakalole boe, paaka balongo ba nde basangeme oni ole so, la pe ok'ole bana ba so. ²⁶Aku atungola Balaba ok'ole bo; oki nde aseya mpioka Yesu, aosembola adiakwa oko ingengola. ²⁷Aku baloi baka nzangiabela Yesu ok'ipana swe, bakosia pe esuku enkuma ndiemo. Baotungola ²⁸bisenda, baolatia pe bombuli bo lokie, baboka mfwo le nsende, baosokia pe kio oko botu bo nde. ²⁹Batika losongosongo oko lobo lo nde lo ndeli. Bakukama oko ntondo le nde nko la nkela nde esengi, batepela boe, Dilo ok'ole wu, nkumu eka ba-Yuda. ³⁰Baotwa nsayi, baposo losongosongo eko baobola lo oko botu bo nde. ³¹Oki bo baseya nkela nde esengi, baotungola bambuli, baolatia bisenda bi nde nkika baokuya la nsenola nde ok'ingengola. ³²Oki bapaswe, bapomale boa boto lo Kulene lina Simona; baokelilie boe abele ingengola lika Yesu. ³³Oki bo bayie oko ndie l'etolwa lina Gologota, lole itina loe, Ndie le ebeke le botu, ³⁴baopa baana teboo la losi lo nyonghuu lo mina-mina, yaaka oki nde aseya nzombolo, aboye mina-mina. ³⁵Eki bo basoseya nsembole nde ok'ingengola, bakakapelake bisenda bi nde la nkenkie bio ³⁶lokumbe; anse-anse baokengeke oko. ³⁷Batike oko liko li botu bo nde isono li ifundelo li nde lioe: "One ale Yesu le nkumu eka ba-Yuda". ³⁸Nk'oko kio ngeng'eko, bileku bipela basembwe la bo boa nde oko bangengola, omo oko lo ndeli, l'omo pe oko lo nkoso. ³⁹Ndekaleki biikoyakoleke, baoyengisake la nsongie betu be bo, boe Boyinwi bo ndie le sampaa, pe ⁴⁰boboki bo kio oko nsio bisato, bikiaka bienge bi wu. laa wu ole wana oka Wangi, tuluaka lamo la ⁴¹ingengola. "La bankanga ba sangaa pe baokelake esengi ndweli nko lo; basoneli la bingambi bi ⁴²ewumo pe batepelake boe, Abikiake bankina, bienge bi nd'ondwa ntayosone mbikia. Ale nkumu eka ba-Yisalaele! Paaka atulwe, ayim'oko ingengola, ako tongooyambela. ⁴³Ale bobonda tulo la Wangi, paaka aobikie nkak'ene laa alia mposa le nde; ibango atepele ndee, mi nde wana oka Wangi. ⁴⁴Bileku pe biikosembwa boa nde ndiemo oko bangengola, baosenolake dweli nko lo. ⁴⁵Yima botio wema kuu botio ok'itoi, eliki mpitamo oko ns'enkuma. Mpika-mpika la botio ok'itoi; ⁴⁶Yesu apamwe la iyoi liinene ndee, "Eli, Eli lama sabakalani", lole ngako ndee, "Wangi bo mi, Wangi bo mi, onsonkuzola nghanoni?" ⁴⁷Bamo bakoyemalake oko, yoka ngako, batepele boe, "One abesia Eliya". ⁴⁸Nk'aku ndieku omo lo bo asuma lobango, afwa nkambu bikonyotaka la baana ba nkangi, asiomia some oko losongosongo, ngako pe aominia. ⁴⁹Bamo batepele boe, "Paaka toyene laa Eliya angoya mbikie nde". ⁵⁰Yaaka Yesu ayitie mpamwa la iyoi liinene, aseya mpoyi. ⁵¹Bolenda! Esenda lenene le lelee oko ndie le sampaa eka Wangi eyatwe fwaa biteni bipela yima ⁵²nko liko kuu oko nse, pe esakatane, bawe bayatwe, balengi balifwe, pe bienge wuke bika ⁵³bakolami bakoliki isilo bakundwe, nko mpaswa fwee oko balengi. Oko mbisa le bakundwelo ba nde, bayotwe oko bolongo bo sampaa, bayenele oe ok'ole bato wuke so-soo. ⁵⁴Engambi le baloi ndia bakoliki la nde nkengele ilengi lika Yesu; oki bo bayene nse esakatana,

la pe mbo bikokelwaka, bayoke bomo wuke, batepele boe, "Nko sosolo one amoliki wana oka Wangi". ⁵⁵Beto wuke baliki oko; balendelake botale, bamo baakobakaka Yesu yim;oko Galilaya la ndondele ⁵⁶nde. Oko etetei le bo eliki Malia ba Magadala, la pe Malia le nyangho eka Yakobo la Yose, le pa nyangho eka bana baka Zebedayo. ⁵⁷Eliki ikolo, boto omo aye, bokwaki yim'oko Alimataya lina Yosepa, nd'ondwa pe aliki boyeki boka ⁵⁸Yesu. nde ase ok'ole Pilato, abondele pe bienge bika Yesu. Ngako Pilato asikesele ndee bipawue. ⁵⁹Yosepa afwe ebembe, akelinga la mbenza le nta tee, aketika sampaa oko ipoku li nde li bosaba ⁶⁰likotimwa oko iwe; awungotola iwe linene oko munya bo ipoku pe ayima. ⁶¹Malia ba Magadala aliki oko, la pe Malia enkina, baliki boankuma anse so-soo la ipoku. ⁶²Oki losio lo mbaki, lookoliki oko mbisa le Babongiolo; bankanga ba sangaa la bapolosi bakosame ⁶³ok'ole Pilato, batepele boe, nkumu, toyepola soe bopengoli boko atepele oki nde akenake ndee, ⁶⁴Oko mbise nsio bisato angokundwa. Ako, sikeselaka wue ipoku lilendwe kwee, kuu oko losio lo bisato; nkanga ngeng'emo bayeki ba nde ntaasoya nsuke nde la ntepele oni ewumo boe, "Asokundwa yim'oko iwa". Bopengo pe bo mbisa bongosonda bo ntondo bobe". ⁶⁵Pilato atepele ndee, Bolia balendi. Bolekaka bosolalake kwee nkonga oyosono nyo. ⁶⁶Wuoo, balali ipoku kwe-kwe la bonsungela oko iwe, la pe balendi ntika-tika.

Chapter 28

¹Oki basielo ba Sabata (Eyenga eka ba-Yuda); oko loyekelo lo losio lo ntongo lo nsono (Eyenga oni ole so); Malia ba Magadala aye ndia Malia bankina ndend'ipoku. ²Bolenda! Eliki bosukasano bo nse boonene, ibango ntomwa eka Wangi atulwe yim'oko liko, awungotole iwe lamo, akatik'anse oko liko li lio. ³Boyenelo bo nde boliki nkonga bokalikali, bisenda bi nda biliki wewee nkonga beselika. ⁴L'itina lika bayeelo la bayenelo boka ntomwa, nkengi bokoliki oko bayoke bomo, basakatane, pe baliki nkonga bawi. ⁵Yaaka ntomwa atepete beto ndee, "Ntaboyokake bomo, ibango nzeba mie boyoyomo Yesu l'ekosembwa ok'ingengola. ⁶Ntamb'oni ye, ibango asokundwa nkonga oki nde atepete. ⁷Boyakaka bolende ndie ema lo nkumu atame, boleka nko lobango, botepele bayeki ba nde nyoe asokundwa yim'oko bawi; bolenda angoyambola kuu oko Galilaya; oko bongoyene. Bolenda! Nsoetepela". ⁸Bapasw'ok'ipoku, wuoo; la bomo, la bosango, basume labango la ntepele bayeki ba nde. ⁹Bolendaka! Nk'ako Yesu apomale ndia bo, pe aatepele ndee, "Dilo ok'ole nyo" Baobebele; bawute pe bakolo ba nde la nsangole nde. ¹⁰Aku Yesu atepela ndee, "Ntaboyokaka bomo; boleka botepelaka baasangi la mi baleka oko Galilaya; oko bangonyene mi". ¹¹Nk'ako oki beto basakokende; bamo baloi baakoliki nkengi ok'ilengi, bayotw'oko nza; batepele ¹²bankanga ba sangaa binkuma bikokelwa. Bo kosanu boa bingambi bi ewumo, bayange wango; ¹³bakapele pe baloi bensongo wuke, baatepele boe, "Botepela nyoe, Bayeki ba nde bayili la botio" ¹⁴nsuke nde ngeng'ema so toliki isilo. Laa lobo lone losoyokana ok'ole nzangi; so tongoelonda, pe tongoelamola nyo mbalaka. ¹⁵Bafwe mpata, bakele nkonga oki bo baatepele. Lobo loko lopanzakane lumu tia-tia ok'ole ba-Yuda kuu la losio lo lenene. ¹⁶Bayeki diomu l'emo base oko Galilaya, kuu ok'engenza eki Yesu aasikesele. ¹⁷Eki bo baoyene, baosangole, yaaka bamo ba bo bayie biango. ¹⁸Yesu aabelele, aatepele ndee, Isende linkuma oko liko la pe oni nse lisopwua oni ole mi. ¹⁹Ako boleka, boyaliake biwumo binkuma bayeki; boayenake kuu oko lina lika lo Papa, la lo ²⁰Wana, la pe lo Elimo le tee; boalakake bakenge binkuma biesikeseli mi. Bolenda pe mi nde ndiemo mia nyo nsio binkuma kuu bokuma boka ngeno.

Acts

Chapter 1

¹Oo teofili, nsonoke bokanda bo ntongo lama la mbo binkuma biso Yesu abanga nkelakela pe la ndakalaka. ²Kuu la losio looki baoyambake oko likolo, ngeng'eki nde asoseya mpae ntomwa ilako, bine biiki nde asoloke, la nguya eka Elimo le tee. ³Akayenie ok'ole bo ndenakena oko mbis'eka wale booki nde ato, oko bidimbetelo wuke nkia biongo pe ye. Ayenele ndia bo nsio binei, pe aatepele mbo lama la bonkumu boka Wangi. ⁴Ngeng'eki nde alek'ilambo ndia bo ndiemo, aaleke ndendee ntaayimak'oko Yelusalema ye, yaaka bakongo ileno lika Papa. Atepele ndee, bosoyoka bio oko munya bo mi. ⁵Ibango Yoani ayinake oko losi, yaaka nyo bongoyimwa la Elimo le tee, oko mbise nsio wuke ye. ⁶Ngako ngeng'eki bo basokosama, baoyubole boe, bolaki ongoyisena bonkumu boka Yisalaele ngeng'enkeni? ⁷Atepele ndee, kio ntege lobo lo nyo la njebe ngengo laape balemo basaka Papa akolimia oko bonkumu bo nde nkika ye. ⁸Yaaka ngeng'enga Elimo le tee esia mbelele nyo, bongoba nguya, pe bongoyala batatoli ba Mi, oko Yelusalema, la Yuda enkuma, la Samolono, pe kuu nko bokuma boka bolongo. ⁹Ngeng'eki Nde asoseya ntempela bio mboiko, pe nk'oko kio ngeng'eko eki bo baolendake, afubwe, pe elenge le liko eodipe oko besa ba bo. ¹⁰Nko'oko ngeng'eko eki bo balendeke ng'elaka nde oko liko, basisiake nta yee, pe bato bapele bayemale diemo la bo, balatake bisenda bi mbenza. ¹¹Pe batepele boe, Bele be Galileya, boyemi Liko ndendalenda bokobo be? Yesu nko kio ene omo, one losoyima oni ole nyo, la mposwa oko Liko angoya dweli nko lo, kweli nko nga ooyene nyo ayotwa oko Liko. ¹²Oko mbi'eko bayime ok'enganza le Bilaya, bayitie oko yelusalema, engenz'eko eliki mpika la yelusalema elimo nko nga bolango bo losio lo Eyenga. ¹³Ngeng'eki bo basoyitia oko nza bayilele oko nsamba le liko, le lowulu lo bo oko ndie eki bo batamake, eliki bane, Petelo la Yoane, la Yakobo, la Andeleya, la Pilato, la Toma, la Balutolomayo, la Mateyo, la Yakobo wana oka Alupaya, la Simona le Boselote, la Yada wana oka Yakobo. ¹⁴Boankunela Bakalamiake ndiemo la bobonda bomo nkembakemba oko mbotitia, nko la beto, la Malia nyongo eka Yesu, la bambale ba Nde ba bele. ¹⁵Oko kio ngeng'eko Petelo ayemale ok'etetei eka bambale, (oko kio ndiemo eliki esuku le bato mpika mpika bonkama la ntuku bipete), pe atepela ndee ¹⁶Bambale, ebongeke nko Bosono bakolame, bane baki Elimo le Tee atepelake ntongo, oko munya boka Dawidi l'itina lika Yuda one loko yakokole bato bakowutaka Yesu, ¹⁷Ibango Yuda atolwa omo lo so, pe abae yeti le ntolo le esali ene. ¹⁸(Nde Yuda asombe itia la ntolo le bobe bo nde; bienge bi nde biyame, pe ibale li nde liyatwe, pe besopo be nde benkuma befundwe oko bosale. ¹⁹Loboene pe loyebanake la batobankuma ba Yelusalema, ngako itia liko libeswe

oko iyoyi li bo Akeledama, kalomo boe, Itia li Bolongo.²⁰ Ibango losakosia nsonwa oko bokanda boka Wangi loe Paaka boyalelo bo nde boyale ntontoo, pe bato ntayalake ako ye, lonkina pe loe.²¹ Ngako oko etetei le bele bemokosamake la so ngengo binkuma bima Nkolo Yesu ayekanasake nzotwa pe mpaswa ndiemo la so,²² Banga nko boyini boka Yoani kuu nko losio loko looki Yesu ayimake oni etetei le so lonkina, ebongo nko omo lo bo ayele botati bo bakundwelo ba Nde ndiemo la so.²³ Batole bena baka bato bapele, Yopesa, l'etolwa Balasaba, lina li nde linkina Yusutu, la pe Matia.²⁴ Blabotitiake pe boe, Awu Nkolo boyebi bo yeba bobonda boka bato bankuma, otolakiake laape ososolo nani oni etetei eka bane bapele,²⁵ L'itina wue, ayale nkitwa oni esali ene la pe bontomwa bone bosaka Yuka akit'oko bo la nse oko ndie le nkika.²⁶ Babokake bisolelo l'intia li bo, pe esolelo esokita ok'ole Matia, ngako ndie eka ntomwa diomu l'omo epawue ok'ole nde.

Chapter 2

¹Ngeng'eki losio lo Ntuku Bitano loyie, baliki boangumela esuku ndiemo.²Longilima loyime oko Liko emo ngonga longilima loka lokuli lo wembu, Lonyotiake lowulu longumela oko ndieko eki bo baliki.³Ndemi ngonga twe biyenele ok'etetei le bo, bikakape, lomo la lomo bisangeme oko liko li betu beka boto la boto.⁴Boangumela banyote la Elimo le Tee pe babangake nzokayoka oko bayiyi bankina kweli ngonga oki Elimo aakapalake bayoyi⁵Bayuda baliki ako Yelusalema, bele bekoyekasanaka la nteliie Wangi, bato ba babotwa bankumala yima biteni binguma bi nse bi bolongo.⁶Eki boyoka boko bosoyokana, wuke bo bato bakakosie esuku la nkabakaba, ibango baayokake batepela, bato la bato oko iyoyi li nde li nza.⁷Bakakatanake pe bakabake, batepele pe boe, Bosolenda! Bane bankuna ba yokanasa, bo ntaange basi Galilaya?⁸Ngako so toayoka oko bayoyi ba so ba nza, boto la boto oko iyoyi li nde nkika ngamoni?⁹Tole ane bamo Bapalatiya, la Bamadayi, la Baelama; bankina balamba oko Mesopotamiya, la Yuda, la Kapadokiya, la Ponto, la Asia,¹⁰La Fulugiya, la Panfuliya, la Ezipeto, la yeti le Libwe oko ntundu le Kulene; bankina ngendia bi Baloma, la Bayuda, la bane basakokayima Bayuda,¹¹La basi Kelete, la Baalaba, Yaaka so toayo oko bayoyi ba so la ntepele bisali bika Wangi biinene.¹²Boankumela bakapake pe badingatanake oko bebonda, bakatepelake boe, Lobo lone lole itina be?¹³Bato bankina baatweke boe, Basonyota vinyo le peeli-peeli.¹⁴Yaaka Petelo ayemale ok'etetei eka ba diomu l'omo, anangole iyoyi li nde pe aalakake ndee, Bele be Bayuda, la nyoankumela balamba oni Yelusalema, bopaaka loboene loyetatane ok'ole nyo, pe boyokitie bayoyi ba mi.¹⁵Ibango bane ba yene nyo, ntaasoyotwa vinyo nga otangela nyo ye, ibango lelo ekili nko lopoma lo bisato lo wane.¹⁶Yaaka lone ele loba lokotefwa la bobambi Yoele ndee.¹⁷Wangi atepele ndee, Oke nsio bi bokuma engoyala ngane, Mi mie ngoyitomola bato batubankunela Elimo le Mi Bana ba nyo ba bale, la bana ba nyo ba beto bangolaka, pe bilenge bi nyo bangoyene bimwenge, Pe bingambi bi nyo bangoloto nzoli.¹⁸Pe la bentamba be mi, la bele la beto oko bio nsio biko ngoayitomola Elimo le Mi, pe bangolaka.¹⁹Ngolakia bimwenge oko liko, pe bilimbetelo oni nse la balongo, la twe, la ngondi le bolinga.²⁰Wane bongokalomwa mpitano pe weli bongokalomwa balongo, oko ntundo le loya loka Lisio loka Nkolo, losio loko loenene, losio lo binkemwa.²¹Pe onkeni longobesia lina lika Nkolo, Angobika.²²Bele be Yisalaele, boyokitia mbo bine, Yesu le bosi Nazaleta aliki wele bone, bonki Wangi alakie oko etetei le nyo la bisali nguya, la bimwenge, la bilimbetelo, biki Wangi akelake oko babo bande oko etetei le nyo, la nkonga oyeba nyo nyonkika.²³Nde apawuake la wango boki Wangi ayangake pe la dianya liki nde ayebake ntundo, pe nyo bosobakia ok'ingengola, pe bosodiaka oko baba baka bato ba kamba Bokengo.²⁴Wangi pe asotungola oko mbabali le iwa, pe akokundola, ibango iwa ntaliki la nguya le nkuke nde ye.²⁵Ibango Dawidi atepele la itina li nde ndee, Nyeneke Nkolo oko ntundo le mi ngengo binkuma, ibango ale oko lobo lo mi lo ndeli nkanga ntisosukasana.²⁶Kio kiekio bobonda bo mi boyoka nyinga, pe lolemi lomi loso tandwa, pe bienge bi mi lelo bilendela la elikia.²⁷Ibango ntongolalia boboto bo mi oko ndie eka bawi ye, pe ntongolalia Bokolami bo wu bopondu nyeneyene pe ye,²⁸Osondakia mi mboka le bokolo, pe onkonyotia mi la nyinga oko ndie le wu.²⁹Bambale, mbongo la ntepele nyo polele lama la nkaka Dawidi mie, asakowa pe akundame, pe ebomba le nde el'oni etetei le so kuu la wane bo lene.³⁰Nde pe bobambi, pe ayetake ndee Wangi asakoosimbela nyimi ndendee bato omo lo ibotwa, li bienge bi nde angoyala anse oko mata le bonkumu bo nde.³¹Atalelake ngako ntundo, pe atepele l'itina lika bakundwelo baka Masiya ndee, ntatwenyawa oko ndie eka bwi ye, pe bienge bi nde ntaipondo ye.³²L'itina lika Yesu ene, Winge asookundolo, pe soankuma tole batati baka loboene.³³Ngako eki nde asosia nangwa oko loka Wangi lo ndeli pe eki nde asosia mbae ileno li Elimo le Tee eka Papa, asoyitolola kio l'eyene nyo pe l'eyoka nyo.³⁴Ibango Dawidi ntanangwa oko Liko ye, nde atepele ndee, Nkolo atepele Nkolo le mi ndende, yalaka anse oko lobo lo mi lo ndeli,³⁵Kuu la ngengo enga mi ntike bempendo be wu nkonga enangielo le bakolo ba wu.³⁶Ngako paaka ibotwa linkuma li Yisalaele bayebe sosolobae Wangi asakooyilia Nkolo pe Masiya, nde Yesu eko eki nyo bobakiake ok'ingengola.³⁷Ngang'eki bo basoyoka ngako, bebonda bebo besukwe, pe batepele Petelo la ntomwa binkina boe, Toleke ngamoni, bambale?³⁸Telelo aakalole ndee, Bokalomola bebonda, pe boyinwe omo la omo oko lina lika Yesu, Masiya l'itana bosawue bo bobo bo nyo, pe bongaba ikapo li Elimo le tee.³⁹Ibango ileno liko lile la intina li nyo, la bana ba nyo, la bako bankumela ba lamba botale, bako bankumela ba lamba botale, boka bankumela bango Nkolo Wangi abesie.⁴⁰Pe oko ntepela binkina boe, Tokele binkina wuke aatepela, la mpae bo ilako ndee, Bokalamolaka la ibotwe line li bonfunda!⁴¹Ngako bane bakoyamba balako ba nde bayinwe, pe oko lo losio loko bato nkonga nkoto bisato balameme la ba.⁴²Ngengo binguma baliki balako baka ntomwa nzokitia, oko esuku, la oko ngengo le efulu nsukona, pe oko mbotitia.⁴³Bomo botikele bato bankumela, pe bimwenge wuke, la bilimbotele bikokelwa oko baba baka ntomwa,⁴⁴Bayambi bankumela balamenake ndeimo, pe biemba bi bo binkumela biliki nko ndiemo.⁴⁵Batekeke batia ba bo la biemba binkina pe baikapake kweli ok'ole bato bankuma ngonga eki bokamba boliki.⁴⁶Losio la losio bakosamake la bobonda bomo oko lowulu lo Bowangi pe basukonake

efula oko lowulu la lowulu pe bakapake biemba bi ndekeleke la nyinga pe la bokolami oko bebonda,⁴⁷Wangi nsangola, pe la ntelie bato bankumela, Nkolo pe anangiake bane, bakobikaka losio oko liko li bosio boobo.

Chapter 3

¹Pelelo ndia Yoani basake oko lowulu lo Bowangi oko ngengo le mbotitia, oko lopoma lo liwa. ²Wele bomo bokoliki ekoko yima nk'oko ibale lika nyango le nde, abelwake ako, Baetikake losio la losio oko munya bo mboka bo lowulu lo Bowangi bokotolwaka Dilo, boe ayubolake bakapo ba isei ok'ole bato bakoyotwaka oko lowulu lo Bowangi. ³Ayene Petelo ndia Yoani oki bo bayotwake oko lowulu lo Bowangi, pe ayugolo ikapo li isei. ⁴Yaaka Petelo, la Yoani oki nde aolendake pe atepela nde, Otolendake so! ⁵Ngako aatikele lomo, nde ndee angoba ikapo oko babo ba bo. ⁶Yaaka Petelo atepela ndee, Falanga la palata la wolo ntimbia, yaaka kio l'edia mi, nkopa kio ako boko. Oko lina lika Yesu Masiya le bosi Nazaleta, kendeke! ⁷Aowute oko lobo lo ndeli, pe aonangole. Nkako nkako bikata bi nde la baseke ba nde babae nguya pe ⁸asotwe, ayumwe, akendeke, pe ayotwe ndiemo ndia bo oko lowulu lo Bowangi nde nkika nkendekende, mfumpwa mfumpwa, Wangi nko nsangola. ⁹Boankumela baoyene eki nde asakokende pe oki nde asakosangole Wangi, ¹⁰baolimbetele boe ele nko nde lomoyakake ok'ekuke dilo le lowulu lo Bowangi, bakapo mbondela, pe bakabake lama la lobo losoo kelwela. ¹¹Nkako oki nde lelo awuta Petelo ndia Yoani, bato bankumela bakosame nko la nta isali oko mbalasa eka Solomo, nkaba-kaba nta wuke. ¹²Ngeng'eki Petelo asoyene ngako, aatepele ndee, Bele be Yisalaele, bokaba l'itina lika boto one bokobo be? Pe bototikela so beso itina be? Nkonga wue la nguya le so nkika laa pe la bokolami boso nkika tosokendia boto one. ¹³Wangi boka abalayama la Yisaka la Yakobo, Wangi boka bankaka ba so, asotelia Botii bo nde Yesu, nde nd'oko loki nyo bokapake booboyake oko beso baka Pilato ngeng'eki nde asobeke lobo ndee aotungola. ¹⁴Nyo pe boboye Bososwe pe Bokolami, pe bobotitiakie nyoe wele bo ediaka bato aetungwele, ¹⁵pe bodiake Nkumu le bokolo, yaaka Wangi aokundole yima oko bawi. So pe tole batati baka lo loboeko. ¹⁶Ele l'itina li nzambele lina li nde, kio kiekio lina li nde lisokembia boto one lo yene nyo, one pe lo yeba nyo; ele bayambi bo pali Yesu boto one bienge wembu, oko beso ba nyoankumela. ¹⁷Pe akoboko, bambale, nzeba mie bokelake ngako ibango bokambake dianya, nkonga pe oki bingambi bi nyo bakelake. ¹⁸Yaaka Wangi asolakia ngako lobo loki nde atepelake oko minya beka babambi bankuma ntongo, ndee Masiya le nde angoto wale. ¹⁹Ngako, bokalomolaka bebonda, pe bo yitia, bososwe sosoo oko bobo pe ngengo le iyolia eyima ok'ole Nkolo, ²⁰pe atome Masiya one losakoesolwela, nde Yesu ²¹Ebongo nko ayale edie oko Liko, kuu la ngengo enga mbo binkumela bikolame, biko biki Wangi atepelake oko minya beka babambi ba nde ba bakolami yima nko kalakala. ²²Mose nde nkika atepelake ndee, Nkolo Wangi bonyo angoyimiela bobambi dweli nga mi oko etetei eka bambale ba nyo, booyokaka oko mbo binkumela binga nde aetepela. ²³Boto onkeni lompatongoyoka bobambi boko ye, angodiakwa bongolo oko beso baka bato. ²⁴Babambi bankuma pe yima nko Samwele, la bane pe bakolakaka mbisa, batepelake l'itina lika mbo bine bi nsio bine. ²⁵Nyo bole bana baka babambi pe la nyimi eki Wangi asimake ok'ole bankaka ba nyo, ngeng'eki nde atepelake Abalayama ndee, Oko etetei le ibotwa li wu babotwa bankuma bangoswakwa. ²⁶Ngeng'eki Wangi asoseya nkundole Botii bo nde, aotome oko ntongo le nyo, la nswakole nyo oko bakalomoli boto la boto yima oko bobo bo nde.

Chapter 4

¹Ngeng'eki Petelo ndia Yoani basangake mbali boa bato, bankanga, la kapiteni eka nkengi bi lowulu loka Wangi, la Basadukayi, baabelele, ²bakaswake ibango balakake bato pe balimbolake mbo bi lami la bakundwelo l'itina lika Yesu. ³Baawute, pe baatike oko lowulu lo ikamba kuu nko la mbise losio, ibango eliki ngengo le ikolo. ⁴Yaaka wuke bo bato bakoyoka ilako, bayembe, bosio boka bele boyiake mpika la nkoto bitano. ⁵Oki mbise losio, ba nkumu la bingambi bi nza, la basoneli bakosame oko Yelusalema, ⁶pe Ana, engambi e nkanga, la Kayapa, la Yoani, la Alesandala, la bankina yima oko ibotwa lika engambi e nkanga. ⁷Bayemie ntomwa oko etetei pe baayubole boe, nyo bokela bine oko nguya le ngamoni laape oko lina lika nani? ⁸Ngako Petelo anyote la Elimo le Tee, pe aatepele ndee, Nkumu bika bato, la bingambi bi nza! ⁹Laa botoyubola so lene lama la esali le dilo l'itina lika ekoko eko, laape asobika ngamoni, ¹⁰bopaaka eyebane ok'ole nyoankumela pe ok'ole bato bankuma ba Yelusame nyoe oko lina lika Yesu Masiya le bosi Nazaleta, one oki nyo bokakiake ok'ingengola, yaaka Wangi asookundole yima oko bawi, l'itina li nde, boto one asoyemala oko ntondo le nyo la bienge wembu. ¹¹Nde Yesu ale iwe likoboywa la nyo balwi, nde pe asoyala iwe li ikono. ¹²Lobiko pe ntaloyime ok'ole boto onkina ye, ibango ntambia lina linkina ye lisakopawua oni nse ok'eteti eka bato l'itina boe toyosone mbika-bika la lio. ¹³Ngeng'eki bo basisiake nkusa eka Petelo ndia Yoani, pe eki bo bayebake boe ntaambe bato ba yekasana la bekanda ye, pe bato bampatoyeka mbo ye, bakabake pe baalimbetele boe bayalake boa Yesu ndiemo. ¹⁴Yaaka oki bo balendake boto oko losobika, nyemala ndia bo ndiemo, ntaayosonoko nkalola ye. ¹⁵Batepele boe bapaswe oko bosale bo Ekokayolo, pe bakatepele boe, ¹⁶Tokele ngamoni lama la bato bane? Ibango esoyebana ok'ole bato bankuma ba lamba oni Yelusalema boe, elimbetelo esokelwa oko babo ba bo. Ntangoyosono ntonatona ye, ¹⁷yaaka toapekele nsoe bayale nkoyitia ntepela lama la lina line lonkina ye, nkanga lobo lone ntesosonda mpanganyala. ¹⁸Ngako baabesie pe baapekele boe bayale nkoyitia ntepela pe ndakalaka oko lina lika Yesu lonkina nkia nio ye. ¹⁹Yaaka Petelo ndia Yoani baakalole boe, laa lokolama oko beso baka Wangi loe toetotie nyo ntondo eka notie Wangi, bobekeke loboeko. ²⁰Yaaka l'itina lika mbo bi yeba so pe bi yoka so, ntatoyosone ntwenye ntepele bio ye. ²¹Yaaka baakanele lonkina pe baatungole, ibango ntayeneke dweli longa bo baatika oko ikamba, ibango la wuke bo bato; ibango bato bankumela bateliake Wangi l'itina lika mbo bisokelwa. ²²Ibango boto oko losokelwela elimbetelo eko le lobiko asakosonda mpela ntuku binei. ²³Ngeng'eki bo basoba mboka, base ok'ole bato ba bo nkika, pe baasangele bonkika bo mbo binkuma biki bingambi bi bankanga la bingambi bi nza baatepele. ²⁴ngeng'eki bo basoyoka ngako, banangole bayoyi ok'ole Wangi la bobonda bombo, pe batepele boe, Nkumu lenene; awu okelake Liko, la nse, la losi, la biemba binkumela bil'oko eteyi le bio. ²⁵Otepelake oko munya boka Dawidi botii bo wu, papa le so, la nguya eka Elimo le Tee wue, Bakini basokayumola pe bato basoyalola boyeli bo ntontoo itina be? Nkumu bi bolongo basobeleme, bingambi basokakosia, la nyemala esongo la Nkolo pe Masiya le nde. ²⁷Ibango basokakosia oni nza ene ok'ole Yesu Botii bo wu bo bokolami, bone boki wu osoloke la losole nzitomola. Elode ndia Pilato la bakini, ndamia la bato ba Yelusalema ²⁸Baokakosia la nkele binkuma biki lobo lo wu lolangake la wango bo wu ntondo wue bingokelwa. ²⁹Pe akoboko, Nkolo, solendaka biango bebo, pe paaka bantamba ba wu mboka wue bayosone ntepele nsango le wu la nkusa le wuke, ³⁰lelo oni ngeng'ene esembola wu lobo lo wu la mbikie bato pe la nkele bilimbetelo bi nkabakaba oko lina lika botii bo wu bo bokolami Yesu. ³¹Nkako oki bo babotitiake, ndieko eki bo bakosamake esuku esukasane. Boankumela banyotake la Elimo le Tee, pe la bonzenze balakake nsango eka Wangi. ³²Wuke bo bayambi baliki la bobonda bombo la pe itangeli limo. Laa omo lo bo asoba biemba, ntaitole biemba bi nde nkika ye, yaaka biemba binkumela biliki nko ndiemo. ³³Ntomwa pe balakake la nguya wuke lobo lo bokundwelo baka nkolo Yesu, pe iyangi liinene liliki ndiemo la boankumela. ³⁴Oko etetei le bo nkia boto omo ntaliki la bokamba, ibanmgo bane bankumela bakoliki la itia, laa pe lowulu, baiteke, pe bayake la bensongo bekokolamaka la bosio boka biemba bikotekwa, ³⁵pe baisembole oko bakolo baka ba ntomwa. Ngako baikapake ok'ole boto la boto kweli nga oki nde aliki la bokamba. ³⁶Yosepa, lokotolwaka la ba ntomwa Balanaba, (Iole kalomo loe Wana lo bonzenze), Bo-Lewi, bosiKupulu, ³⁷aliki la itia, pe aiteke, pe aye la bensongo (faanga) oko ntondo le bakolo baka ntomwa.

Chapter 5

¹Yaaka wele bomo lina Anania, ndia ilaka li nde Sapila, bateke itia, ²yaaka amonye yeti le bensongo (faanga) beki nde abae. Ilaka pe ayambe nko ngako. Aye la yeti le bensongo (faanga), pe aetike oko ntondo le bakolo baka ba ntomwa. ³Yaaka Petelo aotepele ndee, Anania, Satana asoyotia bobonda bo wu wue odimbe Elimo le Tee pe omony yeti le bosio bo bensongo (faanga) be itia bokobo be? ⁴Ngengo eki lio lelo ntaitekwe, ntailiki li wu? pe ngengo eki lio litekwe, ntailiki oko babo ba wu? Osotangela oko bobonda bo wu nkele ngako itina be? Ntokelili bongala ok'ole bato ye, yaaka ok'ole Wangi. ⁵Eki Anania asoyoka bayoyi bako, akite oko nse pe awe. Bomo bo wuke bowute bankumela bakoyoka loboeko, ⁶yaaka bilenge bayemale, pe baolinga oko bisenda, baopasole oko bosale pe baokunde. ⁷Ilaka li nde pe ayotwe swe, mpika oko mbise mpoma bisato, yaaka ntayebaka lobo losokelwa ye. ⁸Petelo aoyubole ndee, ontepelake, botekili li nyo oko bosio bone? Nde pe akalole ndee, Oo, la bosio nko bo. ⁹Petelo aotepele ndee, Bokayoke la nzengise Elimo eka nkolo itina be? Solenda bakolo baka bakundi bak'ilaka li wu bal'oko munya bo lowulu, pe bangokobela oko bosale dweli nko lo. ¹⁰Akite ta-taa oko bakolo ba nde pe awe. Bilenge bayotwe swe, pe batane boe akosowa, pe baobeke oko bosale, pe baokunde ndiemo ndia ilaka li nde. ¹¹Bamo bo wuke bowute ekinda enkumela, la pe bato bankuma bakoyoka loboeko. ¹²Bilimbetelo wuke la bimwenge bikelwake oko babo baka ntomwa ok'etetei eka bato pe baliki boankumela la bobonda bomo oko mbalasa eka Solomo. ¹³Ok'etetei eka bato bankina ntelik nkia la boto omo lokokakasanaka la ndamem'oko esuku le bo ye, yaaka bato baateliake wuke; ¹⁴pe Nkolo asangiake bosio ba bayambi nsonde ba ntonda, wuke bo bele pe wuke bo beto. ¹⁵Ngako basampiake bakoni oko mboka le bo oki bayakoleke, pe baatikake okontange pe oko nkalanga l'itina boe nkia elimo eka Petelo eleke oko liko lika bamo baabo ngeng'eki nde ayakokende. ¹⁶Wuke bo bato ba nza, la ba ntundu le Yelusalema bakosame, pe bayake la bakoni, la bato bakoliki la bilimo bi be, pe boankumela babikake. ¹⁷Ngako engambi e nkanga ayemale, ndia bankumela bakoliki ndiemo la nde bane ba ekinda le, Basadukayi, pe banyotake baa la ikeke, ¹⁸pe bawute ntomwa, baayotie oko lowulu lo ikamba. ¹⁹Yaaka la botio ntomwa eka Nkolo alipole bikuke bi lowulu lo ikamba, pe aapasole, pe aatepele ndee, ²⁰boyemalaka, boleka la ndake bato mbo bine bi bokolo oko lowulu loka Wangi. ²¹Eki bo basoyoka ngako, bayotwe swe oko lowulu loka Wangi la loyekelo lo mpendu, pe balakake bato. Ngako engambi e nkanga aye, ndiemo ndia bakoliki la nde, pe abesie Ekokayolo enkuma, la bingambi bika basi Yelusalema, pe batome nkenge basopose ntomwa oko lowulu lo ikamba. ²²Yaaka oki nkengi base, ntaatana ntomwa oko lowulu lo ikamba ye, yaaka bayitie la nsango boe, ²³Toyenili lowulu lo ikamba lokandi nko nta kwekwe, pe nkengi bayemi oko munya bo mboka, yaaka ngeng'elipoli so lowulu, ntatotanili nkia boto ok'etei ye. ²⁴Eki kapiteni eka nkengi bi lowulu loka Wangi ndia bingambi bi bankanga bayoke ngako, balingatanake lama la lobekelo, la dweli longa lo loboeko lokuma. ²⁵Yaaka boto omo aye la ntepele bo ndee, Bololenda! Bele beko beki nyo boyitiake oko lowulu lo ikamba, bayemi oko lowulu lo Wangi bato ndakalaka. ²⁶Oki mbis'eko, Kapiteni eka nkengi ase ndia bapolisi mpose ntomwa, yaaka la wembu ye; ibango balotake bato nkanga ntaasoabola bawe. ²⁷Yaaka baye la bo pe baayemie oko etetei eka Ekokayolo. Engambi e nkanga aayubole ndee, ²⁸Toepelake ntondo wembu soe boyale nkolaka oko lina line lonkina ye, pe bosonyotia Yelusalema enkumela la balako ba nyo, pe bakana botoyimbe so l'itina lika balongo baka boto one. ²⁹Yaaka Petelo ndia ntomwa binkina, batepele boe, Ebongo nko tototie Wangi ntondo eka ntotie bato. ³⁰Wangi boka bapapa ba so asakokundola Yesu one oki nyo bodiakake la nkakie nde oko bote. ³¹Wangi asoosangia sangaa oko lobo lo nde lo ndeli nga Nkumu pe bobikie la mpae Yisalaele mboka le bokalomoli bo bebonda pe bosawue bo bobe. ³²So tole batati baka bio mbo biko, ndiemo soa Elimo le tee one losaka Wangi ayitomola ok'ole bane bao baototia. ³³Eki bo basoyoka ngako, bakaswe oko bebonda, pe balangake boe baadiake. ³⁴Yaaka Bapalosi bomo lina Gamaliele, lokoliki bolaki bo bekengo, boto lo lumu lo dilo oko besa aka bato bankumela, atepele ndee bapasole ntomwa yembe nio oko bosale. ³⁵Aatepele ndee, bele be Yisalaele, bobaaka nkepo lama la mbo binkuma bi yanga nyo nkelakela ok'ole bato bane. ³⁶Ibango yembe ngengo edie wuke ye Teuda apaswake la ntepele ndee, nde boto lo mpipa, pe bana bele wuke balamemake boa nde, mpika-mpika la bato benkama beneyi. Nde adiakwake, pe bako bankumela bakoobengaka bapanganyale tia-tia, pe bayoyalaka binsonsele. ³⁷Oko mbisa le nde, oko nsio bi basonelo ba bena, Yuda le bosi Galilaya apaswe, akuye bato oko loselele lo nde. Nde pe awe, pe bako bankumela bakoobengake bapanganyale. ³⁸Akoboko metepela mie bokalamolaka bienge ok'ole bato bane, boalakiake totolo, ibango laa boyeli bone, laa pe esali ene eyima ok'ole bato engolimoa pie. ³⁹Yaaka laa eyima ok'ole Wangi, nyo ntabongoyosono nkumie bato bane ye, bobaaka nkepo nkanga ntoosoyemala esongo la Wangi. ⁴⁰Baoyambele, pe ngeng'eki bo basobesia ntomwa, baapioke bemiekwa, pe baalake boe bayale nkolaka oko lina lika Yesu, ngako pe baatungole. ⁴¹Ngako bapaswe oko Ekokayolo, bayokake nyinga ibango basotolwa bandwa bonyoko lama la lina li nde. ⁴²Yaaka ntaatwenya ndakalaka oko lowulu lo Bowangi pe oko mbulu bi bo nkika ye, balakake nsango dilo boe Yesu ale Masiya.

Chapter 6 Oki bio nsio biko, bosio boka bayambi bofulake, pe Bayuda bane bakotepelaka iyoyi lika Ba Ela, batabanake l'itina lika Baebele, ibango beto basakolela bele ok'etetei le bo bakambake nkia ngengo le nkepo biemba bi losio la losio.

Chapter 6 Oki bio nsio biko, bosio boka bayambi bofulake, pe Bayuda bane bakotepelaka iyoyi lika Ba Ela, batabanake l'itina lika Baebele, ibango beto basakolela bele ok'etetei le bo bakambake nkia ngengo le nkepo biemba bi losio la losio.

²Ngako Ba-dimu la bapele bakosie le bayambi, pe batepele boe, Ntekolame la so ntenye ilako lika Wangi l'itina li nkele esali eka mesa, ³ngako bambale boyalolaka bele besambiale ok'etetei le nyo, bato balia lumu lo dilo, bane basonyota la Elimo le tee pe la lianya, pe tongoatika oko kio esali eko. ⁴Yaaka so tongotika bebonda oko mbotitia pe oko ilako ndaka-laka. ⁵Iyoyi liko liyokie esuku enkuma nyinga, pe basole Setepano, wele bokonyotaka la boyambi pe la Elimo le tee ndia Pilipo, la Polokolo, la Nikanola, la Timona, la Palamena, la Nikolao, bokalomwi bo bobonda boto lo Antiokiya. ⁶Baayemie yemaa oko ntondo eka ntomwa, pe ngeng'eki bo basoseya mbotitia, baanangiake babo baabo. Ilako lika Wangi lifule, pe bosio boka bayeki oko Yelusalema bonyotake nta wuke, pe wake bo bankanga bayambake ilako. ⁸Setepano lokonyotaka la basoyi pe la nguya, akelake bimwenge la bilimbetelo binene oko beso baka bato ⁹Yaaka baamo bakoliki oko esuku lekotolwaka esuku eka Basoswe, la basi Kulene, la Baalesandalia, la pe bako bakoyimak'oko Kllikia pe la Asia, bayemale biango nkelakela boa Setepeno. ¹⁰Yaaka ntaayosonoke nsonde boyeli boka elimo ekotepelaka la nde ye. ¹¹La mbisa basongimie bele benkina la ntepele boe, tosakooyoka la bayoyi ba nkiosole Mose pe Wangi. ¹²Bayumole esuku, la bingambi bi nza la pe basoneli. Baye pe baowute, pe baokoole kuu oko Ekokayolo, ¹³pe bayimie ntepelaki bi bongala. Bo batepelake boe, Boto one ntatwenye ntepele mbo bi nkisole ndie ene le sesoo le le bekengo. ¹⁴Ibango tosakooyoka atepela ndee Yesu ene le bosi nazaleta, angoyimba ndiene, pe angokalomola bekengo beki Mose atolaliake. ¹⁵Bato bankumela bakoliki oko Ekokayolo baosisiake yee, pe bayeneke boso bo nde nkonga boso boka ntomwa eka Wangi.

Chapter 7

¹Ngako engambi e nkanga ayubole ndee, mbo biko bile nko ngako? ²Yaaka Sepepano atepete ndee, Bambale ba bele la ba papa, boyoka! Wangi bo binkembwa ayeneleke ndia papa le so Abalayama, ngeng'eki nde aliki oko Mesopotamia, lelo ntalambili oko Halana. ³Aotepele ndee, Yima oni nse le wu pe ndiemo wua besangema, be wu, pe lekaka oko nse eko enga mi nkolakia. ⁴Mbis'eko ayime oko nse eka Bakalandea pe asolamba oko Halana. Ayalake ako edie nko iwa lika ise li nde. la mbisa Wangi aoyimie oko kio ndieko, Pe aoyotie oko nse ene elamba nyo lene. ⁵Yaaka ntaopa engondi oko kio ndieko ye, nkia eteni le ndie ekolama la ekata le lokolo ye. Yaaka aotikele ileno nde ndee, angopa kio pe ok'ole ibotwa li yaka mbisa le nde, nkonga nse le bo nkika, oko ngengo empa nde lelo ntabali wana ye. ⁶Wangi atepete pe lonkina ngane ndee, bato ba ibotwa li nde Abalayama bangolamba oko nse enkina nga ngendia, pe bangoyala bantamba oko kio nse eko, pe bangonyokwa mpela benkama beneyi. ⁷Wangi atepete ndee, Mi ngosambisa ibotwa liko lingoatika bantamba, pe oko mbis'eka bio mbo biko bangopaswa pe bangontela oni ndiene. ⁸Aopa bokengo bo bosuti mbekebeke, ngako abote Yisaka pe aobeke bosuti oko losio lo mwambi. Yisaka pe abote Yakobo. Yakobo pe abote bankaka ba so diomu la bapele. ⁹Bankaka bayokele Yosepa ikeke, pe baobeke oko Ezipeto. Yaaka Wangi aliki la nde ndiemo, ¹⁰pe aobikie oko mbadadi bi nde binkumela, pe aopa boboto la boyeli oko beso baka Paalo nkumu le Ezipeto. Nde Paalo aoyalie nkumu le mbotu bi Ezipeto, pe le lowulu lo nde lonkuma. ¹¹Yaaka nzala le wembu la mbabali le bolaka bo wuke bibeke oko nse le Ezipeto pe oko Kanana enkumela, ngako bankaka ba so ntaaliki la ile ye. ¹²Yaaka Yakobo ayoke nde oko Ezipeto basangu bal'oko, ngako atome ba papa ba so mbala le ntongo. ¹³Oko mbala le bipele, Yosepa aka yebie ok'ole bambale ba nde, pe ibotwa lika Yosepa liyebanake ok'ole Paalo polele. ¹⁴Yaaka Yosepa atome lotomo babesie ise li nde, la ibotwa li nde linkuma, bato ntuku bisambiale la bitano. ¹⁵Ngako Yakobo akiteke oko Ezipeto, pe awe nkako, nde nkika pe la ba papa ba so dweli nko lo. ¹⁶Babelake oko Sekeme nkundama oko ilengi liki Abalayama asombake oko Sekeme ok'ole bana Hamola, oko bosio bo ba palata. ¹⁷Yaaka ako oki ileno liki Wangi atike oko Abalayama lisobeleme, bato banyotake nta wuke oko Ezipeto, ¹⁸kuu la ngeng'eki nkumu apaswe oko Ezipeto, lompatoyebaka Yosepa. ¹⁹Nkumu eko ayangele ibotwa li so boyeli, anyokole ba papa ba so, l'itina ndee baboke bana ba bo nio nio dia, nkanga ntaasobika. ²⁰Okokio ngeng'eko Mose abotwe, nde pe wana lo dilo oko beso baka Wangi. Baokosie benzali besato oko lowulu loka papa le nde. ²¹Ngeng'eki basoseya mpasole nde, wana lo weto oka Paalo aopose, pe aobongole nkonga wana lo nde nkika. ²²Ngako Mose abongwake la boyeli bonkuma boka basi Ezipeto, pe aliki la nguya le ntepela pe oko bisali bi nde. ²³Yaaka eki nde asoyia mpela ntuku bineyi, atangelake oko bobonda bo nde ndee asolende bambale ba nde, ba-Yisalaele. ²⁴Atane omo lo bo al'oko bodingatano, pe aosunge. Akiake bosi Ezipeto la mbikie bolibeli. ²⁵Atangelake ndee bambale ba nde bayeba boe, Wangi angopa lobiki oko babo ba nde, nkane bo nkika ntaayebake ye. ²⁶Oko mbise losio atane bapele ba bo balo etumba, pe akeke la nzisena lolango lo bo. Atepele ndee, bele beko nyo bole bambale, bokakela bobo itina be? ²⁷Yaaka boto oko lokokelaka bobo ok'ole mbale le nde aosikomole, atepete ndee, Boto nani lokotikili wu engambi pe ntendi le so? ²⁸Okana ondiake nga wu odiakake bosi Ezipeto? ²⁹Lama la bayoyi bako, Mose ase boloti oko nse le Midiana, pe abote bana bapele ako kio nse eko. ³⁰Oko bakumelo baka mpela binkina boneyi, ntomwa eka Wangi ayenele la nde oko epetelo le ibebe li twe oko yemba emfukisa le bosobe oko engenza le Sinai. ³¹Eki Mose asoyene loboeko, akabe, pe ngeng'eki nde asisake mpika la ndendalenda, iyoyi lika Nkolo lipaswe lioe, ³²Mi Wangi boka ba papa ba wu, Wangi boka Abalayama, la Yisaka, la Yakobo. Yaaka Mose asakatanake pe alotake ndendalenda. ³³Nkolo aotepele ndee, Yimiaka sapato oko bakolo ba wu, ibango ndie ene le yemi wu ele mbotu bi sesoo. ³⁴Nsoyene bonyoko boka bato ba mi oko Ezipeto, pe nsoyoka bekimi be bo, pe nsokitela ntungole bo. Nko akobo'ene yaka! Nkotoma oko Ezipeto. ³⁵Lama la kio Mose eko eki baboyake boe, boto nani okosooli wu engambi pe ntende le so? Wangi aotome nga engami pe botungoli la lobo loka ntomwa eka Wangi lekoyenele la nde oko yembe emfukisa. ³⁶Nde nd'oko lokoapasola pe alakiake bimwenge la bilimbetelo oko Ezipeto pe oko nzale le losi lo Balongo, pe oko boleki mpela binei. ³⁷Mose nde boto okotepelaka ok'ole bato ba Yisalael ndee, Wangi angoyemiela bobambi nkonga mi ok'etetei eka bambale ba nyo. ³⁸Nde nd'oko lokoliki oko ekinda oko boleki, ndiemo ndia ntomwa eka Wangi ekoyokaka la nde ntongo oko engenza le Sinai, ndiemo pe ndia ba papa ba so. nde pe abae mbo bi bokolo bisaka nde aepa. ³⁹Ba papa ba so ntaalangake ntontie nde ye. yaaka baokisoloke pe bebonda be bo benkuma beyitie ntangela Ezipeto. ⁴⁰Batepele Alona boe, otokelake so biangi be leka oko ntongo le so; ibango l'itina lika Mose one lokotopasola oko nse le Ezipeto, ntatoyebe lobo losobebe ye. ⁴¹Oki bio nsio biko bakele ndobe oko dweli loka itumbe li nyate, pe bapake mbeka ok'ole kio eteko eko, pe bayokake nyinga l'itina lika esali le babo ba bo nkika. ⁴²Yaaka Wangi, kalomo, aatwenye nde ndee basosangolaka bioto be liko, nkonga osaka lo losonwa oko bokanda boka bobambi loe, Nyo bopake nyama bikodiakwa pe mbeka bi mi mpela ntuku binei oko boleki nyo Bayisalaele? ⁴³Oo, bobele bongumbe bo Boleke, pe boto boka Wangi Lapana, ndobe bikelili nyo l'itina li nsangole bio. Pe mi ngoebela oko mbise Babela. ⁴⁴Ba papa ba

sa baliki la bangumbe bo bokomo oko boleki, bone boki bo bo badwake oko dweli loki Mose ayeneke. Nkonga oki one lokoyokaka la nde aotepelake ndee, aokele nk'oko dweli lo itindia liki nde ayeneke. ⁴⁵Pe oko mbiseko ba papa ba so baobele ok'ole Yoswa oko mbotu bika babotwa bane baki Wangi apasole ntondo eka ba papa ba so. Eliko ngako kuu nk'oko Dawidi. ⁴⁶Nde lokoswakolama oko beso baka Wangi, pe abotitie ndee abalele Wangi boka Yakobo ndie. ⁴⁷Yaaka Solomo aobokele lowulu. ⁴⁸Yaaka one losonda-liko ntalokolambe oko mbulu bisobokwa la babo baka bato ye, nkonga oki bobambi atepele ndee, ⁴⁹Liko lile mata le mi bonkumu, nse ele ndie eyemala bakolo ba mi. Nkolo atepele ndee, Bongombokela lowulu lo ngamoni? Ndie lina be engoyala iyolia li mi? ⁵⁰Te mbali lobo lo mi lokokelaka biemba bine binkumela ye? ⁵¹Nyo bato ba betu wembu! Bakinoli oko bebonda pe oko batoi! Seko, nyo boyemalake esengo la Elimo le Tee, nyo bole kweli nkonga ba papa ba nyo. ⁵²Te ba papa ba nyo, ok'etetei eka babambi, lompa bo ntabanyokolo nani? Badiake bane bakobambaka l'itina lika loya loka bokolami. Akoboko nyo bosoyala baseki pe badiaki ba nde, ⁵³nyo, nyo bane, bakoba bekengo bekopawuaka yima oko beka ntamwa bi liko pe ntaboetotili ye. ⁵⁴Eki bo basoyoka mbo biko, bakaswe oko bebonda be bo pe nkwati bi benyo ba bo biyokane. ⁵⁵Yaaka Setepano anyotake la Elimo le Tee, alendake Liko, pe ayene binkemwa bika Wangi, la Yesu wema oko lobo loka Wangi lo ndeli. ⁵⁶Atepele ndee, nsoyene liko lisolifwa, pe Wana oka boto wema oko lobo loka Wangi lo ndeli. ⁵⁷Yaaka bo basine batoi ba bo, bapame la bayoyi ba wembu, pe base mbango la bobonda bomo ok'ole nde. ⁵⁸Baopasole oko bosale bo nza, pe baobole bawe. Batati batike bisenda bi nde oko bakolo baka elenge emo le wele, lina Saula. ⁵⁹Ngako babole Setepano bawe, ngeng'eki nde abotitiake ndee, Nkolo Yesu, yambaka elimo le mi! ⁶⁰Akukame la babolongo ba nde, pe apame la iyoyi li wembu ndee, Nkolo, ntoabalelake bobo bone ye! Eliko nde asoseya ntepele ngako asampeme.

Chapter 8

¹Saula pe anyiminyake iwa li nde. Oko losio loko bonyoko bo wuke bobebele ekinda le Yelusalema, pe boankumela bapanganyale oko be nse be Yuda la Salomono, yimia nko ntomwa. ²Yaaka bele bekolamemaka oko mbotitia bakunde Setepano pe baobele la bilelo bi wuke. ³Yaaka Saula anyokoloke ekinda. Ayotwake oko lowulu la lowulu pe akuyake bele la beto, pe aabokake oko lowulu lo ikamba. ⁴Ngako, bane bakopanganyala basakokende ntundu la ntundu nsango dilo ndakalaka. ⁵Pilipo pe akitele oko nza bi Solomon, pe aalakake mbo bika Masiya. ⁶Wuke bo bato bayambe mbo biki Pilipo atepelake la bobonda bombo ako oki baolendake pe oki bo boyeneke bilimbetelo biki nde akelake. ⁷Ibango bolimo bi bonzumba bipaswe ok'ole bato la iyoyi li bopami bo wembu, pe bakatatali la bikoko babike, ⁸pe nyinga le wuke eyalake oko kio nza eko. ⁹Wele bombo aliki, lina li nde Simona, nde akelake benkanga ntondo oko kio nza eko pe, pe bato ba Somolono bakabake wuke la nde, pe akabesiake ndee, nde ale boto lonene. ¹⁰Bato bankumela baoyokitiake, la bato ba nionio, la bato banene, pe batepelake boe, Boto one alia nguya eka Wangi bototolwa bonene. ¹¹Baototiake, ibango yima edie lenene aakelake bimwenge la bokanga bo nde. ¹²Yaaka ako oki bo basoyamba ilako lika Pilipo li nsango dilo le Bonkumu boka Wangi pe lina lika Yesu Masiya, la bele la beto bayinwe. ¹³Simona nde nkika pe ayambake, pe ngeng'eki nde asoseya nyinwa, ayale edie ndiemo ndia Pilipo, pe oki nde ayeneke bilimbetelo la bisali bi nguya bikokelwa, akabe. ¹⁴Eki ntomwa basoyoka boe basi Solomon basoyamba nsango dilo eka Wangi, baatomiake Petelo ndia Yoani. ¹⁵boapele batulue oko pe babotitie l'itina li bo boe babaeElimo le Tee. ¹⁶Ibango lelo Elimo ntakiteli nkia ok'ole boto omo ye, yaaka basakosia nyinwa oko lina lika Nkolo Yesu nko nyinwa ntontoo. ¹⁷Ngako ntomwa baasangie babo, Elimo le Tee. ¹⁸Eki Simona lekoliki nkanga asoyene ndee Elimo esopasua la bosangie bo babo baka ntomwa, ayangake mpae bo bensongo (faanga), ¹⁹pe atepete ndee, bompaake la mi nguya l'itina mie boto onkeni onga mi nsangia babo abae Elimo le Tee. ²⁰Yaaka Petelo aotepele ndee, Paaka bensongo (faanga) be wu beponde ndiemo la wu! Ibango otangela wue obongo mbae ikapo lika Wangi la bensongo (faanga). ²¹Ntombia yeti, la pe eteni le lobo lone ye, ibango bobonda bo wu ntabonge kweli oko beso baka Wangi ye. ²²Ngako kalomolaka bobonda bo wu boyime oko lobo lone lo bobe, pe botitiaka ok'ole Nkolo laape itangeli line lil'oko bobonda bo wu lingokosawuela. ²³Ibango nyene mie awu ol'oko bololo boka lonyongu pe oko balalo baka bobe.Yaaka Simona aokalole ndee, Nyo bobotitie ok'ole Nkolo l'itina li mi nyoe nkia lobo lomo oko line bisa nyo botepele ntaenkitelake! ²⁴Ngako eki ntomwa basoseya botato pe ndakalaka iyoyi lika nkolo, bayitie oko Yelusalema pe balakake nsango dilo oko nza wuke bi Solomon. ²⁵Ntomwa eka nkolo atepete Pilipo ndee, Yumwaka pe lekaka la lowu oko ntundu le ngele oko mboka etulwa oko Yelusalema la nse oko Gaza, oko ndieko le polele. ²⁷Ayumwe pe ase la londe. Wele bombo bosi Etiopia l'okoliki ekobe, boto lonene botii boka Kandake nkumu le weto le Etiopia, boto lokokosiaka bensongo (faanga) be nde benkuma, asake oko Yelusalema la mbotitia; ²⁸pe aliki oko mboka le bayitielo. Aliki anse oko liko li ikalo li nde pe atangake bokanda boka bobambi yesaya. ²⁹Elimo atepete Pilipo ndee, leka osoyetwe oko ikalo liko. ³⁰Ngako Pilipo ase oko la lobango, pe aoyoke mbo bika bobambi Yesaya, pe atepete ndee, Owuta mbo bi tanga wu itina? ³¹Atepele ndee, Laa boto ntandibweli bio itina ye, ngoyosono la nzeba-yeba ngamoni? Ngako abesie Pilipo ndee asangeme anse ndia nde ndiemo. ³²Elamoli le bokanda boki nde ayakotange eliki ngane, Abelwe oko ndie le bodiakelo nkonga mbata, nkonga wana lo mbata aliki totolo oko ntondo eka bokololi bo nde bo bioso, ngako ntalipola munya bo nde ye. ³³L'itina lika bototie bo nde, botendi bo kweli boboyuake ok'ole nde boyo nani longolimbola l'itina lika ibotwa li nde? Ibango losio lo nde lososia oni nse. ³⁴Lo lokengi atepete Pilipo ndee, Ontepelake, bobambi bone atepela ngane l'itina lika nani, l'itina li nde nkika la pe l'itina lika boto onkina? ³⁵Pilipo alipole munya bo nde, pe abange la lio isono liko, pe aolakake nsango le dilo eka Yesu. ³⁶Eki bo basakokende oko mboka, bayie oko losi lomo, pe lokengi atepete ndee, Sondenda mi! Lobo lina be lo nkambia mi nyinwa? ³⁷Pilipo aotepele ndee, Laa osoyamba la bobonda bonkuma, obongo. Aokalole ndee, nzamba mie Yesu Masiya ale wana oka Wangi. ³⁸Ayemie ikalo, pe bo banswapele bakitele oko losi, la Pilipo, la lokengi, pe aoyine. ³⁹Eki bo basoduwua oko losi, Elimo eka nkolo apose Pilipo, pe lokengi ntaoyitia nyene-yene ye, yaaka ase nza le nde la nyinga. ⁴⁰Yaaka pilipo ayenele oko Azoto, pe asakokende oko nza binkuma la ndaka-laka nsango dilo kuu nko oki nde ayie oko Kaisalia.

Chapter 9

¹Yaaka Saula lelo ayangelake bayeki baka nkolo nko biango be iwa. Asake ok'ole engambi e nkanga, ²pe aoyubole bekanda l'itina lika bikinda bi Damaseke, l'itina ndee onkeni longa nde aba oko bikinda biko eyale weto, eyale wele, ayosono mbute bo pe aabele oko Yelusalema. ³Oki nde asakokende, ayie mpika la Damaseke, pe nsasi bi yima oko liko biokesele mbala emo. ⁴Akite oko nse pe ayoke iyoyi liotepela lioe, Saula! Saula! Te onyokolo mi bokobo be? ⁵Saula atepete ndee, Te awu nani, Nkolo? Nde pe akalole ndee, mi Yesu ene le nyokolo wu; ⁶yaaka yumwaka, yotwaka oko nza, pe bangokotepete lobo lobongo wu la nkela-kela. ⁷Yaaka bele bene bekosakokende la nde bayemalake nko minya nsinama. Bayoke lio iyoyi liko yaaka ntayene kia boto ye. ⁸Saula ayemale, oki nde asolipola beso, ntayene nkia yemba ye, baowute oko lobo, pe baobe kuu nko Damaseke. ⁹Aliki ako nsio bisato nyene-yene ye, ndekeleke ye, mina-mina pe ye. ¹⁰Boyambi bomo aliki ako Damaseke lina li nde Anania. Nkolo aotepete yima oko boyenelo ndee, Anania! Nde pe atepete ndee, mi mione, Nkolo. ¹¹Nkolo aotepete ndee, Yumuaka, lekaka oko bongala botolwa lina Alima, osoyalole boto lo Talasia lina li nde Saula, oko lowulu loka Yuda, ibango abotitia, ¹²pe akosoyene wele bomo, lina Anania ayaka mbute nde oko beso l'itina ndee ayene lonkina. ¹³Yaaka Anania akalole ndee, Nkolo nsakoyoka mbo l'itina lika wele boko, oko minya beka bato wuke, mbo wuke bi bobo bisa nde akela ok'ole bakolami ba wu oko Yelusalema. ¹⁴Ane pe alia bonkumu bo yima ok'ole bingambi bi bankanga la mbute bankumela bane babesia lina li wu. ¹⁵Yaaka Nkolo aotepete ndee, leka la lowu, ibango nsakoosolo ndee la mbele lina li mi ok'ole biwumo, la pe oko bankumu, pe ok'ole bana ba Yisalaale. ¹⁶Ibango mi ngoolakia nde mbo wuke bibongo nde nzoke mbabali la bio, oko lina li mi. ¹⁷Anania ayumwe pe ayotwe oko lowulu loka, asangie Saula babo, pe atepete ndee, mbale Saula! Nkolo, nde Yesu l'ekoyenele la wu oko mboka eki wu oyake, antomili nde ndee oyene lonkina pe onyote la Elimo le Tee. ¹⁸Biemba nkonga mposo bi nsi bikite tataa yima oko beso ba nde, pe ayene lonkina. Ayumwe pe ayinwe, ¹⁹ale pe ile, abae wembu. Ayale bana nsio ndia bayambi ba Damaseke, ²⁰pe ayotwe oko bekosamelolo tataa la ndake bato ndee Yesu, nde ale wana oka Wangi. ²¹Bato bankumela bakooyokitiaka bakabake pe batepete boe, Te one mbali bonyokoli boka bankumela bakotoloko lina line oko yelusalema? Asoya pe ane nko la wango bo mbute bo pe la mbele bo ok'ole bingambi bi bankanga? ²²Yaaka Saula anyote la nguya, pe alakiake polele ndee Yesu, nde ale Masiya, ngako Bayuda bane bakoliki oko Damaseke ntaayosonoko nkalola ye. ²³Eki nsio wuke bisoleka, Bayuda bakakosie la wango bo ndiake nde, ²⁴yaaka boyeli bobo boyebane ok'ole Saula. Bakengeke bikuke bi nza la botio la wane, la wango boe baodiake, ²⁵yaaka bayambi baotulole oko botete la botio oko ikusu li bipele bi nza. ²⁶La mbis'eko, ase oko Yelusalema, pe akekake nkosama ndia bayambi, yaaka boankumela baomangake ibango ntabayambake boe ale boyambi. ²⁷Yaaka Balanaba aopose pe ase nde ok'ole ntomwa pe aatepete nde Saula ayeneleke ndia Nkolo oko mboka, pe ndee Nkolo aotepete pe lonkina ndee Saula alakake lina lika Yesu la nguya wuke oko Damaseke. ²⁸Ngako aliki ndia bo ndiemo oko Yelusalema, nzotwa pe la mpaswa, ²⁹pe alakake lina lika Nkolo la nguya wuke. Ayokake pe akelake biango ndia Bayuda bane bakotepelake iyoyi lika Ba-Ela. Yaaka bakekake nko la ndiake nde. ³⁰Eki bambale basoyeba ngako, baobele oko Kaisalia, base la nde kuu nko Talasia. ³¹Ngako totolo eyoyalaka oko Ekinda ntundu binkuma bi Yuda, la Galilaya, la Samalia. Bakembake pe bakendeke la bomo ok'ole Nkolo pe la bosungi boka Elimo le Tee, pe bafulake. ³²Petelo asakokende oko nza binkumela, la mbisa ayie ok'ole Bakolami bakoyalaka oko nza lina Luda. ³³Atane boto omo ako, lina li nde Enea, bokatatati bokolambaka nk'oko ntange mpela mwambi. ³⁴Petelo aotepete ndee, Enea! Yesu Masiya akobikia wu! Yumwaka oyite lokalanga lo wu. Ayumwe tataa. ³⁵Bankumela bakolambaka oko Luda pe oko Salono baoyene pe bakalomole bebonda ok'ole nkolo. ³⁶Boyambi bomo ayalake oko Yapo, lina li nde Tabita, kalomo loe Doluka. Nde aliki boto lo bisali bi dilo pe apake bakapo ba isei wuke. ³⁷Oko bio nsio biko akone wale pe awe. Baosose pe baotamie oko nsamba le liko le lowulu. ³⁸Yaaka Luda eliki mpika la Yapo, ngako eki bayambi basoyoka boe Petelo ale oko Luda, baotomie bele bepete la mbotitie nde boe, Ntoyalake edie, yaka oni ole so! ³⁹Petelo ayumwe pe ase ndia bo loselele. Eki nde asoyia, baobele oko etei le nsamba le liko le lowulu. Beto bankuma basakolela balaka baliki ndiemo boa nde balelake, pe baolakiake benkto, la bakasaka, la bisenda binkumela biki Doluka akekake ngeng'eki nde aliki ndia bo. ⁴⁰Yaaka Petelo aapasole baonkumela oko bosale, akukeme la babolongo pe abotitie. La mbise ayelele ebembe pe atepete ndee, Tabita! KUndwa! Weto alipole beso ba nde pe eki asoyene Petelo, akatike anse. ⁴¹Petelo aopa ikanzo, aoyimie pe abesie Bakolami, la beto basakolela balaka, pe aayambie weto la lokeno komoso. ⁴²Lobo lone loyebatanake oko Yapo enkuma, pe bato wuke bayambe Nkolo. ⁴³Petelo pe ayale yembe ngengo le wuke oko Yabo oko lowulu loka Simona bo mposo bi nyama. (bikoto).

Chapter 10

¹Oko Kaisalia wele bomo, lina li nde Kolonelio aliki; nde kapiteni le poloto le basoda bakobeswaka Baitalia. ²Aliki boto lo mbotitia pe alotake Wangi, la nde la bato ba nde bankumela. Apake bato bakapo ba isei wuke, pe abotitiake ok'ole Wangi ngengo binkumela. ³Losio lomo, laape oko lopoma lo liwua, ntomwa eka Wangi eobelele oko boyenelo, la ntepele nde ndee, Kolonelio! ⁴Aolende pe ayoke bomo wuke, pe atepele ndee, lobo lina be Nkolo! Aokalole ndee, mbotitia bi wu la ba isei, bisoyilela ok'ole Wangi nkonga elimbetelo. ⁵Akoboko tomaka bele oko Yopo la mbesie boto omo lina Simona one lotolwa Petelo, ⁶nde ale ngendia oko lowulu loka Simona enkina bokandi bo mposo bi nyama, lowulu lo nde lobe oko bonkili bo losi. ⁷Eki ntomwa ene ekotepelaka asie nyimayima la londe, abesie batii ba lowulu lo nde bapele, la soda emo, boto lo mbotitia, omo lo bane bakoliki la nde ngengo binkuma. ⁸Aatepele mbo biko binkumela, pe aatome oko Yapo. ⁹Oko mbise losio, nko lelo baliki oko mboka, oki bo bayosia mpika la nza, Petelo ayilele oko nsamba le liko le lowulu la mbotitia mpika la lopoma lo bisamalo. ¹⁰Ayoke nzala, pe ayokake mposa le ndeke-leke. Yaaka eki bo balondake biemba, ase nkayi, ¹¹pe ayene liko likalipola, pe yamba emo ekitela oni nse nkonga esenda lenene lekoliki la basulu nkandema oko bakono bankumela banei. ¹²Oko kio esenda eko eliki la nzeli binkumela bi nyama bi bakolo banei, la pe nyama bine bi landa oko mbotu, la mfulu bi dia. ¹³Iyoyi liotepele lioe, Petelo! Yumwaka, diaka pe lekeke! ¹⁴Yaaka Petelo atepele ndee, Nkia losio lomo ye, Nkolo! Ibango mi nkia mbala emo lelo ntileli yemba le mbindo lape yemba le nyoti ye. ¹⁵Iyoyi liyitie nzokana mbala le bipele lioe, lama la biemba bisa Wangi atendolo, awu ntoibesiake biemba bi mbindo ye! ¹⁶Ekelwake ngako mbala bisato, pe esenda eyitiake oko liko wayi. ¹⁷Ngeng'eki Petelo akakatanake la nzebe itina lika boyenelo boko, bele bene bekotomwaka la Kolonelio bakososeya nzubole lowulu lole Simona, pe bayemalake oko munya bo lowulu. ¹⁸Babesie boto nzubola laape Simona l'etolwa Petelo aliki ako. ¹⁹Lelo ngeng'eki Petelo akayubolake itina lika boyenelo, Elimo le Tee aotepele ndee, bele besato bakoyalola. ²⁰Yaaka yumwaka pe kitela, leka wua bo loselele ntokelake biango ye, ibango mi nkosoatoma. ²¹Petelo akitele ok'ole bele beko bepele, atepele ndee, mi nde boto oko loyalola nyo! Lokendo lo nyo lole itina be? ²²Bakalole boe, Kolonelio, Kapiteni eka basoda, wele bo kweli pe bolota Wangi, boto lo lumu lo dilo ok'eteti eka ibotwa lika Bayuda linkuma, nde alakame la ntomwa le piepie ndee akobesie oko lowulu lo nde pe ayoke mbo bitepela wu. ²³Ngako Petelo aayotie oko lowulu pe aayambe. Oko mbise losio apaswe, pe ase ndia bo loselele. Bamo bambale bato ba Yapo, base boa nde. ²⁴Oko mbise losio bayie oko Kaisalia. Kolonelio akosie besangema be nde la bambale bakolambaka la nde mpika. ²⁵Eki Petelo asoyia, Kolenelio aopominye pe akukame oko bakolo ba nde pe aotolie. ²⁶Yaaka Petelo aoyemie pe atepele ndee, Yemala! La mi nkika nde nko boto. ²⁷Ngeng'eki bo batepelake, ayotwe oko lowulu pe atane bato wuke bakokosamaka esuku. ²⁸Aatepele pe ndee, Nyo boyeba nyoe ntekolame la wele Boyuda ndamema lape mbeleme ndia bato ibotwa linkina ye. Yaaka Wangi asakondakia ndee ntibesiake boto onkina boto lo mbindo lape yemba le ntontoo ye. ²⁹Kio kiekio ngako, eki mi nsobeswa, nsoya la loya lokamba biango. Ngako meyubola mie, Bombesie mi la lobo nga be? ³⁰Kolonelio atepele ndee, esoleka lene nsio binei nk'oni ngeng'ene, mi ndiki oko lobotitia oni lowulu lo mi oko lopoma lo diwua, nkolenda mi ngane, nyene nko wele ayemi oko ntongo le mi la bisenda bi ngeli-ngeli. ³¹Atepele ndee, Kolonelio! Mbotitia bi wu bisoyokana pe bakapo ba wu ba isei basoyambema oko beso baka Wangi. ³²Ngako tomaka boto oko Yapo la mbesie Simona l'etolwa Petelo. Nde ale ngendia oko lowulu loka Simona enkina, le bokandi bo mposo bi nyamba, oko bonkili bo losi. ³³Ngako ntome bato ok'ole wu tataa, awu pe osokela dilo ane osa wu oya. Ngako soankumela akoboko tole oko beso beka Wangi la nzokitia mbo binkumela bisa nkolo akolaka. ³⁴Petelo abange ntepela ndee, Nko solo nsoyene mie Wangi nalamole bato ye; ³⁵yaaka oko etetei eka babotwa bankumela, onkeni loolota pe lokela bokolami, ayambema la nde. ³⁶Nde asakotoma lotomo ok'ole bato ba Yisalaele, pe asopa totolo oko lina lika Yesu Masiya. Oko lole Nkolo eka bankumela. ³⁷Nyo boyeba bontika bone bosoleka oni etetei le Yuda enkumela, yima Galilaya oko mbise boyini boki Yoani alakake, ³⁸pe Wangi anyotie Yesu le bosi Nazaleta la Elimo le Tee pe la nguya. Nde pe akendeke ntundu la ntundu la nkele bisali bi dilo pe mbikie bankumela bakokandemaka la Satana, ibango Wangi aliki la nde ndiemo. ³⁹So pe tole batati baka mbo binkumela bi kelili nde oni nse le Yuda pe oko Yelusalema. Baodiake, baokakie oko bote. ⁴⁰Yaaka Wangi aokundole oko losio lo bisato, pe aolakie polele, ⁴¹ntembe ok'ole bato bankumela ye, yaaka ok'ole batati bakosolwaka la Wangi ntongo. so tole batati bako, toleke pe tominake ndiemo soa nde oko mbisa eki nde asokundwa yima oko bawi. ⁴²Atolakake ndee totepele bato pe tolakake soe nde ale Basolwe boka Wangi nkonga Ntendi eka bato balia lokeno pe la bawi. ⁴³Balaki bankumela balokotate l'itina li nde boe bayambi ba nde bankumela bangoba bosawue bo bobo lama la lina li nde. ⁴⁴Lelo ngengo eki Petelo atepelake mbo biko, Elimo le Tee akitele ok'ole boankumela bakoyokitie ilako. ⁴⁵Bayambi bako base boa Petelo mbok'emo, bo baliki bato ba beke besuti, bakabe boe, Elimo le Tee asokita la ok'ole ngendia. ⁴⁶Ibango baayokake batepela oko bayoyi bankina, pe bateliakie Wangi. Oko kio ngengo eko Petelo

akalole ndee, ⁴⁷Edia boto lopeka losi l'itina li nyine bane basoba Elimo le tee nga so? ⁴⁸Aalakake ndee bayinwe oko
lina lika Yesu Masiya. Baobotitie boe asoyala ndia bo yembe ngengo.

Chapter 11

¹Ntomwa pe bambale bakoliki oko Yuda bayokake boe ngendia baoyamba ilako lika Wangi. ²Pe ngeng'eki Petelo asoyilela oko Yelusalema, bane basakobekwa besuti bayiake biango boa nde boe, ³osoyotwa oko mbulu bika bele bempatobekwe besuti, pe osole biemba ndiemo wua bo. ⁴Yaaka Petelo abange pe alimbetele mbo binkumela bonsongili nde ndee, ⁵Mi mbotitiake ngeng'eki mi ndiki oko nza lina Yapo, pe nyeneke boyenelo oko nkai eki mi nse. Nyene yemba eyima oko liko ekitela oni nse nkonga esenda lenene, eliki ndalema la besinga oko bakono bankumela banei, pe ebelemeke mpika la mi. ⁶Nsisiake oko etei le kio pe nyeneke nyama bi bolongo bi bakolo banei, la nyama bi klia waangi, la nyama bi landa ndala-landa, la mfulu bi dia. ⁷Nzokake pe iyoyi li ntepela lioe, Petelo! Yumwa! Diaka pe lekele! ⁸Yaaka mi nkalole mie, Nkia ngeng'ene emo ye, Nkolo! Ibango lelo nkia yemba le nyoti lape yemba le mbindo nteyotwe oko munya bo mi ye, ⁹iyoyi oko liko litepele mbale le bipele lioe, lama la biemba bisa Wangi atendolo, awu ntoibesiate biemba bi nyoti ye! ¹⁰Ekelwake ngako mbala bisato, la mbisa pe ekuywe oko liko lonkina. ¹¹Tataa bele besato babele oko lowulu loki mi ndiki, batomwake ok;ole mi yima oko Kaisalia. ¹²Elimo pe atepele ndee nse mia bo loselele ntikelake biango ye. Bambale bane basamalo base la mi loselele, pe toyotwake oko lowulu loka wele boko. ¹³Atolimbole dweli loki nde ayene ntomwa eka Wangi wema oko lowulu lo nde pe atepele ndee, Tomaka boto oko Yapo asobesie Simona l'etolwa Petelo, ¹⁴nde angokotela mbo bingokobikia la wu la bato ba lowulu lo wu lonkumela. ¹⁵Eki mi nsobanga ntepela, Elimo le Tee atulwe ok'ole bo nkonga oki so ok'ibangelo. ¹⁶Nzitiake ntangela, baboyi baka Nkolo baki nde atepelake ndee, Yoani ayinake oko losi, yaaka nyo bongoyinwa la Elimo le tee. ¹⁷Ngako laa Wangi asoapa ikapo kweli nkonga oki nde atopake so ngeng'eki so toyambelake Nkolo Yesu Masiya, mi nde be, l'itina mie mpekele Wangi? ¹⁸Eki bo basoyoka mbo bikio, bayalake totolo, pe bateliake Wangi boe, laa ngako nkane Wangi asakopa ngendia bokalomoli bo bobonda kuu nko bokolo. ¹⁹Bane bakopanganyalake oko mbisa eka bonyoko boka Setepano, base kuu nko Foinike, la Kupulio, la Antiokiya. Ntaba lakake nsango eka Wangi ok'ole bato bankina ye, nk'okole Bayuda. ²⁰Bele benkina bekoliki la bo ndiemo, bato ba Kupulio la Kulene; eki bo basoyia oko Antiokiya batepelake pe la Ba-Ela nsango eka Nkolo Yesu ndakalaka. ²¹Lobo loka Nkolo loliki ndiemo la bo, pe bosio bo bato wuke bayambe, bakalomoe ok'ole Nkolo. ²²Lumu lo bo loyokane kuu oko batoyi baka ekinda ekoliki oko Yelusalema, pe batome Balanaba oko Antiokiya. ²³Eki nde asoyia pe asoyene mbo bikokelwa la iyangi lika Wangi, ayoke nyinga pe aapa boankumela ilako ndee batike bebonda bebo bakaa nk'oko lo Nkolo; ²⁴ibango nde Balanaba aliki wele bo dilo pe anyotake la Elimo le Tee pe la boyambi. Esuku lenene le bato bakosame oko Nkolo. ²⁵Balanaba ase oko Talasia nzalole Saula. ²⁶Aobae pe aobele oko Antiokiya. Mpela enkuma bombondo bakosamake boa ekinda la mpae ilako ok'ole esuku lenene le bato. Bayambi batolwake lina, Baka-Masiya, ntongo oko Antiokiya. ²⁷Oki bio nsio biko balakake oko Yelusalema, bakitele oko Antiokiya. ²⁸Omo lo bo, lina li nde Agaba, alakake ntongo lama la Elimo ndee nzala lenene eyaka oko nse binkumela. Nzala eko eyopaswaka oko nsio bika Kalaudio. ²⁹Bayeki bayange wango bo ntome biemba bi nsunge bambale bakoliki oko Yuda, boto la boto nkonga oki nde ayosonoke. ³⁰Bakele ngako pe baitomie bingambi bi ekinda oko babo baka Balanaba ndia Saula.

Chapter 12

¹Oko kio ngeng'eko nkumu Elode asangie babo ba nde la ntumole bamo bato ba ekinda. ²Adiake Yakobo, bola boka Yoani la mpalo le etumbe. ³Eki nde asoyene ndee lobo loko losoyokia Bayuda nyinga, awute la Petelo. Eliko oko nsio bi bifula bi kamba bompanda. ⁴Aopose pe aoyotie oko lowulu lo ikamba, pe aoyambie oko babo boka basoda diomu la basamalo la itina li nkenge nde banei banei. Ayangake wango bo mpasole nde oko besa baka bato oko losio lo ilamba. ⁵Ngako petelo aliki nkosama oko lowulu lo ikamba, yaaka ekinda babotitiake wangi wembu la itina li nde. ⁶Ngengi'eki Elode aya mpika la mpasole nde, nk'oko bo botio boko, petelo atamake isilo oko etetei eka basoda bapele, aliki ndalema la biamba bepele, pe nkengi baliki oko ntongo le ekuke la nkenge lowulu lo ikamba. ⁷Ntomwa eka nkolo abele, pe nsasi bikese oko etei le lowulu lo ikamba. Atae petelo oko lobasi, aoyumole oko isilo pe aotepele ndee, yumwa tataa ! Biamba bekoliki oko babo ba nde bekite, ⁸Pe ntomwa aetepele ndee, lalaka nkamba le wu! lataka bapapa ba wu! akele nko ngako, pe ntomwa aetepele ndee, kalipaka le wu pe ombengake! ⁹Apaswe, aobenge, pe ntayebake ndee lone lokela ntomwa lole lobo lo sosolo, yaaka atangelake ndee ayene boyenelo. ¹⁰Bapaswe oko isoko li etei le lowulu lo ikamba, la oko eteni eko le bipele, pe bayie oko ekuke le bipeko la mpaswe bosale bo nza, kio nkika ealipoele, pe bapaswe . Basename oko bongala bombo, pe bayie oko ekuke le bipeko la mpaswe bosale bo nza , kio nkika eayalipoele, pe bapaswe. Basename oko bongala bombo, pe tataa ntomwa ntayitia nyenele. ¹¹Petelo abangake nzembayemba polele lobo lole oko etei ,pe atepele ndee, akoboko nsoyeba mie nkolo atomili ntomwa le nde la mbikie mi oko babo baka elonde, pe oko mbo binkumela bitangela bato Bayuda. ¹²Eki nde asoyeba mbo biko polele, ase oko lowulu loka malia nyango eka yoani, lina li nde linkina Malako, oko eliki la bato wuke bakobotitiaka. ¹³Apometele ekuke le lowulu koko-koko, pe botii bombo bo weto lina li nde loda aye la nzokitia. ¹⁴Ayebake iyoyi lika petelo, pe la itina lika nyinga, ntalipola ekuke ye yaaka asume lobango la ntepelendee petelo ayemi oko munya bo lowulu ! ¹⁵Yaaka bo baotepele boe ,odia lokeye! Yaaka nde akembiake nko nde ele nko ngako. Yaaka bo baotepele boe ele ntomwa le nde. ¹⁶Yaaka Petelo ntatwenya mpometela ye, ngako balipole ekuke, baoyene pe bakabe. ¹⁷Yaaka nde aamasake la lobo ndee bayale totolo, pe aalimbole dweli loki Nkolo aopasole oko lowulu lo ikamba. Atepele pe ndee, Boyebiaka Yakobo ndia bambale mbo bine. Apaswe pe ase ndie enkina. ¹⁸Ngeng'eki mpendu esoyombwa, bolingatano wano wuke boliki ok'ole basoda, bakayubolake ndie esa Petelo asa. ¹⁹Elode aoyalole yaaka ntaoba ye. Ayubole nkengi pe atome ndee badiakwe. La mbisa ayime oko Yuda ase oko Kaisalia pe asolamba oko. ²⁰Elode ayoke iyulu la bato ba Tula la Sidona, yaaka bo baye ok'ole nde la bobonda bombo; pe eki bo basoseya nzokana boa Balasoto lokengi lo botamelo boka nkumu, babotitie totolo, ibango bato ba nse le bo basole biemba bi yima oko mbotu bika nkumu. ²¹Oko losio loki nde nkika Elode asoloke, alate bisenda bi bonkumu, ayale anse oko mata, pe aalakake. ²²Esuku le bato wuke bapame boe, iyoyi lika Wangi! Ntembe iyoyi lika boto ye! ²³Ntomwa eka Wangi aobele yemba nkako, ibango ntapaka Wangi lumu ye, pe bekiso beoleeke, ngako pe awe. ²⁴Yaaka nsango eka Wangi efulake pe enyotake. ²⁵Eki Balanaba ndia Saula basoseya esali le bo, bayime oko Yelusalema, bayitie pe bapose Yoani, one lokoliki la lina linkina Malako, base boa nde mboka emo.

Chapter 13

¹Oko ekinda ekoliki oko Antiokiya, bambambi la balaki oko etei. Eliko bane: Balanaba, la Simeona ekotolwaka Nigela, la Luki bosu Kulene, la Manaene one oki babongolake ndiemo ndia nkumu Elode, la Saula. ²Ako ngeng'eki bo batielake Nkolo pe eki bo bakinake ilee, Elimo le Tee atepele ndee, bo ndamwelake bAlanaba ndia Saula ibango la esali esaka mi mabesia la itina li kio. ³La mbisa bakine ile pe babotitie pe baasangie babo. Ngako baatome. ⁴Ngako eki bo basosia ntomwa la Elimo le Tee, bayime base oko Selukiya, pe yima ako base oko baswa kuu nko Pululio. ⁵Eki bo baliki oko Salami, balakake nsango eka Wangi oko bekosamelu beka Bayuda. Yoani aliki ndia bo nkonga basungi. ⁶Balekake oko esanga enkumela kuu nko Papo, pe batane wele bomu ako, nde aliki nkanga, Boyuda bobambi bo bongala, lina li nde Balayesu. ⁷Aliki ndiemo ndia bondwa esanga Selugio Paolo, nde aliki wele bo lianya, nde abesia Balanaba ndia Paolo oko le nde, pe aliki la mposa le nzoke ilako lika Wangi. ⁸Yaaka nkanga Elima (ndimbo eka lina li nde eliki ngako) ayemale esongo la bo, pe akeke mpengole boyambi boka bondwa esanga. ⁹Yaaka Saula nde Paolo, oki nde anyotake la Elimo le Tee, asisie nkanga yee, pe atepele ndee, Sosolo, osonyota la bongala bonkuma pe la boyeli bo bobo ¹⁰bonkuma, awu oko Satana, awu boyini boka bokolama, ntosoyone lopito oko mboka eka Nkolo ye? ¹¹Akoboko solenda, lobo loka Nkolo oko liko li wu, pe beso ba wu bangowa, pe oko yembe ngengo ntongoyitia nyene tee ye, Tataa lobongi la mpitamo biokitele, pe ayalolake bato baokendia la babo. ¹²Eki bondwa esanga asoyene lobo loko, ayambe, ibango akabake la iako lika Nkolo. ¹³Paolo ndia baa nde bayime oko Papo, pe bayie oko Peluga oko mbotu bi Pampulia, yaaka Yoani akalamole ndia bo, ayitie oko Yelusalema. ¹⁴Yaaka bo bayime ako Peluga pe bayie oko Antiokiya oko mbotu bi Pesidia. Bayotwe oko lowulu lo ekinda oko losio lo Eyenga, pe bayale anse. ¹⁵Oko mbise botolwe boka Bekengo, la babambi, bondwa lowulu lo ekinda aatomie nde ndee, bambale, laa bolia lobo lo sunga nyo bato, botepela la lonyo. ¹⁶Paolo ayumwe wema, la lobo lo nde asesake esuku pe atepele ndee, bele be Yisalaele, pe nyo bato ba lota Wangi, boyoka. ¹⁷Wangi boka bato bane Yisalaelasoloke bankaka ba so pe afulie ibotwa li so ngeng'eki bo baliki oko Ezipeto, pe aapasole ako la lobo lo wembu, ¹⁸pe aabongole oko boleki laape mpela ntuku binei. ¹⁹Eki nde asoseya ndiake babotwa basambiale oko nse Kanana, aapake bio mbotu biko nkonga engondi nkonga mpela benkama benei la ntuku bitano. ²⁰Oko mbise bio mbo biko, aapake ntendi kuu nko Samwele lo bobambi. ²¹La mbisa bakanake nkumu. Wangi pe aapake Saula wana oka Kisi, wele oko ibotwa lika Benyamina, mpela ntuku binei. ²²Ngeng'eki nde asoseya nyimie nde, aayemie Dawidi ayale nkumu. Atepelake lama la nde nde ndee, Nsobaa Dawidi wana oka Yisai, wele bokolami oko bobonda bo mi nkika, oko longokela mposa le mi enkumela. ²³Oko ibotwa lika boto oko Wangi asakoyeisa Yisalaele bobikie, kweli ngonga oki nde atikake ileno li nde Yesu. ²⁴Oko ntongo le loya lo nde, Yoani alakake ok'ole bato ba Yisalaele bankumela boyini bo bokalomoli bo bobonda. ²⁵Ngeng'eki Yoani abangake nseye mboka le nde atepele ndee, Botangela nyoe mi nani? Mi ntinge nde ye, yaaka oko loyala oko mbisa le mi, pe ntiyosone nsotole besinga be bapapa oko bakolo ba nde ye, ²⁶Bambale, bato ba ibotwa lika Abalayama, pe bato ba yoka Wangi bomu oko eteteile nyo, nsango le lobiko ene esotomwa ok'ole so. ²⁷Ibango bane ba lamba oko Yelusalema, oko nsio bi bo ntabayebake ye, ntaayebake pe bayoyi baka babambi bako ba tolwa bena eyenga la eyenga pe ye; ngako bakolimie dweli lo nzimbe nde. ²⁸Ompa bo ntaaba nkia lobo lokolama la iwa ye, babotitie Pilato boe aodiake. ²⁹Eki bo basoseya nkolimie mbo binkumela bisakosonwa la itina li nde, baotulole oko bote, baotike oko ilengi. ³⁰Yaaka Wangi aoyumole yima oko bawi. ³¹Nde ayenele nsio wuke ndia bane bakoyimaka Galilaya la nzilela oko Yelusalema boa nde loselele. bo bako bale batati ba nde ok'ole bato. ³²So pe toetepela nsango le dilo le ileno likopawuwke ok'ole bankaka, ³³sosoe Wangi asakotokolimiela, bana ba bo, lio ileno liko, ane osa nde aseya nkundole Yesu, kweli pe nkonga losonwa oko loyembo lo bipela loe, Awu wana lo mi, mi nsokobota wu lene. ³⁴Pe la itina liki nde aokundole oko bawi nde ndee ntangoyitia oko bopondu, atepele ndee, ngokopa basoyi ba pie-pie baka Dawidi, bako ba sosolo. ³⁵Kio kiekio ngako atepele oko ndie enkina ndee, ntongotwenya bokolami bo wu la nyene bopondu pe ye. ³⁶Ibango Dawidi atielake ibotwa li nde nkika oko wango boka Wangi. La mbisa atame isilo pe akundame oko etetei eka bankaka ba nde pe aponde. ³⁷Yaaka one oki Wangi akundole ntapondo ye. ³⁸Ngako bopaaka loyebatane ok'ole nyo, bambale, loe l'itina li nd'oko, basawue bo bobo bosolakwa ok'ole nyo; ³⁹pe lama la nde boto la boto loyamba, aswa oko mbo binkumela, bine biki bekengo beka Mose ntaeyosonoko la nswise nyo oko bio ye. ⁴⁰Ngako bobaaka nkepo nkanga bine bikotefwa la babambi ntaisoaya la nyo nyoe, ⁴¹bosolenda, nyo bakinoli, bokabe pe bopitane! Ibango mi ntikele esali emo oni nsio bi nyo nyoe, bosolenda, nyo bakinoli, bokabe pe bopitane! Ibango mi ntikele esali ebongo nyo nzambayamba ye nkia boto asoelimbola kio polele. ⁴²Ngeng'eki bo bapaswake, bato baabotitie boe bayitie ntepele bo bio mbo biko oko eyenga le mbisa. ⁴³Ngeng'eki bakosami basoseya mpanganyala, bato wuke ba Bayuda, la pe basangoli bakokakalomola bayuda, babenge Paolo ndia balanaba, bo basi;plake la boboe basoyala lelo la iyangi lika Wangi. ⁴⁴Oko eyenga le mbisa, mpika-mpika la bato bankumela ba nza, bakosame le nzoke ilako lika Wangi. ⁴⁵Yaaka oki Bayuda bayene

wuke bo bato, banyote la ikeke pe bakisoloke bayoyi Paolo, pe baotwake.⁴⁶ Yaaka Paolo ndia balanaba batepelake la bonzenze boe, Ebongoke ilako lika Wangi Wangi liawue ok'ole nyo ntondo, pe ane osa nyo boiboya, pe ako otangela nyo nyoe, nyo nkika ntabobonge la mbae bokolo bo edie ye, akoboko so tokamwa ok'ole ngendia.⁴⁷ Ibango Nkolo atolakake ngako ndee, nsakokoyemia wu l'itina lika tee eka ngendia l'itina mie oyale l'itina lika lobiko kuu bakumelo ba bolongo.⁴⁸ Ngeng'eki ngendia basoyoka ngako, bayoke nyinga pe bateliake ilako lika Nkolo. Bane bankumela basakosolwa oko bokolo bo edie l'edie bayambake.⁴⁹ Ilako lika nkolo lipanganyala oko mbotu biko binkumela.⁵⁰ Yaaka Bayuda bayotwe bomfweti boa beto bane bakoliki bakwaki, basangoli baka Wangi, la bingambi bi nza, pe banyokole Paolo ndia Balanaba, pe baapasole oko mbotu bi bo.⁵¹ Yaaka Ba-Paolo baafumpole bokuytu bokoliki oko bakolo ba bo pe base oko ikoni,⁵² pe bayambi banyotake la nyinga pe la Elimo le Tee.

Chapter 14

¹OKo ikoni bayotwake nkonga bayekasano bo bo, oko bokosamelo boka Bayuda, pe balakake ngako pe wuke bo Bayuda la Ba-Ela bayambake. ²Yaaka bayuda bane bakoboya nzamba-yamba bayumole bayulu baka ngendia pe baayemie esongo la ntomwa. ³Ngako bayale edie ako pe balakake la bonzenze l'itina lika Nkolo Yesu, nde nkika pe akayeniake polele l'itina lika ilako li nde li iyangi; ayeniake pe bilimbetelo la bimwenge bikokelwake oko ba bo. ⁴Yaaka wuke bo bato ba nza bakalamole, bamo base oko lokengo loka Bayuda, yaaka bankina base oko lokengo loka ntomwa. ⁵Yaaka ngendia, la bayuda, la bingambi bi nza, bakanake boe bakele bobo ok'ole ntomwa pe baabe bawe. ⁶ngeng'eki bo basoyaka ngako, balote oko mbotu bi Lukaonia, la nza bi Lusetula la Delube la pe nza bi dioso. ⁷OKo balakake nsango dilo. ⁸Wele bombo, bo ekoko oko bakolo, aliki ako oko Lusetula, nde aliki ekoko yima nk'oko ibale lika nyango le nde, pe lelo ntakendili ye. ⁹Nde boto oko, ayoke Paolo atepela, Paolo pe aolende, pe ayene ndee, alia boyambi bokolama la nde mbika-bika. ¹⁰Ngako atepela la iyoyi li wembu ndee Yemala la bakolo ba wu senaa! Asotwe soti, pe akende. ¹¹Ngeng'eki bato basoyene esali eko eka Paolo, bapame pe la ntepela oko iyoyi li Lukaonia boe, Biango oko boyenelo boka bato besotokitela! ¹²Bapae Balanaba lina Zeu, pe Paolo Eleme ibango nde aliki ntepelaki. ¹³Nkanga le lowulu lo bosangoli boka Zeu, oko lokoliki oko ntongo le bayotwelo ba nza, aye la nyate wuke, la fulele bi dilo la bolatelo bo nsio wuke, aliki ndiemo le bato tungunguu, pe bayangake wango kosanu boe batumbe mbeka. ¹⁴Yaaka ngeng'eki ntomwa Balanaba ndia Paolo bayoke ngako, Bayatole bisenda bi bo, pe bayotwe ok'etetei le esuku awe, bapamake la ntepela boe, ¹⁵Bambale! bokela ngako itina be? So, la so tole nkonga nyo, pe tosoya la nsango dilo, l'itina soe botwenye mbo bine binkumela bimpatombia engondi, pe boyelele Wangi bolia bokolo, one lokoyangake liko na nse, la nzale binene, la biemba binkumela bikende ok'etetei le bio. ¹⁶OKo ngengo le kalakala atwenyake babotwa bankumela bakende oko dweli lolanga bo. ¹⁷L'itina li nde nkika ntambia bokamba bo nde ndee akayebie lonkina ye, ibango asokela bisali bi dilo poe asoepa nyo mbula oko liko pe baleno ba bota mbolo wuke, pe asonyotia bebonda be nyo la biemba bi ndekeleke pe la nyinga. ¹⁸Pe nkia oko bayoyi bako, bapekelake bisuku bi bato la ntumbele bo mbeka nko la wembu. ¹⁹Yaaka Bayuda ba Antiokiya la Ikkoni base oko, pe bakembiake bisuku boe babole Paolo bawe, ngako baokuye oko bosale bo nza, pe batangelake boe akosowa. ²⁰Yaaka eki bayambi basoseya ndingela nde, ayemale pe ayotwe oko nza . OKo mbise losio ase ndia Balanaba oko Delebe. ²¹OKo kio nza eko balakake nsango dilo, babae bayambi wuke. La mbisa bayitie oko LOsetula, la Ikoni, la Antiokiya, ²²pe bakembiake bebonda beka bayambi, la mpae bo ilako boe bayemale nk'oko boyambi, bo boe, Ekolama la so nzotwa oko Bonkumu boka Wangi oko mboka le bonyoko. ²³Eki bo basoseya nsole bingambi bi ekinda la ekinda, pe eki bo basobotitia la biemba nkina-kina, baasembole oko babo baka Nkolo ene esa bo bayambela, ²⁴Ngako baleke oko mbotu bi Pisidia pe bayie oko Pamfulia. ²⁵Balakake nsango dilo oko Pelege, pe bakitele oko Atalia. ²⁶Bayime ako, pe base oko Antiokiya la baswa, oko oki baasembolake oko basoyi baka Wangi l'itina lika esali eki bo bakele. ²⁷Eki bo basoyia pe la nkosia ekinda, baatepele bisali binkumela biki Wangi akelake ndia bo ndiemo, boboe Wangi asakolipola ekuke le boyambi ok'iole ngendia. ²⁸Bayale yembe nsio wuke ndiemo boa bayambi.

Chapter 15

¹Bankina bayimake oko Yuda pe baye oko bambale ndakalaka boe, Laa ntabebekili besuti nga otepela bekengo beka Mose ye, ntaboyosone mbika-bika ye. ²Ikakasa la biango wuke bepaswe ok'ole bato bako la Paolo la Balanaba. Ngako basole boe Balanaba ndia Paolo, namia la bato bankina ok'otetei le bo bayilele oko Yelusalema ok'ole ntomwa la bingambi bi ekinda l'itina lika bio biango beko. ³Bato ba ekinda basake ntindie bo oko mboka, la mbisa balekake oko Poinike, la Samalia la ndimbole bo polele lama la bokalomoli boka ngendia pe la nzokie bambale bankumala nyinga lenene. ⁴Eki bo basoyia oko Yelusalema, ekinda, la ntomwa, la bingambi baasangale. Baatepele bisali binkumela biki Wangi akele ndia bo ndiemo. ⁵Yaaka bankina yima oko ekinda eka Bapalosi bane bakoliki bayambi, bayemale la ntepela boe, Ekolama nko baabeke besuti pe baayebie boe batotie bekengo beka Mose. ⁶Ntomwa boa bingambi bi ekinda, bakakosie l'itina boe batangele bokobo bo lami la lobo'eko. ⁷Eki biango besopaswa wuke, Petelo aatepele ndee, Bambale, nyo boyeba nyoe Wangi asakonsolo mi yima kala ok'etetei le nyo ndee ngendia bayoke Ilako li nsango Dilo oko munya bo mi pe bayambe. ⁸Wangi boyebi bo bebonda beka bato asakotepela l'itina li bo, ibango asakoapa Elimo le Tee dweli lomo nkonga oki nde atopake so. ⁹Ntatokalamolake soa bo ye, ibango asakososa bebonda be bo lama la boyambi. ¹⁰Ngako akoboko itina be li keka nyo Wangi la nkande bayambi bekoli oko nkingo, bene ba papa ba so, la so nkika pe ntatoliki la nguuya le mbela-bela ye? ¹¹Yaaka toyamba soe tongobika la iyangi lika Nkolo Yesu kweli nkonga bo. ¹²Esuku enkumela le bato bayalake nko totolo la nzokitie Balanaba ndia Paolo oki bo batepelake bimwenge la bilimbetelo binkumela biki Wangi akelake ok'ole ngendia oko babo baabo. ¹³Ngeng'eki bo baseye ntepela, Yakobo akalole ndee, Bambale, bonzokitiake mi! ¹⁴Simona asoseya ndimbola dweli loki Wangi ayolendaka ngendia ntongo le nde nsole bato l'itina lika lina li nde ok'etetei le bo. ¹⁵Bayoyi baka babambi bakayoka oni lobo lone nkonga osaka lo losonwa loe, ¹⁶Oko mbise mbo bine, mi ngoyitia, pe ngolwa lonkina lowulu loka Dawidi lone losakokita. ngolwa lonkina emfumpa lelo, pe ngoeyemia lonkina. ¹⁷L'itina mie bato bankina bankumela bayalole nkolo, nko ngendia binkuma bine bisaka lina li mi litolwa oko liko li bo. ¹⁸Nkolo, botepeli boka mbo bine yima nko kalakala atepela ngako. ¹⁹Kio kiekio mi nsotende mie ntatonyokoloke bane bale oko etetei eka ngendia basokalomoa oko Wangi ye; ²⁰yaaka toatomie lokasi lo bokanda soe baboye mbindo la ndobe, la lolemba, la nyama bisa bo bapioto, la balongo. ²¹Ibango yima nko ngengo le kalakala Mose alakwa oko nza la nza, pe oko eyenga la eyenga balokobale basono ba nde oko mbulu bi bikokayolo. ²²Oko kio ngeng'eko eyeneleke dilo ok'ole ntomwa, pe bingambi, namia la ekinda enkumela, la nsole bele ok'etetei le bo la ntome bo oko Antiokiya loselele boa Paolo ndia Balanaba. Ngako basole Yuda, one lokobeswaka Balanaba, la Sila, bo baliki bele be ntongo eka bambale bankuma. ²³Batome bakonda la babo baabo boe, Ntomwa la pe bingambi, bambale ba nyo, ok'ole bambale bane ba yima ok'ole ngendia oko Antiokiya, la Suliya, la Kilikiya, Beseso! ²⁴Tosakoyoka boe, bamo bakoyimake oni ole so, basakoya ndingitie nyo la bayoyi ba bo, la mpote bebonda be nyo; so pe ntatoatomake ngako ye. ²⁵Ngako toyenili soankumela dilo la bobonda bomo la nsole bele benkina baye ok'ole nyo loselele boa ba-lolango ba so Balanaba ndia Paolo, ²⁶bane basakosampia beboto be bo sampaa oko lina lika Nkolo le so Yesu Masiya. ²⁷Ngako pe tosotoma Yuda ndia Sila, bo pe bangoelimboela mbo nko bine la munya. ²⁸Ibango nteyeneleke kweli la Elimo le Tee, pe la so nsangie nyo belito benkina ye, nko mbo bine bi kolama, ²⁹so soe boboyaka biemba bine bisopawua ok'ole ndobe, la balongo, la nyama bine bisa ba yama nyama-yama, la lolemba. Laa bosokakeke lama la mbo bine, ako bokela dilo. Botikalaka dilo. ³⁰Ngako, eki bo basoseya ntomwa, bayie oko Antiokiya. Bakosie ekinda enkuma, pe baayambie bokanda boko. ³¹Eki bo baseye ntanga-tanga, bayoke nyinga lama la mbo bi bokembie bika bokanda. ³²Yuda ndia Sila bo nkika baliki balaki, pe bakembiake bambale la balako wuke, basangiake pe ilako le bo. ³³Bayalake ako yembe ngengo nio, la mbisa bakalamole boa bambale bayitiake la totolo ok'ole batomi ba bo. ³⁴Yaaka eyeneleke ok'ole Sila ndee asoyala lelo ako wano ngengo. ³⁵Paolo ndia Balanaba bayuele edie ako Antiokiya, bo boa bankina wuke, balakake pe bakendiake Nsango eka Nkolo Yesu Masiya. ³⁶Oko mbise bimo nsio, Paolo atepele Balanaba ndee, Tosoyitia lelo oko nza binkumela bisa so tolaka ilako lika Nkolo tosolende laa pe bambale oko bale nghamoni. ³⁷Balanaba alangake ndee ase ndia Yoani, one lokotolwaka Malako, ³⁸yaaka Paolo ntanyiminyaka mpose nde ye, nde oko lokoalaliaka oko Pampuliya pe ntasa ndia bo loselele oko esali ye. ³⁹Bana biango wuke bepaswe ako, ngako bakalamole, pe Balanaba apose Malako pe ase la baswa oko Kupulio. ⁴⁰Yaaka Paolo asole Sila, pe eki bambale ba ekinda basoseya nsembola nde ok'ole Nkolo, ayime ako. ⁴¹Aleke ok'etei le mbotu bi Sulia la Kilikia la nkembie bikinda bika Nkolo Yesu.

Chapter 16

¹Ayie oko Delebe la Lusetula, boyambi bombo lina li nde Timotio aliki ako, nde aliki wana oka Boyuda bombo bo boyambi, ise li nde aliki Bo-Elä. ²Bambale bako bakoliki oko Lusetula pe la IKoni batatake mbo bi dilo itina li nde. ³Paolo alangake ndee ase ndia nde mboka emo, ngako atome baobeke bosuti l'itina lika Bayuda bakoliki oko bio ndie biko; ibango boankumela bayebake boe ise li nde aliki Bo-Elä. ⁴Ngeng'eki bo bayakoleke oko nza, bapake bayambi bekengo beki ntomwa babekeke, la bingambi bi ekinda oko Yelusalema boe batotie. ⁵Ngako bikinda bikembake nkemba-kemba, pe bosio bo bo bofulake bonene losio la losio. ⁶Balekake nko boleki oko nza lina Pulugia la Galatia, ngeng'eki Elimo le Tee asoapekala nteye nsango eka Wangi oko Asia. ⁷Bayie oko ndie ekayelee ndia Musia, pe bakeke nsaka-saka oko Bitunia, yaaka Elimo eka Nkolo Yesu nteapa mboka ye. ⁸Eki bo basopenda Musia, batulwe oko Tuloa. ⁹La botio Paolo ayene boyenelo: Wele bombo, boto lo Makedonia, ayemalake la mbotitie nde, ndee yaka oko Makedonia otosunge! ¹⁰Eki nde asoseya nyene boyenelo, toyalole mboka taa-taa eyia so oko Makedonia, ibango toyebake polele soe Wangi asotobesia la mpae bo nsango dilo. ¹¹Ngako eki so tososeya nzotwe oko baswa ba Tuloa, tosenamake nko tii, kuu nko Samotulake, pe oko losio lo mbisa, kuu nko Neapoli, ¹²pe toyime ako kuu nko Pilipoi, oko eliki nza le ntundo oko mbotu bi Mkedonia, nkinda eka Baloma. Toyalake bana nsio binkina wuke oko kio nza eko. ¹³Oko losio lo Eyenga topaswe oko nza yima oko ntundu le mbongo le nzale, oko eliki la ndie le lobotitia. Tokatike anse la nzoka-yoka soa beto bakokosamake oko kio ndie eko. ¹⁴Weto omo lina li nde Ludia, ayokitiake. Nde aliki boto lo Twatila, boteki bo bisenda bi belele, atotiake Wangi. Nkolo alipole bobonda bo nde, ndee ayambe mbo bi tepela Poalo. ¹⁵Eki nde asoseya nyinwa, la bato ba lowulu lo nde, atobotitie ndee, Laa botangela nyoe mi nde boyambi boka Nkolo, boyotwaka bokitia oni lowulu lo mi. Atonsinsole wembu. ¹⁶Ngengo eki so tosaake oko lobotitia, elenge emo le weto lokoliki la elimo le bola mbo, atopominye. Nde abaleake bandwa nde (ba-nkolo ba nde) engondi wuke oko kio esali le nde le mbo mbola-bola. ¹⁷Nde atobenge oko loselele lo soa Paolo, la mpamatana ndee, Bato bane bale bantamba baka Wangi Bosonda Sangaa, bo batolaka so mboka le lobiko! ¹⁸Akelake ngako nsio wuke, yaaka Paolo ayoke mbabali oko bobonda, akakalomole la ntepele elimo eko ndee, Nkolaka oko lina lika Yesu Masiya mie opaswe ok'ole nde. Apaswe nk'oko kio ngeng'eko. ¹⁹Ngeng'eki bandwa ba nde bayene boe elikia le nzetie mbae engoti esosia, bawute Paolo ndia Balanaba, baakuye oko yando oko ntundo eka bingambi bi nza. ²⁰Baabele kuu ok'ole ntendi, pe batepele boe, Bato bane bale Bayuda, pe ba dingitia nza le so. ²¹Balaka pe bato mbo bimpatokolame la so Baloma nzamba-yamba laa pe nkela-kela ye. ²²Ngako, esuku le bato bakayumole la bayulu esongo la bo, pe ntendi bayatole bisenda bi bo, batome bato boe baapioke bemiekwa. ²³Eki bo basoseya mpioka bo bemiekwa be wuke, baaboake oko lowulu lo ikamba, pe bapae besikiso ok'ole lokengi boe baakenge nta dilo. ²⁴Eki lokengi lo lowulu lo ikamba asoba besikiso beko bako, aaboake oko eteni le lowulu lo ikamba le etetei, pe alinge bakolo ba bo la biamba. ²⁵La etetei le botio, Paolo ndia Balanaba babotitiake pe bayembelake Wangi nzembo, bato pe bakoliki la bo oko ikamba baayokitiake, ²⁶pe basukasano bonene boka mbotu boyokane nk'ako, pe beboko beka luwulu lo ikamba besukasane. Tataa nk'ako, bikuke bi lowulu lo ikamba bilifwe, pe benkokoso beka bato bankumela bekalingole. ²⁷Ngeng'eki lokengi lo lowulu lo ikamba asoyumwa ok'isilo, ayeneke bikuke bi lowulu nko polele, anangole mpalo le nde l'itina ndee akadiake, ibango atangelake ndee, bawutwe basolota. ²⁸Yaaka Paolo apame la iyoyi li wembu ndee, ntokelake nkia lobo lomo lo bobo oko bienge bi wu ye! Ibango soankumela so soane. ²⁹Abesie ilangi li pete, pe ayotwe swe nko nsakatana, pe akite oko ntundo eka Paolo ndia Balanaba. ³⁰Aapasole oko bosale, pe atepele ndee, Bapapa, nkele ngamoni l'itina mie mbike? ³¹Baotepele boe, Yambelaka Nkolo Yesu pe ongobika, la wu la bato ba lowulu lo wu lonkuma. ³²Baotepelake nsango dilo eka Nkolo, la bato bankumela ba lowulu lo nde. ³³Aapose, asose mpota bi bo nk'oko kio ngengo eko le botio, pe ayinwe tataa nk'oko, la nde, la bato ba lowulu lo nde lonkumela. ³⁴Ayotwe ndia bo oko lowulu, atande mesa, pe ayokake bosango, la nde la bato ba lowulu lo nde bankumela, ibango asoyambela Wangi. ³⁵Ngeng'eki mpendu esoyombwa, ntendi batome bato boe, tungola bato bako. ³⁶Lokengi ayebie Paolo mbo biko ndee, Ntendi basotoma lotomo boe botungwe, ngako bopaswaka, pe bose la totolo. ³⁷Yaaka Paolo atepele ndee, Batopioke bemiekwa oko beso baka bato, lelo ntaatosambisi, so tole Baloma, pe batoboake oko lowulu lo ikamba. Akoboko pe bakana batoboake oko bosale la nkuku? Ngako ye! Yaaka baye batopasole oko bosale bo nkika. ³⁸Bapolisi bayebie ntendi mbo biko, yaaka oki bo bayoke boe Baloma, bayoke bombo. ³⁹Baye la mbotitie bo, pe baapasole bosale, pe baabotie boe bayime oko nza eko. ⁴⁰Eki bo basoseya mpaswa oko lowulu lo ikamba, bayotwe ok'ole Ludia, pe eki bo basoyene bambale, baakembiake, pe la mbisa bayime ako.

Chapter 17

¹Eki bo basosonda Ampipoli la pe Apolonia, bayie kuu nko Tesalonike, oko eliki la lowulu lo bikokayolo bika Bayuda. ²Paolo ayotwe ndia bo nkonga bayekasano bo nde, oko nsio bi biyenga bisato akelake biango ndia bo lama la Basono. ³Apasole itina pe alimbole polele ndee, Ekolamake la Masiya nko ato wale pe akundwe oko bawi, pe atepete ndee, l'itina lika Yesu ene leetepela mi, nde ale Masiya. ⁴Bamo ok'etetei le bo bayambake, pe balameme boa Paolo ndia Balanaba, pe esuku lenene le Ba-Ela, basangoli baka Wangi, pe yeti lenene le beto ba lumu. ⁵Yaaka bayuda bayoke ikeke, pe bapose bele benkina be bongala, babo ba bomfweti, bakosie esuku le bato, pe bayumole nza enkumela. Base nkubole lowulu loka Yasona la nzalole Ba-Paolo boe baapasole bosale oko beso baka bato. ⁶Eki bo ntaayosono mbae Ba-Paolo ye, bakuye Yasona ndia bambale bankina ok'ole bingambi bi nza, la mpama-pama boe, Bato bane, basokalomola bolongo, basobebe pe ane. ⁷Yasona pe asoasangala. Boankumela baboyake bekengo beka Kaisala, pe batepelake boe nkumu enkina lina Yesu al'oko. ⁸Eki wuke bo bato, la bingambi bi nza, basoyoka mbo biko, bebonda bebo belingatane. ⁹Yaaka eki bo basoseya mpose mfumbe ok'ole Yasona ndia bako bankina, baatungole. ¹⁰Bambale batome Paolo ndia Sila tataa la botio oko nza lina Beloya. Eki bo basoyia oko, bayotwe oko lowulu lo bikokayolo loka Bayuda. ¹¹Bo basondake bato ba Tesalonike la dilo wuke, pe batoloke Basono losio la losio, la nzalola laape bio mbo biko bile nko nta ngako. ¹²Ngako wuke bo baabo bayambake, la beto ba lomu Ba-Ela, la bele wana wuke. ¹³Yaaka eki Bayuda ba Tesalonike basoyeba boe Paolo alakake nsango dilo la oko Beloya pe, baye ako pe bayumole esuku le bato. ¹⁴Ngako bambale batome Paolo tataa boe ase oko mbongo le losi, yaaka Sila ndia Timotio batikalake ako. ¹⁵Bato bakolotiaka Paolo baobebele kuu nko Atene, pe base la lotomo loka Paolo ok'ole Sila ndia Timotio ndee baobebele tataa, la mbiseko bayitie. ¹⁶Lelo ngeng'eki Paolo aakongelake oko Atene, ayeneke ndee, nza esakonyota la ndobe, ngako elimo le nde edingatanake. ¹⁷Ngako, ok'etei le ekokayolo akelake biango ndia Bayuda pe ndia basangoli baka Wangi, pe oko yando losio ndia bato bapomala la nde. ¹⁸Bamo baliki bato ba dianya la Baepikulo la Basetoa bapomalake pe boa nde. Bamo batepeleka e boe, te nzakayoki ene alia mposa le ntepele be? Bankina batepele boe, Ayenele nkonga bobimbi boka biangi beka ngendia; ibango atepelake l'itina lika Yesu, la pe bakundwelo. ¹⁹Baowute, pe base la nde oko engenza le Ale, pe batepele boe, Tobongo nzeba-yeba laa pe balako ba bosaba ba tepela wu bale be? ²⁰Ibango ototela so mbo bika ngendia. NGako tolia mposa le nzeba-yeba laa pe mbo bine bile itina be. ²¹Bato ba Atene bankumela, la ngendia bikoliki ako, ntaalekiaka ngengo le bo la lobo lonkina ye, yaaka nko bo boe batepele laa pe bayoke lobo lo bosaba. ²²Ngako Paolo ayemale oko engenza le Ale, pe atepete ndee, Bele be Atene! Nsoyene mie ok'etetei eka mbo binkumela, nyo bosonda ntelie biangi; ²³ibango ngeng'ema mi nsakokende la ndende mbulu bi nyo bi bowangi, nyenili ndie le etumbelo le mbeka emo, esaka basono oko liko boe, OK'OLE WANGI BONE BOMPATOEYEBATANE. Ngako, Wangi boko bosangola nyo ako pe ntabbayebe ye, mi metepela lama la nde lene. ²⁴Wangi boko bokokelake bolongo, la biemba binkumela bile ok'etei le bo, nde ale nkolo le liko la nse, pe ntalokolambe oko mbulu bisobokwa la babo baka bato ye; ²⁵babo baka bato pe ntabalokotiele nde ye, dweli nga wue nde alia bokamba boka yemba, ibango nde nkika alokopae bato bankumela lokeno, la mpoyi, la biemba binkuma. ²⁶La nkaka nko kio emo, asakobotia babotwa bankumela baka bato baa lamba oni nse ene enkumela; aapake baleno, pe aatikele belelo oko ndie bi bolambelo boobo, ²⁷l'itina ndee bayalole Wangi, la elikia ndee bangoyosono nzalole nde pe baobae. Ntange pe botale la boto omo la omo lo so ye, ²⁸ibango ok'etetei le nde, so tolia bokolo, pe tolokokende pe tokena. Kweli nkonga osaka bamo ba nyo ba basoni ba nzembo bi nyo basono boe, tole pe ibotwa li nde. ²⁹Ngako ane ole so ibotwa lika Wangi, ntebonge la so ntangela soe bowangi ele oko dweli loka wolo, laa pe palata, laa pe iwe, laa pe yemba esonwa la boyeli pe la batangeli bkaka bato. ³⁰Ibango oko ngengo ekamba so itangeli, Wangi ntatangele ngako ye, yaaka akoboko atepela ok'ole bato bankumela oko ndie binkumela ndee, bakalomole bebonda; ³¹ibango asakosolo losio lomo loko longa nde asambise nse binkumela la sembo, angosambisa la boto oko losaka nde asolo. Asakolakia bato bankumela polele ndee ele nta sosolo, ibango aokundole oko bawi. ³²Eki bo bayoke mbo bilami la bankundwelo, bamo bayole biteko, yaaka bankina batepele boe, Tongokoyoka lonkina lama la lobo lone. ³³Ngako Paolo apaswe ndia bo loselele, ³⁴Yaaka bele benkina balameme boa nde pe bayambe. Ok'etetei le bo eliko Diomusi, ntendi oko Engenza le Ale, la weto omo, lina li nde Damali, la bankina bakoliki ndieemo boa nde ako.

Chapter 18

¹Oko mbise mbo biko, ayime oko Atene, pe ase oko Kolinto. ²Atanake Boyuda bombo, lina li nde Akwila, bosi Ponto, wano ngengo nko nio ekolekaka, ayimake oko Italia pe Pulisekila, ndia ilaka li nde, l'itina lika bokengo boki Kulaudio apake nde ndee, Bayuda bankumela bayime oko Loma. Ngako Paolo aye nde nde bo, ³pe ayale edie ndia bo esali nkamba-kamba, ibango aliki boto lokokelake esali dweli lomo nkonga bo. Esali le bo eliki bengumbe nkeka-keka. ⁴Biyenga binkumela, alakake bato oko mbulu bi bekosamelo, pe akekake nkembie boyambi boka Bayuda la Ba-Ela. ⁵Yaaka oki Sila ndia Timotio babele yima oko Makedonia, Paolo alameke nk'oko esali le nsango dilo ndaka-laka, pe ndimbole Bayuda ndee Yesu ale Masiya. ⁶Yaaka bo bayemalake esongo la nde pe baokisoloke, ngako nde aafumpolake bisenda bi nde, pe aatepele ndee, Balongo ba nyo banangeme oko liko li betu be nyo nkika! Mi sesoo! Akoboko ndeka la lomi ok'ole ngendia. ⁷Ayime ako, pe ayotwe swe oko lowulu loka boto omo lina li nde Tito Yusetto, bosangoli boka Wangi lokoliki la lowulu mpika la lowulu lo ekinda. ⁸Yaaka Kulisipo, lokoliki lokengi oko lowulu lo enkina, ayambe Nkolo, ndia bato bankumela ba lowulu lo nde. Bato wuke, la basi Kolinto oki bo bayoke mbo biko, bayambe pe bayinwe. ⁹Yaaka, la botio nkolo atepele Paolo oko boyenelo ndee, Ntoyokake bombo, yaaka tepela pe ntoyalake totolo ye! ¹⁰Ibango mi nde mia wu ndiemo, pe boto ye longoyemala esengo pe la nyokole wu, ibango bato wuke oni nza ene bale baa mi. ¹¹Ngako Paolo ayale ndia bo mpela emo la benzali besamalo, nsango dilo ndaka-laka. ¹²Yaaka eliki la boto lina Galio nkumu le mbotu bi Akaya, Bayuda babelele Paolo la bobonda bombo, pe baobeke ok'ole ntendi, ¹³pe batepele boe, Boto one alaka bato ndee basangole Wangi oko dweli lompatokolame la nge la bekengo. ¹⁴Ngeng'eki Paolo abangake ntepele, Galio atepele Bayuda ndee, Nyo Bayuda! Laa lobo lone lokanoyala ewungi, laa pe lobo lo bobo bo ekuna, ntumbe nkanoekandela lomo. ¹⁵Laa ele l'itina lika biango beka balako, la bena, la bekengo be nyo, bokolimia lobo nyo nkika. Mi ntinyiminye nzale ntendi eka mbo biko ye. ¹⁶Pe aakombe, aapasole oko ndie le botendi, ¹⁷yaaka Ba-Eala boankumela bawute Sosotene bondwa lowulu lo ekinda, pe baodiake lodii oko ntongo le ndie le botendi, yaaka Galio ntapakaka nkia lobo lomo oko biko binkumela ye. ¹⁸Ngako Paolo ayale ako bana nsio, la mbisa akalamole ndia bambale, pe ayotwe oko baswa kuu nko Sulia, pe Pulisekila ndia Akwila base boa nde. Oko kenkulea, abeke dibo li nde, ibango aliki la bokengo. ¹⁹Basekeme oko Epeso, pe akalamole ndia bamo bankina ako, yaaka nde nkika ayotwe oko lowulu lo ekinda pe akelake biango ndia Bayuda. ²⁰Baobotitie boe asoyala ndia bo yembe ngengo, yaaka nde ntalanga ye, ²¹yaaka ako oki nde akalamolake ndia bo atepele ndee, laa Wangi alanga, ngoyitia oni ole nyo lonkina. la mbisa asekwe oko Epeso, ²²pe aduwe oko Kaisaliya. Eki nde asoyia oko Kaisaliya, ayilele kuu nko Yelusalema, pe ngeng'eki nde asoseya nsese ekinda, akitele kuu nko Antiokiya. ²³Ayalake edie ako wano ngengo, la mbisa ayumwe la nse lokendo oko bise bi Galatia pe la Pulugia la nkembie bayambi bankumela. ²⁴Bayuda bamo, lina li nde Apolo, boto lo Alesandulo, alambake oko Epeso. Nde aliki wele bo dianya pe la loyebako lo basono. ²⁵Asakoseya ndakwa oko mboka eka nkolo, pe elimo le nde eliki la twe. Atepelake pe alakake mbo bika Yesu nta kweli, ayebake nko boyini boka Yoani. ²⁶Nde pe abangake ndakalaka la wembu oko lowulu lo ekinda; yaaka ngeng'eki Pulisekila ndia Akwila basoyoka mbo bi tepela nde, baopose pe baolimbole mboka eka Wangi oko dweli lo penda kweli. ²⁷La mbisa, ngeng'eki nde asotangela ndee aleka oko Akaya, bambale baokembie bobonda, pe basonele bayeki bokanda boe baosaangale. Eki nde asoyia oko, aungake la lolango wuke, bane basakoyamba, ²⁸ibango, oko beso baka bato aseyake biango beka Bayuda nk'esanyange, la ndakie bo polele oko basono ndee Yesu ale Masiya.

Chapter 19

¹Lelo ngeng'eki Apolo aliki oko Kolinto, Paolo asakokende oko mboka bi bise bi engenza, pe ayiake oko Epeso. Abake bayeki bankina ako, ²pe aatepele ndee, ngeng'eki nyo boyambelake, bobake Elimo le Tee? Bo pe baokalole boe, Yaaka so lelo ntatoyokili boe Elimo le Tee al'oko. ³Nde atepele ndee, Ngako nyo bobae boyini bonkeni? Batepele boe, Boyini boka Yoani ⁴Paolo atepele ndee, Yoani ayinake boyini bo bokalomoli bo bobonda, pe atepelake bato bayambe oko lokoyaka oko mbisa le nde, nde nd'oko Yesu. ⁵Eki bo basoyoka ngako, bayinwe oko lina lika Nkolo Yesu. ⁶Ngeng'eki Paolo asoseya nsangie bo babo, Elimo le Tee akitele oko liko li bo, pe batepelake oko bayoyi bankina pe balakake. ⁷Baliki mpika mpika bele diomu la bapele. ⁸Ayotwe oko lowulu lo ekinda, pe oko benzali besato akelake wembu la ndakalaka pe la nkalomole bato bebonda bayambe mbo bi bonkumu boka Wangi. ⁹Yaaka bankina baliki ba bebonda nkandema la nzamba-yamba, pe batepele bobo lama la mbok'eko oko besa baka bato. Ngako Paolo aatwenye, pe alamole bayeki. Alakake oko lowulu lo sukulu loka Tulano, biango nkela-kela. ¹⁰Mbo biko aikelake ako mpela bipele, ngako bato bankumela bakoliki oko Asia bayokake Ilako lika Nkolo, la Bayuda la Ba-El. ¹¹Wangi pe akele bisali bi nguya oko babo baka Paolo oko dweli lompatokelwe ntongo; ¹²ngako babelake bako ba-sume la batambala bakoyimaka oko bienge bika Paolo, pe babikake la biale be bo, la bilimo bi bonzumba pe bipaswake. ¹³Bayuda bankina baliki bapasoli ba bilimo bi bonzumba, bo basakokende oko nza la nza; bakekake ntolo lina lika nkolo Yesu oko liko li bienge bika bane bakoliki la bilimo bi bonzumba, la ntepela boe, nkolaka wu oko lina lika Yesu ene elaka Paolo! ¹⁴Bele besambiale, bana baka engambi e nkanga eka Bayuda, lina li nde Sekewa, bakokelaka ngako. ¹⁵Elimo le bonzumba pe aakalole ndee, Nzeba Yesu, pe ndimbetela Paolo, yaaka l'itina li nyo, bole banani? ¹⁶Boto oko lokoliki la elimo le bonzumba akayumole pe asotwe ok'ole bapele ba bo pe aayimbe oko nse, ngako balote lowulu loko bensele pe la mpota. ¹⁷Lobo loko loyebane ok'ole Bayuda pe ok'ole Ba-El. bankumela bakoliki oko Epeso, pe bombo bo wuke boakitele boankumela, pe lina lika nkolo Yesu baiteliake wuke. ¹⁸Wuke bo bane basakoyamba baye la nzobolo pe la ntata-tata bikelelo bi bo binkuma. ¹⁹Wuke bo bane bakoliki la biyamba-yamba bi benkanga, bakosie bekanda beko pe baetumbe twe oko besa baka bato bankumela. Oki bo baseye bosio boka bekanda mbala-bala, bayeneke boe bekolamake la bosio bo ba-falanga nkoto ntuku bitano. ²⁰Oko dweli loko nsango-dilo eka nkolo efulake pe ekembake la nguya wuke. ²¹Eki mbo biko bisie pie, Paolo ayange oko bobonda bo nde ndee soo nko aleke oko Makedonia, la Akaya, la nse oko Yelusalema, atepele pe ndee, Oki mbiseko ekolama la mi nko nyene pe la Loma. ²²Ngeng'eki nde asoseya ntome bapele ba basungi ba nde, Timotio ndia Elaseto oko Makedonia, nde nkika atikele yembe ngengo oko Asia. ²³Nk'oko kio ngeng'eko, ekolele lenene epaswe l'itina lika ekendelo. ²⁴Ibango eliki la boto omo lina li nde Demetulio, lokoliki botuli bo biemba bi palata, bosala bo nde boliki, nkele bana mbulu bi palata l'itina lika wangi bo Diana. Bosala boko bopasolake ntolo le wuke ok'ole batii, ²⁵aakosie boankumela ndiemo la bakeli bankina ba biemba bi dweli loko. Pe aatepele ndee, Bele, boyeba nyoe bensongo besa beyima oni bosala bone. ²⁶Nyo bosoyene pe bosoyoka boe, ntembe nk'ane Epeso ye, yaaka esotikala nio Asia enkumela enyote, Paolo ene alaka pe apengola bato wuke. Atepela nde ndee biangi bene bekelwa la babo baka bato, ntege biangi ye. ²⁷Yaaka bombo boka lobo, ntege nko la lopitana lo ntonto loka esali leso ye, yaaka l'itina lika lowulu loka wangi bosu bo weto boo nene Diana, longotolwa yemba le ntonto, pe lonkina boe bangopita lomu lo nde, nde ene losangola bo oni Asia enkumela pe oko bolongo bonkumela. ²⁸Ngeng'eki bo basoyoka ngako, bakayumole la bayulu, pe bapamake boe, Bonene ele Diana eke ba-Epeso! ²⁹Nza enkumela enyotake la bokakatano, pe basume lobango la bobonda bombo oko etei le ndie le nkanyo. Bakuye Gayo ndia Alisitaluko, la bato bapele ba Makedonia bakokendeke loselele bo Paolo. ³⁰Paolo alangake ndee ayotwe oko etei le esuku le bato, yaaka bayambi ntabopa mboka ye, ³¹pe bamo ba bingambi bi Asia, bane bakoliki bambale ba nde, baotomie lotomo la mbotitie nde boe ntayotwake oko ndie le nkanyo ye. ³²Ngako bisuku bi bato bapamatanake, bane batepela lobo lonkina, bamo pe batepela lobo lonkina; ibango ndie le bokosamelo eliki nko nta kakatanu wango ye, pe yeti le wuke le bato ntaayebake nta itina li lobo losa bo bakalosia ye. ³³Bankina oko etetei le esuku, basukomole Alesandulo la ntepela, one loki Bayuda batikake ntongo. Nde Alesandulo aafumpake la lobo lo nde ibango aliki la mposa le ndimbole lobo lo nde oko ntongo eka boloi bonkumela. ³⁴Yaaka balimbetele boe nde ale Boyuda, pe bopamo bo wuke bopaswe oko etetei le boankuma, bapamake edie nkonga mpoma bipele boe, Bonene ele Diana eka ba-Epeso! ³⁵Bosoneli bo nza aayalie totolo, pe atepele ndee, Basi Epeso, oko etetei eka bolongo, nani lompatoyebe ndee nza le Epeso ele lokengi loka lowulu lo bowangi bo Diana ene lenene, pe la ndobe eko ekoyimaka ok'ole Zeu oko liko? ³⁶Ngako, ane ompa nkia boto ntakele biango la mbo bine ye, ebongo la nyo botulole bebonda pe ntabokelake nkia lobo lomo lo ekokele ye. ³⁷Ibango bosoya la bele bene ane pe bo ntabange bapiti baka lowulu lo bowangi ye, laa pe basambi baka Wangi bosu ye. ³⁸Ngako laa Demeteli ndia batii ba nde balia lobo lama la boto omo, nsio bi sambisa so bato bil'oko; pe ntendi bal'oko; ngakobopaaka bo bakafunde. ³⁹Yaaka la boyalola lobo losonda lone, longopaswa oko ekondayolo

kweli nga ole bekengo. ⁴⁰Ibango esotikala nta nio batofunde l'itina lika ekokele le mbo bi lene, ibango ntembia itina ye liyosono so nswise bienge lama la ekokele ene. ⁴¹Eki nde asoseya ntepele ngako, ayimiake ekokayoolo.

Chapter 20

¹La mbisa, ngeng'eki ekelele esosa, Paolo atome boto asobesie bayeki, pe aakembiake. Ngako akalamole ndia bo, pe ayime ako ase oko Makedonia. ²Alekake nko ndeka-leka oko bio mbotu biko pe aapake balako lama la mbo nzeli wuke, la mbisa ayiaye oko Ela, ³pe ayale edie ako benzali besato. Bayuda bakolimiaye waango l'itina li nde ngeng'eki nde ayangake wango bo nzotwa oko baswa la nse oko Sulia, ngako ayangake oko bobonda ndee angoyitia oko mboka le Makedonia. ⁴Bato bakosaka la nde kuu nko Asia, Sopatula bosi Beloya, lo wana oka Pula, pe la basi Tesalonike Alisitaluko la Sekundo, la Gayo bosi Delube, la Timotio; pe la bato ba Asia Tukiko ndia Tulopimo. ⁵Bako bakolondoloko ntondo pe batolendelake oko Tuloa. ⁶Yaaka so toyotwe oko baswa oko Pilipoi mbisa eka efula ekamba bompeka, peoko mbise nsio bitano topomalake soa bo oko Tuloa. Toyalake edie ako nsio bisambiale. ⁷La losio lo eyenga tokosamake la nzotole efula, pe Paolo aalakake. Alangake ndee akende oko mbise losio, yaaka nde akuye ilako li nde kuu nko etetei le botio. ⁸Mwinda biliki wuke oko lowulu, oko nzamba le liko, oko ndie eki so tokosamake. ⁹Elenge emo le wele, lina le nde Eutuko, aliki anse oko bonkili bo ilisi, pe awutame la isilo li wembu. Ngeng'eki Paolo alakake edie-edie, elengeatame isilo, pe akite oko nse yima oko nsamba le bisato, pe bakekake nyumola nde yaaka aliki bowi. ¹⁰Paolo atulwe, akasampie oko liko li nde, aolinge la babo ba nde pe atepele ndee, ntaboyokake bombo, ibango lokeno lo nde lokili lelo ok'etei le nde. ¹¹Ayitie nzilela, ayotole efula pe akele. Alakake edie lenene kuu nko mpendu wee, pe ayime ako. ¹²Bato base la wan'elenge eko nza, mbika-bika komoso la lokeno pe bayokake nyinga lenene. ¹³Yaaka so tolondoloke la baswa ntondo, pe tosa kuu nko Aso, la mposa le mpose Paolo oko baswa; ibango alangake ngako nde ndee, nde nkika ase mboka le bakolo. ¹⁴Topomale soa nde oko Aso, pe tooyotie oko baswa pe toyiaye oko Mitulene. ¹⁵Tosekwake ako, pe oko losio lo mbisa toyelelele Kio, oko mbiseko tobekeke mbise mbongo le Samo; pe oko losio lo bisato tosekeme oko Mileto. ¹⁶Paolo ntalangake nsekeme oko Efese ye, nde nkanga ntasolekia ngengo edie-edie oko Asie ye, Ibango aliki la mposa ndee ayale oko Yelusalema la losio lo Botano, laa engokolama la nde. ¹⁷Oko Mileto pe atome lotomo oko Epeso ndee basobesie bingambi bi ekinda. ¹⁸Ngeng'eki bo basoseya mbelebele, aatepele ndee, Nyo boyeba yekeselo lemi oni etetei le nyo ngengo binkumela, yima nko losio lo ntondo loki mi nyimake ane Asia. ¹⁹Ntielake nkolo la imemia linkumela oko bobonda, la biosoli, la pe bekeki bekombelelele lama la biango beka Bayuda. ²⁰Ntiyokake bombo ye, la ntepele nyo bibongo nsunge nyo, pe la ndake nyo ok'etei le mbulu binkuma lomo la lomo. ²¹Ntepelake polele ok'ole Bayuda, pe la Ba-Ela, lobo lo nkalomole bobonda ok'ole Wangi, pe la nzambela nkolo le so Yesu Maiya. ²²Akobok'ene mi, bolalemi oko Elimo, ndeka la lomi oko Yelusalema; ntiyebe pe mbo bingombebele oko ye, ²³yaaka nko, Elimo le Tee a nzebina nde ndee oko nza la nza bakamba ba wembu ba ndendela. ²⁴Yaaka oko beso bami, lokeno lomi ntalonge lobo loenene ye, nko laa nzosono nseye lokendo lomi pe lotomo loko mi mbae yima ok'ole Nkolo Yesu Masiya ndee ntepele l'itina lika nsango le dilo le iyangi lika Wangi. ²⁵Akobok'ene mi nzeba mie ok'ole nyoankumela, bane basa mi nkende ok'etetei le nyo bonkumu boka Wangi ntepela, ntabongoyitia nyene boso bomi ye. ²⁶Kio kiekio leetepela mi lene mie, lama la balongo ba nyoankuma mi nde seso; ²⁷ibango ntambia lobo loki mi nkambe ntepele nyo lama la bonkumu boka Wangi. ²⁸Bokekeke bienge l'itina li nyo nkika, pe l'itina lika botonga bonkumela bone bosaka Elimo le Tee aetika lokengi lobo; boyalaka bakosie baka ekinda eka Wangi ene eki nde asombake la balongo ba nde nkika. ²⁹Mi nzeba mie oko mbisa le bayimelo ba mi, nkoi bilia waangi bangoyotwa ok'etetei le nyo, pe taangotwenya botonga totolo ye. ³⁰Ok'etetei le nyo nkika pe bele bangokayumola la ndake balako ba bongala l'itina boe bakuye bayeki oko loselele lo bo. ³¹Kio kiekio ngako, bobokaka nzebi, pe botangelake nyoe mpela bisato botio la wane ntitwenya mpae nyo nkepo omo la omo namia la bilelo. ³²Akobok'ene mesembola oko babo baka Wangi pe oko ilako li nde li iyangi, li bongo la nkembie nyo pe la mpae nyo ibondo ok'etetei eka bankumela basakokolama kweli. ³³Ntikanili bensongo beka boto ye, laa pe wolo ye, laa pe lolato ye. ³⁴Nyo nkika boyeba nyoe babo bami bane basoseya bokamba bo mi, pe la bokamba boka bane bakolambaka ndiemo la mi. ³⁵Lama la mbo binkumela, nsoelakia bilimbetelo l'itina mie ekolama la nyo bokele ngako l'itina li nsunge bato ba bonghunyu, botangelaka pe bayoyi baka Nkolo Yesu nde atepelake ndee Nyinga le mpapaa esonda nyinga le mbabaa. ³⁶Eki nde asoseya ntepele ngako, akukame la babongo ba nde pe abotitiaye ndia bo loselele. ³⁷Boankumela balelake wuke, pe bakayimbake oko nkingo eka Paolo la mfwete nde. ³⁸Baliki la ise li wuke nsonga-sonda l'itina lika mbo bisa nde atepela ndee ntabangoyitia nyene boso bo nde lonkina ye. La mbisa base boankumela ntindie nde oko baswa.

Chapter 21

¹Ngeng'eki so tosokalamola soa bo, tosekwake pe tokendeke nko dilo Kosa; oko mbise losio toyiake oko Lode, pe yima ako kuu nko Palata. ²Ako toposoke baswa bakoliki kosanu la nse oko Poinike, ngako toyotwake oko bo, pe tosekwe. ³Ngeng'eki so tososeya nyene Kupulio pe la ndalie kio epoka eko oko lobo lo nkoso, tosenamake kuu nko Sulia pe tosekemeke oko Tula, ibanmgo baswa baliki la biemba bi nsapola ako. ⁴Toyalolake bayeki, pe ngeng'eki so tosoaba, toyalake edie ako nsio bisambiale. Bo batepelake ok'ole Paolo, lama la Elimo, boe ntayilelake oko Yelusalema ye. ⁵Eki so tososeya nkokie sio biso, tosaake la loso. Boankumela, la beto la bana bapaswake oko bosale bo nza ntindie so, pe tokukame la babongo ba so oko mbongo la mbotitia, ngako tokalamole. ⁶So toyotwake swe oko baswa, yaaka bo bayitiake oko nza. ⁷Ngeng'eki lokendo loso losokuma oko Tula, toyiake oko Potolomi, oko tokasekake soe bambale pe toyalake nko losio lomo. ⁸Oko losio lo mbisa toyimake ako pe toyiake oko Kaisalia, toyotwe swe oko lowulu loka Pilipo bolaki bo nsango dilo, one lokoliki omo lo basambiale, pe toyalake edie soa nde. ⁹Nde aliki la bana ba beto banei, bakoyambaka, babembi. ¹⁰Eki so tosoyala bana nsio wuke ako, bobembi bomo lina li nde Agaba, atulwake yima oko Yuda. ¹¹Ayake ok'ole so, aposoke nkamba eka Paolo, akalinge babo la bakolo la kio, pe atepele ndee, Elimo le Tee atepela ngane nde ndee, Oni dweli lone, Bayuda ba Yelusalema bangolala wele bone bondwa nkamba ene, pe bangooyamba oko baka ngendia. ¹²Ngeng'eki so tosoyoka mbo biko, so soankumela soa bankina bakoliki la so ndiemo, tobotitiake Paolo soe ayale nkosa oko Yelusalema. ¹³Yaaka PAolo akalole nde ndee, Te yemba lekela nyo be, bane olela nyo osukona nyo babonda bomi? Ibango nde kosanu, ntege nko nkandema oko Yelusalema ye, yaaka la mbwaka-waka ako ndieko, oko lina lika Nkolo Yesu. ¹⁴Oki nde ntalangaka nzamba-yamba ye, totwenye, pe totepele soe, waango boka Nkolo bokelwe. ¹⁵Oko mbise bio nsio biko, tolalake biemba biso, pe toyilele oko Yelusalema. ¹⁶Bayeki bankina ba Kaisalia balameme loselele la so, pe batobele oko lowulu loka Menasona, nde bosi Kupulio, boyeki ba kala, one loki so tolangake bokitia oko lowulu lo nde. ¹⁷Ngeng'eki so tosoyia oko Yelusalema, bambale batosaanghale nko la nyinga. ¹⁸Oko losio lombisa Paolo ase nde ndia Yakobo, la so loselele, pe bingambi binkumela baye la bo. ¹⁹Paolo aasese boankuma pe alimbplake mbo binkumela lomo la lomo biki Wangi akelake ok'etetei eka ngendia lama la esali le nde. ²⁰Ngeng'eki bo basoyoka ngako, bateliake Wangi wuke, pe baotepele boe, Oyene ye, mbale, ok'etetei eka bane basakoyamba, Bayuda bale nkoto wuke, pe boankumela badia bebonda nko be twe-twe lama la Bekengo. ²¹Yaaka basakoyoka bentika be tepele bato lama la wu bo boe awu olaka ok'ole Bayuda bankuma bale oko bise bika ngendia wue baboye Mose, pe lonkina boe awu oapekela mbeke bana besuti pe la mboye ntotie bekengo be bo. ²²Ngako ele nghanoni? Bangoyoka solo bobe esobe. ²³Ngako akoboko kelaka dweli longa so tokotepela. Tolia bele benei ane, bako basakosimba nyimi le bo. ²⁴Awu lamemaka wua bo, ososake bienge ndiemo wua bo, pe oafutelake bensongo l'itina boe bakolole betu be bo; ngako bato bankumela bangoyeba boe mbo bi yokili bo lama la wu bile mbo bi bongala, yaaka lama la wu nkika, ole boto lototia bekengo. ²⁵Yaaka l'itina lika ngendia bine bisakoyamba, so toayebiake ebekele le so soe baboye biemba bisosembwa ok'ole ndobe, la balongo, la nyama bisa bato badiaka nyama-yama, la lolemba. ²⁶La mbisa Paolo alamemake ndia bele beko. pe oko losio lo mbisa akasosake ndia bo ndiemo; ayotwe oko lowulu loka Wangi, pe ayebie bato ileno li bokuma li nsio bi bososwe bo bo ngeng'enga bo bapae mbeka l'itina lika boto omo la omo lobo. ²⁷Ngeng'eki bio nsio bisambiale bisokoka, Bayuda bankina bane bakoyimak'oko Asia baoyene oko lowulu loka Wangi, pe bayumole esuku le bato, pe baosangie babo baowute, ²⁸pe bapamake la ntepela boe, bele be Yisalele, botosunge so! Boto one alokolake bato bankuma oko ndie binkuma ndee bakisole ibotwa li so, la bekengo, beka ndie ene. Lonkina pe asoyotia Ba-Ela bankina oni lowulu loka Wangi, pe asopitia ndie ene le sampaa. ²⁹Ibango ntondo bayene Tulopimo lo bosi Esepo, ok'etetei le nza ndiemo ndia Paolo, pe batangelake boe PAolo asooyotia oko lowulu loka Wangi. ³⁰Nza enkumela ekayumole pe esuku le bato basume lobango la mbute Paolo, pe baokuye oko bosale bo lowulu loka Wangi, pe balale bikuke bi lowulu loka Wangi ta-taa. ³¹Ngeng'eki bo bayalolake dweli lo diaka bo paolo, bonktika boyiake ok'ole nkumu le poloto le baloi nkoto emo boe Yelusalema enkumela esokayumola. ³²Nde pe apose baloi bankina ta-taa, la bakapiteni bi bo, pe asume lobango ok'ole esuku. Ngeng'eki bo basoyene baloi ba nkumu le bo, batwenye ndiake Paolo. ³³Nkumu eka baloi asise mpika pe awute Paolo, ngako apake munya ndee baolale la benkokoso bepele. Ayubolake laa Paolo ale nani, lla asokela be. ³⁴Yaaka ok'etetei le esuku, bamo bapamake la ntepele lobo lomo, bankina pe batepelake lobo lonkina. Ngeng'eki nsio bisoleka, nde pe ntayosonoko mbae nta itina li lobo ye, l'ibango lika ekokele, apake munya nde ndee babele Paolo oko lowulu loka baloi. ³⁵Ngeng'eki nde asoyia oko bonango, baloi babele Paolo ibango la ikakasa lika bato, ³⁶ibango esuku le bato bayakobenge la mpama-pama boe, diaka nde! ³⁷Ngeng'eki bayotiake Paolo oko lowulu loka baloi, nde pe atepele oko munya bo bo nde ndee, mbongo la mbae ngengo le ntepele wu lobo lomo? Yaaka nde atepele ndee, oyeba iyoyi li Li-Ela? ³⁸Ngengo awu bosi Ezipeto boko, oko nsio binkina, lokoyumolaka bele nkoto binei na mpalo bi etumba, pe aapasole oko boleki ye? ³⁹Yaaka Paolo atepele

ndee, mi nde Boyuda, bosì Taluso le Kilikia, ntime boto lo nza bi nio-nio ye; Nkobotitia mi mie ompa ngengo mi ntepele ok'ole esuku. ⁴⁰Ngeng'eki nde asopa ngengo, Paolo ayemale oko bonango, pe afumbe bato la lobo lo nde. Eki baonkumela basoyala totolo, aatepele oko munya bo Ebele (Hebreux) ndee,

Chapter 22

¹Bambale bele, la bapapa, boyokitiaka nkalo enga mi mekalola akoboko. ²Eki bo bayoke boe aatepela oko iyoyi li Ebele, basonde nzale totolo. Nde atepele ndee, ³mi nde Boyuda, mbotwake oko Tuluso le Kilikia, yaaka mfulake oni nza ene. Nsakoyeka mbo binkumela bi lami la bekengo beka bankaka oko nse le bakolo baka Gamaliele. Ndiki boto lo mposa le lobo loka Wangi nkonga elo nyo lene. ⁴Nsonyokolo mboka ene kuu nko iwa lika bato. Mawutake, la beto, la bele, pe mayotiake oko mbulu bi bakamba, ⁵kweli nkonga onga engambi e nkanga la bingambi bi nza binkumela baatepela l'itina li mi. Mposoke bekanda ok'ole bo, l'itina mie nse oko Damaseke, pe nsake la lomi l'itina mie oko yelusalema bako bakoliki oko, la benkokoso, l'itina mie babae ikamba. ⁶Nsakokende nko ngako, pe ndiki beli-beli la Damaseke mpika la midi, ta-taa lokeso lo twe lo wembu yima oko liko lo nkosele oko beso. ⁷Nkitake oko mbotu, pe nzoke iyoyi li ntepela ndee, Saula, Saula, te onyokolo mi bokobo be? ⁸Mi pe nzisenake nkalo mie, Te awu nani, Nkolo? Antepele ndee, mi Yesu le bosi Nazaleta, oko lo nyokolo wu. ⁹Bane bakoliki ndiemo la mi bayeneke lo twe loko, yaaka ntabayokake iyoyi likotepelaka la mi ye. ¹⁰La mbisa ntepele pe mie, Nkolo, te ane nkele be? Nkolo antepele ndee, Yumwaka, pe leka lalowu oko Damaseke, pe bangokotepela ako bingondi bi mbo bisakolondwa la wu nkela-kela. ¹¹L'itina lika twe loko, ntiyosonoko nyeneyene ye, yaaka bane bakoliki ndiemo la ba mbutake oko lobo, ngako toyiake oko Damaseke. ¹²Pe wele bomo lina li nde Anania oko lokobotitiaka oko dweli loka bekengo pe aliki la betato be dilo oko beso baka Bayuda bankumela bakoliki ako, ¹³ayake, yemaa oko ntondo le mi, pe atepele ndee, Mbale Saula, Yitia nyene-yene lonkina! Mi pe nzitie nyene-yene nk'oko kio ngeng'eko. ¹⁴Pe atepele ndee, Wangi boka bankaka ba so asakokosolo nde ndee oyebe waango bo nde oyene Bokalami, pe oyoke iyoyi le nde. ¹⁵Ibango ongoyala bolaki bo nde ok'ole bato bankulmela lama la mbo bi yenili wu pe bi yokili wu. ¹⁶Akoboko olendela be? Yumwaka osoyinwe, pe ososake bobe bowu, osotoloke lina li nde. ¹⁷Ngeng'eki mi nsoyitia oko Yelusaleme, ndiki oko etei le lowulu lo bowangi, pe nsake nkayi, ¹⁸pe moyene nde nkika antepele nde, Paswaka ta-taa oyime oni Yelusalema, ibango ntingonyiminy botato bo wu l'itina li mi ye. ¹⁹Ngako mi ntepele mie, Nkolo, bo nkika bayeba boe mi mowutake bayambi ba wu oko mbulu bi bakamba pe moadiakake la bemiekwa oko mbulu binkuma bi bikinda; ²⁰pe ngeng'eki balongo baka Setepano bobambi bo wu bafundwake oko nse, mi nkika ndiki wema ako kio ndi'eko, pe ndangake lo lobo loko, pe ndiki boto lokokosiaka bisenda bika bato bako bakoodiakaka. ²¹Nde pe antepele ndee, lekaka la wu, ibango mi ngokotama ok'ole ngendia bele. ²²Baoyokitiake oki nde atepelake lobo loko lonkumela, yaaka la mbisa banangole bayoyi ba bo boe, Yimia boto lo dweli lone oni bolongo! Ntekolame la ndalie nde la lokeno ye! ²³Ngengo eki bo bapamake la ntepela, babokake bisenda bi bo, pe babokake bontuku oko liko, ²⁴nkumu eka baloi atepele nde boyotia nde oko lowulu loka baloi, pe baoyubole la bemiekwa l'itina boe ayebe ibango li lobo be lio kela ngako. ²⁵Eki bo basoseya ndale nde la nkamba, Paolo atepele ok'ole kapiteni eko lekoyemalake ko ndee, Te laa ntaasambisi Boloma ye, ako ekolama la mbole bemiekwa? ²⁶Eki kapiteni asoyoka ngako, ase ok'ole nkumu le bo la ntepela ndee, Te ongokela ngamoni? Ibango boto one ale Baloma. ²⁷Nkumu eka baloi aye ntepele Paolo nde ndee, ontepelake, awu ole Boloma? Nde pe ayambake. ²⁸Nkumu eka baloi akalole ndee, mi nsombake bonsomi bone la bensongo wuke. Yaaka Paolo atepele ndee, Yaaka mi nsomi. ²⁹Ngako bane bakolangaka ndiake nde la bemiekwa baotwenye, pe nkumu eka baloi ayokake bomo, ibango asoyeba ndee Paolo ale Boloma, nde pe akosoowuta. Oko mbise losio alangake ndee ayebe itina li funda Bayuda Paolo, ngako aosotole, pe atome lotomo ndee bakosie bingambi bi bankanga oko ekokayolo enkumela. Ngako atulole Paolo, pe aoyimie ok'etetei le bo.

Chapter 23

¹Paolo alende ekokayolo, pe atepetele ndee, bambale bele, mi nsokende oko lianya li dilo wuke oko ntondo eka Wangi kuu la losio lo lene. ²Anania, engambi e nkanga asikise ok'ole bato bakoliki mpika la nde nde ndee, baobole biemba oko munya. ³La mbisa Paolo aotepele ndee, Awu ole epele esa bakula mpembe! Esotikala nko nio Wangi angokobola yemba! Awu okokatika anse ako la nsambise mi nkonga oko dweli loka bekengo, pe opita bekengo la ntome bato bandiake mi? ⁴Bako bakoyemalake mpika ako batepele boe, Awu otwa engambi e nkanga eka Wangi? ⁵Yaaka Paolo atepetele ndee, ntiyebake ye, bambale, mie nde ale engambi e nkanga, ibango losakosonwa loe ⁶Paolo eyebake ndee, ok'etetei le bo bamo Basadoke, bamo pe Bapalosi, ngako apame ok'etetei le Ekokayolo nde ndee, bambale bele, mi Bopalosi, wana oka Bapalosi! Ane bo nsambisa mi ibango la elikia le bakundwelo baka bawi! ⁷Lotefwa ngane loe, bolingatano bosopaswa ok'etetei eka Bapalosi la pe Basadoke, pe Ekokayolo esokalamola. ⁸Ibango Basadoke batepela ngane boe bakundwelo ntabang'oko ye, pe ntomwa ye, Elimo pe ye, yaaka Bapalosi bayamba biko binkumela. ⁹Ngako bolingatano bopaswake wuke, pe bamo bakoliki basoneli bayemale ok'etetei eka Bapalosi, pe batepele la wembu boe, ntatoyenili nkia lobo lomo lo hobe oko bienge bika boto one ye. Laa pe Elimo aotepela, laa pe ntomwa le liko, ako ele be? ¹⁰Yaaka ako oki bolingatano bo wuke bopaswe ok'etetei le bo, nkumu eka baloi ayokake bomo, atangelake ndee bangoyatola Paolo bienge oko biteni, ngako apake munya ok'ole nde ndee batulwe ta-taa la nyimie nde ok'etetei le bo la wembu, pe la mbisa baoyotie oko lowulu lo bo. Oko botio bo mbise losio, Nkolo aye ok'ole nde la ntepela ndee, Kandaka lomo! Ibango ngosa wu oseya ntatola l'itina li mi oko Yelusalema, ngako pe ekolama la wu ntatola oko Loma. ¹²Ngeng'eki mpendu esoyombwa, Bayuda bayange waango, pe basimbe nyimi boe ntabangole yemba ye pe ntabangomina ye kuu nko onga bo badiaka Paolo. ¹³Bosio boka bato bako bakosimbaka kio nyimi eko basondake bato bonei. ¹⁴Base ok'ole bingambi bi nkanga la pe bingambi bi nza, pe batepele boe, Tososeya nsimbe nyimi le wembi soe ntatongole nkia yemba ene emo ye kuu nko onga so todiake Paolo. ¹⁵Ngako nyo oko ekokayolo botepele nkumu eka baloi poleele nyoe aotulole ane ok'etetei le Ekokayolo le nyo, nkonga nyoe bolia mposa le nzipole nde mbo nta sisoo. Yaaka bolia so tongoyala kosanu la ndiake nde lelo ntayili moika oni ole nyo ye. ¹⁶Wana lo wele oko mpaka eka Paolo, ayoke dio ilonga libo, pe aye nzotwa oko lowulu loka baloi pe ayebie Paolo. ¹⁷Paolo pe abesie omo lo ba kapiteni, pe aotepele ndee, Bela wana one lo wele ok'ole nkumu eka baloi, ibango alia lobo lolanga nde ntepele nde. ¹⁸Ngako ase la nde, aobeke kuu nk'ole nkumu eka baloi, pe atepetele ndee, Bowutwe bo Paolo a mbise mi, ambotitie nde ndee nziise wana one lo wele oni ole wu. Alia lobo lo ntepele wu. ¹⁹Nkumu eka aopose oko lobo pe ase la nde oko nta ndie le bo, pe aoyubole ndee, lobo lodia wu la ntepele mi lole be? ²⁰Atepele ndee Bayuda basokayoka boe bakobotitie otulole Paolo oko Ekokayolo lobi, nkonga bato ba kana nsipole mbo nta dilo l'itina li nde. ²¹Ngako awu ntayambake mbo bi bo ye, ibango bele bosio bo sonda bonei baolendela. Bo basakosimba nyimi boe ntabale yemba ye pe ntabamine ye kuu nko enga bo ba diaka Paolo, pe akoboko basokakosia, balendela nko ileno li wu. ²²Ngako nkumu eka baloi apasole elenge le wele, pe aosikise ndee, ntotepele nkia boto omo ye wue osobela lobo lone oni ole mi. ²³Nkumu eka baloi abesie ba kapiteni bapele ndee, bokosiaka baloi benkama bepele l'itina mie base oko Kaisalia la lopoma lo bisato lo botio, la bato balia mfunda bosambiale, la bato balia bakongo benkama bepele. ²⁴Bokosiaka pe mfunda l'itina li nangie Paolo, booyiise pe ok'ole Pelika le nkumu le mbotu la bienge wembu. ²⁵Asone pe bokanda bo dweli lone; ²⁶Mi Kulaudio Losia, ok'ole wu pelika le nkumu le mbotu, boto lo lowu wuke, beseso. ²⁷Bayuda bawutake wele bone, ngeng'eki bo basokakolimia la ndiake nde, nsake la baloi la mbikie nde, ibango nzokake boe nde ale Boloma. ²⁸Ndangake pe mie nzebe itina be liofunda bo, ngako moyotiake ok'etetei le Ekokayolo le bo, ²⁹pe nyeneke mie, boafunda l'itina lika biango lama la bekengo be bo, yaaka ntafundwa nkia l'itina li lobo ye lokama la iwa pe la ikamba. ³⁰Yaaka basontepela boe waango bol'oko lama la wele bone, ngako nsokotomia nde ta-taa, pe nsotoma lotomo ok'ole bafundi ba nde mie bayotepele oko ntondo le wu. ³¹Ngako, nkonga oki baloi babae munya, bapose Paolo, pe baobeke la botio oko antipatulo. ³²Oko mbise losio bapake bato balia mfunda base la nde, yaaka bo nkika bayitie oko lowulu loka baloi. ³³Bato ba mfunda bayiake oko Kaisalia, pe bayambie bokanda ok'ole nkumu le mbotu, ngako babele Paolo oko ntondo le nde. ³⁴Nkumu le mbotu atange bokanda pe ayubole Paolo nza eki nde ayimake. Eki nde asoyeba ndee ayimake oko Kilikia, ³⁵atepele ndee laa bafundi ba wu basobeke, ngoyokitia lobo lowu. Apake munya nde ndee baokosie oko lowulu loka Elode.

Chapter 24

¹Oki mbise nsio bitano, Anania engambi e nkanga, akitele oko Kaisalia, ndia bankina ba bingambi bi nza, la boto omo lina telutulo, nde aliki boto lokoyebaka ntepela wuke. Bato bako bankumela bapasole lobo loka Paolo oko beso baka nkumu le mbotu. ²Babesie Paolo, pe Tuelutulo abangake mfunde Paolo ndee, Oo Pelika, boto lo lumu wuke, so toyoka nyinga wuke lama la totolo le wu, bisali bi dilo wuke pe bisokelwa oni etetei le ibotwa line l'itina lika boyeli bo wu. ³Tolokoyambe bine binkuma la betelia wuke ntundu la ntundu. ⁴Yaaka ntilange nkande wu ane edie-edie ye, ngako nkobotitia mie, l'itina lika boboto bo wu, otoyokitiake lama la bana mbo bi nio-bio. ⁵Ibango so tosolomola soe wele bone ale bosukoli bo bikokele ok'etetei eka Bayuda bankumela ba bolongo; nde ale engambi le ntondo oko esuku le basi Nazaleta. ⁶Akekake pe la mpite lowulu lo bowangi, yaaka so tosowuta, pe tolili la mposa soe toosambise oko dweli lo bekengo be so. ⁷Yaaka Lusua nkumu eka baloi ayotokumola nde oko babo la wembu, ⁸pe atome lotomo ok'ole bafundi ba nde, ndee baye oni ole wu. Awu nkika ongoyosono la nzubole nde lama la mbo bine binkumela, l'itina wue oyebe ibango be lio funda so. ⁹Bayuda pe bayambake, pe batepelake boe mbo biko binkumela bile nko ngako. ¹⁰Bandwa nse afumpe lobo ok'ole Paolo la mpae nde ngengo le ntepela. Paolo akalole ndee, mi nzeba mie awu ole ntendi oni ibotwa line yima edie lenene, ngako nzoka nyinga la mpae nkalo lama la mbo bi mi. ¹¹Okolama la nzeba-yeba wue yima nko losio loki mi nzilelake oko Yelusalema la mbotitia, nsio diomu la bipele nteliki ye. ¹²Ntabantana mi nkia losio lomo ye nkela biango mia boto laa pe nyumole esuku le bato ok'etetei le lowulu lo bowangi ye, laa pe oko ndie bekosamelo ye, laa pe ok'etetei le nza ye. ¹³Ntaangoyosono pe mpae wu elimbetelo le kweli la nkonkimie mbo bine mfunda bo pe ye. ¹⁴Yaaka mi ntepela la bososolo oko beso ba wu mie mi ntiela Wangi boka bankaka ba so oko dweli lone lotolo bo bonkika boe lobengwa. Nzamba mbo binkumela bisakosonwa oko Bekengo pe babambi. ¹⁵Ndia elikia ok'ole Wangi, bone bo yamba pe la bato bane, boe bakundwelo bangoyala, la ok'ole bato ba pie-pie, la ok'ole bane bampatonge pie-pie. ¹⁶Mi ndokotulole bobonda oko lobo lone mie ngengo binkumela mi ndia loyebako lo sosolo l'itina lika Wangi pe l'itina lika bato. ¹⁷Oko mbise mpela wuke, mi nzitiake ok'etetei le ibotwa li mi la nkapele bato bakapo ba isei pe la mpae mbeka. ¹⁸Ngengo eki mi nkelake biko, ba ntanake mi bokolami oko lowulu loka Wangi, ntiliki mia esuku le bato ye, nteliki pe la ikakasa ye. Yaaka Bayuda bane bakoyimaka oko Asia baliki ako; ¹⁹emokalome wue la bo bayale ane oni ntondo le wu, ba mfunde, laa pe balia nkia lobo lomo loyosono bo mfunde mi. ²⁰Laa pe ngako ye, paaka bane bale ane batepele la lobo, laa pe balia lobo losa bo ba mbaa mi la ekita ngeng'eyamala mi oni Ekokayolo, ²¹laa pe ntege lama la lobo loko lomo losaka mi ntepela mie, Nyo bo nsambisa mie lene lama la bakundwelo baka bawi. ²²Yaaka Pelika, oko lokowutake mbo bika mbok'eko binkumela batina, aapasole boankumela, pe atepele ndee, laa Lusua nkumu eka baloi asobe, ngoyeba mbeke lobo lo nyo. ²³Apake munya ok'ole Kapiteni ndee akosie Paolo, yaaka ntaolalake ye, pe lonkina ndee ntapekelake bato ba nde-nkika la nsunge nde ye. ²⁴Oko mbise bana nsio binkina, Pelika aye ndia ilaka li nde nde nkika lina Dulusila, lokoliki Boyuda, pe atome lotomo la mbesie Paolo, asakoyoka mbo bi nde lama la boyambi ok'ole Nkolo Yesu. ²⁵Yaaka ngeng'eki nde asolaka mbo bi lami la bokolami, la bienge nkeke-keke, pe lama la Botendi bone booyaka, nde Pelika ayokake bomo, pe akalole ndee, Sosa nza la lowu lelo, yaaka laa nsobaa ndie, ngokobesia. ²⁷

Chapter 25

¹Nsio bisato oko mbisa eka bayotwelo baka Peseto oko bonkumu bo nde, ayimake oko Kaisalia pe ayilelake oko Yelusalema. ²Bingambi bi bankanga, la bingambi bi Bayuda, bapasole lobo loka Paolo oko ntondo le nde, pe baobotitie, ³bo boe, l'itina lijka boboto atome lotomo abesie Paolo oko Yelusalema; ibango bayangake boe baodiake oko mboka. ⁴Ngako Peseto akalole nde ndee, PAolo ale oko lowulu lo ikamba oko Kaisalia, lonkina ndee, nde-nkika alia mposa le nsaka-saka oko Kaisalia ta-taa, ⁵pe atepele ndee, ngako bato balia lumu ok'etetei le nyo bambenge oko, pe laa elia lobo lo mfunda-funda lama la boto oko boofundaka. ⁶Eki nde asoyala ndia bo nsio mpika-mpika la mwambi laa pe diomu, akitele oko Kaisalia, oko losio lo mbisa akatike oko mata eka ntendi, pe atome lotomo nde ndee baye la Paolo. ⁷Bayuda bane bakoyimake oko Yelusalema baolingake dioso ako, pe bapasole mbo wuke binene l'itina li nde, yaaka ntabayosonoko nsembola bio ye. ⁸Paolo akalole ndee, Ntikelili nkia lobo lomo lo bobo lama la bekengo beka Bayuda ye, nkia pe lama la lowulu loka Wangi ye, nkia pe lama la Kaisala ye. ⁹Yaaka Peseto aliki la mposa le nzokie Bayuda nyinga, ngako akalole ok'ole Paolo nde ndee, Olanga wue oyilele oko Yelusalema pe nkosambie oko lama mbo bine? ¹⁰Yaaka Paolo akalole ndee, Ane ole mi ane, nyemi oko ntondo le mata le batendi eka Kaisala, ekolama la mi pe ntendwe nk'ane. Ntikelili bobo ok'ole Bayuda ye, kweli nkonga oyene wu tee. ¹¹Ngako laa mi nde boto lo mbe pe nsakokela lobo lokolama la iwa, ntiyosone mboye iwa ye. Yaaka laa mbo bine bi mfunda bo mi bile mbo bi kamba itina, ntengia nkia boto one omo lokolama la mpae mi oko babo baabo ye. Ndanga nsaka-saka ok'ole Kaisalala. ¹²Ngako Peseto ase nkuku ndia bato ba nde pe akalole ndee, osoyubola wue ose ok'ole Kaisala, oleka la lowu ok'ole Kaisala. ¹³Eki bana ba nsio bisoleka, nkumu Agulipa ndia Belunike babeleke oko Kaisalia l'itina li nsepe Peseto. ¹⁴Ngeng'eki bo bayalake ako bana nsio, Peseto ayebie nkumu lobo loka Paolo nde ndee, welo bomu ale ane, loki Pelika alaliake oko lowulu lo ikamba. ¹⁵Ngeng'eki mi ndiki oko Yelusalema, bingambi bi nkanga la bingambi bi Bayuda, bapasolake mbo lama la nde, pe ba mbotitiake boe moyimbe oko lobo. ¹⁶Makalolake mie oko bekengo beso Baloma oyosono la mpae boto babo baka boto onkina nko laa bofundwe asokayene ndia bofundi bo nde l'itina ndee ayosone mbae nkalo oko mbo bi nde, biko biofunda nde. ¹⁷Ngako nge'eki bo basobele ane, ntilendela ye, yaaka oko losio lo mbisa ntatike anse oko mata le botendi, pe ntomake lotomo mie banzele nde wele boko. ¹⁸Ndia bafundi ba nde bayemale yemaa, ntabapasola nkia lobo lomo lo bebe ye, ok'etetei eka mbo biki mi ntangelake lama la nde; ¹⁹Yaaka baofunde lama la lobo lo biango beelami la mbo bibo bi bowangi nkika la pe lama la Yesu, boto one losakowa, yaaka Paolo atepela nde ndee lelo alia lokeno. ²⁰Mi pe ndingatanake l'itina lika mbo bine, moyubolake mie laa alanga nse oko Yelusalema asosambwe oko lama la mbo bine. ²¹Yaaka Paolo abotitie ayale nk'ane, la ndendela ebekelo eka Nkumu lenene, ngako mpake munya mie baokosie kuu langengo engu mi motome ok'ole Kaisala. ²²Agulipa atepele Peseto nde ndee, ndanga pe mie nzoke bayoyi baka boto oko mi nkika. Atepele ndee, lobi ongoyoka. ²³Ngako, oko losio lo mbisa Agulipa ndia Belunike baye la bolato bo bikembwa pe bayotwe swe oko ndie le botendi, ndiemo boa bankumu bika baloi, la bakona ba nza. Peseto apae munya ndee baoyele Paolo, pe baoyele nde. ²⁴Peseto atepele ndee, nkumu Agulipa, la bele benkumela belia so ane, boyene boto one. Esuku lenene le Bayuda bayake mfunde nde ok'ole mi oko Yelusalema, nkia la pe ane, la mpama-pama boe ntabonge nzale la lokeno lonkina ye. ²⁵Mi nkika ntiolomoli la lobo nkia lomo lokolama nde la iwa ye. Yaaka nde nkika abotitiake ndee ase ok'ole nkumu lenene, ngako mbekeke mie motome. ²⁶Yaaka mi ntingia nta lobo lo polele lobongo mi nsonele nko lo l'itina li nde ye, kio kiekio ngako esa mi mopasola oko beso na nyoankumela, yaaka ok'ol wu nkumu Agulipa, mie oko mbise nzubole nde, nzosone mbae lobo lobongo mi nsono-sono. ²⁷Ibango ntangela mie ntome bowutwe pe oyala nkosembola lobo losa nde afundwa, ele lobo lo bomfunda.

Chapter 26

¹Agulipa atepele Paolo nde ndee, Odia ngengo le ntepela lama la wu nkika. La mbisa Paolo asembole lobo lo nde, pe akalole ndee, ²Nkumu Agulipa, nkatolo boto lo nyinga, ibango nsoba ngengo lene le nkalola oko ntondo le wu lama la mbo binkumela bine bi mfunda Bayuda la bio, ³ibango awu oyeba biyali la biango beka Bayuda nta dilo. Kio kiekio lekobotitia mi mie onzokitake la bokandi bo lomo. ⁴Lama la eyali le mi yima nko bolenge bo mi, ngeng'eki mi ndiki ntondo-ntondo, ok'etetei le ibotwa li mi pe oko Yelusalema, Bayuda bankumela bayeba. ⁵Ba nzebake mi yima nko kala-kala, bakanoyala la mposa lentepela, boe ndiki Bofalisai oko dweli loka ekinda le sonda bolito ok'etetei le boyambi boso. ⁶Akoboko nsoyemala ane l'itina li nsambwa l'itina lika elikia le ileno liki Wangi apaake ok'ole bankaka ba so. ⁷Babotwa ba so diomu la bapele balia elikia le mbae dilo ileno liko, ibango babotitia ok'ole Wangi la wane la botio. Ele nko l'itina li kio elikia ene, Bayuda ba mfunda mi, oo nkumu. ⁸Nyo botolo lobo eko nyoe ntalokolame la nzamba-yamba, nyoe te Wangi akundola bawi itina be? ⁹MI nkika ntangelake mie ekolama la mi nkele mbo bi ndoisa etumba esongo la Yesu le bosu Nazaleta. ¹⁰Nkelake ngako oko Yelusalema. Mposoke pe bokanda ok'ole bingambi bi bankanga, ngako pe mbutake bakolami wuke oko mbulu bi bakamba, pe oko ngengo eki bo baakiakake, mi nkika mpaake munya mie soo nko bawe. ¹¹Mbale wuke, nsakokende oko mbulu bi bowangi, pe manyokoloke l'itina mie nsokeka mpekele bo mbo bika Wangi. Ndiki la lumu wuke ngako pe nsakoabenge kuu nk'oko bise binkika bi ngendia. ¹²Ngeng'eki mi nkelake ngako, nsake oko Damaseke la bonkumu pe la lotomo loka bingambi bi bankanga. ¹³Oko mboka, oko lopoma lo diomu la bipele lo wane, nkumu, mi nyeneke nsasi bi twe oko ekeselo le wembu biyima oko liko, losondake lokosa loka wane, pe lotokosele soankumela bakoliki oko loselele lo lokendo. ¹⁴Soankumela tokitake oko nse, pe nzokake iyoyi litepela oko munya bo liela lioe, Saula, Saula, l'itina be li nyokolo wu? Okatoisa wale la nyemala esongo, nkonga nyate le kamba bototie ok'ole nkolo le nde. ¹⁵Mi ntepelake mie, Te awu nani, Nkolo? Ngako Nkolo akalole ndee, mi Yesu le nyokolo wu. ¹⁶Yaaka, yemalaka oko bakolo ba wu, ibango nsokalakia ok'ole wu l'itina mie nkoyalie wu botii bo mi, pe bosoni boka mbo bisa wu oyene oni ole mi, pe boka mbo bi nga wu oyene oko ntondo'ekendo. ¹⁷Ngokobikia wu oko babo baka bato bane pe oko babo baka ngendia biinga mi nkotome ok'ole bo la ndipole bo beso, ¹⁸l'itina mie bayime oko mpitamo baye oko tee, pe bayime ok'ole Satana baye ok'ole Wangi, l'itina mie ba bae bosawue bo bobo pe ikonda ok'ole bakolami bane basako nzambela mi. ¹⁹Ngako, nkumu Agulipa, ntiyosonoko nsenge bototie oko boyenelo bo liko ye, ²⁰yaaka ndambake mia bo oko Damaseke ntondo, la pe ok'ole basi Yelusalema, la pe oko nse enkumela le Yuda, la pe oko ngendia mie bakalomole bebonda, baye ok'ole Wangi, bakele pe bisali bi kolama la bokalomoli bo bebonda. ²¹Lama la bio mbo biko, Bayuda bayombuta oko lowulu loka Wangi, pe bakakotake la ndiake mi. ²²Ngako ngeng'eki mi nsobaa bosungi yima ok'ole Wangi, nyemalake kuu la wane bo lene ndaka-laka ok'ole bato ba nio-nio la pe ok'ole bato ba nene, pe ntilokopele lobo lonkina ye, nko mbo biki babambi la pe Mose batepelake boe bingopaswa, ²³bo boe ekolamake la Masiya nko ato wale, lonkina bo be nde boto lo ntondobokundwi yima oko bawi, aliki la mposa ndee alake lama la tee oni ibotwa line pe ok'ole ngendia. ²⁴Ngeng'eki Paolo akalolake lama la bio mbo bine, Peseto atepele la iyoyi li wembu ndee, Paolo, osokono lokeye! Loyeka wuke lowu lo bekanda losokokonia lokeye. Yaaka Paolo atepele ndee, Peseto, boto lo lumu, ntimbia lokeye ye. ²⁵Yaaka ntepela mbo bi kweli pe bi bososolo. ²⁶Ibango nkumu ayeba itina lika bio mbo biko, ngako motepele polele, ibango nzebe mie ntembia nkia lobo lomo lokamba nde nzeba-yeba ye, ibango mbo bine ntabikelwa oko nkuku ye. ²⁷Nkumu Agulipa, oyamba mbo bika babambi? Nzeba mi mie oyamba. ²⁸Agulipa atepele Paolo nde ndee, olanga wue o nkele mi boyambi bo nsukomola oni wano ngengo nio l'itina wue mi nkele basali bika Boyambi boka Masiya? ²⁹Paolo akalole ndee, Mbotitia Wangi mi mie, nkia akoboko, nkia pe ngengo leyaka, awu nkika ye, yaaka la bane ba yokili bi tepeli mi lene, bayale nkonga mi, yaaka oko balalo nga bami ye. ³⁰Ngako nkumu ayemale wema, la pe bondwa nse, la Belukike, la bankina bakoliki anse, ³¹pe ngeng'eki bo basoyima ako, bakatepele boe, boto one ntakelili nkia lomo lokolama la iwa laa pe la ikamba ye. ³²Agulipa atepele Peseto ndee, Laa boto one ntayubola mboka le nse ok'ole Kaisala ye, ntumbe akanotungwa.

Chapter 27

¹Ngeng'eki bo basobeke lobo boe tokende la baswa oko Italia, basembole Paolo, ndia bawutwe bankina namia, oko babo baka Kapiteni emo le poloto le baloi baka Augusteto nkumu lenene, lina li nde Yulio. ²Toyotwake swe oko baswa ba Adulamutiona bakoliki kosanu la sa oko nza bile oko babongo ba benkili be Asia, pe tosekwake. Alisitaluko, bosu Makedonia oko nza le Tesalonike aliki ndiemo la so. ³Oko losio lo mbisa tosekemeke oko Sidona, oe Yuli akelake Paolo bo boto wuke. Aopake mboka le nde nde nde bambale ba nde, la mbae bosungi oko babo baabo. ⁴Tosekwake ako pe tolekake oko mbise KUpulio ibango beembo betoyisenake mbisa. ⁵Tobekeke nzale la mpenda losi lo Kilikia la Pampulia, pe toyiake oko Mula oko mbotu bi Lukia. ⁶Kapiteni eka baloi atane baswa ba Alesandulia ako, bakoliki la nsa oko Italia, pe atoyotie soankuma oko bo. ⁷Tosenamake bolu-bolu nsio wuke pe toyiake oko Kinido la bonyuku, ibango weembo ntabotopaake ngengo ye, tolekake oko mbise Kulete songaa la Salamona; ⁸akope nko la wembu toyiake oko ndie emo mpika la nza lina Lesea, lina li kio Babongo ba dilo. ⁹Ngengo le wuke elekake nk'oko lokendo, pe lokendo loko lo losi loliki la bomu, ibango ileno li biemba nkina-kina lisoleda, ngako Paolo aanywetiake nde ndee, ¹⁰Bapapa, nyene mimie lokendo lone longoyala la bolingatano pe la ibomi li wuke, ntege nko l'itina lika biemba pe baswa ye, yaaka la l'itina li so nkika. ¹¹Yaaka kapiteni eka baloi ayambake munya boka kapiteni le baswa la pe munya boka bondwa baswa, pe aboyake munya boka Paolo. ¹²Ibongo liko ntaliliki ndie le dilo le nsekeme oko ngengo le mpio nsio wuke ye, ngako bato wuke bakayoke boe bayime ako, laa bangoyosono la nzie oko Poinike la ndendela nsio bi mpio ako, ibango ibongo liko li Kulete liyete liyelele Esete-Nodo la pe Sudu-Esete. ¹³Wembo bo bolu-bolu bofumpake yima ngele, pe batangelake boe bongoasunga, ngako banangole lokongo lo baswa pe basenamake mpika la bonkili bo Kulete. ¹⁴Oko mbiseko wembo bo wembu wuke lina Eulakulo boyimake oko engenza, ¹⁵bofumpake oko baswa la nguya wuke, pe ntabayosonoko lonkina la mpae wembo botu ye; ngako totwenyake nkeka-keka pe tosukwake nko ngako nsukwasukwa la wembo. ¹⁶Yaaka toyiake oko mbise esika emo lina li kio Kaudam pe nko la bonzenze tobaake nguya le mbute ebeye, ¹⁷pe bakenangole, baketike oko nse le baswa la ndala-lala. Yaaka bayokake bomu boe laa pe bangosa nko ngako nsukwa la wembo kuu nko Suluti, pe ngeng'eki bo basotulola biemba bikosondaka nkomba oko liko li baswa, basakosukwe la wembo nko ngako. ¹⁸Ako ngeng'eki so toloke la wembo bo wembu, oko losio lo mbisa babangake nsapola biemba, ¹⁹pe oko losio lo bisato, la babo baabo nkika baboke biemba wuke oko losi. ²⁰Oko nsio wuke, laa wane ntabopaswe ye, pe laa bioto ntaboyeneli ye, wembo oko bofumpake nta wembu ntwenya pe ye, ngako elikia enkumela ekoliki la so le mbikia bienge biso ebangake nsia-sia. ²¹Edie lenene bakambake ile, ngako Paolo ayemale ok'etetei le bo la ntepela ndee, Ba papa, ebongoke boyoke mbo bi mi, pe ntebongoko toyime oko Kulete. Bokanokela ngako ntumbe ntabokanobaa bodingatano bone pe la ibomi line ye. ²²Yaaka akoboko mebotitia mie bokande lomo, ibango nkia boto omo ok'etetei le so longa boboto bopitana ye, yaaka nko baswa bangopitana. ²³Ibango oko botio bone bosoleka, ntomwa eka Wangi bone bole mi boto lo nde, bone pe bo tiela mi, amoyemale ok'ole mi, ²⁴la ntepela ndee, Ntolotake ye Paolo! Ekolama la wu nko oyemale oko beso baka Kaisala, pe Wangi akosokopaa lobiko l'itina lika lika bane bankumela ba leka la wu oni baswa bane. ²⁵Kio kiekio ngako, ba papa, bokandaka lomo, ibango nzambela Wangi mie engoyala nko ngako, nga oki nde asoonzebia mi. ²⁶Yaaka ekolama la so tobokwe oko ensokoloko emo. ²⁷La botio bo losio lo diomu la binei, tokoswake nko nsukwasukwa oko losi lo Adulia; pe la etetei le botio bato ba baswa batangelake boe toya mpika la mbongo. ²⁸Ngeng'eki bo basoboka boliko la nkela-kela, bayene noe bolindo boliki meko nzombale, balendake nio, la mbisa bayitie mboke boliko oko losi mbala ekina, babae bolindo bo meka diomu la bitano. ²⁹Bayokake bomu boe laa pe wembo bongoasukomola oko bawe, ngako baboke nkonga binei oko losi bikoliki oko mbisa le baswa, pe balendake loyekelo lo mpendu la mposa lenene. ³⁰Yaaka bato bakoliki oko baswa bapaswake, balotake baswa ndota-lota; batulole ebeye oko losi, bayengisake boe bakana baboke lokongo lonkina oko ntondo le baswa. ³¹Yaaka Paolo atepele kapitani la pe baloi nde ndee, soo nko bane batikake oni baswa, laa ye, nyo ntaboyosono mbika-bika ye. ³²La mbisa baloi babeke beliko be ebeye, pe bakekisene. ³³Yaaka ngeng'eki mpendu eya mpika la nzombwa, Paolo apake ilako ok'ole bankumela ndee bale biemba. Atepele ndee, Lane ele losio lo diomu la binei, yemba ndeke-leke ye, bosokina biemba la elikia. ³⁴Kio kiekio ngako, mepa ilako akoboko mi mie bolekeke efula, ibango lobo lone lole l'itina li lobiko lo nyo. Nkia booso bomu bo lobo lo ntabongoyima ye. ³⁵Ngeng'eki nde asoseya ntepele ngako, apose efula, apake Wangi bitelia oko beso ba boankumela, akeyatole, pe abangake ndeke-leke. ³⁶Boankumela pe ba bae nkusa, bapose bifula pe babangake ndeke-leke bo nkika. ³⁷Soankumela oko baswa tolili bato benkama bepele la bosambiale la bato basamalo. ³⁸Ngeng'eki bo basonyota la ile, babokake basangu oko losi la nkisena bolito boka baswa. ³⁹Ngeng'eki mpendu esoyombwa wee, batii ba baswa ntaadimbetelaka nse lesobeleme la ye, yaaka bayeleke ikumba limo oko mbongo le bekongo, ngako balangake nzotia baswa ako kio ndieko, laa pe bangoyosono. ⁴⁰Ngako babeke nkamba bi nkongo binkumela, balaliake nkia la nkongo nk'oko losi, pe oko kio

ngengo eko basotole biamba benkuma be yeeenda. La mbisa banangole esenda oko ntondo le baswa la ndala wemba, ngako pe babengake kio mbongo eko. ⁴¹Yaaka bayiake oko ndie lepomala ndosi bipele, pe baswa bakakema. Ndumbu le ntondo le baswa ekakeme nta wembu wuke, pe ntekekalake nkia mfukasana ye, yaaka nsoli le mbisa le baswa ebangake nsukwa la nguya eka boketi. ⁴²Baloi baliki la mposa boe badiake bawute, ibango bayokake bombo boe nkanga bamo baabo ntaasolota oko losi. ⁴³Yaaka Kapiteni le bo aliki la mposa le mbikie Paolo, ngako aboye waango boobo, pe apake munya nde ndee, ntondo, bane ba yeba nyanya-nyanya bakaboke oko losi babenge mbongo, ⁴⁴pe la mbisa bane bangotikala, bamo bawute babaya, bamo pe bawute biemba bi baswa. Ngako boankumela bayiake oko mbongo.

Chapter 28

¹Ngeng'eki so tososia, tolimbetelake soe mbongo eko eliki mbongo le Melita. ²Bato baka kio ndieko batokelake boboto wuke. Bakatiake twe, pe batosaangale soankumela la dilo wuke ibango eliki pe la mbula pe la mpio wuke. ³Paolo akosiake ebolo le nkini, pe akeboke oko twe, yaaka eliki la nzo lina itupa lekofunzoa yima oko nkoni biko ibango la twe, pe elameme oko lobo lo nde nke-nkee. ⁴Eki bato bako basoyene kio nzo eko ndanema oko lobo lo nde, bakatepele boe, Nko solo boto one ale ediaka bato! Nkia asobika oko losi, yaaka bakolami ntabongoyosono la ndalie nde la bokolo ye. ⁵Yaaka nde afukise nzo oko twe, pe ntatolo wale ye. ⁶Yaaka bo balendake boe laape bienge bingoyama, laape angowa nkanyomola. Ngeng'eki bo basolendela edie, bayeneke boe ntengia nkia lobo lomo lo bobo longokelwa ye, bakalomole bebonda la ntepela boe, Nde ale wangi. ⁷Mpika la kio ndie eko, eliki la itia lika bondwa kio esanga eko lina li nde Pubelio. Nde pe atoyambe oko lowulu lo nde, pe Atotamie ako la boboto wuke nsio bisato. ⁸Papa eka Pubelio akononoke isakema pe wale oko ibale. Paolo ayotwe swe oko lowulu lo nde, abotitie, aosangie babo, pe aobikie. ⁹Oko mbisa eka lobo loko, bato bankina bakokonoko oko nza eko bayake ok'ole nde pe babikake boankumela. ¹⁰Batoteliake la bitelia bi wuke, pe ngeng'eki so toyimake ako, bayotiake biemba biki so tokambake oko baswa. ¹¹Oko mbise benzali besato toyimake ako la baswa ba Alesandulia lina Mboo ndia Mpia, baswa bako baliki ako edie wuke la ndendela bonzali bo mpio. ¹²Tosekeme oko Salakusa pe toliki ako nsio bisato. ¹³Toyime ako pe tose oko Legio, pe oko mbise losio wembo bokoyimaka ngele bobangake mfumpa-mfumpa, pe oko losio lo bipele toyiake oko Puteoli. ¹⁴Topomalake soa bambale ako, pe batobesie bese toyale soa bo nsio bisambiale, la mbis'eko toyiake oko Loma. ¹⁵Bambale bakoliki ako bayoke nsango biso, pe baye kuu nko Yango le Apio, pe kuu mko Betumba-Besato la mpomala la so. Ngeng'eki Paolo asoyene, ateliake Wangi wuke akandake lomo. ¹⁶Ngeng'eki so tosoyia oko Loma, bapake Paolo ndie le nzala-yala le nde-nkika, la pe boloi bomo la nkenge nde. ¹⁷Oko mbise nsio bisato abesiake bingambi bi Bayuda mpomala la nde. Eki bo basa kosama, aatepele ndee, Bambale, mi nkia ntikelili lobo lomo lo bobo oni ibotwa liso, laa pe bekengo beka bankaka ba so mpita ye, nsakopawua bowute oko babo baka Baloma ba Yelusalema. ¹⁸Oko mbise nzubole mi, bakanake boe bantungole, ibango ntabayeneke nkia lobo lomo lokolama la iwa ok'ole mi ye. ¹⁹Yaaka Bayuda baboye, ngako ekolamake la mi nko nse ok'ole Kaisala, yaaka ntingia nkia lobo lomo lo funda mi ibotwa limi ye. ²⁰Kio kiekio, nsoebesie nyo l'itina mie meyene nyo, pe tosimole mia nyo, ibango bankokoso bone bo tungi la mi, bole l'itina lika ilikia eka Bayisalaale. ²¹Yaaka bo baokalole boe, So ntatobali bekanda be yima oko Yuda lama la wu ye. Nkia la pe omo lo bambale ba so ntayili nsangele so bontika la pe ntepele so lomo lo bobo l'itina li wu ye. ²²Yaaka so tolia mposa le nzokitie batangeli ba wu oko munya bo wu nkika, ibango l'itina lika ekinda ene, loyebana ok'ole so loe, eboywa oko ndie binkumela. ²³Bakolimiake isilo li mpomala boa nde, pe oko lo losio loko bo bakolimiake ileno, bato wuke bayake oko lowulu lo nde. Aalimbolake nta itina lika Bonkumu boka Wangi, yima nko mpendu kuu nko botio, pe aatepelake polele dweli lo lami mbo bika Yesu la Bekengo beka Mose, la pe mbo bika babambi. ²⁴Bankina bayambake mbo biki nde atepelake, bamo pe baboyake nzamba-yamba. ²⁵Oki bo ntababongoko nzokana, bakalamole. Yaaka Paolo atepelake lobo lone lonkina nde ndee, nko solo Elimo le Tee atepelake ok'ole bankaka ba nyo oko munya boka babambi Yesaya nde ndee, ²⁶leka osotepele bato bako wue, bongoyoka oko batoyi yaaka ntabongowuta itina ye. Bongolenda la beso yaaka ntabongoyene ye. ²⁷Ibango bebonda beka bato bane besakoyenza la wembu, bayokili la batoyi ba hodito, pe basolipa beso ba bo, l'itina boe nkanga ntaasoyene, pe nkanga ntaasoyoka la batoyi, pe nkanga ntaasowuta itina oko bebonda, nkanga pe ntaasoyitia boe mabikie. ²⁸Ngako ekolama la nyo nzeba-yeba nyoe lobiko lone loka Wangi losakotomwa ok'ole ngendia, ngako bo pe bangoyoka. ²⁹Eki nde asoseya ntepele mbo biko, Bayuda bakayalomole, pe bakelake biango be wembu ok'etetei le bo. ³⁰Paolo aliki edie lenene mpela bipele bombondo oko lowulu lo nde nkika lo mfutela, pe ayambake bato bankumela bakoyaka ok'ole nde nko la dilo, ³¹alakake bato mbo bi bonkumu boka Wangi pe asangelake bato bentika beka Yesu Masiya nta polele, pe nteliki nkia la boto lokoopekela ye.

2 Corinthians

Chapter 1

¹Paolo, ntomwa eka Masiya Yesu la waango boka Wangi, mbale Timotio, tososono bokanda bone ok'ole Ekinda eka Wangi l'el'oko Kolonto pe ok'ole Bakolami bankuma bal'oko Akaya enkumela. ²Iyangi la totolo biyale ok'ole nyo yima ok'ole Wangi Papa lesa Nkolo Yesu Masiya. ³Wangi pe Papa eka Nkolo lesa Yesu Masiya, nde papa le isei, pe Wangi bototondo so bato ngengo binkumela. ⁴Nde atobondo so ngengo binkumela bilia so mbabali. Ngako so pe toyozone mbonde bane bal'oko mbabali la ibondo likolama oko dweli lotobondili Wangi. ⁵Ibango nkonga

mbabali bika Masiya otokitela bio oni boyalelo boso, nko ngako pe so tobondwa l'itina lika Masiya.⁶ Laa so tokwele mbabali, ele itina lika lobondwa la pe lobiko lo nyo. Laa so tobondwa, ele itina la lobondwa lo nyo, loyaa nyo bobaaka ngengo esaa nyo bokanda lomo oko mbabali, mbabali eko leele kweli la ene eyaa so tobaaka.⁷ Pe elikia leso l'itina li nyo eyemi nta kwee, ibango nyoboyeba nyoe, nkonga osaka nyo bolamema oko mbabali biso, ngako bongolamema pe oko lobondwa los.⁸ Bambale, ntatolange soe nyo boyale nkoyeba mbabali ekoliki la so oko Asia, ibango eliki la bolito bosonda ok'ole so kuu la ngengo eki so toytangelaka soe lokeno ntalongoyitia nzalalyala ok'ole so lonkina ye.⁹ Nko solo, oko bebonda beso toyebake nkonga wue basobeke boe towe, yaaka ekelwake ngako l'itina soetoyekasale la nzale nkotika elikia leso ok'ole so nkika, yaaka ok'ole Wangi lo kundola bawi.¹⁰ Ele nde lokototungolake oko bakakasa ba iwa basonda nguya pe angototungola lonkina; nko solo tolia kio elikia eko ok'ole nde so-soe angotoyitia ntungola lonkina, ibango nyo bongotosunga nyo nkika oko mbotitia l'itina liso. Ngako, Wangi angokalola oko mbotitia bika wuke bo bato l'itina liso, angotokapela lio ikapo liko pe wuke bo bato bangootelia nde l'itina liso.¹² One ele lobo lobongo so nzale la losaki: Boyeli bo batangeli baso botolakia boe tosokende oni bolongo, pe nsonda-sonda oni ole nyo, la bokamba bo bosangie bo bienge la pe bososolo, bi yima ok'ole Wangi, one ole bato bampatokende la boyeli boka bato yaaka la iyangi lika Wangi.¹³ Ibango, oko bekanda besono so ok'ole nyo, ntatoesonele mbo binkina ye, nko biko bibongo nyo ntanga-tanga pe batina mbuta-wuta. Pe ntangela mimiebongoyosono mbute bine nta dilo,¹⁴ akoboko boiwuta batina nko nta nio nio oko losio loka Nkolo leso Yesu, nyo bongokatelia l'itina liso nkonga onga so tokatelie l'itina li nyo.¹⁵ Ibango ndiki la mposa wembu oni lone mimie, mebelele nyo ntondo l'itina mie nyo bobae bakapo ba dilo mbala bipele.¹⁶ Nkolomiake mimie nzoeyene ngengo eya mi ndeke la nse oko Makedonia pe la nzitie mbele nyo oko bayitielo ngengo eyima mi Makedonia pe ngako bongonkambia la nsaka-saka oko lokendo lo leka mi Yuda.¹⁷ Eko eliki elikia lemi. Ndekiake ngengo nko die. Ngengo ekolimia mi biango bemi, mekolimia nde oko mbaka le keboto? ok'ole mi ntitepele mbal'emo la Oo! oo! La pe ye! Ye! loselele.¹⁸ Kweli nkonga ole Wangi bokolami, iyoyo liso ok'ole ntaliliki la Oo! la ye! mbal'emo ye.¹⁹ Ibango Yesu Masiya, wana oka Wangi, oko loki so soa Siloano la Timotio totatolake ok'etetei le nyo, ntege lobo lo Oo! la ye! mbal'emo ye, yaaka ok'ole nde ele nko lobo lo Oo!²⁰ Ibango baleno bankuma baka Wangi ok'ole nde bale nko Oo! Kio kiekio letepela so "Nko ngako" ok'ole nde, ngengo esangola so Wangi.²¹ Pe Wangi asakotoyemia so kwee lama la lina lika Masiya, ndiemo la nyo pe asakotoswakola,²² asakoyotia elimbetelo le nde ok'ole so asakopaa Elimo ok'etei le bebonda beso nkonga ndanga.²³ Ntika Wangi temo le elimo lemi, laa mi nzengisa mie ntiyitie oko Kolinto ibango ntalange nzokie nyo mbabali ye.²⁴ So ntatolange soe toeyikitie nyo bayambi bo nzikitia la wembu ye, ibango nyo bosakoyemala nta kwee oko boyambi bo nyo; yaaka so toloko lameme soa nyo esali l'itina lika nyingha le nyo.

Chapter 2

¹Ngako nsakoyanga oko bobonda mi mie ntingoya ok'ole nyo nkanga ntisoetoisa ibaku mbal'enkina. ²Ibango laa mi meyokia nyo bebonda isei, ako boto nani longoyosono nzokie mi nyingha? Nko bo, bako banga mi nzokia bebonda isei! ³Oko ele itina lisa mi mesonele la nzebie nyo dweli losa mi nkolimia ngako: ntilangake mie nzie ok'ole nyo la mbisa pe ntane isei ok'ole bato ba bongo la nzokie mi nyingha, ibango nzamba kwee pe mi mie nyingha lemi ele pe nyingha le nyoankumela. ⁴Nko solo, nsoesonele nyo la mbabali oko bobonda la isei pe la biosoli wuke ntege l'itina li nzokie nyo mbabali ye l'itina mie boyebe nyoe bolito bo lolango lomi ok'ole nyo bosonda nguya. ⁵Laa boto omo asoyokia bato bankina mbabali, ntaanzokie mi ye, yaaka asoeyokia nyo nyoankuma, bimo mbala, ntege nyoankuma ye, ntilange nkele lopeetia ye, yaaka wuke bo ba nyo. ⁶Ikamba lingopawua ok'ole nde yima ok'ole esuku le bato lisonda dilo. ⁷Ngako nkane, akoboko nyo bosambaka nde l'itina li nkembie nde nkamba isei lisonda nguya ntiisoyisena mbisa oko bokutwe. ⁸Ngako, oko ngeng'eko, mebotitia mi mie bokolimiaka mbo l'itina li nde oko dweli lobongo ndakie nde nyo nyoe bolia lolango ok'ole nde. ⁹Oko ele itina liesonele mi; l'ibango mie nsoeeka la nzeba-yeba laape bolokototie balako ba mi bankumela. ¹⁰Boto onkine longa nyo bosamba bobo bo nde, mi pe ngoosamba. Ibango laa nsosamba boto lobo nkia lo dweli lonkeni, ngoosamba nko l'itina li nyo, oko ntondo eka Masiya, ¹¹nkanga Satana ntasotosonda bonkanghala; ibango toyeba batangeli ba nde nta dilo. ¹²Ngengo eki mi nsoyia oko Toloa l'itina li nteye nsango dilo eka Yesu Masiya, nyeneke mie l'isei lika Nkolo, ngengo le ntia-tia esopawua. ¹³Oko kio ngeng'eko, ndiki la lokeketeni ibango ntitana mbale lesa Tito ye. Ngako mpaake beseso ok'ole bato ba Toloa pe nsake oko Makedonia. ¹⁴Bitelia ok'ole Wangi lotokendia so kuu nko la mbae eswa oko lina lika Yesu, pe oko mboka le ekendelo lesa, atotiisa la nkendie lina lika Yesu oko ndie binkumela nkonga nsolo le bolawu bo nsolo le dilo esolande oko ndie binkuma. ¹⁵Ibango so tole nkonga nsolo le bolawu bo dilo bopa Yesu Masiya ok'ole Wangi l'itina lika bane babika, pe l'itina lika bawunghali. ¹⁶Ok'ole bawunghali, nsolo le iwa l'itina lika iwa; l'itina lika bane bal'oko mboka le bokolo, ele nsolo le bokolo l'itina lika lobiko. Te boto nani loyosono nkele lobo lo dweli loko? ¹⁷So ntatonge nga bane bankina ba kela bombongo la ilako lika Wangi; nkia nio ye, ibango ele Wangi lokototomake, totepela la bososolo oko beso ba nde, ibango tole batii baka Wangi bakotomwa la Masiya.

Chapter 3

¹Oni bayoyi bane eyenele nkonga wue tokalakia bonene boso nkika? Laa pe nghanoni, ekolamake la so, ng'okela bankina, la ndakie nyo bekanda besa so totomwa laape la nzubole nyo soe nyo botokelele bio? ²Nyo nkika bole bokanda boso bosakosonwa oko bebonda beso bokolama la bato nzena-yeba pe la ntanga-tanga. ³Nko ngako, loyenele polele loe nyo bole bokanda bosakosonwa la Masiya bosakopawua oko babo baso. Ntabosonwe la losi lo bokolo bo bokanda ye, yaaka la Elimo eka Wangi bolia bokolo; ntabosonwe oko liko li bieti bi bawe ye, yaaka ok'etetei le bebonda beka bato ba kena. ⁴Toyamba ngako ibango totulola bebonda ok'ole Wangi l'itina lika Masiya. ⁵Nko solo, ntatoyosone ntelia so nkika nkia losio lomo ye soe toyoosono la nkele bisali bi ngako la nguya lesa nkika. Binkuma biyosono so nkela-kela biyima ok'ole Wangi, ⁶nde boto losakotolonda so nde ndee toyale batii baka 'bokomo bo bosaba', bompatokelwe la nguya eka bekengo be sonwa la bato, yaaka la Elimo. Bokengo bosonwa la babo bolia bato, yaaka Elimo apaa boto bokolo. ⁷Bokengo bosonwake etimo oko liko li bieti bi bawe pe bakembo baka Wangi basangemake oko kio ngengo eko. Boso boka Mose bokeseke la lokeso lo wembu lompaa bo ntabayosonoke ndenda-lenda ye, kia ngengo eki lo lokeso loko lolimake. ⁸Ngako esali lekelela so Elimo ntebonge nzale la bakembo basonda itina be? ⁹Ibango laa esali le ntiele mbo bitoyimba oko beso bakawangi eliki dilo, ako esali le ntiele bokolami ebongo nzale la bakembo nsondo ntaba-sonda oko beso baka Wangi. ¹⁰Tokolama nkia la ntepele soe bakembo bakokosake ntando ntabokolame la bakembo ba booko ye. ¹¹Ibango laa ene lekoyeneleke nko yemba ngengo la bakembo pe esakolimwa, ngako ene leyenele akoboko ependa bakembo. ¹²Ibango ane tolia elikia le boyambi nta kwee. ¹³Ibango so ntatonge nga Mose ye, lokokanisake boso la esenda nde ndee nkanga Ba-Yisalaele ntaasoyene boso bo nde bolia bakembo bane basilela. ¹⁴Yaaka boyeli boobo bosakoyala la bolito la mbute mbo batina, ibango kuu la booko boyeli boobo bosakoli pama la kio esenda eko ngengo etanga bo bokanda bo Bokomo bo ntando (Ancien Testament). Esenda eko lesakolipama ok'ole Ba-Yisalaele ebongo ndimwa nko la Yesu Masiya. ¹⁵Kuu la len'ene, ngengo etanga bo bokanda beka Mose, esenda eko elipi oko bebonda bebo. ¹⁶Yaaka ngengo ekalomwa botobobonda la nzambele nkolo Yesu, esenda eko eyima ok'ole nde. ¹⁷Nkolo ale Elimo, pe oko ndie l'eyala Elimo eka Nkolo, ako ele bosokwe la lobiko. ¹⁸Pe soankumela tolia beso besakolifwa, tolokoyisene bakembo ok'ole lo nkolo nkonga elenge; tongokalomwa kuu nzale kweli nga nde yima oko bakembo ba booko kuu la bakembo ba dweli lonkina. Bako bangoyima ok'ole nkolo nde nkika, nde lo Elimo.

Chapter 4

¹Wangi la isei li nde, asakotosembola esali ene, kio kiekolempa so ntatokambe nguya le nti-tia. ²Tosakoboya bikelelo bi diemo pe bi bamonyo; ntatatie la bongala ye pe ntatopite ilako lika Wangi ye. Yaaka, toyenia bososolo boka ilako nta polele pe tokasembola soankuma oko itangeli lika boto la boto oko beso baka Wangi. ³Laa nsango dilo leso esosinama nko l'itina lika bane bapitana. ⁴Wangi bo bolongo bone asakosina beso ba boyeli boka bane baboya nzamba-yamba nkanga ntaasoyene tee eka nsango dilo pe bakembo baka Yesu Masiya ye. Nde ale nkitwa eka Wangi. ⁵Ibango ntatolokolake mbo biso nkika ye, yaaka bika Yesu Masiya soe nde ale Nkolo. Nta so nkika tole ok'ole nyo nkonga bantamba l'itina lika Yesu Masiya. ⁶Ibango Wangi bone bokotepelake nde ndee; Paaka wane bokose oko mpitamo, nde nd'oko asakokese ok'etetei le bebonda beso l'itina nde ndee atopae so tee la boyeli la bakambo baka Wangi oko ntongo le boso boka Masiya. ⁷Yaaka so balia lio ikapo liko lik'Elimo, tole nkonga mpoke bi babomba ba bebolo, l'itina bato bayene boe nguya eko le wembu nenge eka bato ye yaaka eka Wangi. ⁸Batobilinga ngengo bonkuma oko nzeli binkumela bi benyoko, yaaka nko ntatomiekene ye; tolie lokeketei, yaaka ntatokambe elikia ye; ⁹batodiaka, yaaka Wangi ntatotwenye ye, batotwanga oko mbotu, yaaka ntatosilele ye. ¹⁰Tolokobele ngengo binkumela iwa lika Masiya oko bienge biso, l'itina ndee bokolo bo nde boyenele oko bienge biso. ¹¹Ibango oni ngengo elia so lokeno, tosembwa ok'iwa l'itina lika Yesu ngako bokolo boka Yesu boyenele oni bienge biso bi bongo la iwa. ¹²Ngako iwa lisokela esali oko bienge biso yaaka bokolo oko bienge bi nyo. ¹³Basono batepela boe: Ntepelake ibango nzambake. La so pe tolia Elimo nko kio emo le boyambi, totepela ibango toyamba. ¹⁴Toyeba la bososolo soe Wangi, lokokundolake Nkolo Yesu yim'oko bawi, angotokundola laso ndiemo soa Yesu pe angotoyenia soa nyo oko ntongo le nde. ¹⁵Biko binkuma biyenele l'itina li nyo; ngako isei lika Wangi linyote ok'etetei eka bato wuke wuke l'itina li nkembie bo oko ngengo wuke bi mbotitia la ntelle Wangi pe la nyenie bikembwa bi nde. ¹⁶Oko ele itina li lobo limpa so ntatokambe nguya. Nkia boyalelo boso bo bososilele nio-nio, boyalelo boso bo elimo bokayitia mbonda-bonda losio la losio. ¹⁷Yembe mbabali le bonyoko l'ekwele so oni wano ngeng'ene, etolondela bakembo ba wuke pe ba edie, nsonde kio mbabali ene l'ekwele so akoboko. ¹⁸Ibango so ntatangele la nde ndee mbo bine bi yenele ye, yaaka bine bimpatoyenele. Bine bi yenele biyalake nko wano ngengo nio, yaaka bine bimpatoyenele bilia bokolo bo edie l'edie.

Chapter 5

¹Akoboko toyeba sosoe botumba bone bo nse bo lamba so ok'etei laa bosowa, tolia lowulu loyala so lo yima ok'ole Wangi, lowulu lompatowe oko nza eka wangi, lompatoluwuake la babo baka bato. ²Akoboko tokimela, ibango tolia mposa lenene le nsinama oko bolambelo bo liko; ³ibango ngengo enga so tosiname, ntatongoyitia nyenele bensele ye. ⁴Ibango ane ole so oni botumba bone bo mbotu, tonyokwa la mbabali nkonga wue tosobeke ekindo, ntege wue ibango tolia mposa oni bienge bine bi mbotu yaaka tolanga soe tolingame la boyalelo boso bo liko, ngako bienge bi pondo bilingame la lokeno. ⁵Ele Wangi nde nkika lokotosoloke oko kio mboka eko le bokalomoli, pe asakopa Elimo le nde nkonga ndanga le elimbetelo le boyalelo bo dilo bosaka nde atokolia. ⁶Ngako ngengo binkumela so totia nkusa pe loyebako sosoe ngengo elamba so lelo oni etei le bienge bine toliki lelo nko lamo la bolambelo boka Nkolo. ⁷Tolokokende nk'oko mboka le boyambi, ntege nyene-yene ye. ⁸Tolia boyambi, nzosono ntepela, pe nzoka mposa nsonda-sonda le nyime oni bienge la nse bolambelo mia Nkolo. ⁹Ngako tobongo nzale la elikia oko lobo'eko l'itina li nzokie nde nyingha, nkia lelo eliki so oni bienge bine bi mbotu nkia pe ngengo eyima so oni bio. ¹⁰Ibango tongoyemala soankumela oko ntongo eka Masiya la nsamba-samba pe boto la boto angoba ntolo le nde kweli la bikelelo biki nde akelake bi dilo laape biibe ngeng'eki nde aliki oko bienge bi nde bi mbotu. ¹¹Toyeba itina li lobo lo nzoke Nkolo homo pe toyalola mboka le nzebile bato. Wangi atoyeba nta dilo-dilo pe ntangela mi mie ok'etetei le so nkika, nyo pe bo nzeba la mi. ¹²Akoboko ntege ngengo lekabanga so ndiaka ok'ole nyo ye, yaaka tolanga sosoe toepae nyo ngengo le nzale la losaki l'itina liso; ngako bongo yosono la nkalole ok'ole bane bakamema l'itina lika boyenelo bo bosale, yaaka bi bobonda ntabalende ye. ¹³Laa so tole bato bakamba boyeli, nko ibango la Wangi, laa tolia batangeli ba dilo, ele nko l'itina li nyo. ¹⁴Ibango lolango loka Yesu lotowuta soankuma bane ba wuta lobo itina soe boto omo awe l'itina lika bato bankumela, ngako bato bankuma basakolamema oko lio iwa liko. ¹⁵Awake l'itina lika bato bankumela, l'itina ndee bane balia lokeno ntabangia bokolo l'itina li bo nkika ye, yaaka l'itina lika one lookowa pe lokokundwa oko bawi l'itina li bo. ¹⁶Ngako, yima lenene so ntatokolimie boyenelo boka boto nk'oko bomboka bo bienge ntontoo ye. Nkia toyebake Masiya nga boto, akoboko ntatokolimie ngako lonkina ye. ¹⁷Ngako laa boto asakoyambela Masiya, asakoyala boyenelo bo bosaba; mbo bi ntongo bisakolimwa, mbo bi bosaba bisakobeke. ¹⁸Biko binkuma biyima ok'ole Wangi, nde losakotoyotia so oko lolango lo nde l'itina lika Yesu pe asakotopaa so esali le nzisene bato oko lo lolango loko. ¹⁹Ibango, Wangi aliki ok'etei eka Masiya la nzisene bato la ba bolongo la lolango ok'ole nde. Nde ntabale bobo boobo ye, pe asakotopaa so esali l'itina lika bayitielo ba lolango baka boto boa Wangi. ²⁰Ngako so tole ntomwa bika Masiya; Wangi aebesie nyo la bayoyi baso, toebotitia nyo oko lina lika Yesu, sosoe boyitiaka namema la lolango ok'ole Wangi. ²¹Nde Yesu ntayebake yemba l'tolwa lina bobo ye, yaaka Wangi aoyalie nde nkonga boto lo mbe l'itina li so, ngako so toyenele la bokolami oko beso baka Wangi ibango la nde.

Chapter 6

¹Ngako, ane otia so esali soe Wangi, toebotitia nyo sosoe boyale nkoyene iyangi lika Wangi nga yemba le ntonto ye. ²Ibango atepelake nde ndee: Nkoyokake oko ngengo ekokolamake la mi, pe oko losio lowu lo lobiko, nkosungake. Solenda, nkotepela wu mie akoboko ele ngengo lekolama eka Wangi, akoboko ele losio lo lobiko.³ Ntatolange soe boto asembe esali leso ye, kiekolempa so ntatolange ntoise nkia boto omo ibaku ye oko mbo binkumela.⁴Yaaka tokalakia oko bemboka benkumela soe tole batii baka Wangi: Tobela bolito bo beyoko benkumela la nkusa le wuke, batotoisa wale, mbabali oko bienge, ⁵batolala, la ndiake so, la nkande so oko mbulu bi bakamba, la belingatano beka bato, la ntise so bisali bi wuke, isilo ye, mbo binkuma ndendela, la nzala. Tokalakia⁶ sosoe tole batii baka Wangi la eyali le kweli, la boyeli, la nkusa, la boboto, la Elimo le Tee, la lolango lo sosolo, ⁷la etepelo le kweli, la nguya eka Wangi. Tolia bakongo la mpalo bi bokolami bi lobo lo ndeli la pe bi lobo lo nkoso.⁸Tolia lumu pe tolia eteko, batopa la beena ba dilo la baabe. Totolwa nkonga bato ba bongala yaaka so tolia bososolo; ⁹tole nkonga bato bampatoyebatan yaaka so toyebatana; tole nkonga bato basakowa yaaka so lelo tokena; tole nkonga bato bal'oko ikamba yaaka lelo ntatowuli ye; tole nkonga bato balia isei yaaka so tosakonyota la nyingha; tole nkonga mbolo yaaka lelo ntatowuli ye; ¹⁰tole nkonga bato balia isei yaaka so tosakonyota la nyingha; tole nkonga mbolo yaaka so toyalia bato wuke bakwaki; tole nkonga bato bampatongia nkia yemba ye yaaka yaaka so tolia biemba binkumela.¹¹Nko ngako basi Kolinto, minya beso bele polele oko ntongo lenyo! Bebona beso besolifwa nta polele! ¹²So ntatoekandeli bebona beso ye, yaaaka nyo botokandeli benyo. ¹³Ngako ntepela ok'ole nyo nkonga bana ba mi: bototangelaka nkonga oetangela so nyo; botolipolake so bebona be nyo polele.¹⁴Ntabosaangalake oko bisuku bika bakini ye. Ngako bobela dilo babongo ndamema nghamoni? Bolametelo boka tee ndia mpitamo bakolama nzala-yala nghamoni? ¹⁵Yesu ndia Satana bakolama nzokana nghamoni? Laa pe, boyambi ndia bokini bakayoka oko lobo nga be? ¹⁶Te lowulu lo besango loka Wangi lokolama la nzala ndie eka ndobe bika bakini nghamoni? Ibango so tole lowulu loka Wangi bolia lokeno, nkonga oki nde nkinka Wangi atepelake: "Ngolamba pe ngoyala ok'etetei le bo, ngoyala Wangi bobbo pe bo bangoyala bato bami"¹⁷Kio kiekolempela lo nkolo nde ndee: "botwenyaka bo pe bokalamolaka lamo la bo. Ntaboyalake nkia la yeti le bolametelo nio bo yemba ye mbindo ye, pe mi ngoeyamba nyo. ¹⁸Ngoyala Papa le nyo, nyo pe bongoyala bana bami ba beto la ba bele, lootepela ngako ele Wangi bo nguya nto-too.

Chapter 7

¹Baa lolango, ane osaka so toba baleno bane baka Wangi, tokele wembu l'itina soe tokasose oko bobbe bone bo bienge pe bok'elimo, toyale la biyali bika bakolami pe tolota Wangi.²Botopake ndie oko bebonda be nyo! Ntatokeleli nkia boto one omo bobbe ye, ntatopitili boto ye, ntatokumoli yemba eka boto ye.³Ntitepeli ngako l'itina li nkonzie nyo ye ibango ntepelake ntondo mi mie nyo bol'oko etei le bebonda be so l'itina soe towe loselele soa nyo pe tobike loselele soa nyo.⁴Ntikela bobonda wuke ok'ole nyo, Nkatelia pe l'itina li nyo. Nsonyota la nyingha; nkia ok'etetei eka mbabali wuke-wuke ndia nyingha le nta wuke.⁵Kia ngengo eki so toyiake oko Makedonia, bienge biso ntaliki la ngengo le nzolia ye yaaka batonyokoloke ntundu binkumela, oko bosale etumba pe ok'etetei bombo.⁶Yaaka Wangi bone bobondo bakiseni atobonde la nyo loka tito.⁷Ntenge nko l'itina lika loya lo nde ye, yaaka ibango nde asobondwa l'itina li nyo; asotoyebia l'itina lika mposa le nyo pe l'itina lika bilelo bi nyo pe l'itina lika bonzenze bo nyo lama la mi. Nkonga ndiki la nyingha le sonda.⁸Ngako, nkia nsoyokia bebonda be nyo isei oko bokanda, ntiyoke isei ye. Nko nzokake isei ntondo ibango nyeneke mie bokand'oko bosoeboka mpota oko bebonda be nyo, nkia wano ngengo nio.⁹Akoboko nzoka nyingha. Ntiyoke nyingha l'itina mie nyo bosokwele mpota oko bebonda ye, yaaka ibango oki nyo bosokwele, bokalomole bebonda. Ibango bokweleke oko bebonda la waango boka Wangi ngako l'itina li so nt'oowungie nkia yemba ye.¹⁰Ibango, lokwele lo bobonda la waango boka Wangi ebesia bokalomoli bo bobonda bone bopaa boto lobiko pe ntengia itina li nzoke isei ye. Yaaka nkwele mpota oko bobonda l'itina lika bolongo ebesia iwa.¹¹Ibango, bosolenda nkusu lesoyenele oko bebonda be nyo oko mboka le nkwele oko bobonda la waango boka Wangi! Bokanokalonda, boyokake iyulu, bolotake, boliki la mposa, boliki la wango bo wembu, boyalolake bokolami. Ntundu binkumela bokalakiake nyo-yoe ntabongia ekonzo oni lobo'ene ye.¹²Ngako, nkia nsoesonele bokanda, nteliki l'itina lika boto losokela bobbe ye, laape l'itina lika boto losokita oko bobbe ye, yaaka l'itina bonzenze bo nyo l'itina li so boyenele ok'ole nyo oko ntondo eka Wangi.¹³Kio kiekio esaka so tokisena bebonda. ntenge nko l'itina li lobondwa loso ye, tolia bosango wuke nsonda-sonda l'itina lika nyingha eyoka Tito, ibango bobonda bo nde bosotulwa la totolo enkuma ibango la dweli loki nyo booyambake.¹⁴Laa mi nkanangolake la losaki oko beso baka Tito eliki lobo lo sosolo.¹⁵Ngako pe, lolango lo nde ok'ole nyo losonda bonene ngengo etangela nde dweli loki nyo booyambake pe nga oki nyo boototiake la bombo nko nsakatana.¹⁶Ndia nyingha lesonda wuke la ntekele nyo bobonda oko mbo binkumela kuu bokuma.

Chapter 8

¹Bambale, tolanga sosoe toyene l'itina lika isei lika Wangi liisakoyenele ok'etetei le bikinda bi Makedonia.

²Bayambi batoke wale nta wuke la benyoko beki bo bayenele, nkia oko ngeno le benyoko, baliki la nyingha lenene pe bakapake bakapo wuke nkia bo nkika baliki nko mbolo ntoo-ntoo.³Metepela mi mie bakapake kuu nko bankuma bo nguya enkumela ekoliki la bo, nkia pe nsonde nguya le bo, nko la waango boobo nkika.⁴Batoyuboli la bonzenze boboe toapa mboka balameme la so oko bosungi bo bakapo baka Bakolami baka Wangi bal'oko Yuda.

⁵Nteliki oko dweli loki so totangelake ye yaaka bakapake ntundo ok'ole nkolo la mbisa ok'ole so la waango boka Wangi.⁶Ngako so tobotitie Tito sosoe, ane osa nde abanda bo'osal'oko bo isei aoyiise kuu pe l'oko'ole nyo.⁷Kweli nkonga osonda nyo oko mbo binkumela, oko ilako li ndaka-laka, la boyeli, la bonzenze bonkuma pe la lolango lonyo l'itina li so, bopaaka bosonde wii la nkele dilo oni bosala bone bo iyangi.⁸Ntitepele ane nga boto loepaa lotomo lo nkambia ye, yaaka nkeka lolango lonyo nkeka-keka oko mboka le ntepela l'itina lika bonzenze boka bamo ba nyo.⁹Ibango nyo boyeba iyangi lika Nkolo leso Yesu Masiya, nde lokoliki bokwaki ayokatikaka mbolo l'itina li nyo, ibango nde nyo boyale bakwaki l'itina lika bombolo bo nde.¹⁰Lama la lobo'ene, melaka ilako limi li sonda dilo: Ele dilo ok'ole nyo la nzitie nkele biki nyo bokelake oko mpela lesoleka. Boliki bato ba ntundo ntenge nko la nkela-kela ye, yaaka boloki kosanu la nkela-kela.¹¹Akoboko boyitia nkela-kela, ngako boseye kio esali eko. Bokapaaka la mposa enkumela la nseye kio kweli nkonga oki nyo bokolimiake ikumelo li kio la biemba bilia nyo.

¹²Ibango laa mposa el'oko, ikapo liyambama oko Wangi kweli la eko esa boto aba, ntenge kweli la yemba empa boto ntambia ye.¹³Ntenge lobo lo mboke nyo dia oko bakamba la nzokie bankina nyingha ye; yaaka ebongo nko bokolami boyenele.¹⁴Oni ngeng'ene, bobalelo bonyo boyenele pe ngako boyakaka la bosungi ok'ole bakambi. La mbisa, losio lomo laa nyo bosoyotwa swe oko bokamba, laa bo balia bobalelo, bayosono la nsunge nyo. Oko dweli loko bosungi boyenele ntundu binkumela,¹⁵kweli nkonga otepela basono boe: "Oko lokotongoloko wuke ntabaake wuke bo nsonda-sonda ye, Oko lokotongoloko nio ntakambake pe nkia yemba ye."¹⁶Bitelia ok'ole Wangi lokoyotia lolango lo nga lomi oko bobonda boka Toti l'itina li nyo.¹⁷Ibango Tito, ntenge nko wue ayambake lotomo loso ye, yaaka nde nkika ayaka la nyingha enkuma ok'ole nyo la waango bo nde nkika.¹⁸Ngako pe tosoetomia nde loselele ndia mbale le dia lumu lo dilo oni bikinda binkumela lama la dweli lotia nde l'itina lika Nsango dilo.¹⁹Lonkina, nde asolwake la bikinda boe atolameme oni esali le bakapo nkapa-kapa, ene le kela so la bonene boka nkolo nde nkika pe la ndiakie mposa le so le bosungi.²⁰Tolanga so-soe botaba boyale nkoyala oni boka ene le nkape bio biemba bine mpaa-paa.²¹Ibango tokapaa mbabali l'itina li nkele mbo bi kolama, ntenge nk'oko beso baka Nkolo ye, yaaka la oko beso baka bato.²²Sangaa la lone, toetomia ndamema la bo, mbale leso emo lesotolakia mbala wuke bisaa so tookeka ndee alia nkaso wuke. Yaaka akoboko asosonda la nkaso nsonda-sonda ibango la mposa edia nde ok'ole nyo.²³L'itina lika Tito, nde alamema la mi pe atia ndiemo la mi l'itina li nyo, pe l'itina lika bambale bankina ba yaka la nde, bo basotomwa la bikinda pe batia l'itina lika bonene boka Nkolo.²⁴Bolakiaka bato'ako nyoe boalanga nta sosolo, ngako bikinda bayene pe bayebe boe nko solo so tolia itina li ntikele nyo bebonda.

Chapter 9

¹L'itina lika bakapo bako basotomwa ok'ole bakolami oko Yuda, ntingia lobo loesonele mi ye. ²Ibango nzeba mposa le nyo le bosungi; ndokokele pe losaki l'itina li nyo oko beso baka bato ba Makedonia, la ntepele mie: "Bambale ba Akaya baliki kosanu la nsunga-sunga yima nko mpela ene esoleka", ngako mposa le nyo le wuke esukomolake wuke bo booko oko esali le bosungi. ³Ngako metomia bambale bane l'itina mie bonene boki so toetikake lama la lobo'ene boyale nkoyala lobo lo ntoo-too, yaaka ndanga mi mie boyale nta kosanu nkonga oki nyo botepelake. ⁴Ibango laa bosi Makedonia asoya loselele la mi pe asoetana lelo ntaboyalili kosanu ye, so, ntitepele nkia nio l'itina li nyo ye, nko l'itina li so basakoyala la losaki l'itina dilo li nyo, tongoyoka diemo li sonda wuke. ⁵Nyenili mi mie ekolama la mi mbotitie bambale bane baye ok'ole nyo ntondo le mi l'itina li nkolimie bo bakapo bako ba isei basaka nyo bokosia. Ngako, ngengo ebele mi ngotana bakapo bankuma kosanu nga ikapo lisopawua la bobonda nyingha, ntenge nga mfuti ye. ⁶Boyepolaka lobo'ene Boto lo yona nio, angoduka nko nio; boto lo yona wueke angoduka pe nko wuke. ⁷Ekolama la boto nko apae oko dweli losa nde nkika aseksa, ntenge la benghoo-nghoo laape nkambia ye, ibango Wangi alanga boto lo kapa la nyingha. ⁸Pe Wangi alia nguya le nkapele nyo bakonda bankumela balanga nyo bio-bio, l'itina nde nyo boyale la biemba binkumela bi kamba nyo pe botikalake nko la bobalelo wuke l'itina li nkele dilo ngengo ok'ole bato. ⁹Kweli nkonga otepela basono; nde alokokape la nyingha ok'ole ba mbolo Dilo nde litikala kuu edie l'edie. ¹⁰Akoboko nde lo kapa bionwa ok'ole ba yoni pe efula itina lika biemba engopawua, angonyotia nkela bi nyo la biuonwa pe angofulia balukelo ba nyo ba bokolami. ¹¹Bongoyala bakwaki oko bemboka benkuma, ngako anga nyo boyosono nkapa-kapa oko ngengo binkumela, pe wuke bangotelia Wangi l'itina lika bakapo ba nyo banga so toabelela. ¹²Esali eko ekamba nyo ntenge nko la nkapele batii baka Wangi ye yaaka ekambia mbotitia bi bitelia ok'ole Wangi. ¹³Ibango la kiesali ene ekela nyo bosokalakia nyo nkika ng'ole nyo, bato bangotelia Wangi l'itina lika bototie bonyo boko bo lami la boyoboli bo nyo oko nsango dilo eka Masiya, pe l'itina lika bakapo bako ba kapa nyo nyoya bo laape boto nd'onkumela. ¹⁴Pe oko mbotitia bibo bi botitia bo l'itina li nyo, bebonda be bo beyilela kuu nko ok'ole nyo, ibango la iyangi lika Wangi li sonda lisaka nde asembola ok'ole nyo. ¹⁵Bitelia ok'ole Wangi ibango la ikapo li nde limpa so ntatoyosone ndimbola ye.

Chapter 10

¹Mi Paolo, mebotitia mi nkika oko mboka le bokiseni bo bienge pe la totolo eka Masiya. Mi one lokakisena bienge oko beso ba nyo, yaaka ngengo'ele mi la nyo nkalakia boto lo Wangi! ²Mebotitia mi mie ngeng'enga mi nzale mia nyo ndiemo, ntabo nsukomolake ntepela la wembu bone bo yanga mi ndakia ok'ole bankina bane ba tepela boboe so tolokokende la nsembele mposa bi bienge. ³Ibango, nkia tolokok'ende oko bienge, etumba leso ntenge etumba le bienge ye, ⁴ibango bilolelo biso bi etumba ntabinge bi bienge ye yaaka bile nguya eka Wangi l'itina li nzimbe bingolo bi wembu (ndie bi wembu) bika boboe. Toyimba bayoyi⁵pe ndie bi nkoma bine bi yemala esongo la boyeli boka Wangi. ⁶Tolala batangeli bankumela la balalo, l'itina soe bayosone ntotie Masiya. ⁷Bosolenda mbo bil'oko ntondo le beso ba nyo. Onkeni loka sekisa nde ndee ale boto oka Masiya, akatepele nde nkika nde ndee, ng'ole nde boto oka Masiya, la so pe tole nko ngako. ⁸Nkia mi nkika nsonda nio la nsangie bienge l'itina lika bonkumu boso, bone Nkolo atopake l'itina li nkembie nyo, pe ntenge l'itina li mpite nyo ye, nkia ngako ntiyoke diemo ye. ⁹Yaaka ntilange nyenele nga boto loeyokia nyo diemo oko mboka le bekanda. ¹⁰Batepela bo boe, Bekanda be nde belia bolito pe wembu, yaaka bienge bi nde biyenele bonghonyu pe atepelo le nde ele ntoo-ntoo. ¹¹Paaka bato ba luumba'eko bayeba bo boe ngengo eyaka so, tongotia bisali kweli nkonga osono so oko bekanda. ¹²So ntatolanga soe tokakolimie soa bamo baabo bane bakasangia bienge bo nkika ye. ¹³Yaaka so ntatokanangie bienge biso kuu la nsonde bolelo ye, yaaka nk'oko dweli losaka Wangi akolimia l'itina li so nde ndee boyosone nzia-yia ok'ole nyo. ¹⁴Ntatosonde bolelo boso ye, ekanoyala nko laa ntatoyosoni nzia-yia oni ole nyo; ibango tosoyia nta dilo ole nyo la mbelele nyo nsango dilo eka Masiya. ¹⁵Ntatosonde belelo beso ye, ntatokanangie bienge lama la dweli lo bisali bitia bato bankina ye; yaaka elikia leso ele nghane, ngengo enga boyambi bonyo bofula, soo nko so tobae ndie lenene ok'ole nyo, nkia ntatosondili bolelo. ¹⁶Ngako tongobela nsango dilo oko bise bine bil'oko ntondo le nyo, ntatokanangie bienge lama la bisali bisotiwua oko ndie eka boto onkina ye. ¹⁷Yaaka paaka boto one lokasekisa nde nkika, akasekise oko lina lika nkolo. ¹⁸Ibango boto onkeni loka sangia bienge nde nkika ntango yenele bokolami ye, yaaka one longa Nkolo nde nkika aosangie.

Chapter 11

¹Ndanga mimie bonkandele lomo lama la wano bomfunda bomi! Nko solo bonkandele lomo! ²Ibango ndia ikeke li wuke ibango la nyo nkonga ikeke li yima ok'ole Wangi, ibango nyo bole nkonga biemba bi sa mi mbalia ok'ole wele bomi, nde ale Masiya. ³Yaaka, nkonga oki nzo ayengisake Eva la boyeli bo nde boobe, ndota mie batangeli ba nyo ntaasopengwa la nyima-yima oko bokolami bonyo la bososolo bonyo ok'ole Masiya. ⁴Ibango laa boto asoya oni ole nyo pe asoyolaka mbo bi lami la Yesu enkina ene empatonge Masiya l'elaka so, laa pe bosobaa elimo enkina, ene empa nyo lelo ntabobaali ntondo, laa pe nsango dilo enkina lempa nyo lelo ntaboyambili ye, bokolama la nkandele kio lomo wano wuke. ⁵Ntangela mi mie mi ntinge bo-mbisa boka ntomwa biko bi binene-binene ye. ⁶Nkia ntingia munya la etepelo le dilo ye, ntikambe boyeli ye; tosoelakia la polele oko'ole nyoankumela oko bemboka benkumela. ⁷Boyene nyoe nsakokela bobo osaka mi nkakisena l'itina mie nyo bonangwwe, ane osaka mi melaka nsango dilo eka Wangi ntoo-too ifuti (bensongo) te? ⁸Nsakokela duba, nsakosuka ok'ole bikinda binkina ane osaka mi mposo bensongo be bo l'itina li ntiele nyo. ⁹Ngeng'eki mi ndiki ok'ole nyo ntondo, ngeng'eki mi nkambake bensongo ntiyubolake nkia boto ye; ibango bambale bakoyimake oko Makedonia ba nzelake biemba binkuma biki mi nkambake. ¹⁰Nsokayisena mbisa nkanga ntisoyala, nkia la yemba be, nga bodito ok'ole nyo, pe ngooyalaka ngengo binkuma nko ngako. ¹¹Kweli nkonga ole bososolo boka Masiya oni'e mi, losaki lone lolia mi, nteengoyimela oni mbutu bine Akaya ye. ¹²Ibango be? Ibango mi ntielange nyo? Wangi ayeba nde ndee mi melanga nyo! ¹³Lone lokela mi, mekela nko ngako l'itina mie mpekele mboka ok'ole bane balia mposa le nangie bienge bo boe la bo tatia esali emo nkonga lesa. ¹⁴Ibango bato bale ba ntomwa bi bongala, batii ba iyengisia, bane bakalakia nkonga wue bale ntomwa bika Masiya. ¹⁵Ntabokabake ye, ibango nkia Satana alokokalakie nga ntomwa le tee. ¹⁶Ngako ntinge lobo loenene ye laa batii ba nde bakalakia nga batii ba bokolami. Bokuma boobo bonyoyala kweli nkonga bisali bido. ¹⁷Ntepela lonkina, ntabopaake boto mboka le ntangele nde ndee mi nde emfunda. Yaaka nkia botangela ngako, bompose mi nkonga emfunda l'itina mie nkanenie wano nio. ¹⁸Bine bi tepela mi akoboko, ntinge mbo bilanga lo Nkolo ye, bile nkonga bika emfunda, lama la bosangie bo bienge. ¹⁹Bato wuke bakanangia bienge l'itina lika mbo bi bolongo, lami pe nkanangia bienge. ²⁰Nyo bato balia boyeli, bokandela bimfunda lomo! ²¹Bokanda lomo nyoe baetomake ntomo nga bantamba, bakumolake biemba, baeyengisake, baelendake oko nse le bo, baebolake biemba oko beso. ²²Ndia diemo la ntepele mi mie: So tosondake bonghonyu l'itina li nkele ngako. Yaaka laa boto akanangia bienge lama la lobo lonkeni, la mi pe nkanangia bienge (ntepela ane nkonga emfunda!) ²³Bo bale Baebele? La mi pe nde ngako. Bo bale Bayisalaele? la mi pe. Bo bale ibotwa lika Abalayama? La mi pe. ²⁴Bo bale batii baka Masiya Mi mosonda (ntepela ane nkonga boto lodia lokeye) masonda la bisali bi nguya, ndalema oko benkokoso, la ndiakwa la pimbo mbala wuke-wuke, nsaka nkai mpika-mpika la iwa mbala la mbala. ²⁵Mbala bitano ok'ole Bayuda ba mbolake pimbo ntuku binei yimia emo. ²⁶Ba mbolake la mpalo le bitumba bisato, ba ntumeteke bawe mbala emo. Mbala bisato baswa bakimi nsake lokendo balindake oko losi; ndiki wane bombondo pe botio bombondo oko etei le losi lo bokwa; ²⁷oko nkendo mbala wuke, oko bakamba ba nzale, la bakamba baka bato ba nziba, la bakamba lama la bato ba ibotwa limi, la bakamba ba mi la biwumu bi ngendia, la bakamba ok'etetei le nza, la bakamba ok'etetei le beleki, la bakamba ok'etetei le losi lo bokwa, la bakamba l'itina lika bambale ba bongola; ²⁸la bosala wembu pe mbabali, la bokamba bo isilo mbala wuke la betio, la nzala pe bokamba bo losi, la bokamba bo ile li ndeke-leke mbala wuke, la mpio pe bonsele. ²⁹Pe mpika-mpika oko mbo biko binkumela, losio la losio, bolito boka belingatano bemi lama la bikinda bontoisa wale wuke. ³⁰Te boto lodia bokondwa mi pe ye nde nani? Te boto losokele ibaku mi pe ntiokasili nde nani? ³¹Laa ekolama la mi mie nkasekise, nkasekisa l'itina lika bokondwa bomi. ³²Wangi pe Papa eka Nkolo Yesu, nde nd'oko lo sangola so ngengo binkuma, ayeba nde ndee ntitepele bongala ye. ³³Oko Damaseke, bondwa nza oko nse le bonkumu boka nkumu Aleta, akosiake pe akandake nza le Damaseke l'itina nde ndee ba mbute. ³⁴Yaaka ba ntulole ok'etei le botete mpolia oko iliisi (ikusu) li epele le nza pe ndotake lamo la lobo lo nde.

Chapter 12

¹Ekolama la mi nko nkatelie! nkia ntengia engondi ye. Yaaka ntepela akoboko lama la beyenelo la pe bakuswelo, ba mbo bisa Nkolo andakia. ²Nzeba boyambi bomo, esoleka lene mpela diomu la binei, abelwake oko liko bele kuu nko etando le liko le bisato, laape aliki ok'etei le bienge laa pe oni bosale bo bienge bi nde ntiyebe ye yaaka Wangi ayeba. ³Nzeba mimie bot'oko asakonangwa kuu nk'oko Paladiso (laa pe la bienge laa pe oko bosale boka bienge, ntiyebe ye, yaaka Wangi ayeba). ⁴Ayokake mbo bimpatobonge la ntemfwa ye bine bimpa boto ntakolame la ntepela. ⁵L'itina li nde bot'oko, ntatelia. Yaaka l'itina li mi nkika, ntikatelie ye, nko l'itina lika bonghonyu bomi. ⁶Yaaka laa ndanga mi mie nkatelie, ntingoyala emfunda ye ibango ngotepela mbo bi kweli. Yaaka ntwenya nkanga boto ntasontangela nko mi l'itina lika mbo bi yoka nde pe bi yene nde on'ole mi. ⁷L'itina mie nkatepele nkanga ntisoyoka losaki lama la bakuswelo pe beyenelo benene besa mi nyene, nsakokono wale bo wembu oni bienge nkonga wue ntomwa eka Satana l'itina le nzokie mi mbabali nkanga ntisosonda nzoke losaki. ⁸Mbotitiake Nkolo mbala bisato mi mie wale bone bonyimele. ⁹Yaaka, nde ankolole nde ndee, isei limi likolama ok'ole wu, ibango nguya lemi esokolama oko bonghonyu. Nkatelia la nyinga lama la bonghonyu l'itina mie nguya eka Nkolo oni'ole mi. ¹⁰Ngako, ibango la Masiya nzoka nyingha l'itina lika bonghonyu, la lowundi pe mbabali la benyoko pe belingatano. ibango ngeng'edia mi bonghonyu, ngako ndia nguya. ¹¹Mi ntepela nkonga emfunda! Yaaka nyo bolangake ngako. Ekolamake la nyo nyoe bonsekise mi. Nkia mi nde nko yemba ye, ntinge oko mbisa eka ntomwa biko bi dilo ye. ¹²Bilimbetelo bika ntomwa le ta sosolo bisakoyenele ok'etetei le nyo la bonkumela, la bilimbetelo pe la bimwenge, la pe bisali bi nguya. ¹³Nyo bolangake nyoe bobae bosungi nga bikinda bine binkina oko mbok'enkeni? Nk'ibango mi mboyake mi mie nkanga ntisoyala nga bolito oko liko li nyo. Boonsambaka bobo bomi boko! ¹⁴Bolenda, akoboko ele mbala le bisato lekakosia mi nzaka-yaka ok'ole nyo. Ntingoyala pe nga yemba le bolito oko liko li nyo ye. Ntokane biemba bi nyo ye, yaaka mekana nyoandwa. Ibango ntekolame oko bana la nkolie biemba l'itina lika baboti ye, yaaka baboti bakolia l'itina lika bana ba bo. ¹⁵La bosango, ngopasola binkumela bilia mi pe ngokapaa miombondo itina li nsunge belimo be nyo. Laa mi nsosonda ndange nyo, ngako nyo bongondanga mi nko nta nio ngako? ¹⁶Yaaka, nyo botepela nyoe mi ntiliki bolito oko liko li nyo ye, yaaka mi nkelake boyeli mimie mebae nyo la bongala. ¹⁷Ok'etetei eka bato bane basa mi ntoma ok'ole nyo, nsoeyengisa la nani? ¹⁸Mbotitiake Tito mi mie ase ok'ole nyo, pe nsotoma mbale le nde loselele ndia nde. Nde Tito asoeyengisa nyo la lobo nga be? Ntatokelili mia nde mbo bi lami la nguya eka Elimo emo? Ntatokelili mia nde kweli la eyali emo? Nyo botangela yima kala nyoe, so tongokaswisa oko ntongo le nyo? So totepela oko ntongo eka Wangi, oko lina lika Masiya, pe mbo binkumela bile nko l'itina li nkembie nyo baa lolango. ²⁰Ndota mimie laa nsoya ok'ole nyo nkana ntisoetana oko dweli lompami ntilange, nyo pe ntoosonyene mi oko dweli lo;pa nyo ntabolange ye. Laa pe engoyala la bosunghemeli la ikeke la bayulu la mpika pe lotolo la losembeki pe la bonene bo bienge la pe belingatano. ²¹Ndota pe mie ngengo enga mi nze lonkina, Wangi bomi ntasonzokia diemo oko ntongo le nyo pe ngolela l'itina lika wuke bo bane basakokela bobo ntongo pe lelo ntabakalomi bebonda ye yim'oko mbo bi nyoti pe la ndemba pe la mposa bi bobo bisaka bo babenga.

Chapter 13

¹One ele mbala le bisato ye yaka mi ok'ole nyo. Mbo binkuma bingobekwa nko la minya beka batati bapele laa pe basato. ²Ntepelake ntondo ok'ole bato basakokela bo be pe ok'ole bamo bankina wuke pe ntepela akoboko lelo ngeng'ekiili mi bale nkonga oki mi ntepelake ngeng'eki mi ndiki mia nyo mbala le bipele mi mie, laa nsoya lonkina ntingoasamba ye. ³Ibango nyo boyalola elimbetelo lengoelakia kioe Mesiya alokotepele ok'etei le mi nde ntangia bonghonyu oko ntondo le nyo, yaaka alia nguya ok'etetei le nyo. ⁴Ibango adiakwake oko ingengola la bonghonyu yaaka alia bokolo akoboko l'itina lika nguya eka Wangi. Nkonga okalamia so soa nde, la so pe tolia bonghonyu, yaaka oko biyali la bikelelobiso bi kela s'oko le nyo, tolamba soa nde ndiemo oko nguya eka Wangi. ⁵Bosokakekaka nyo nkika laa nko solo bolia boyambi; bosokalomia. Lelo ntaboyebili nyoe Yesu Masiya ale ok'etetei le nyo? Laa pe bokamba bokolami? ⁶Ntangela mi mie bongo yebe nyoe so tolia bokolami. ⁷Tokobotitie Wangi soe nyo bayala nkokela bobbe; ntege ibango la ndiake ok'ole nyo soe so tole bakolami ye, yaaka l'itina soe nyo bokelake dilo nkia so tosoyenele nga bato basokamba bokolami. ⁸Ibango ntatoyosone nkele nkia lobo lomo ye la nyemale ebongo la mbo bi bososolo, yaaka nko mbo hibongo nsunge mbo bi bososolo. ⁹Ibango toyoka nyinga laa so tolia bokondwa pe nyo bolia nguya. Tobotitia itina la loeboeko soe bokalondaka. ¹⁰Mesonele ngako ane lelo okiili mi botale oni, nkonga ngeng'enga mi mebelele ntisoetiela la wembu bo nguya ene esaka Nkolo ampaa mi. Nguya eko ntege itina li mpite nyo ye, yaaka l'itina li nkembie boyambi bonyo. ¹¹Ok'ikumelo, bambale, botikalaka dilo. Bokalondaka, boyokitiaka mbo bine bietepela so nkela-kela; bokayokaka, boyalaka la totolo, pe Wangi bo lolango pe bo totolo angoyala ndiemo la nyo. ¹²Bokasesaka la beseso be lo nwana lo bokolami. ¹³Bakolami bankuma baka Wangi baesesa beseso. ¹⁴Paaka isei lika Nkolo Yesu Masiya pe lolango loka Papa Wangi la bosungi boka Elimo le Tee biyale ok'ole nyoankumela.

Galatians

Chapter 1

¹Paulo ntoma eka Wangi, boto omo ye oko soloko, ndenkika pe ntaka soloko, ngako Yesu ndia esi dinde okokundwaka oko eteyi eka bawi. ²Ngako ntisalwamaka minkika ye, nsolwamake la bambale baa nkodiki la lami oko lowulu lo Wangi boo galatia. ³Twenya bio la totoo eka Wangi la Yesu eyale la nyo, ⁴Ibango ndondwa akakapele la basumu baso, itina atokangwe oko bobbe boo sopena leene bompa Wangi ntalange. ⁵Twenya dumu londe loyala ite la ite nkongako. ⁶Nsokaba la nyo boyesene mbengambenga lobango lobango Biange benkina botwenya bone bonka Yesu atoladiake. ⁷Ntembia nsango ndilo enkina, ngako edia bato bankina bakamba bawungisa pe bapite nsango dilo eka Yesu. ⁸So tosuayebia nsango dilo, la batonkina lape nkia ntomwa le diko asua yele nsango dilo enkina ensempa ntembe eka Yesu Wangi aayambe. ⁹Nkonga ayima so ntepela, matepela lonkina lonkina, la bato asweyele nsango dilo enkina enempa ntobake okoleso Wangi aayambe. ¹⁰Ngako nde nkamba mie ndjokie moto nyinga la pe ndjokie Wangi ninga? la nkia mie ndjokie moto nyinga ako ntimbe boti boka Yesu. ¹¹Nkane nkamba bayeba bambale baami, nsango dilo ene'nkimi mayiake nteyim'oko bato, ntikebalake oko bato. ¹²Ntikebalake oko bato too pe oko boto, ele Yesu nde onkondakiaka. ¹³Nkane boyokake nsango eka biyadi bimi bibe, bisakoleka bimami mbengake biyadi bika Bayuda, boyeba botindo be bomami nyokoke bato pe nkambake ndjimbe nkia ingomba dii bo Wangi. ¹⁴Oko ngengo eko ndangake wuke biyadi bika bayuda, mpende la bambale bami, mbengake wuke mbo bika bankaka baa mi. ¹⁵Nkane Wangi ansoloke yima oko ibale dika nyango lemi, ibango la lolango londe asombesia. ¹⁶Itina alekie wana londe oko mboka lemi, ibango nteye bakinie, oko ngengo eko ntisaka ndjenge boto. ¹⁷Ntisaka kia oko Yelusalema, oko bane bakodiki bantoma ntondo lemi, ngako nsake oko Arabia ndjitiaka oko Damaseke. ¹⁸Mbisa eka mpela bisato, nsake oko Yelusalema ndende Seface, nkelake nsio diomu la bitano. ¹⁹Ntiyeneke nkia ntoma emolo nko Jakie wankune eka Jesu. ²⁰Mbo bine biteya mi oko ntondo eka Wangi ntembe bongala. ²¹Oko bokumio nsake oko etuka eka Silisia la cilicie. ²²Ntiyebanake oko ingomba di Yida bankodiki bayambi. ²³Nkako bayokake bot'one omwatungisake ateya iyoyi dika Wangi, dine dikinde alangake apite. ²⁴Bayambelake Wangi ibango la nde.

Chapter 2

¹Oko mbisa eka mpela diomu la bineyi ndjitiake oko Yelusalema mia barnabasa, bayitia nfwe mi la Tite, ²Onkinde ayeneke boyenelo boka Wangi botepera bwe akende, madimbolake iteyo diteyama oko bakime, ngako ntepeleke minkika la bato ba Remon itana bayambe la bososolo ntabolotake, la pe ntabayalake la biyamba yamba. ³Nkia Tite okodiki la mi ntadidi grec, ntalangake baobeke bowele. ⁴Ntia bambale ba babe banki batomake oko nkuku, itina bato kambie totolo eka Yesu, bakambake batotike nkia bantamba baka bokengo. ⁵Ntatokoke mpabo nkia ngengo, itina bososolo boka nsango dilo ntongo seka lamala nyo. ⁶Lama la binitepera bato bwe bale bankumu ntabitolende so, mane bankodiki ntadiki la itina ntabi ndende mi. ⁷Bayebake bwe ntomwamake itina dika mpanye nsango dilo oko le bato bane bambe, ntababeki bowele, kwedi konga, Petelo atomwamake oko bane basaka babeke bowele. ⁸Ntonto ye nkonga osaka Wangi atika Petelo ntoma oko Bayuda, nko dwedi lomolo losaka nde antika, ntoma oko bane bampa ntambe Bayuda. ⁹La bayeba wembu boosa nde ampala, Jake, Petelo la Yoane, bakoyebatanake, nga bankumu, bangotanda lobolo lo ndeli, oko banabasa pe okolemi oko elimbetelo le boyambi, itina tokoke la nsaka saka okobakini, lapo bane bakoyambake. ¹⁰Batobondelake lonkina ntatowake bambolo diopoy lome lo intina lonkimi nfwake la nkiakia. ¹¹Ngengo enki Cefasia asake oko Antichia, mokekiake bayoyi ibanga adiki la ekondja. ¹²Ntongo eko bamo bato bakato mwamaka la Jake ntabayilaka, Petelo, nkumu losele ndia bakini ngengo enki bato bako babeeke atwenyake pe apake ilam'oko beso baka bakini itina dika pomo baka bato basakobekwama bewele. ¹³Lonkina ebe le bambale ba Bayunda bakalamie mbenge bangala baka Cefasia, nkonga la Barnabase, lande akatwenyake lande oko bongala. ¹⁴Ngengo enki mi nyuneke mie ntabokendeke, silo, oko bososolo boka iyoyi dika Wangi, ntepelake Petelo oko ntongo eka bambale bami; mimie awu okobatwake oko Bayuda obika nkonga bayambi nkane bobotia, bowu ole bokimi, lape ntembe nkanga, Yuda ekendelo lewu ele Nga eka bakimi, ngako ntembe nga ekendelo eka Bayuda, ngamoni okokayu ntimomwe bakimi babike nkonga bwe Bayuda? ¹⁵So bale ba Yuda ba bobotole ntembe bakini baa basumu, ¹⁶Toyeba nghane bot'one ntasambisami oko bekengo bee besala me la boyambi oko Yesu so bayima la boyambi boka Yesu imbango tonga sambisama lama la boyambi boka Yesu ntembe itina dika bikamwa bika bekengo, ibango itina la bikambwa, bot'omo ye ntangokoka nsambisa. ¹⁷Ibango la so toyalwa Wangi itina ayotosambise oko Yesu, topamola sosombika bato ba basumu, Yesu ayala bokeli bo basumu? Nkiala ntembe ngako! ¹⁸Ibango la nsoya ntike bobeko bonkina, dwedi lonkima lomami nkalomwe, nkalakia miome boto lo bobeko, lama la bobeko mbweke la bobeko. ¹⁹Ibango la bobeko kiekio nsawa la bo, itina dika mbale lobiko loka Wingi. ²⁰Ntembe mi la Yesu bato bako diki la lobiko nde mi lokanisa, ele nde Yesu okanisa la mi botindo bone bobika mi oko banyudu, mbika la bayambi ibango la Wangi, osakonganga itna akokapola nde nde nkika la mi. ²¹Ntiboya dilo dika Wangi, nkia la timinadi ediki oko eteyi eka bokengo, nkonga we Yesu awake nko ntonto

Chapter 3

¹Ntombia boyedi oswapita nini? nkanele polele lama la Yesu akowake oko ekululu itina la so toyale²Ndangake ndjoke nkongako ibango la nyo babale bodimo la bikamwa bika bokengo, la pe boyambi boo yaka nyo.³Nyo pe ntabombia boyedi ye, bobangake la Elimo bokuma oko bonyudu?⁴Bonyokwama la boyebi nko die? nkane nko sosolo ntimbe die.⁵Nkonga one okwapa bodimo, okela bisadi biinene oko etetei le nyo, akela bikambwa loma la bobeko, la pe noyoka yoka la bowangi.⁶Ngonga Abalayama ayambake Wangi, mbisa eko baobesia ise dii boyambi.⁷Boyeba nywe bane baayambela Wangi bale ibotwa dik'Abalayama.⁸Bakomi bakambake Wangi asambisi bakinilama la boyambi, nsango dio en'enko teywamaka oko ngengo eko Abalayama: itina diwu bolongo bika.⁹Akonga bane badia boyambi bango suakolama la ye Abalayama nde oko diki la boyambi.¹⁰Bane batikia bobonda la bikambua bika bokengo, baloko nse eka basoyi, esako sonuama, abae wambo, oko one okanisantolange bine bisakokomwama oko mbenyu eka bekengo, nkako ntakeyambele lonkina.¹¹Akoboko elenta polele bango Wangi ntasangise nkia boto lama la bokengo, nkonga bayambi bango bikala boyambi.¹²Bokengo nta oyime oka boyambi, nkonga nkalomwe, one ongolanga bine bika bokengo ango bika la bekengo.¹³Yesu akosambake lama la wambo boka lokengo, nkonga ayene wambo oko etetei lelo, esokoko luama, ayambuame one osokakoma oko mboto.¹⁴Botu bo lobo lodiki bakodiki oko Abalayama, itina dika aye oko lani la ma la Yesu, itina tokokela mbala ileno di Elimo la boyambi.¹⁵Ba mbale ntepela lama la batandite basobato nkongabwe be yonghano boka bato bokoko, bato omoye okoka la nyimia la ye okokala nkokia nkianghamoni.¹⁶Akoboko baleno ba kopeluamaka la abalayama lama la nkitua bende, ntepeame, oko ba nkitwa ekeluama wuke ba kanise la bato wuke, nkane ntembe ngako, ele itina dika bato omoo lamala nkitua" nde nani Yesu!¹⁷Akobokontepela nghane, boyokini bo tepela, nkongabwe oko ngengo eko Wangi ntakoke nyenene ileno di leke lama la bekengo bone boyaka mbisa eka mpela benkama beneyi la ntuku bisato.¹⁸Nkonga we la bibako bisoya oko dwedilo bokengo, ntangokoko ndjayaka oko dwedi lo ilembo, nkane Wangi apaa bibako oko Abalayama, la ma ba ileno,¹⁹Itinabe bobeko bodiki oko? be enanghianake itina dina betu wembu bika bato tii, oko bayelio baka ibotwa dik'Abalayama nde boto nki bapake ileno, ngake bekengo bepawamake oko bantamwa oko mboka eka bolamie.²⁰Nkane Wangi ndondwa ayake ileno, nta tomaka nkia bato omoo, atepete okodina dinde²¹Nkonga bokengo boyesene la Ibeno dika Wangi? nkiala! Ibango la bokengo bokoka mpapa, bosambisi bongayo nta soso ibango la bokengo.²²NGAKO...²³Ibango bolenywankuma bana baka Wangi la ma la boyambi boka Jesu,²⁴Ngako bokengo bosayala lokengi leso kuu nkoko bayeleo baka Yesu, Itina dika tokoke nsambisama lama la boyambi.²⁵Ngengo ene boyambi bolooko, ntatombe lonkina oko mbisa eka lokengi,²⁶Ibango nyo bankumela bale bana baaka Wangi ibango la boyambi boka Yesu.²⁷Nyo ba nkuma ba koyinwamaka la Yesu bonyotoma la bodimbo bootee,²⁸Nkia Yuda emo ye, grec emo ye, boniamba bomo ye, boto ole tanga baa ye, wele omo ye, weto omo ye, ibango le nyo bankuma bole omoo, oko Yesu Kilisito.²⁹La bole oko Yesu, nkongape bole nkitwa leka Abalayama, nkitwa lama la ileno.

Chapter 4

¹Ntepelaka me botikia alle mwana nkia lokutu lodia nde ntambia bokapoli ndia bontamba.²Sokie oko bandua la pe bankumu bande bakokatee oko ngengo enga ise abeke.³So pe botindo bomomo ngengo ekodiki so bilenge todiki pe intomba oko bakoka ba bolongo.⁴Nkoo ngengo eki ekokaka Wangi atomaka wana londe, abotwa oko weto, oko nse le bekengo.⁵Mbisa asombaka bane bakodiki oko nse le bekengo itina basua oko bontamba.⁶Itina bole bana Wangi atoma Edimo boka wana londe, bongaka ise dimi!⁷Itina ntombe lonkina bontamba, ole mwana, la pe ole wana, ole lonkina botikia oka Ngulu leka Wangi.⁸Ntono, ntoyebaka Wangi botiela biangi benga ntembe beenyo.⁹Ngoa boyia Wangi, boyiebanampe oko Wangi, la bokobe eyitia nyo oko mbabadi, nani lonkina lokana nyo botiela?¹⁰Bolenda nsio, benzadi, nyengo la mpela.¹¹Ndjoka bomomo itina ntonto la nyo, bonyoko bokinzeneke la nyo boo die.¹²Boyaa ngolemi, mi pe ndengolenyo, bambale me botitia, nyo ntonkeli nkia bobo bomomo ye.¹³Boye baka ekelwamaka la mbambadi ekodiki la mi oko bienge, oko ntomaka meteya nsango le dilo.¹⁴Lonkina bienge bimi bidiki oko bomekano ntatatolaka, ntontonaka, ntombokaka ndia ye, ntonkondoko ye, bonzambaka nga Ntomwa eka Wangi nkonga Jesu Kilisito.¹⁵Ane nynga le nyo ele nko, nkoka ndimbwa nyo la ediki nta sasola bokokaka nzimia meso banyo bompala boo,¹⁶Boya la duno la mi itina meteya nsango dilo?¹⁷Wuke bala balamema la nyo itina dika mpoo le bo nkikaa, bakamba batokapwa, itina bobabenga.¹⁸Ele dilo ngala wa moto la mbo bidilope oko ngengo dinkuma, pe ntembe nko itina ndonko nyo.¹⁹Bana ba mi nza nkonga, weto one losoka mbabadi libotala nyo, tu ngengo eka Jesu ayotwela.²⁰Ndanga ane boko nga mpika la nyo, bokalumwa, etepeli le nyo itina ndia bono la mbo binyo,²¹Mbontempia nyo balanga baya oko nse leka bekengo, Ntoyokaka bekengo?²²Etepela bwe Abalayama adiki bana ba pele, omo ndia Bontamba okina ndia ilaka dinde dinkonde.²³One lontamba abotwaka oko ngenge bienge ngaku one lomweto lonkonde abotwaka le eleka.²⁴Mbo biku bile nkodima itina beto baku bapele ele, basuslu bapele, omo lo mwamba le Sinaya abota itina dik'ontamba elé Agare.²⁵Itina Agare élé mwamba bo sinaya oko Arabia ekolama la Yelusalema, one loloko oko bontamba ndia bana,²⁶Nko Yelusalema le diko ele polende nyango leso.²⁷Etepia nde yoka nyinga awu ekomba, boto lombo ntobota, boka belolo, awu moto lampa toyoki mbabadi lekibota, itina bana bana weto oné lo ibale balé ni mpenda baka weto oné lo bakango.²⁸Itina dinya bambale nkonga Izaka, bole bana ba eleka²⁹Nko botindo bomomo oné loko botwaka oko ndenge le bienge anyokolo oné loko botwaka oko Elimo, élé nko ngaku lalene.³⁰Bakomi batepia webe? komba bontamba ndia mwana londe, itina mwana loka bontamba ntangoya botikia ndia wana loka weto loloko ibala.³¹Ngaku, bambale ntembe bana baka weto lobontamba tole mweto lo ibale.

Chapter 5

¹Yesu atoyimiaka oko bontamba, boyela suba ntoyitiaka lonkina oko bontamba.²Mi Polo metela nghane, la bobeke bomwele kilisito ntangoekelelia yemba³Ntando la lonkina bato onkuma losa babeke bowele esenga abenga bekengo benkuma.⁴Nyo bankuma bolanga bayae baswi oko mboka leka bekengo, bosokalamwa nyua kilisito boyesene la basoyi.⁵Okoso, tolendia boyambi, leka Elimo ndikia botendi.⁶Nko oko Kilisito Yesu nkia bakobekeke bowele, nkia ntako bekeke ntambia itina nkoo boyambi bokela boboto.⁷Bosaka dilo, nani laepekie boyebi nanai?⁸Mbo biku ntembe bika moto lokoebesaka ye⁹Nkia levir nyo eyamia mamba.¹⁰Meyamba nyobankuma, oko nkolo, ntobokanisaka lonkina ndenge enkina ye, longoeyangisa angoba wambonde nkika.¹¹Bambale laa nteya lonkina nko mbeke bomwele, nte nyakwa lonkina ebebe? lobo loenene loka ingengola esoko dimwa.¹²Bane bankuma bakia bonyomi bayala bele la nyo.¹³Bambale Wangi aebisia boyima oko bonyoko, nkoe ntokebelaka oko mpasa le bienge, botia bosala nyolanyo la lolango.¹⁴Bokengo benkuma ele ko bokengo bomolo, bane, olangaka mbale lewu nga wunkika.¹⁵Laa bokakete menyo laa, pe bokakiala ndja bolendaka ntokadiakaka nyo la nyo.¹⁶Ntepela bokende ngo langa Elimo itina dika ntobengaka binyengi bii bolongo.¹⁷Mposa le bienge ntakayoka ndia Elimo, la mposa le Elimo ntakayoka ndia bienge bakalemwa itina ntonkiaka bine bilanga bilanga.¹⁸La bokende la Elimo, ntongo yala oko nse le bekengo.¹⁹Bikambwa bi bienge bine: Mbo bi bosoto, pite, bondumba,²⁰Biangi be nse, iloki, bayulu, ikeke, nonono, bokabweli, nsolosolo, nsungeme, nvuta belo.²¹Ndiaka bato, botwa bo banaa, ndeleke oko lokoso pe mbo bi ngaku ntongoyoto oko bonkumu boka Wangi.²²Nko mbo bika Elimo ele: lolango, nyinga, yoyi, bobonda mpio, boboto, dilo, boyambedi,²³Bekengo nta boya mbobiko.²⁴Bane balokoo Yesu Kilisito basako baka bienge bibo oko ingengala la mposa le bienge²⁵La tosoya la Elimo tokendeke pe ndenge lelanga Elimo.²⁶Nto boyengaka bonkumubo mbé, ntekatumwaka bambale la bambale, ntekanonoko.

Chapter 6

¹Bambale, la moto omo abanua la bobbe, nyo bato bakende la Elimo, boyisena nde oko mboka le dilo la Elimo boo yoyi, bokalendaka nkango nyo nkika ntotoyotwa oko bowungwa.²Tobia bingubisa ono ono, aku bokokisa bekengo beka Kilisito.³La moto akalakia nkia nta mbia yemba akadimba nde nkika.⁴Moto la moto akayiwa bikambwa binde ngaku ango ba etimo leka telia nde, ntembe nga bato onkina.⁵Itina moto la moto angobia bingubisa binde.⁶Ebongo moto one losabateya nsango dilo akapa biemba binde ndia moto lomoyoteya.⁷Ntokadimbaka ye, nta telo Wangi, lesa moto ayona kokio edungande.⁸Oné loyona mboo bi bibée, nko one yona itina dika Elimo angoba bonkumu bo etée.⁹Ntotwenyaka nkia dilo, itina tongoduka oko ngengo le dilo, la ntekatwenyi.¹⁰Ikiso la ngengo, tokela dilo oko bato bankuma, wuke oko bambale badia boyambi la so.¹¹Bolenda ekakata le basoni baki nsonoko oko babo bami.¹²Bane banku balanga bakayenya oko bonyu, bobaku bae tama bobeke bomwele, itina balota bonyoko boka ingengua.¹³Nkia bonkika basabeke bomwele nta totie bekengo, balanga nko baebeke bomweke bomwele itina bayenya bototia oko bienge bingo.¹⁴Ntebonga nakumisa ye, nko ingengua dika nkololeso Yesu Kilisito, oko mboka lende, bolongo bosako yeaba oko ekulusu la mi, mi pe nsakokatika oko ekulusu itina dika bolango.¹⁵Nko ntembia yemba enkina ye nkia bakoki bowele nkia pe ntakobeki bowele, yemba lependa nde nzambia Wangi.¹⁶Bio, angoyoka eseyi oko bane bango memia bekengo la ba isayaye.¹⁷Moto one ye ntantungisaka lonkina ye, itina mbela oko biengo bimi bilembo bika Yesu.¹⁸Bambale dilo dika Yesu eyala la nyo bankuma. Amen.

Philemon

Chapter 1

¹Paolo bontamba boka Yesu Masiya, la mbale Timotio oko Filemo mbale leso le dilo, pe le bosala, ²oko Afiya mpaka leso, oko Ashi pe mbale leso lele bitumba, la pe boyambi bokoyalaka la so oko lowulu lowu. ³Bofwa mbo bi dilo la boboto biyima oko Wangi ise lika Nkolo Yesu Masiya.⁴Nsio binkuma mbotitiaka Wangi itina li wu. ⁵Ibango nzeba boyambi bolia wu oko Nkolo Yesu la lolango oko bayambi bankuma. ⁶Mbotitie oko Wangi lama la boyambi bone bo sangitia awu la so epaswe bisali ngako engoyenele nta dilo oko bato, dilo linkumela li dia so oko Masiya. ⁷Mbale, lolango lo wu losompae nyinga la wembu, itina loso pae nyinga oko bebonda beka bato baka Wangi.⁸Kio kiekio, nkia bonkumu baka Masiya akopake itina li mbo bikele wu. ⁹Ngaku nkobondela wu, l'itina okele bio la lolanga, itina mi Paolo ndoko liwulu lo ikamba lika Yesu Masiya.¹⁰Nkobotitia wu l'itina lika wana lo mi Onezime; ayale nkonga wana lokami mbotake oko ikakemia. ¹¹Nde aliki boto lokamba itina, lene alia itina oko wu la mi. ¹²Ngako moyisena ok'ole wu; nd'ale ngonga bobonda bo mi. ¹³Ndangake ayala mpika-mpika la mi, ankelela besala bakana wu nkelele mi oko ngeng'elemi oko bokakemia itina lika nsango dilo.¹⁴Yaaka ntikokake nkela nkia lobo lomo ye la ntontomili ye, ndangake ekelwama la bobonda bowu nkika, nteyale nkonga nkotomake la wembu. ¹⁵Mbanza Onezime ayimaka ok'ole wu nsio bine, itina lika mbisa ofwa ite. Ane boko ntambe lonkina bontamba bo wu ye. ¹⁶Ngako nde ayale oko liko li bontamba itina nde ayale mbale le lolango wuke oko mi la pe ok'ole wu nkika ok'ole Nkolo Yesu Masiya.¹⁷La so swa wu tosanti nta sosoo, yamba nde nkonga okawu onzambe mi. ¹⁸Pe l'asokokela bobbe, la pe alia mbata mbata le wu, tika bio oko lina limi. ¹⁹Mi Paolo, bayoyi bane bale bakami nsonoke, ngofute mbata le wu, aku awu pe ntangela mbata lemi elia wu, ibango mi nkoyelake lobiko. ²⁰Nta solo mbale le mi, okelele oko lina lika Yesu Masiya, kela bobonda bomi boyale totolo oko lina lika Masiya.²¹Nzeba nta dilo, awu ongokelele nkonga engami nsonoko, ongoekela nta dilo wuke mpenda-penda la engami nkobotitie. ²²Nko botitia lonkina ondondele ndie l'engami ntaama isilo.²³Epafasa, one okoliki lami oko lowulu lo ikamba lama la Yesu, akotomie beseso wuke. ²⁴Bambale bami ba bisali, Malako, Alitake, Damasa pe Luka, bo pe basokotomie beseso. ²⁵Bofwa dilo line liyima oko Nkolo Yesu Masiya.

Hebrews

Chapter 1

¹Ntongo ntongo so Wangi amotepela oko bankaka oko munya boka bayenelo mbala wuke.²Nko oni nsio bine, atotepeli oko mwana, lole nkumu leka biemba binkuma, oko nde ndeki Wangi akiaka bolongo bonkuma.³Ale

binyano dika dumu leka Wangi, awuta mbo binkuma oko epesa leka iyoyi dika Wangi, ngengo leki nde aseyaka nzimbua basumu, ale anse oko lobo londeli loka Wangi oko diko.⁴Mwana appenda bantomwa la epesa nko dina diinde abaka dipenda dibo lonene.⁵Kieku nkia bantomua Wangi ntatepiaka; ole mwana lomi, one nzaa ise diwu? lonkina ngoyala oko nde isé, nde angoyala oko mi mwana?⁶Aku ngengo leki Wangi atomaka muana londe loo nsomi atepiaka: bantomua bimi binkuma baokumisa.⁷Pe itina dika bantomua, Wangi atepela nghane: ntika bantomue bimi nkonga bedimo pe basali baami nkonga lolemu lotue.⁸Lama laa muana atepela ndee: bompanga boo bonkumu bowu bole bompanga boo esambiseli.⁹Olanga esambiseli, ngaku Wangi, Wangi bowu asokodisa bolawu nyinga mpenda baa kende laa wu.¹⁰Oko ibango nkolo, akelaka mbotu, bodiko ele bisadi bii baba boobawu.¹¹Bango dimua, nko awu oso kende, boo bango pitana ngaa, esenda ekesua.¹²Onga bakalumua nga bonkoto pe bango kalumua nga esenda ekesua, nko awu ango tikala botindo bomo', mpela biwu ntingo sila.¹³Ntomua bee lempa ntaa tepiaka: yala anse oko lobo loomi loo ndedi, tii nko ngengo lenga mi ntika bayini bawu mena baa wu.¹⁴Bantomua bale banaani? boo bankuma bale bedimo bekelia Wangi pe asuaa toma itina bakelia bane baango sua.

Chapter 2

¹Ebongo to weeta mbo bikitoka, la yeto, ngo ka wenga.²bayoyi bane maya banzelu bayedia bankaka esengua ba mayamba: moto nkuma okio boyaka maloba maki nape opato matosa kaye, aba etumu na ndenge eko kanande.
³Sikene esa Wangi alopono mboka embibika, ndenge be ekokana ndolota etumu nango la elanda kiodie? elenkolo Yesu moto kiosa kolaka nsango ibibika ntondo; mbisa bato bakio moyo kande, botoyedia so nzango.⁴Nzokande Wangi nde nkika akia make mwisi ndenge nandenge, alo kapia so mo dumo mosato ndenge langande nkika, Yesu ndeko eka bato, Yesu mbale oko bato.⁵Lotepia boko na molongo mosika molée ndiaso: Wangi tete asomotika oko mabo maka ba nzelu ye Wangi.⁶Kasi ndiomo na mikanda mika Wangi, eso so ni bua nghane, Wangi moto alena naboko omokanisande?⁷Na mo nkengo nio amotika oko nse eka banzelu, la mbisa omopa lokumu lo nene.
⁸Biemba binkuma biotédie: ibango Wangi apake biemba binkuma oko nde nta ladiake nkia yembaye binkuma bibotéedia.⁹Kasi mbo isa toyene yo ine, na mo ngengonio Yesu adiki oko nse eka ba nzelu, ayo balakumu oko mpasi ekinde ayoka la itina diku ayo ba dumu layitina dika Wangi ende Yesu awa, labo ko abikie bato ba nkumela¹⁰Wangi boto kio kia biemba binguma, bebi nkulema bite binde: alangaka abia bana wuke oko nza endee enkembo; asotika Yesu motambuisi pe mobikisi pe motambuisi mobo ebongo Yesu ayene mpasi amotika moto ono koko?¹¹Itina ye Yesu, la bato bane basonde a komisa basantu bo bankua bale ise imo edamu, kiekua ayo yoka diomo mbenia ba bambale.¹²Atepia ndée << ngo yoka dina diwu mia bambale bami, ngoko sankwa oko ingomba>>¹³Lonkine nkotia bobonda lenda bana basa Wangi ampa onkotika bobonda bomi ngoli Wangi,¹⁴La itana bana bane bale bato, Yesu pe a le lande boto ngo lebo, la itana oko lina di nde asukise tjabulu nde moto owula nguya e iwa.¹⁵Kieku aso seya bontamba boka bato bane balota iwa ngengo inkuma.¹⁶Yesu ta yake nsusunga ba anzelu ye ayake nsusunga ibotua dika abalayame.¹⁷Kio kiekua Ebongo ayale botindo bomo ndia bambale, boko ayale nkanga enene eka Wangi ledio pe le boboto la bosala bonde oko le Wangi.¹⁸Ibango Yesu ndoondio anyokuamaka, adiki lomekano, adia nga ya ebongo nde mbikie bane ba nyokuama.

Chapter 3

¹Labe nyo bane bakokatikaka bonki itina dika ntiele Wangi, bofuake Yesu, ntoma pe botumbi mbeka nkumu le boyambi bone bonkaso ntatole.²Yesu adi kuede la Wangi oko bokidi bonde a oposoko nkongo masi, okidiki lande oko lowu loka Wangi.³Ngaku Yesu adiki loyambi mpepeda mosi ibango nde moto kio bokake lowudu lodia dumu mpenda londe bondua.⁴Langa lowulu boto omo abokake kasi monto kio bakake mbu binguma ele Wangi.⁵Imbale nkine Mosi akuedi nkonga lembu binkuma bika bika Wangi, atemua yaka mbo binkuma bingo tepiama ntando.⁶Ngaku Yesu ale wana lo lowulu loka Wangi, sotole lowudu langa toyambe mbobika Wangi la bobonda bomolo, bato ba Wangi bango yo dia⁷Ibango Elimo leka Wangi etepeya nde: << lene la oyoka iyoyi dinde,⁸Nta bo kendeke be bonda benyo nkonga mbo bio mekano oko mbotu.⁹Bomo bonyo bolenko bondakie bongo yene mbo bimi oko mpela 40.¹⁰Nzokake bayudu la bane bane , nantepia: balenda ngo bebonda bebo, ntabaye ba nzenemiye.¹¹La ngaku, ntepela la bayudu, tabango yoto oko iyodia.¹²Boya lo kibi, bambale, la itina moto omo ye oko lenyo aya la bobonda bobbe, pe aladua nzembela Wangi bo ite laye moladia.¹³Boka teya nyo layo laboko moto omo loye okolenyo aya moto lo wembu longa ye abenga mboka le ba suma.¹⁴Tole bato baka Yesu, langa to tika bi bonda biso oko lende nkoko bokumelo, ndenke ekito bangake.¹⁵Etepia make nghane: lene la nga bovoka ke bayoyi baka Wangi ntebo yake be tu wembu ndenge ki bankanka banyo ba kiaka losio loki ba kasuaka.¹⁶Banani bako yoke bayoyi baka Wangi ba oka suakende? ele nkani ba to baka Mose bankine ayimuaka oko ezipeto.¹⁷Ba nani bako yokiaka Wangi iyu mpea ntuku bineyi bombond? ele bane ba ko kiaka basumu bawake pe oko bosobe.¹⁸Banani ba ki Wangi; asimbiake nyi mi nde ntango yoto okolemi nkia nio ye? ende bane bato boyaka ndjokie nde.¹⁹Nko soso ntakokake ndjo tua, ibango ntaa langake ndjambela.

Chapter 4

¹La ngaku toyaaka la nkepo itina nkia moto omo lonyo ntakambaka oko ileno dika Wangi, laa nzotwa oko iyodia dika Wangi.²Itina nsango ene ledilo batopiaka kio nkonga boo, nkani nsango ekole dilo nteokelaka dilo itina bayokaka nko ntaakeya mbaka yée.³Laa tongoyaa la boyambi boo solo, tongoyotua okoo nde oko iyodia, Wangi atepiaa, oko iyulu pe abeke selesa ndée; ntaango yotua oko iyodia! nkia bisadi bii nde bisiaka bangaa nko ngengo ekindee aseyaka nkiaa bolongo.⁴Kieku ngaku oko ndie enkina itina dika losio loo, bisambiale, Wangi ayodiaka la bisadi binde binkuma losio loo bisambiale.⁵Atepia lonkina ntaa ngo yotwa oko iyodia dimi!⁶La ngaku bato bankina bakoka nzotua oko iyodia, pe nko ba isayayele boyoka nsango dilo ntaayotwa itina bakambaka imemia:⁷Wangi aatika lokina losio baebesie lenée oko mbisa leka nsio wuke, atepika oko mboka leka Davidi, ngonga ndenge ekinde atepelaka ntondo: lenee, la boyoka iyoyi dinde nteobotikaka betu wembu ye.⁸Téee la yoswa aapaka iyodia, Wangi ntakanototepea itina dika losio lonkina ye.⁹Edia iyodi dinkina dui, saba itina dika bana baka wangi.¹⁰Ibango one loyojtoo oko iyodia dika Wangi ayodia la bisadi bui ndée, nkonga Wangi ayodiaka laabinde.¹¹Tokiaa wembu itina toyotua oko iyodia diiko, itina moto omo yee ntakitaka oko bosenga boo imemia.¹²Nko iyoyi dika Wangi dilée, lobikope dile wembu, mpendea lopeyi lone lodia mpoto ntundu bipele, eseni tuii nko ekapua bobonola la bodimo, mpongi la nkwa esambisa bakanisa pe bekano.¹³Ekelamo nkia emoloye ekoka monseme okoo ntondo lende, binkuma bile nta polée pe biyenée oko meso bande one lokoka so nsambasamba nde Wangi.¹⁴Nko itina todia nkanga le nene one losakoleka oko diko, Yesu, wana loka Wangi; totikala nkongaku oko boyambeli.¹⁵Nko ntembia ntaa nkanga lekoka ndjoka mbabali laso losée nko todia moto omoo loko lekaka oko bomekanii nkonga so, lolenge lonkuma, nko ntambia nkii isumu.¹⁶Kieku ngaku tokia wembu tosisia oko kiti le bonkumu boka wangi, nde ango toyokela iseyi ango topala dilo dii ndée, ango tokelia oko ngengo lesenga nyo yemba enkuma.

Chapter 5

¹Nkonga we botumbi mbeka, ososolwama la Wangi itina dik'ootumbiake mbeka la binkuma binga bao beliaka itina dika ibondo dika bankumu.²Akoka ndakie bosanghalo koo bato bane bakamba boyedi la bàasodunga mboka, itina nde ntambia nguya.³Oko botindo boko, lande pe adia ngengo le ntumbe mbeka itina dika basumu bande botindo bomolo ndenge ema nde atumbe itina dika bambale.⁴Boto omo ye ntakoke akotike oko ebonga eko, ele nko Wangi nde asolo bato' ko, lolenge lone nki nde asoloko Arona.⁵Botindo bomolo, Yesu ntakopake la nyinga akatike ndomele botumbi boo mbeka, ntembe ngako, Wangi otepela: < wana lomi, leene, mi ndyala ise dumu>⁶Nkonga ootepela nde oko ndie binkina: <>⁷Ngengo bikoko enkoto, Yesu apake babondeli la nkalo, a nghakake pe alélake la Wangi, boto molo okoka la nsunge nde oko iwa, ibango akatwenyake oko Wangi, Wangi pe ayombake babondedi baande,⁸Nki ngonke nde adiki wana londe, la benyoko benkuma bee nki nde ayeneke ayake ndjebe mbo binkuma bine binkibaabesie imemia.⁹Itina oosaka nde ayala bot'osakakaka akoka mbikia ite bane bankuma baakototie.¹⁰Ntembe diée Wangi ndasakatika botidi boonde boonene oko bolongo bo Melkisedek.¹¹To dia weke boontepela lama la Yesu, me bonyuku la ndimbola ibango boyala bodito la nsosolo.¹²Nyo bane bankokambake nko ndjaya balakie, bodia lonkina mposa eka bato onkina omolo ateye lonkina benkengo bee ku beetoma Wangi, ntobonge ndekeleke biemba bii wembu ebongo nko bapale mbotu.¹³Bot'one okomine nko babele akii nko wana lo nio, ntakoke ndjebe mbo bisolo too bii bongala.¹⁴Nkane bamele bato bakoka ndeke leke biemba bii wembu, bo nde baayale nsosole bobé la dilo

Chapter 6

¹To tuegne nke bisadi bee boyulu, tofule oko Elimo, Yesu, to yitie oko one²Nkia ele bateya a balami la boyini, nkia nanghia bato babo, nkia nkundue bato oko eteyi eka bawii.³To kele lonkina mbo bine bi langa Wangi.⁴Ele mbadi oko moto one oyima oko mbo bika Wangi, la asui twengnha, ele boyuku itina ayitie.⁵Bane ba soko kebele boyoyi ba bio baka Wangi la wembu pe la nguya oko nsua bi yaka,⁶Nkane ba pengwa, ele boyulu itina ayitiele Wangi, itina bayokia wana oka Wangi diemo ntondo eka bato wuke⁷Nkonga mbotu bine bi kiele mbu la biyina okole Wangi bimeke mbotu bi dilo ntina lika bato ebake ipamboli liyima oko Wangi.⁸Engako la bibota nko nsende, mbotu biko la ntabimbia elema Wangi ayi yamba, pe ayitumba twe.⁹Ba mbale bami ba bolongo nkia totepela ngako, totikela nko bebonda oko mbo bi dilo tongo dike.¹⁰Itinda Wangi, nta wulibesala be nyo la lolango lonkinyo bolakiake oko lina dinde, oko botindo bo tiela nyo bambale banyo bana baka Wangi ngako pe nta bo kandekie dio, ntabo kondoke la tielende.¹¹Ngako tolanga sue bato onkumela oko etetei le nyo atike bolende ku oko bokumelo, itina oko mbo bine binki nyo be bonda bi keluame.¹²Ntato lange yebo yale bikoki, ngako bo benge nkolimwa bi dilo bi nkibo babake oko Wangi bi nkinde alakiake, itina boyambe la bolende bonkumela.¹³Ngengo enki Wangi apake ilemo oko Abalayama, ndenkika asimake nyimi, ngako bato onkina one openda ntambo oko.¹⁴Atepelake nghane: << nko suakwawuke mpenda pemba, ngako pe ongo ko pala wu ibotwa limo li bone mpenda penda>>¹⁵Oko botindo boko, Abalayama abake ene eko luakwamake oko ngengo enkande alendelake la yoyi enkumela.¹⁶Ngengo ene esimba bato nyimi oko bato one oapenda, oko nkumelo eka isio libo, nyimi ele edimbelelo le bososo.¹⁷Ngengo enki Wangi ayambake polée oko bomboka boka ba nkitua itina ale boto one oko kaluwme mbo bine bisa nde lakua ye, kuo kueko enki nde akokuake bo ngoti bonde oko baleno¹⁸Atepelake itina lika mbo bipole bine pimba ntambibonge nkalomwa ye, ele nghane Wangi ntakoke ndimba dimba ye.¹⁹Tolia boyambi ngonga losi loka bosoni, lokita oko diko di Iwe libebonda be so.²⁰Yesu ayotwe oko eteyi eka ndie eku ngonga bobikie itina liso akatikake botumbi mbeka.

Chapter 7

¹Nkonga Melkisedek, nkumu le salama, botumbi bambeka boonene oko Wangi, one lotepea Abalayama bayitio bande aopambua, itina dika one ndiake nkumu. ²Abalayama aopale ndambu oko biemba bikiinde abake, dina diende <> edimwa nkumu le bakambo, lonkina nkumu le Salema, baobesia nkumu le tangaba. ³Ntayaka la ise, nyangoye, nkée pe ye, ibango dinsio ye, lobiko ikumeloye, nkonga atikala botumbi bombeka ikumeloye, nkonga wana oka Wangi. ⁴Okoboko boyene one lokodiki boto lo bonene, nkée lesa Abalayama aopake ndambu le biemba bidio bikibabake oko bitumba. ⁵Ngako nkitwa bika Lewi bakodiki batidi baka Wangi, babalée bonkandi lama la bokengo itina babake eteni le diomu oko bato, nkonga bambale baa Isalele, nkonga boandua bale nkintwa bika Abalayama. ⁶Ngonga Melckisedek ntadiki nkitua eka Lewi, abaa eteni le diomu aka Abalayama, akope aopambua, one loko diki la baleno. ⁷Ntembia bokengo okoo bato ole nse apambuame okoo bato bole diko. ⁸Lama la lobo loko, bato bane bangowa bafua eteni le diomu, oko one lofua eteni lediому abongo ayale bote adia lobiko. ⁹Etepela lonkina, Lewi okobaka eteni le diomu, afutake lonkina oko Abalayama, ¹⁰Itina Lewi okodiki oko ibale dika nkaka lende Abalayama apomala Melckisedek. ¹¹Oko boko dio dikodiki oko botidi Lewi oko nse lende bato babaa bekengo, eyake longina la itomba atike boyambi bonkina oko dwedi loka Melckisedek, ntembe oko dwedi loka Alona? ¹²Nkonga la bokolomwa bonkanga boka Wangi la bokengo bokalamwa. ¹³Nkane one loki batepelake lama labiemba biko biyima oko bobotion bonkina, nkonga boto omo ye okokeaka bosa oko ndiele bedi. ¹⁴Nkengo ene elenkongawue Wangi boso ale nkitua eka Yuda, ibotwa dine dinya Mose ntapeaka lama la bo itina dika bayale batidi. ¹⁵Nkonga bine bitepelaso bile ntapolée, enkina atombuake duedi longa Melckisedek. ¹⁶Botumbi bombeka bosaba ntembe nde lokanoyala botumbi bombeka ndenge le tepela bokengo nkitua ekaboto, lama la bonkumu bobiko loma ntéepitane. ¹⁷Lango bakomi bapa botato, < bopadi bobedi bo itela ite nkonga duedi loka Melckisedek >. ¹⁸Wangi ayamia bekengo bee kala beko diki boodu, itinaye. ¹⁹Nkonga bokengo ntabo dikidio, nkalomwa, edia edikia okonsio bingaya la itina toyale mpika la Wangi. ²⁰Edikia ene le dion ntebandie ibango la nyimi, la nkalamua baamo basaya bayadi babedi nta simba nkia nyimi. ²¹Lama la one, Yesu; aya bopadi bobedi asimba pe nyimi ekeluama lama la one lo tepela << Wangi asimba nyimi ntango kolomwa ye>> oya bopadi bobedi bo ite la ite. ²²Nyimi eko etepea wue Yesu aba dumu lowuke, ngonga ayia bato bayokani bone lodio. ²³Bango itina iwa tipekea bapadi ba bedi itana bayale itela ite, lama labe, todia wuke bobapadi baa bedi, omo mbisa eka onkina. ²⁴Ibango Yesu atikala ite la ite, bonkumu bonde ntabo kalomwaka. ²⁵Itana la bimbusa, adia ngengo le nsunga sunga mbaemo bane bayoka mpika la Wangi lande bango itina alanga mbotitia ngengo binkuma lama bo. ²⁶Elentadio itina diso tobale bopadi bo bedi boo tindone, ntambia isumu, ibadi ye, dioo akakapea ndia boto baasumu, asoyo ya bonene nkonga diko. ²⁷Ntembe nga batumbi bane bambeka, baa ngia mposa balekie bedi nsio binkuma, ibango la basumu baabo, la pe bane baka bato, akela nko mbale emo itina dika bato bankumela anyokue ndenkika. ²⁸Itina etipeama la bokengo bosapaluama nkonga bapadi ba bedi oko bato, bale labo bato bane bakokele bobé, ngako iyoyi dine dikoyimaka oko bokengo, dipa wana, one losoya dio nghane oko Wangi.

Chapter 8

¹Itina di lobo diyima so ntepela dile: todia nko nkumu botumbi mbeka ole oko lobolo lo ndeli loka Papa ele oko diko.²Ngako bokongi bo enkoto, la ikomba linkuma, okosaluamaka la Wangi intembe oko boto³Ngaku bikuma balia lotomo lo ndakie bakapo la beli, ngako bato one olia yemba alakie.⁴Akano yake oko bolongo, nte kano yala nko nkumu eko ibango ele bato bakano lakia bakapo botindo bomo botepea bobeko.⁵Ngengo eyokabo nyinga eka boyembi la mbo bine bikanisabo la mbo bine bimpa ntabiyenie, bi mo bonkumu bo liko, tepea Mose akendeke la ndote Wangi ngengo ekinde asake ndule lowu lo bowangi, ayileke oko wamba.⁶Nko akoboko aba lotomo lo bonene penda penda oko olende oko etetei; eto lamia oko Elimo.⁷La boyokani bo ntondo nto liki la lobo ye kitana yie li nkisema kio la boyakani bonkina.⁸Itina lika iyulu Wangi atepela Isalaele lenda nsio biyaka, ngotepea Wangi, ngokela lowu loka Isalaelé lowu loka Yuda, boyokani bo bosala.⁹Ntembe la boyokani ekontomaka nyoke mia base banyo, losio loko mawutake oko lo bo la mpasuabo oko bolongo bo Ezipito itina ndaba laka bobonda oko boyokani, ngako la mi ntiliki la mbabadi la bo, etepia Wangi.¹⁰Nko lenda boyokani bonde boleami mia Isalealé lowulu mbisa eka nsio biko, etepia Wangi: ngotika bekengo oko belimo bebo, lokina ngo yala Wangi boto bami.¹¹boto ono ye angoteya mbale le ntepela boyeba wangi: itina bato bankuma bangoyeba, yima bilenge la bingambi bo la bo.¹²Itina ma sambake biwungi bibo la nko ntingo tagea bobo benyo¹³la ntepela: boyokani bo sika, atepeyake bintondo bisakoleka, nkane bine bisakoleka, ele ene esakoya engambi, ele mpika mpika la nyimwa

Chapter 9

¹Boyokani bo ntondo bo ntondo ntondo boliki la bekengo, botindo bomo la boyembi, ingomba li nse.²Lowulu lo bowangi ntondo elwamaka on ngengo le kala bakebesiaka ndie epa nyomi ile Elimo³Oko mbisa eka esenda le bipele, lowulu lo bowangi, eli ndie enki babesia, ndie le peto.⁴Esini ndie elia wolo, balasi ekana so etanda leboyokami bolipi bonkuma la wolo oko totana bosoko bo wolo bolia ile, bopanga boka Alona babo fule, la etanda le boyokani.⁵Oko liko lika etanda le boyokani eliki cheribien (Angelu) le bonkumu esini Elimo le nyinga, nteleki ngengo le ndimbwa eteni la eteni.⁶Ngole mbo binkuma bile nko ngako oko bolongo, bakambi bakela bosala ngengo binkuma oko eteni le ntondo eka lowu lo bowangi.⁷Ngako oko eteni le bipele nkumu eka bakambi nde nkika oyotwa mba emo oko mpela, ntembe nko ayokape bolongo itina linde nkika ye nko itina lika bewungwa beka bato ba bolongo.⁸Elimo le té bolakiaka ndende oko mboka etobela oko ndie le peto nteliki polele, ngole lowulu lobowangi lontondo loliki.⁹Ebongo one boko tolakia bokapo la beli bibongo nya peto oko bobonda boka boto one okendia boyembi.¹⁰Nko bo, baloko bisikiseo bi bonyulu; binki bankaka batweyaka: bana biemba la besala benkuma bende boyake twanye bio ngengo enki mbo biyame nkalumwa.¹¹Nkonga Kliliso ayaka nga nkumu eka beli be dilo akansake boyembi bo nene et bo mpa nyomi, bo mpa ntolulwaka oko ba bo baka bato ele entokelwamake la Wangi¹²Ngako ayotwake mbale mo oko ndie le seso, ntembe la balongo baka belomi ntaba la pe be ngombe nko oko balongo ba nde nkika, enkinde abaka lobiko lo ite¹³Ibango la balongo ba belomi be ntaba, la ba ngombe la betoko, balia ngombe bapanyanake okole balia boyomi, bakumisaka, bolongo.¹⁴Ngamoni balongo baka Kilisito bale Elimo bo mpa la ikumelo bakalakia ntambia bosoto oko Wangi, bango sosa batengeli ba beso besako wa, ntina lika bayale Wangi bo lobiko.¹⁵Kieko itina lilende ekalensamba eka boyomi bosika itina akakulumwake oko boyokani bosika bane bikobeswamake la ntikale la bonkumu bo liko bonki ba lakoake.¹⁶Itina lika ndie ekeki bayoyoyi ebongo bondua bayoyi bako awa bo bayale la nguya.¹⁷Boto la akeki bayoyi bayoyi bako baya la itina la asowa, itina ntambia nguya nga akena.¹⁸Lende itina liko diki lama la balongo enki boyokani bo ntondo babangake.¹⁹Mose ngengo mbisa eka ntepela bekengo benkuma oko bato, afua balongo ba ngombe la banka ntaba bi bele, afua la losi loka bote bone bo izope, ekeyitomwake oko diko le ka bekengo la pe oko liko leka bato pe atepia.²⁰One ele balongo ba boyokani Wangi aetwenyieke.²¹Ngenge emoo Moze ayitomwaka ndambo lee balongo oko diko di lowu pe la biemba binkuma bikabakelia oko lowu loo bowangi.²²Binkuma ngotepea bekengo bisoswamake la balongo, la balongo ntayutumwake ye ntumbe ntambia bosambi.²³Ilia itina la mpasi la tokolima biemba biloko liko bibongo nsoswawa oko botindo boko, botimo bomo la biemba bi bonkumu bo liko bionkina, bikamba bieli bi soo mpende bene be ntondo.²⁴Nko Yesu nta yotwaka oko ndie empa nyomie nga wa oka bato, ayekwake bondua nko ayotwake oko liko, mbisa atokolimiake swa Wangi.²⁵Ntembe itina aleka lekie weli nde nkika mbala binkuma, biyitia nde, nkonga nkumu eka bakongi babisuku bilia balongo ba ngendia.²⁶Botindo bonkina ebongoke anyokame mba wuke banga enki bayansaka, bolongo itana akoboko ikumelo li mpela bonkama ayemwemake mbale emo itana lika mboye basumu lama okinde aka bekiake weli.²⁷Ngako etikala oko bato bawe mbale emo pie akongo nko botendi boyaka.²⁸Lonkina Yesu, ngonkinde akalekiake mbale emo la mbe biwungi bika wuke ba bato, apaswa peto mbale enkina oko bato bakongaka itina lika lobiko.

Chapter 10

¹Nko itina bekengo bele nko Elimo ntonto, leka biemba bingoya, ntembe nta mbo sosolo, itina bo bakopaa bakapo bane bale nko botindo bomoo mpela la mpela, kieku ngaku bekengo ntee bongo ndonda bato ye balanga nsisa mpika la Wangi.²Mbala enkina, ntoo twenyi mpaa mbeka biko? la ele ngongaku, aku bato bane bakokelaka mbeka biko, aku bayeba bwee ntambia lonkina basumu.³Nkia mbeka biko bikela boo, balendaka lonkina mpela la mpela itina dika basumu.⁴Balongo baa ngombe la baa ntaba nta koka nzimia basumu⁵Kieku Yesu oni bolongo atepia itina la Wangi: awu ntokolanga mbeka bii balongo ye laa pe babakapo, nko olondaka bienge bimi ngaa ikapo.⁶Ntoo yoka nyinga la mbeka la pe la mioma bintumbantumba itina dika basumu.⁷Aku ntepia: bolenda, mione esonomo oko lebo lomi, oko itina dinkiaa botindo bolenga, mioone, esonomo! oko lobo lomi, oko itina dinkiaa botindo bolangawu.⁸Ntando atepia: ntoko langa nkia mbeka, bakapo, la pe nyama bika bakopala itina dika basumu.⁹Atepela: lenda, nzaka nkia boosenga boowu, ayimia biemba bintando itina atika biipée.¹⁰Nko la lolango loko, tosoyala basanto, oko ikapo dika bienge dika Yesu Kilisito, mbala nkokio emolo¹¹Pe nko batumbi baa mbeka bakela besala nsio binkuma pe ba paa nkoo kio mbeka, ene le mpa ntayimia basumu.¹²Nde, mbisa leka nkia mbeka itina dika basumu, alansée oko ndeli leka Wangi.¹³Akonga aku bayini baande bayala beena baande .¹⁴Nko oko mbala emolo la ikapo dinde dimo ayeliaka dilo bane bakodiki la boyambi!¹⁵Pe Elimo atatola nko itina atepela ntando:¹⁶Lenda etando leeboyokani lengami nkela mia boo, mbisa leka nsio biku nkolo atepela nde: ngotika bekengo oko bebonda beeboo, pe ngosono oko Elimo bii boo anangia.¹⁷Pe ntingo paka lonkina basumu ba bo la biwungi bii boo.¹⁸Nkani ndie leele bosambi boo basumu, ntembia lonkina ikapo dii itina dika basumu.¹⁹Kieku, bambale itina todia, oko mboka leka bakongo baka Yesu, mboka le nzotwa oko ndie lempa basumu..²⁰Oko mboka lee bosaba pe le lobiko lesaka nde adipua itina dii so oko mboka leka esenda le epele elakia oko bomoto boo nde.²¹Pe nko todia botumbi boonene boo mbeka oko lowu loka Wangi.²²Tosisa la bebonda bee siloo laboyambi boo baa, toyaa la bebonda besonswakwama la boyebi boo mbo bibepe bienge biso bisoswama la losi lo peto.²³Tokandema nkoo la Wangi ntekondoko ye, totika nko loomo, itina tii nko angokokia ileno dinde.²⁴Totangiaka so laso tokapaa wembu omoo lo moo oko lolango pe la mbo bidilo.²⁵Ntotwenyaka ye nsangitia so ngonga motindo bokela bankina, nko tokapaa balako omo omo pe mpenda oku tii nko boyene losio lososisa.²⁶Nko, laa tokia basumu la nkoo oko mbisa lee mbaa boyebi boo so, ntembia lonkina mbeba itina dika basumu.²⁷Etikaa nko tokonga esambisi le wembu la pe tuée lone lonene lonkoo tumba bane baa mpa nta yaka.²⁸Moto onkuma lo mpaa ngtatosii bekengo beka Moze, baodiaka nkamba eseyi oko ntando leka boto ndia ipe.²⁹Etumbu bee letangisa nyo, lekoka mbaba moto one loso boyu mwana loka Wangi pe aposo balongo boyokani nkonga gamba emo lempa ntembia itina, nkia eyimiaka basumu baande, pe atua Elimo le dilo leka Wangi.³⁰Nkani toyeba moto lokotepiaka: moto longopaa etumbu, mii moto longo yisena moto la moto bobée bookinde akiaka: pe lonkina nkolo angosambisa bato baa nde.³¹Ele ntebo loenene la oko ba bo baka Wangi lekena.³²Bokanisa lelo oko ibangelo, too, mbisa leka ndipua mesoo, bokandaka bebonda la mbobadi lende,³³Mbale enkina, baenyokoko pe baetwaka oko meso baka bato, nko bosangatanaka nya bane bakodiki la bonyoko botindo bomo la nyo.³⁴Boyokaka mpasi motindo bomo la bato baa boloko, pe boyambaka la nyinga nkumua nyo biemba binyo, boyebaka nyen bodia biemba bii dilo pe bingo ya ite.³⁵Kieku ngaku, ntokondoko ye, itina Wangi asoko kodia ifuti le nene.³⁶Esenga bokanda bebonda itina dii mbaa bidi Wangi a lakwaka.³⁷Etikaa ngonta nii, moto one lokanaya ayaka ntango yaa ediee.³⁸One looya boyambi anga bika ngo laa ayitia lonkina mbisa, ntingoyoka nyinga la ndée>>³⁹So, so ntembe bane bayitia mbisa itina ntekambaye, tole ndée bane badia boyambi itina dii ndenda bebonda beesoo>>

Chapter 11

¹Boyambi ele makanasi lamnbo bine bimba to yene, mbo impa taloyene.²La itina diku ba nkaka baso babaka boyambi.³La boyambi toye se bolongo mokedibuaka na iyoyi dika Wangi, la itina diku biemba biyeneso biyimake oko biemba bimpa taloyone.⁴La boyambi Abel apake Wangi ikapo mpependa ikapo dika Cayina, la itina diku Wangi alangake wuke la itina di ikapo la boyambi, Abel atepiaka mbo bidulo nkia esende awa.⁵Intina di boyambi atobuamaka Enoke Itina nta yenenke iwa yé. < yeneke lonkine ye ibango Wangi amo kekwaka abake itatodi la boko atiedia Wangi>.⁶La boyambi ye ntokoke nzokie Wangi ninga, elenkonbo to oso katika mpika la Wangi ayambe nde Wangi aloko, alepe boko olokofuta bato bakoyalwe.⁷Itina diboyambi Nowa Wangi a otepiake mbo bimpa toyene lonkine, aduaka masuwa la itina abikie ibotwa dinde, la itina dika Wangi ayamake bolongo aya bato lotie lama la boyambi bonele.⁸Itina diboyambi Abalayama atosaka bamo besiaaka asa akondie engande aba boyambi, nta yebake ndie le lekandeye.⁹Itina dika bayambi akotikake nkonga ngendia oko bolongo, adike ndia Izaka, lampe yakobo, badiki esuku laengondi okongengo ekio.¹⁰Ibango alendaka ndja ekende nami biko ndja eku edki mondua Wangi.¹¹Itina diboyambi Sara ndemondua adiki ekomba naboyambi bonde atikiaka edukia la ileno dika ba moleniaka.¹²La itina diki moto okio diki mpika la iwa ayo yala bato wuke ngonga muato oko diko, ngonga zelo oko ebale ndenge emba ye.¹³Oko boyambi bawake bobankuma, ntababake biemba binkuma binki bo bo lokwake, boyineke pe boyimpa ntote oko bele, bayebake bwe bale ngendwa o nse.¹⁴Bane batepia mbo binghaki bakalakia polele baninga molongo na bokobo bobo nkika.¹⁵Langa badiki na makanisi oko nza eki bamaka bakokake ngitia.¹⁶Badiki la mposa la nza edilo Wangi ta diki na diomo la mbesiabo Wangi a kano bapa nza le dilo mpenda le bo.¹⁷Oko mboka eka boyambi, Abalayama apakoke wana londe izaka ngonga ikapo ngengo eki Wangi aomekake itina apale wana londe oko mo okinde abake oko ilemo.¹⁸Wangi atepiaka Abalayama nde Isaka boto ango ko botia bankanka.¹⁹Abalayama ayebake nde Wangi akoka mbikia Izaka oko iwa.²⁰La boyambi ngaki Izaka apambolaka yakobo ndia Ezawu itina la mbo biyaka.²¹Itina dika boyambi yakobo, ntondoka awe apaka basoi okole bana bande Yozef, Yakobo akamisaka, akayekemeke eko mboto lende.²²Itina dika boyambi Yozef ntondo eka bokuma bonde akapapusaka ntepia la bana ba Isalela, ntondo le nsolo Egypté boposoko nkwa bimi bo sala bio.²³Itina dika boyambi Mose, ngengo eka a botuaka, ba obonyoko la baboti bande binzadi bi sato ibango adiki wana dilo, nta lotake bekengo beka nkumu.²⁴Itina dika boyambi Mose eyake engambi aboyake baobesie wana eka Farao.²⁵Akambake anyokwame bana baka Wangi aboyake ayoka ninga oko mbo bi basumu.²⁶Nta ba yokake diemo la mbenga Yesu, ibango ependa la bibondja bikodiki oko Egytipe, balendaka ifuti diki Wangi akodiaka.²⁷Itina diko Mose ayimaka oko Egipito, nta yokaka bomo la iyu dika nkumu, atepia la ndendalenda one ompa toyeneye.²⁸Itina dika boyambi Mose atomaka bato ba Isalele bakela nteko le pake itina baboke balongo oko minya bembu, ibango bitomua liwa ntadia kake bana ba bele bantondo oko babotaa ba bo nkumela.²⁹Lama la boyambi bakatisake ndjale nkonga baloko mbotu ngengo enki bato ba Egypito balangake babenge bawake boankumela oko losi.³⁰La itina dika boyambi bato ba Isalele bayimbake epe le yeliko, batimbaka epe nsio bisambiale.³¹La itina dika boyambi Raabé akiki weto londumba nta wake ndie molondendia beto bakio boyake memia Wangi itina nde aya mboke Wangi la boyedi ba Isalele bayake nde ndenda lenda ndja le boyedi.³²Ntepela lonkina be? ntimbina ngengo le ntepia, la ba la Gedeona, Baraka, Samesona, Jafeté, Dawidi, la pe la bebembie.³³Bako oko boyamni angoba bonkumu bodio botendi ango baa pe baleno, ango seya pe bitumba bika nkosi.³⁴Ango seya wembu boka twe, angolota bomiekua, ango seya biele, bamoba la kiake bipeda bibo okobi tumba, ba sweke.³⁵Ba nyango bankine bayeneke bana babo boko wana bao kundua nkonga baomo baniokwamake, nki abo ba boyaka nkiobe itina babike, nta tikiaka be bonda bue Wangi ango bakundue.³⁶Bamo bango yodwama pe bangokwele bemekwa, bimba, bango kwela boloko.³⁷Bankina baa diakaka la bawe, la mpoto biteni bipe, batée nghake pe balatake mposobi kondolo lantaba badiki la bokamba, ba nyokwe amoke pe bayeneke lonya.³⁸Itina dibo bolongo ntoyala la bo totwe, bale be sobe, oko mwamba, oko bapoku, bamo oko mbotu.³⁹Lama la boyambi boobo Wangi nta lakia ka nde alanga baankuma, ntaa kokisa kebaleno ba kinde alakwake.⁴⁰Wangi adiki la mposa le yemba le dio oko nyon, nta sasaka ye ntondo atosopake.

James

Chapter 1

¹Jake, botidibaka Wangi la pe Yesu Kilisito, oko babotwa diomu la bapele baalempandjana: nsaka.²Boyeba bobankuma nkanga lobo loo nyinga, bambale bami, laa bodia boyebi boka bemekano binkina.³Boyeba nywe bemekano bee beyambi benyo mbolo binyo ifuti nguya.⁴Ngako nguya eyala la bikambwa, itina dika boyale bingabi pe bonyotwame ibengo ntobokambake nkia yemba.⁵Ngako laa bot'omoloko etetei le nyo adia mposa la boyedi, oobondie oko Wangi. bot'omo okapa la nyinga inkuma, ntakolendele nkia bato baabondela, angoba ifuti.⁶Nkako obombele la boyambi, ntayalake nkia la ntembe, ngako one odia biango ale nkonga boketi bone bofumbuswama la wembo bonfuki ndia binkuma.⁷Nkonga bot'oko ntangakanisa angobala ifuti oko Wangi.⁸Botindo bakoo bato ntakoyebe, nkabee yoyi, oko ndie binkuma.⁹Ebongo mbala one ompa ntombia biemba wubeye, apome ntolo ibango ayale bato dumu.¹⁰Itina bato omolo lo mwani akosakia, imbango fanga bingo sila, angoleka nkonga fule molo ele oko bolenge bodia.¹¹Wane bomonanekwe la edungudungu le iyopo du bo diwembu, bodiaka belenge, la fulele bikita, lolenge loka fule lowungasana: ieiei diko ditepela die ndenge emolo la bamwani awake la bikambwa binde.¹²Ale boto lo nyingha boto one ompa ntakowungise bekengo beka Wangi nkia ale oko ngengo le mpasi, ngengeo enga nde akalakia botindo be bolende, angoba bonkumu ifuti dine disaka Wangi akodia lama la bana baande.¹³Bato ngengo esande akwele bomeki atepela nghane: minsamekama la Wangi, ntonto ye Wangi ntakolangange mbo bi bibe, nkia la losilo lomoye, ndepe ntakomeke nkia bato.¹⁴Ngako boto la boto mposa lende le bonyondu eameka, one okanisa, ngengo esa mposa lende le boboto eyotua wuke oko etei eka bienge binde, basumu babotwake.¹⁵Ngako lononi, ngengo esa nde anono, ebota basumu, ngako basumu bààskelwama babota Iwa.¹⁶Bambale bami boo bodimo, ntokadimbake.¹⁷Mbo binkuma di dilo biyima oko diko oko Wangi, akitela la Wangi batée.¹⁸Wangi asoloko ebotwe leso la mboka eka iyoyi dinde, itana tokoke la ndjaya bato ba nguya mpende biemba binkuma bii nkinde ayangake.¹⁹Nyo boyeba nghane, bambale bami baa lolango twenya bato la bato ayoke la isadi pe atepela bodubodu iyudi la isadi.²⁰Ibango iyodu dika boto ntiikokise botendi boka wangi.²¹Botwenya binyengi binkuma biibe bine bile oko boboto, la bosakie, baa iyoyi diso tepwama, one okoka nsunge bedimo.²²Boyala bato bàà kelela iyoyi dika Wangi, ngako ntoboyaleke nko bato bàà lolemba.²³Làà bot'omolo ayene nde ale boto lo losambo pe ntadipo munya boonge, ale nkonga bot'one okalenda boso boonde oko elenge.²⁴Oko mbisa eko ngengo asokowunga laa amoyale botindobe.²⁵Ele nko bekengo beka Wangi beesakokaka pe epake bato bonsomi laa bato akwe lende dilo pe akwe benge, laa nkwe we diopa ye ngako aeyokake pe aetotiake bot'oko angokamba nyinga oko mbo biinki nde akelake.²⁶Laa bot'omolo akanisa nde ale boto lo babondeli, pe ntadipe munya boonde, akadimba, oko ibobdedi diinde ntimbia itina.²⁷Babondedi baa dilo la baa wembu oko ntongo ise diso wangi bobane, sunga bitike la teto bane baso lela bele la lokieti loda bo, la pe nkesiama la mbo bii be biileka oni bolongo bone.

Chapter 2

¹Bambale ntaboyake la bowangi itina dika Yusu Kilisito, Wangi bonyinga, binkuma bikelame lama la isungi dika laamo baato.²Kodimia boto omoo oko eteyibe boyonghane alata bayenge la pe bisenda biosio, mbolope oyotwa alata bisenda bii mbindo.³La olenda okoo bato osolata bisenda bidio otepela wue ndangi mwe awu ayaanse ane oko ndie le dio, mbisa eko otepela mboo wue awu ya wema la pe ya anse oko bakolo baami.⁴Ntembe bokasimbisa nywa méé? ntembe bokengo boyale nkonga bii batangedi bàbé? Boyoka bambale bàami, Wangi ntasoloko mbàa oni bolongo itina bayele mwani oko boyambi ngako botikela bo bonkumu boo diko bone bosakande alakwa oko bane boolanga?⁶Nkane ntabototia mbolo! ntembe mwani bidiango bene? ntembe bane baama nyo botikake oko bakambo? Ntabowunde bena baadio ba diango?⁸Nkongo la okokisa bokengo boonkumu nkonga bakomi: olange mbale lewu nkanga awu ngiika okie dio⁹Ngako boo sunga bamo bato, okela isumu, la okayela wue ole boto lombe oko bobeko nkonga boto lo lopito.¹⁰Nkonga one lototia bekengo, yimia onelo wungisa nta botindo bomo, nde abàà ekonyo oko bobeko!¹¹Nkanga one lotepela << ntongokoka nkeakea lolemba ayitia ntepea << ntodiake, la ntokedi lolembia, nkonga la okia, osoya botololopito.¹²Nkonga atepea oko nkasua lamala bane bango yàà oko bosambisi oko botindo boka bokengo bandjale polele.¹³Nkonga botedi boyaka ntombia iseyi okoo bane bàànya ntambia iseyi, esambiselo ntengo yààla iseyi.¹⁴Bambale ntembe dio boto omo atepela nde adia boyàmbi nkane ntambia bisadi? boyambi boko ntoo koko nsungende.¹⁵la mbale omoo la pe nyaka emoo alata bobé lama la bokambo bobilelia bii losio.¹⁶Someka mwe omo oko etetei le nyo otepea: << leka la yoi, tukala iyopo yalala inyoto nkonga ntabopake biemba bii dilo oko biengee, yemba le dio lo ekebe?¹⁷Botindo bomo la boyambi, la ntambia esadi, aloko iwa.¹⁸Bango omoo atepela lonkina << odia boyambi mindia bikambwa; ondakie boyambi bowu bone bonyangia bikambia khéé nkolakia boyambi bomi okobikambwa bimi.¹⁹Oyebomwe edia wangi bomo, okeadia nkame la bedimo béébé beyeba la nsakala na.²⁰Opolanga oyebe bane bàànya boyedi, nkonga mwe boyambi bonya bikambwa bolenko diéé.²¹Abalayama isedio ntasambisaka lama bikambua nkonga pe akopake wana londe Isaya oko wedi.²²Oyene wue boyambi lokendeke namiaka la bikambwa, nkongape la bisadi, boyambi bonde bofulake nta wuke.²³Nkonga ekokisama enéé etepàà bakomi: << Abalayama ayambala Wangi nkonga nde ayake mbale oka Wangi, ngako Abalayama abeswame mbale aka Wangi.²⁴Oyebomwe ntembe bikambwa bisambisa bo bato, ntembe nko bango la bowangi.²⁵Elonko botindo bomoo, Rahaba lolemba okibo bayawake oko ikambo lamala besala beende nkengo ekinde abake lotomo, olote mboka enkina.²⁶Nkogo bienge biinya bodimo bisawa, boyambi bonya bisadi bosakowa.

Chapter 3

¹Bambale bami, ntato balake bateyo wuke, toyebe swe tongo sambisama.²Ngako, so bankumela towunga ke mbo wuke, la boto, nta wungi oko bo bakanisi bako, ale boto one osako nyota la boyebi, okoka nsokie bienge binde.³La to tika bipeko oko munya boka mpuda itina eto totie, tokoka lonkina nkendie bienge binkumela.⁴Bo lenda lokina nkia wato, nkia bole bonene wembo bokendia, ngako bokendia nko la wano yemba le nio nga nkapi eka ibendi, (nkapi eka boto lo bokumelo)⁵Botindo bomo la lolemi wano elama emo le nio eke bienge, epasuake mbo binene, bolenda botembe bomo bo ilimeti bokoka ntumbe bosobe twe, lo nio lokoka ntumbe dia linene.⁶Lo lemi ele nkonga twé, ndja le basumu, ele anse oko emo eka bilama bika bienge, nde oko tome bienge oko bobé, atoma bienge oko linfelo.⁷Bitindo benkuma be nyama bi dia, nfulu, ndio, nsibiwa bamake ngako pe biyambamake oko bato.⁸Kasi boto omo ye oko lolemi ele bobé bone bompá ntato koke monyo monyo, esaka nyota la belo be bewelelo.⁹Itina lika lolemi, to bongo nyale bale la wangi, la lo to bongo nyambe bato bane ba ko keluamaka la Wangi.¹⁰Nko lolemi lobongo mpasuwe bayoyi ba basabo to pe basabo, bambale nteyaluamake ngako!¹¹Itina limo pe libongo mpasue losi lo dilo to pe lo bololo?¹²Bote bo mangolo ba mbale bami bobongo mbotwe balala? losi lo bokwa ntalokoke mpasue losi lo dilo.¹³Oko etetei lenyo boto nani odia boyibi? akalakia boto bo biyadi bi dilo, pe akokia bisaldi binde binkuma oko boyedi.¹⁴Ngako làà bebonda be nyo besako nyota la bikelakele pe luno, bonange bo bienge itina ba nyangale mbo bi soso.¹⁵Boyedi bo botindo boko ntabo yime oko Wangi ye, ngako bole boka bato ba bolongo bone, bo boyima oko belimo be ebe.¹⁶Ngako ndie ene elia luno pe basia, epasuake yongo le botindo la botindo.¹⁷Ngako boto odia boyebi boka wangi, ale boto lo bobonda titi, ntako sie, eyaleo lende dilo ayokelake bato isei, akelake mbo bisolo mpe bi dilo, ntambia bongala.¹⁸Bato bako bakelake mbo bi dilo bale nkonga bane bayona batia, mbo bine binki bo bayonake bibotela dilo.

Chapter 4

¹Ngako bempendo la basia ba yima nkoni oko le nyo? ntembe itina lika ndjenge nyinga le bonyulu, ntambo bae itina ntabo bondele.²Bo yaluake mbemba bine bimpa nyo ntabombia, basako nyota la ikeke oko mbo wuke ngoko boto sue nkolonkina, bo so yalue nko bitumbu bokambake biemba bine binka nyo boyalue, ibango ntokobondele Wengi.³Nkia bo bondela oko Wengi ntoko bale, ibango bobondela la batangeli baa be, ndie ye bokambake nko mpite binyengi binkuma itina lika nyingha le nio.⁴Bole bato baa lolemba ntaboyeba nyo bato bane balanga binyengi bi bolongo Wengi ntakwalange? one olanga bolongo ale boyini boka Wengi.⁵Ngako boyebe nyo bakomi potepela nko die ngengo etepela bo: Elimo basande ayotia oko leso bolia luno ntabo ko lange binyengi bi bolongo?⁶Ngako Wengi ba atadio, labe bakomi batepela Wengi akisinake bato ba lolendo, ana mpo lake bato bane baka sokia.⁷Ngako bototia Wengi, bolota mbo bi bibe biope bi ngwalota.⁸Bo beeme la Wengi ngako nde angoyala la nyo, bo sasa baboo, bato ba basume, pe bo londa be bonda, bengala.⁹Boyala la lolango, bokietene, tume biteko bi nyo bi kalomwa bileo pe nyinga le nyo ekalomwa nseyi.¹⁰Bokakisena oko ntongo eka Wengi engako nde ang'o'olangola.¹¹Bambale, antabo tepelake bobe la bambale, one otepela bobe la mbale, to one tendée mbale, ntepela bobe la bokengo, nto mbe bolendi be kengo, too pe nkonga.¹²Nkane Wengi ndekika bokeli bo bebeko pe nkonga ale nde ndekinka boto olia bokoki ndonda londa pe mpita, ole nani, boto otendee bale lewue.¹³Yokitia nyo ba tepete: lenetoo lobi tongosa kia ndja oko, tongo yila mpela eyaka, tango kela bombongo pe to ngo ba bakota.¹⁴Boto nani oyeba bi ngoya lo too botindo bongawu oyale lobi? kane bole nkonga wembo bo yenwama oko ngengo et bo limwa oko ngengo enkina.¹⁵Bo bongo ntepela nghane: la Wengi alanga, tongo bika pe tongo kela nghane, nghane.¹⁶Ngako mkoko boto, nyo bokalakia longa lunkuma, longa bonguma loka bobato bako lole bobe.¹⁷Moto one oyeba botindo bokokande la nkela kela ngako pe aboyi kelebo, akela nde basumu.

Chapter 5

¹Akoboko nyo bale nuani, boléa nkonga bootungisama ibango la iseyi diiyaka oko wu²Bobalea bowu boyondo nkonga ye bisanda biiwu bilewuama oko bobompasi.³Iyenge diwu la bakota baawu bapina mpitana eko epaa betato itina lawu, engotika bienge biiwu ngonga tuen ongoba itomba diwu losio lobokuma.⁴Nda itomba dika basadi diyokabe itomba disanyo bobaa okoo lane bakoyonaka batia, bayoyi baka bayani bayokana oko batoyibaka wangi ilonga.⁵Bosayoba oni nsée boyaléo bodio nkonga pe bingondi, bonyotie bebonda la belawu boyebe nuen losio lo ikumio bango'adiaka.⁶Omo kongake, omodiakake baletii, ntongo yala la nsio.⁷Boyala bokandi bolomo lambale, tiinkoko bayaleo boka Wangi, lenda boyoni olendeo mbo bidio biyima oko mbotu, akonganta tukoo tiinkanga losio longandée oloe mbela le ntando lape lebiipele.⁸Nyo peboyala bokandi bolomo, balàà lomo bango bayeleo baka Wangi baya mpika.⁹Ntabokayokéake mbadi mbale, omo mbesaka onkina, itina dika ntosayala oko isambisi; lenda, nkoonga bisakatika oko munyewu.¹⁰Bambale, boposo lokodimia la bonyoka, la bokandi boo lomo boka bantama bane bakotepeaka oko munya boka Wangi.¹¹Lenda tokodimia bane badia bebonda benene basuakuma, boyokaka ngotepéo bo la ndjike mpiko eka Yobo, boyeba bokano boka Wangi ngo kinde adiki bàà la nguya lape iseseyi.¹²Nyo bambale, ntosimbe nyimi nkia oko diko, nkia oninsée, ntosimbe nkia nyimbi enkina edia bokapodi la lenya, hoo eyale <> ngako ye <> <> itina ntoo kite oko bosambisi.¹³Omo oko eteyi lenyo adia mbaka? one loo botitia, omo lonyo dia nyinga? ono loyembo nani.¹⁴Omo oko etetei adia wale? nani obesiya ma engambi le boyembi ngako bingambi babondea lande, aka dise bolawu oko dina dika Wangi.¹⁵Lobotitia lo boyambi lobikia boto lo wale, mbisa eko Wangi aotika wema, la akeake basumu Wangi adimbisa.¹⁶Bobondea bosambi bo basumu bango omo' la omo', itina dika bobike, lobotita loka bayambi lodia nguya emo' le wembu.¹⁷Eliya adiki wele omo' lonkonga so, a botitiake la bokandi bolomo itina mbula nteloke, mbula mpe nteloko mpeya bisato la bendjadi besamolo.¹⁸Eliya abondea lonkina, diko didipwe mbula nse ebota mbolo.¹⁹Bambale, la mo' oko etetei lenyo adunga ntaso, onkina oyisene oko baaba.²⁰Boyeba nyuen one losoyimia boto lo basumu oko mboka lembe, asunga mbale le nde; Wangi ango dimbisa basumu, nkia balewuke.